

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

АБЫЛАЙ ХАН АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ УНИВЕРСИТЕТІ

TÜRKÇE 100 METİN

Оқу құралы

Алматы
«Полилингва» баспасы
2021

ӘӨЖ 811:80/81
КБЖ 81,2 Түрік
Б-12

*Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар
және әлем тілдері университетінің Ғылыми Кеңесі ұсынған
(№6 хаттама, 24 қаңтар 2021 ж.)*

Пікір жазғандар:

В.У. Махпиров ф.ғ.д., Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің профессоры.

Ә.З. Дулаева ф.ғ.к., Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің аға оқытушы.

Ш. Әуелбекова Сүлеймен Демирел атындағы университетінің PhD докторы.

Б-12 Бабжанова А.Б.

Türkçe 100 Metin: Оқу құралы / А.Б. Бабжанова, Е.М. Тубажанов.
- Алматы: Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті, “Полилингва” баспасы. 2020. – 210 б.

ISBN 978-601-270-438-9

Оқу құралының тілі жатық, түсінікті, қабылдауға жеңіл, тілдік материалдары нақты әрі жүйелі берілген. Мәтіндердегі тапсырмалар, жаттығулар, мысалдар өзара логикалық сабақтастықта құрылған, студенттердің білім жүйесін, қарым-қатынастың саласы бойынша білімін қалыптастыруға қажетті ақпараттарды толық бере алады.

Оқу материалдарының құрылымы, мәтіндерге берілген тапсырмалар, оқу технологиясын дұрыс ұйымдастыруға жетелейді. Әрбір мәтіннен кейін студенттердің оқытушымен бірігіп орындайтын жұмыстары (СОӨЖ) және студенттердің өзіндік жұмыстары (СӨЖ), сондай-ақ бақылау сұрақтары берілген. Өз бетінше оқып тапсырмаларды орындауын қамтамасыз ететін индивидтің өзін дамытумен рефлексивтік басқаруы тұрғысынан дәрежесін сапалы етеді. Оқу құралының материалдары студенттерге мамандығы жөнінде мол күдіреттілікті қалыптастыратыны сөзсіз. Оқу құралы: А1, А2, В1, В2 деңгейлеріне, «5B021014 Шетел филологиясы», «5B011900 Шет тілі: екі шетел тілі» мамандықтары бойынша “Türkçe 100 Metin” практикалық курсына пайдаланылады.

ӘӨЖ 811:80/81
КБЖ 81,2 Түрік

ISBN 978-601-270-438-9

© Бабжанова А.Б., 2021
© Тубажанов Е.М., 2021

İÇİNDEKİLER
МАЗМҮНҮ

1. Алғы сөз	6
2. Piknik	7
3. Mevsimler	9
4. Sokak Köpeği	10
5. Akıllı Dilenci	11
6. Çiftliğimiz	13
7. Fatma Hanım	15
8. Hediye	16
9. Bir Yılbaşı Günü	18
10. Yolculuk	19
11. Kış Tatili	21
12. Havra Sokağı	22
13. Büyük Sürpriz	24
14. Unutkanlık	25
15. Kediler	27
16. Anadoluda Düğün	28
17. Çocuk Eğitimi	30
18. Gürültü	31
19. Yaseminin Çiçekleri	33
20. Rüstem Amca	35
21. Gazeteler	36
22. Bir Film Anısı	38
23. Türkiye’de Spor	39
24. Sonbahar	41
25. Origami	42
26. Sağlık ve Spor	44
27. Sigara ve Sağlık	46
28. Shrek	48
29. Moda Tasarımı	49
30. Kelebeğin Ömrü	50
31. İnsan ve Sevgi	52
32. Sultan Ahmet Camisi	54

33. Ayasofya	55
34. İletişim Araçları	57
35. Aile	59
36. Basın Yayın Önemi	60
37. İş ve Zaman	61
38. Sinema	63
39. Gürültü	64
40. Doğum Günü Hediyesi	66
41. Safranbolu Evleri	69
42. Türkiye'nin İlk Akıllı Evi	70
43. Paris	71
44. Bir Yıldız Hikayesi Elvis Presley	73
45. Türk Bilezikleri	75
46. Adalar	77
47. Ressam ve Çocuk	80
48. Truva Atı	83
49. Türkiye Coğrafyası	84
50. Miras	88
51. İlk Yardım	89
52. Türkiye	91
53. Çikolata	92
54. Balon	94
55. Karın Hikayesi	97
56. Çiçekle Suyun Hikayesi	99
57. Ulaşım Araçları	101
58. Yarasalar	103
59. Askerin Mektubu	105
60. Eskici	107
61. Türk Dilleri	109
62. Futbol Maçı	110
63. Erzurum dan Harvarda	112
64. Nasrettin Hoca	114
65. Bankacılık	116
66. Edebiyat ve Ahlak	118
67. Lale	119

68. Kahve ve Sohbetin Ardında Gizli Olan Bir Çift Küpe	121
69. Şimdi Çayın da Hatırı var	122
70. Çayın Efsanesi	124
71. Gerçek Mutluluk, Gerçek Sevgi	126
72. Gerçek Dostluk Bu	128
73. Eskimolar	129
74. Fındık	132
75. Affet Babacığım	134
76. Erzurumda Kış	136
77. Şişman Olmanın Dayanılmaz Ağırlığı	138
78. Kuşak Çatışması	141
79. Niçin Alıyoruz	143
80. Komşu Ülkelerle Kültürel İşbirliği	145
81. Hiç Hayallerinizden Sıfır Aldınız Mı	146
82. Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir	149
83. Dile Sevgi ve Saygı	150
84. Çok Özel Bir Sır	152
85. Bahar	155
86. Öğrenmenin Yaşı Yok	157
87. Kaşgarlı Mahmut	159
88. İsmail Gaspıralı	162
89. Bahar Gibi Bahar	166
90. Hayatım Roman Diyen İnsanlar	169
91. Başarının İlk Düşmanı Tembelliktir	172
92. Bizim Köyde Orman Yangını	174
93. Çiçek ve Umut	176
94. Hayat Ağacında Bir Yaprak	179
95. Lütfen Kemerlerinizi Takınız	180
96. Kamyon	184
97. Rüşvet	186
98. Tuzlu Kahve	189
99. Yorulanlar	193
100. Bir Saatiniz Kaldı	195
101. Bufalo	200
102. Görme, Anlama Merakı	204

АЛҒЫ СӨЗ

Тіл-ұлтаралық қарым-қатынастың ең негізгі құралының бірі. Мәдениет пен ұлттың алтын көпірі болып келген тіл, достық пен бауырластықтың өркендеуінде маңызды рөл атқарады.

Қазақстанның егемендігін алғаш таныған бауырлас Түркия мемлекеті мен Қазақстан арасындағы мәдени және саяси арақатынастар қарқынды дамуда. Елімізде түрік тіліне деген қызығушылық арта түсуде. Сол себепті, заманымыздың талабына сай, жоғары оқу орындарында түрік тілі мен әдебиеті бөлімдері ашылып, жыл өткен сайын бұл бөлімдердегі студенттердің саны артып келеді.

Түрік тілінің «Türkçe 100 Metin» оқу құралы түрік тілі негізгі пән және екінші шетел тілі ретінде оқытылатын факультеттерге арналған. Түрік тілі үйренушілерінің қазіргі сұранысын және әдістемелік бағыттарды басшылыққа ала отырып түрік тіліндегі мәтіндер жинақталды. Оқу құралындағы мәтіндер мазмұны мен материалдарды деңгейлік оқыту әдісіне негізделеді.

Әрбір мәтіннің соңында студенттердің деңгей бойынша жинақталған білімді сөйлеу, жазу, түсіну, оқу дағдыларын тұтастай айқындауға мүмкіндік беретін тест сұрақтарымен тапсырмалар түрік тілінің фонетикалық, лексикалық, грамматикалық жүйесі, құрылымы мен әдістемелік мағлұматқа ие.

PİKNİK

Bugün hava çok güzel ve güneşli. TÖMER'in öğrencileri Çubuk Barajı'na pikniğe gidiyorlar. Okuldan bir otobüse biniyorlar. Pikniğe 30 öğrenci ve 8 öğretmen gidiyor. Orada yemek için meyveler, peynir, ekmek ve salam alıyorlar. Bir öğrencinin teybi ve güzel kasetleri var. Bazı öğrencilerin de topları var. Otobüs saat 11'de kalkıyor ve 20 dakikada Baraja gidiyor. Orada tahta masalar ve sıralar var. Öğrenciler ve öğretmenler masalarda oturuyorlar, yemek yiyorlar, müzik dinliyorlar ve konuşuyorlar. Biraz da çalışıyorlar, çünkü yarın onların Türkçe sınavları var. Onlar çok çalışıyorlar, çünkü çabuk Türkçe öğrenmek istiyorlar.

Otobüs saat dörtte geliyor ve hepsi okula dönüyorlar. Güzel bir gün... Ama şimdi yorgundurlar. Artık dinlenmek istiyorlar.

A. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Öğrenciler ve öğretmenler piknikte ne yapıyorlar?

.....

2. Öğrenciler piknikte niçin ders çalışıyorlar?

.....

B. Doğru cevabı işaretleyiniz.

1. Bugün hava nasıl?

- a) Bugün hava çok güzel ve güneşli.
- b) Bugün hava güneşli ve güzel.
- c) Bugün hava çok güzel ve biraz rüzgarlı.
- d) Bugün hava çok güzel ama güneşli değil.

2. Öğrenciler piknikte yemek için neler alıyorlar?

- a) Onlar yemek için meyveler, reçel, ekmek alıyorlar.
- b) Onlar yemek için meyveler, peynir, ekmek ve salam alıyorlar.
- c) Onlar yemek için meyveler, peynir ve salam alıyorlar.
- d) Onlar yemek için meyveler, yumurta ve salam alıyorlar.

C. Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1. TÖMER' öğrencileri Çubuk
gidiyorlar.
2. Öğrenciler öğretmenler oturuyorlar,
biraz da
3. Otobüs geliyor ve
dönüyorlar.

D. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanı “D” , yanlış olanı “Y” ile işaretleyiniz.

1. () Öğrenciler dinlenmek istemiyorlar, çünkü onlar yorgun değililer.
2. () Öğrencilerin yarın sınavları var.
3. () Onlar çok çalışmıyorlar, ama çabuk Türkçe öğrenmek istiyorlar.

MEVSİMLER

Türkiye’de bir yılda dört mevsim vardır. Bu mevsimler ilkbahar, yaz, sonbahar, kıştır. Her mevsim üç ay sürer. Aralık, ocak, şubat kış ayları, mart, nisan, mayıs ilkbahar ayları, haziran, temmuz, ağustos yaz ayları, eylül, ekim, kasım da sonbahar aylarıdır.

İlkbaharda güneş hem daha erken doğar, hem de daha geç batar. Bunun için günler uzun olur. Ağaçlar çiçek açar. Her yer yemyeşil olur, bazı hayvanlar kış uykusundan uyanır göçmen kuşlar uzak ülkelerden gelir. İlkbaharda sık sık yağmur yağar, gök gürler, şimşek çakar. Ama, sonra hemen güneş açar. İlkbahar ne soğuk ne de sıcaktır. İlkbaharda genellikle havalar ılık olur. İnsanlar evlerinde ilkbahar temizliği yaparlar.

Yazın havalar iyice ısınır. Bütün okullar tatil olur. Denizlerin, göllerin, nehirlerin suyu ısınır. Herkes denizlere, dağlara veya ormanlara koşar. Deniz ve güneş sağlığımız için çok yararlıdır. Yazın meyveler, sebzeler olgunlaşır. Bütün bitkiler biraz daha büyürler.

Sonbaharda artık uzun günler yavaş yavaş kısalmır. Havalar da artık çok sıcak değildir. Sonbaharda çok yamur yağar. Üşümek için daha kalın elbiseler giyeriz. Tatil biter okullar ve dersler başlar.

Kışın havalar iyice soğur. Gündüzler kısa geceler uzundur. Kışın ağaçların hiç yaprağı kalmaz. Sadece çam gibi bazı ağaçlar kışın da yeşil kalır. Kışın hasta olmamak ve üşümek için en kalın elbiselerimizi giyeriz.

Lütfen, soruları okuduğunuz metine göre yanıtlayınız.

1. Seçeneklerin hangisinde sonbahar ayları verilmiştir?

- A) Mart, Nisan, Mayıs B) Haziran, Temmuz, Ağustos
C) Eylül, Ocak, Aralık D) Kasım, Aralık, Ekim
E) Eylül, Ekim, Kasım

2. Seçeneklerin hangisi ilkbahar mevsimi özelliklerinden değildir?

- A) Gündüz geceye göre daha uzundur
B) Hayvanlar ve bitkiler uykudan uyanır.

- C) Meyve ağaçları ürün verirler
- D) Karlar ve donlar erirle
- E) Kuşlar soğuk ülkelerden gelirler.

3. Seçeneklerin hangisinde mevsimler sırasıyla verilmiştir?

- A) yaz-kış-ilkbahar-sonbahar
- B) kış-sonbahar-ilkbahar-yaz
- C) sonbahar-yaz-ilkbahar-kış
- D) ilkbahar-sonbahar-yaz-kış
- E) ilkbahar-yaz-sonbahar-kış

4. Lütfen, “Yazın meyveler, sebzeler” cümleyi tamamlayınız.

- A) yetişir
- B) pişer
- C) olgunlaşır
- D) gelişir
- E) büyür

5. Hangi mevsimlerde öğrenciler tatile çıkarlar?

- A) Yaz ve ilkbaharda
- B) Kış ve sonbaharda
- C) Yaz ve kışın
- D) İlkbahar ve sonbaharda
- E) Kış ve ilkbaharda

SOKAK KÖPEĞİ

Zeynep, Erol'un kızkardeşidir. Zeynep şimdi ortaokul ikinci sınıfa gidiyor. Ağabeyi ise lise ikide. Zeynep hergün okula yürüyerek gidiyor. Zeynep yine bir gün okuldan eve yürüdü ve eve geldi. Evlerinin kapısının önünde bir yavru köpek gördü. Evde annesi, babası yoktu. Hemen köpeği içeri almak istedi. O sırada ağabeyi Erol geldi. Erol köpeği görünce çok şaşırıldı. Zeynep “Bu köpeği eve alayım mı?” diye sordu. Ağabeyi Erol “Hayır, alma, o bir sokak köpeği, belki de kuduz.” dedi. Fakat Zeynep ağabeyinin sözünü dinlemedi, köpeği içeri aldı. Biraz sonra, babası geldi. Evde köpeği gördü ve çok şaşırıldı. Zeynep'e çok çok kızdı. “Belki köpek kuduz, o zaman kudüz aşısı olacaksın” dedi. Zeynep çok korktu. Hemen doktora gittiler. Doktor köpeği muayene etti. Köpek kuduz değildi. Zeynep çok sevindi. Babası da Zeynep'in bu köpeğe evde bakmasına izin verdi.

A. Aşağıdaki sorulara cevap verin.

1. Zeynep köpeği nerede buldu?

.....

2. Babası Zeynep'e niçin kızdı?

.....

3. Zeynep niçin korktu?

.....

4. Sizce, hayvanları sevmek gerekli mi?

.....

B. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanları (D), yanlış olanları (Y) olarak işaretleyiniz.

1. () Erol, Zeynep'e köpeği alması için çok ısrar etti.
2. () Zeynep ağabeyinin sözünü dinlemedi.
3. () Babası Zeynep'e kızmadı, çünkü o da köpekleri çok seviyor.
4. () Zeynep ve babası köpeğe doktorun bakmasına izin verdi.

AKILLI- DİLENCİ

Bir köylü kadın ikinci defa evlendi. Mutfakta birinci kocasını düşündü. Birinci kocası şimdiki kocasından daya iyiydi. Bu arada bir dilenci kapıyı çalmadan içeri girdi. Köylü kadından bir şeyler vermesini rica etti. Çünkü dilenci çok açtı. Köylü kadın dilenciye: "Nereden geliyorsun?" diye sordu. Dilenci "Çanakkale'den geliyorum" diye cevap verdi. Köylü kadın Ça- nakkale'yi duymadı ve bunu cennet gibi anladı. Kadın: "Birinci kocam geçen yıl öldü. Cennette onu gördün mü?" diye sordu. Dilenci: "Tabii, sevgili bayan, kocanızı tanıyorum. Kocanız orada gömleksiz, şapkasız büyük bir elbiseyle dolaşüyor" dedi. Köylü kadın: Ah! Benim zavallı kocam dedi ve dilenciye: "Cennete ne zaman dönüyorsun?" diye sordu. Dilenci: "Yarın hazırlanıp on dört gün sonra cennete döneceğim." dedi. Köylü kadın: "Birinci kocama bir şeyler götürür müsün?" diye sordu. Dilenci; "Tabii" diye cevap verdi ve "Deli bir kadın! Belki Ölü kocasına para ve elbise gönderir" diye düşündü. Köylü kadın

pantolon, gömlek, ayakkabı ve 12 tane altın, bir sucuk ve üzümü getirip torbaya koydu. Köylü kadın, dilenciye; “Bunların hepsini kocama götür ve ona selamımı söyle” dedi. Dilenci torbayı alıp gitti. Biraz sonra kadının kocası geldi. Köylü kadın kocasına “Birinci kocama biraz önce bir dilenciyle giyecek, altın ve sucuk gönderdim” dedi. Kocası: “Aman Tanrım! Deli kadın” diye düşündü. Karısına hiçbir çey söylemeden atını getirdi ve binip dilencinin arkasından gitti. Dilenci nal sesleri duydu, durup baktı ve köylüyü gördü. Hemen torbayı bir ağacın arkasına saklayıp torbanın üstünü örttü ve yolun kenarına oturdu. Köylü geldi ve dilenciye; “Torbalı bir dilenci gördün mü?” diye sordu. Dilenci; “Evet gördüm Şu tarafa gitti.” dedi. Köylü dilenciye: “Atımı tut” diye rica etti ve o tarafa doğru koşmaya başladı. Dilenci torbayı aldı ve ata binip gitti. Köylü tabii dilenciye bulamadan geri döndü baktı ama at ve o adam yoktu. Her şeyi o zaman anladı. Köylü: “Ben karımdan daha deliyim. Dilenciye atımı kendim verdim” dedi ve eve yürüyerek döndü. Karısı: “Yürüyerek mi geldin?” diye sordu. Köylü: “Evet, cennete daha çabuk, gitsin ve eşyaları birinci kocana ulaştırırsın diye atımı dilenciye verdim” dedi.

A. Aşağıdaki doğru cevapları işaretleyiniz.

1. Dilenci köylü kadından niçin bir şeyler vermesini rica etti?
 - a. Çünkü, onu tanıyordu. ()
 - b. Çünkü, o cennetten geldi. ()
 - c. Çünkü, çok açtı. ()
 - d. Dilencinin parası yoktu. ()
2. Köylü kadının birinci kocası ne zaman öldü?
 - a. Üç yıl önce öldü. ()
 - b. Ankara’da öldü. ()
 - c. Dün öldü. ()
 - d. Geçen yıl öldü. ()
3. Dilenci köylü kadının kocasını tanıyor mu?
 - a. Dilenci köylü kadının kocasını hiç görmedi ()
 - b. Köylü kadının kocasını cennetten tanıyor ()
 - c. Evet, dilenci köylü kadının kocasını tanıyor. ()
 - d. Dilenci cennetten geldi. ()

4. Köylü kadın dilenciyle birinci kocasına neler gönderiyor?
- a. Köylü kadın, dilenciyle birinci kocasına pantolon, gömlek, ayakkabı, 12 tane altın, sucuk ve üzüm gönderiyor
()
- b. Rakı gönderiyor. ()
- c. Hiçbir şey göndermiyor. ()
- d. Elma, armut gönderiyor. ()
5. Köylü eve niçin yürüyerek döndü?
- a. Çünkü, çok yoruldu. ()
- b. Çünkü, yürümek istedi. ()
- c. Çünkü, atı öldü. ()
- d. Çünkü, dilenci ata binip gitti. ()

B. Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1. Dilenci “geliyorum” diye sevap verdi.
2. Birinci kocası, iyiydi.
3. Birinci kocam geçen yıl cennette onu?
4. bir dilenci gördün mü?
5. diye rica etti ve o tarafa doğru

ÇİFTLİĞİMİZ

Benim adım Selçuk. Biz üç kardeşiz. Ben hepsinden büyüğüm. Kardeşimin biri dört yaşında, diğeri beş buçuk yaşında. Annem, babam, kardeşlerim ve büyükannemle birlikte bir çiftlik evinde oturuyoruz. Evimiz iki katlı, tam altı odası var. Evimiz ve çiftliğimiz Bursa’da. Ama, Bursa’nın biraz dışında. Ne büyük, ne küçük, orta büyüklükte. Çiftliğimizde çok hayvan var. İnekler, atlar, koyunlar, tavuklar bir kedi ve bir köpek var. Ben en çok atları severim. Ata binmek ve atla gezmek çok güzel. Biz her gün çiftlikte taze yumurta yeriz, taze süt içeriz. Ben şimdi ailemle birlikte kalmıyorum. Ankara’da bir yurttta kalıyorum. Çünkü Hukuk Fakültesinde okuyorum. İki yıl sonra avukat olacağım.

Ben her tatilde ailem için hediyeler alıp Bursa'ya gidiyorum. Genellikle Bursa'ya otobüsle gidiyorum. Bugün ben çok mutluyum. Çünkü bu çarşamba bayram ve bir hafta sonra benim tatilim başlıyor.

A. Lütfen aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Selçuk niçin yurttan kalıyor?

.....

2. Çiftlikte her gün ne yiyorlar?

.....

3. Selçuk en çok ne yapmayı seviyor?

.....

4. Çiftlikte hangi hayvanlar var?

.....

5. Selçukların çiftliği nerede?

.....

B. Lütfen doğruları ‘D’, yanlışları ‘Y’ ile işaretleyiniz.

1. () Selçukların çiftliğinde birkaç hayvan var.
2. () Selçuk'un ondan küçük iki kızkardeşi var.
3. () Selçuk bisiklete binmeyi ve gemiyi çok seviyor.
4. () Büyükanne de Selçuk'un ailesiyle birlikte kalıyor.
5. () Onların çiftlikleri Ankara'nın biraz dışında bir köyde.

C. Lütfen doğru cevabı bulunuz.

1. Selçukların çiftliği nasıl?
A) Hem büyük hem güzel. B) Ne küçük ne güzel.
C) Ne büyük ne küçük, orta büyüklükte. D) Ne büyük ne iyi.
2. Selçuk'un evinde kimler kalıyor?
A) İki erkek kardeşi, büyükannesi ve büyükbabası.
B) İki kızkardeşi, annesi, babası ve büyükannesi.
C) Üç kardeşi ve annesi.
D) Ağabeyi ablası ve annesi

D. Lütfen boşlukları doldurunuz.

1. Tatilde çiftliğimize

2. Bursa'daki evimizve altı..... var.
3. Ben şimdi ailemle

FATMA HANIM

Ali ile Fatma evliler. İki kız çocukları var. Çocuklar çok küçük, okula gitmiyorlar. Karı koca çalışıyor. Ali Bey şoför. Bir şirkette kamyonla İzmir'den Ankara'ya yük taşıyor. Fatma Hanım da aynı şirkette sekreter. Çocuklar ise, şirkete yakın bir kreşte kalıyor. Şimdi İzmir'de Konak'ta küçük bir evde oturuyorlar. Ev iki oda, bir salon. Fatma Hanım ailesini ve evi çok seviyor. Evi güzel çiçeklerle süslüyor. Ailede her şey güzel ama, Fatma Hanım çok yoruluyor. Çünkü tatilde Ali Bey futbol maçı seyrediyor, gazete okuyor, müzik dinliyor. Ama, Fatma Hanım tatilde ev işi yapıyor, çocuklara bakıyor. Fatma Hanım bugünlerde biraz sinirli. Her şeye kızıyor. Ali Bey eşiyile konuşuyor. Küçük bir tatil yapmak istiyorlar. Çocukları Ayşe Hanım'a bırakıyorlar. Trenle Mersin'e gidiyorlar. Fatma Hanım şimdi çok mutlu ama, evi ve çocukları özliyor.

Aşağıdaki test sorularını okuduğunuz metne göre yanıtlayınız.

I. Ali ile Fatma'nın kaç çocuğu var?

- A) Bir B) Beş C) İki D) Yedi E) Üç

II. Ali Bey ne iş yapıyor?

- A) Çöpçü B) Şoför C) Savcı
D) Mimar E) polis

III. Fatma Hanım nerede çalışıyor?

- A) Okulda B) Bankada C) Tarlada
D) Bahçede E) şirkette

IV. Nasıl bir evde oturuyorlar?

- A) Küçük B) Büyük C) Güzel
D) Kirli E) Kapalı

V. Ali Bey tatil günleri ne yapıyor?

- A) Evi temizliyor, çamaşır yıkıyor, maç seyrediyor.
B) Kitap okuyor, müzik dinliyor, dans ediyor.
C) Gazete okuyor, TV. Seyrediyor.
D) Maç seyrediyor, kitap okuyor, müzik dinliyor.
E) Bahçede çalışıyor, maça gidiyor, müzik dinliyor.

VI. Fatma Hanım tatil günleri ne yapıyor ?

- A) Ev işi yapıyor, çocuklara bakıyor.
- B) Evi süslüyor, yemek yapıyor.
- C) Ev işi yapıyor ve dinleniyor
- D) Kitap okuyor ve çocuklara bakıyor.
- E) Çocuklara bakıyor ve onlarla oynuyor.

VII. Tatil için nereye gitmek istiyorlar?

- A) Marmaris'e
- B) Mersin'e
- C) Ankara'ya
- D) İstanbul'a
- E) Hiçbir yere

VIII. Mersin'e neyle gidiyorlar?

- A) Tramvayla
- B) taksiyel
- C) arabayla
- B) D) trenle
- E) trolleybüsle

IX. Ali ile Fatma çocukları kime bırakıyorlar?

- A) Annelerine
- B) Ayşe Hanıma
- C) Arkadaşına
- D) Akrabalarına
- E) Aysel Hanıma

X. Fatma Hanım tatilde mutlu mu?

- A) Mutlu
- B) meraklı
- C) sinirli
- D) yorgun
- E) neşeli Mutlu

HEDİYE

Faruk Bey mühendistir. Güler Hanım da bir bankada çalışıyor. Onların sekiz yaşında bir çocukları var. Adı Murat. Murat ilkokula gidiyor. O okulu ve öğretmenini seviyor. Onlar bu hafta sonu büyükannelerine gitmek istiyorlar. Büyükanneleri Ankara'dan biraz uzakta, Bursa'da oturuyorlar. Onlar büyükanneye güzel bir hediye almak istiyorlar. Bir mağazaya giriyorlar. Güzel bir bluz alıyorlar. Murat da bir hediye almak istiyor, ama parası yok.

Cumartesi sabah saat on birde arabaya biniyorlar ve yola çıkıyorlar. Hava biraz soğuk ama güneşli. İki sat sonra Bolu'ya geliyorlar ve orada lokantada öğle yemeği yiyorlar. Murat döneri çok seviyor ve iki tabak döner yiyor. Ama yemekten sonra

Bursa'ya kadar karnı ağrıyor. Saat dört buçukta Bursa'ya geliyorlar. Büyükanne pencerede onları bekliyor. Güler Hanım hemen bluzu büyükanneye vermek istiyor. Bavulu açıyor ama paket bavulda yok. Çok üzülüyor. Büyükanne “Üzülmeyin! Ben hediye istemiyorum, sizi görmek istiyorum” diyor.

A. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Faruk Bey ve Güler Hanım ne iş yapıyorlar?

.....

2. Onlar nereye ve kime gitmek istiyorlar?

.....

3. Murat hediye alıyor mu? Niçin?

.....

4. Murat'ın karnı niçin ağrıyor?

.....

5. Onlar niçin üzülüyorlar?

.....

B. Aşağıdaki doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. a. Murat sekiz yaşında, okula gidiyor. ()
b. Murat on yaşında, ilkokula gidiyor. ()
c. Murat sekiz yaşında, ilkokula gidiyor. ()
d. Murat sekiz yaşında, okula gitmiyor. ()
2. a. Onlar Bursa'da döner yiyorlar. ()
b. Onlar Bolu'da döner yiyorlar. ()
c. Onlar Ankara'da döner yiyorlar. ()
d. Onlar büyükanne'de döner yiyorlar. ()
3. a. Ankara'dan Bursa'ya yol on bir saat sürüyor. ()
b. Ankara'dan Bursa'ya yol dört buçuk saat sürüyor. ()
c. Ankara'dan Bursa'ya yol beş buçuk saat sürüyor. ()
d. Ankara'dan Bursa'ya yol iki saat sürüyor. ()

C. Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız verilen kelimelerle doldurunuz.

Faruk Bey ve ailesi günü Bursa'ya

istiyorlar. Faruk Bey ‘in annesi oturuyor. Onlar
güzel bir alıyorlar ama unutuyorlar.
“Ben hediye değil siziistiyorum” diyor.

Bolu’da / hediye /girmek / Murat / büyükanneye/ evde/
Cumartesi/ Bursa’da/ gitmek/ büyükanne

BİR YILBAŞI GÜNÜ

Benim adım Selma. Size bir anımı anlatmak istiyorum. O
akşam yılbaşıydı. Sabahleyin çok erken kalktım. Çünkü her zaman
yılbaşını annem, babam, kardeşim Osman ve büyükannemle yani
ailemle beraber kutlarım. Ama, bu defa yılbaşını arkadaşlarımla
beraber kutlayacağız. Onun için çok mutluyum.

Kahvaltımı ailemle beraber heyecanla yaptım. Onlara
«Hosçakalın» dedim, evden çıktım. Doğru Kızılay’a gittim. Çünkü,
hem ailemle, hem de arkadaşlarıma hediye almak istiyorum. Anneme
desenli bir atkı, babama yünlü bir çorap ve eldiven, Osman’a
kurmalı bir araba, büyükanneme de üzerine «SEVGİLER» yazılı süt
fincanı aldım. Tabii arkadaşlarıma da hediye ne pahalı ne büyüktü,
ama hepsi de bence çok şirindi.

Eve akşamüstü dört buçukta geldim. Çok multuydum.
Hemem hediyelerin üzerine unutmamak için arkadaşlarımla ve
ailemin adlarını yazdım. Ailemin şimdiden yeni yılını kutladım.
«Dolaptaki sürprizi saat 12’de alın» dedim. Aceleyle evden çıktım.
Arkadaşlarımla buluşmaya geç kalmak istemedim.

Ertesi sabah geç uyandım. Ama o da ne! Karşımda büyükannemi
gördüm. Bana hem gülüyor, hem de parmağını sallıyordu. Daha
sonra anladım. Kardeşim fincanı için de mutluydu.

A. Aşağıdaki sorulara doğru cevabı veriniz.

1. Selma’nın ailesi kaç kişi? Kimler var?

.....

2. Selma Kızıla’ya niçin gidiyor?

.....

3. Selma o yılbaşı niçin daha çok multu ve heyecanlı?

.....

4. Sabahleyin büyükannesi sizce Selma'ya ne söyledi?
.....

B. Lütfen doğruları “D”, yanlışları “Y” ile işaretleyiniz.

1. () Selma her zaman yılbaşını ailesiyle kutlar.
2. () Selma babaannesine bir çay fincanı aldı.
3. () Selma hediyelerin üzerine numara yazdı.
4. () Selma ailesinin hediyelerini masaya koydu.

YOLCULUK

Benim adım Ahmet. Ben Ürdün'lüyüm. Şimdi Türkiye'de TÖMER'de Türkçe öğreniyorum.

Bugün biz Kapadokya'ya gidiyoruz. Otobüsümüz onbeş dakika sonra saat sekizde hareket edecek. Yoculuğumuz, -tahmin ediyorum, dört ya da belki dört buçuk saat sürecek. Biz, yani TÖMER'in öğretmenleri ve öğrencileri otobüste şarkılar söyleyeceğiz, fıkra anlatacağız; sohbet edeceğiz, yani hem güleceğiz, hem eğleneceğiz. Hemen hemen bütün yolculuklarda insanlar hem gülmek, hem de eğlenmek isterler, şarkılar söylemek, fıkra anlatmak, espriler yapmak isterler. Ama bütün bunlar her yolculuk ve herkes için mümkün olmaz. Bazı insanlar için yolculukta gülmek, eğlenmek mümkün değildir. Çünkü, otobüste başka insanlar belki dinlenmek isterler, ses, gürültü istemezler. O zaman sessiz olmak, başka insanları rahatsız etmemek lazımdır.

Dünyada herkes hazin bu şehirden başka bir şehre, bir ülkeden başka bir ülkeye gider. Seyahat etmek birçok yer görmek, birçok insan tanımak, okumak, çalışmak ve iç için, gezmek, eğlenmek için olur.

Biz gezmek, görmek, Türkiye'yi ve Türk insanları tanıtmak, eğlenmek için bu yolculuğa çıktık. Şimdi hep birlikte şarkı söylüyoruz. Otobüste herkes eğleniyor. Sanıyorum bu gezi çok güzel olacak. Şimdi saat 10,30 otobüsümüz hızla gidiyor. Aşağı yukarı bir buçuk saat sonra Ürgüp'te olacağız.

A. Aşağıdaki sorulara lütfen cevap veriniz.

1. Ahmet’le TOMER’in başka, öğrencileri ve öğretmenleri nereye gidiyorlar?

.....

2. Otobüs ne zaman (saat kaçta) hareket edecek?

.....

3. Yolculuk aşağı yukarı ne kadar zaman sürecek?

.....

4 Otobüsle eğlenmek bazen niçin mümkün değildir?

.....

5. Ahmet’le neler (yapmak) için bu yolculuğa çıktılar?

.....

B. Aşağıdaki cümleleri lütfen tamamlayınız.

1. “Dünyada herkes..... bir şehirden....., bir ülkeden.....gider”.

2. “Şimdi hep..... söylüyoruz..... eğleniyor”.

C. Lütfen aşağıdaki doğru cümleleri (D), yanlış cümleleri (Y) ile işaretleyiniz.

1. () Hemen hemen bütün yolculuklarda insanlar ne gülmek, ne de eğlenmek isterler.

2. () Birçok yer görmek, birçok insan tanımak, okumak, çalışmak ve iş için, gezmek, eğlenmek için seyahat ederiz.

3. () Dünyada hiç kimse her zaman yolculuk yapmaz.

D. Lütfen aşağıdaki soruların doğru cevabını bulunuz.

1. Neden bazan otobüste gülmek, eğlenmek olmaz?

a. Çünkü, otobüs hızlı gider.

b. Çünkü, yolculuklar genellikle kısa olur.

c. Çünkü, otobüste başka insanlar belki ses, gürültü istemezler, dinlenmek isterler.

d. Çünkü, otobüs şoförü kızar.

2. Kapadokya’ya kimler gidiyor?

a. Öğretmenler ve onların arkadaşları.

- b. Öğrenciler
c. Anneler, babalar ve çocuklar
d. TÖMER'in öğretmenleri ve öğrencileri
3. Ahmet "Bu gezi....." diyor.
a) Çok kötü olacak b) Belki iyi, belki kötü olacak.
c) Kötü olmayacak d) Sanıyorum, çok güzel olacak.
4. Otobüste bazı insanlar ses, gürültü istemezler, dinlenmek isterler, o zaman onları lazımdır.
a) Rahatsız etmek b) Çağırarak c) Rahatsız etmemek
d) Terk etmek
5. Şimdi saat 10.30 Ahmetler bir buçuk saat sonra nerede olacaklar?
a) Kayseri'de b) Ürgüp'de c) Uçhisar'da d) Konya'da

KIŞ TATİLİ

Bu sene on beş Şubat'ta okullar kapandı. On beş günlük bir tatilimiz vardı ve bütün derslerimiz çok iyiydi. Birkaç arkadaşla sıcak bir yerde tatil yapmak istedik. Ailelerimize sorduk ve izin aldık. Bizce Mersin tatil için güzel bir yerdi. Biletlerimizi almadan önce Mersin'de bir otele telefon edip yer ayırttık. Altı arkadaş soğuk bir şubat günü Ankara'dan yola çıktık. Hepimiz çok sevinçliyiz. Çünkü Mersin'i ve yüksek Toros dağlarını ilk defa göreceğiz. Öğleyin karlı ve sisli Toros dağlarına geldik. Otobüs çok yavaş gitmeye başladı. Yol çok tehlikeliydi. Biraz korktuk. Sonra yeşil çam ormanlarının arasından geçtik. Hava ılık, tatlı bir bahar gibiydi yeşil portakal bahçeleri, ağaçlar ve manzara çok güzeldi.

Mersin, temiz ve güzel bir şehir. Çok beğendik. Otelimize gidip biraz dinlendik. Sonra hemen şehri gezmeye başladık. Deniz kenarında çok güzel parklar ve bahçeler var. Bir gün portakal bahçesine gittik. Bol bol portakal topladık. Ağaçların altında oturup yedik.

Son gün de Erdemli'ye gittik. Burada halk kış mevsiminde yaz sebzeleri yetiştirip bütün Türkiye'ye gönderiyor.

Biz bu tatilde kış mevsiminde baharı yaşadık. Ailelerimize küçük birer hediye aldık. Gelecek sene şubat tatilinde tekrar buraya gelmek istiyoruz.

A. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Onlar ne zaman tatile çıktılar?
.....

2. Nerede tatil yapmak istediler?
.....

3. Biletlerini almadan önce ne yaptılar?
.....

4. Nereleri ilk defa görecekler?
.....

5. Mersin nasıl bir şehir?
.....

6. Mersin’ de halk kışın ne yapıyor?
.....

B. Boşlukları doldurunuz.

1. Bu..... Şubat’ta okullar.....

2. Ailelerimize aldık.

3. Hava gibiydi.
..... portakal bahçesi..... çok güzeldi.

4. Burada halk kış..... sebzeleri
..... Türkiye’ye.....

D. Doğru cümleleri (D) yanlış cümleleri (Y) ile işaretleyiniz.

1. () Altı arkadaş soğuk bir şubat günü Antalya’ya yola çıktık.

2. () Sonra yeşil çam ormanlarının arkasından geçtik.

3. () Mersin, temiz ve güzel bir şehirdir.

4. () Son gün de Erdemli’ye gittik.

5. () Gelecek sene şubat tatilinde tekrar Samsun’a gelmek istiyoruz.

HAVRA SOKAĞI

Diğer şehirler gibi İzmir’de de insanlar yaşıyor. Bu şehre birçok turist gelir. Turistler de, Izmirli de mutlaka alışveriş yapmak için Kemeraltı’na giderler. Kemeraltı İzmir’in en uzun ve en kalabalık sokağıdır. Hem yiyecek hem giyecek hem de kitap,

çiçek, ev eşyası gibi şeyleri orada bulursunuz. Kemeraltı'nın en ünlü sokağı "Havra Sokağıdır". Bu sokakta satıcılar, tüm mevsimlere göre sebze ve meyvelerini satarlar. Meyve ve sebzeler mevsimlere göre farklıklar göstermez, bu sokakta. Hem turistler hem tamirliler Kemeraltı'nda bu sokağı gezmeden geri dönmezler. Bu sokakta balıkçılar, çerezçiler, manavlar, tenekeçiler vardır. Eskiden her tenekeci için iki metrekairelik dükkanlar var ve her tenekeci aynı huni, kazan, ibrik ürettiler. Ama, şimdi sadece dört tenekeci var ve aynı dükkanda çalışıp aynı şeyleri üretiyorlar. Belki, tenekeçilerin çocukları onlar gibi baba mesleklerini yapmayacaklar. Kış ortasında karpuz, kavun, domates, çilek, yaz ortasında elma, portakal, ıspanağı burada görürsünüz. Eskiye ve yeniye beraber orada tanırırsınız.

A. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. İzmir'de kimler, nereye gidiyorlar?

.....

2. Kemeraltı nasıl bir sokaktır?

.....

3. Kemeraltı'nda neler almak mümkündür?

.....

4. Havra Sokağında hangi dükkanlar vardır?

.....

5. Dükkanlar eskiden nasıldı? Şimdi nasıl?

.....

B. Boşlukları doldurunuz.

1. Tenekeçiler.....,,yaparlar.

2. baba mesleklerini yapmayacaklar.

3. Eski ve yeni esnaf kültürlerini tanırız.

4. Hangi mevsimlerin meyve ve sebzelerini satarlar?

a) ilkbahar b) Sonbahar c) Hepsi d) Yaz

5. Havra Sakağında yoktur.

a) Balıkçılar b) Mobilyacılar

c) Çerezler d) Manavlar

C. Doğru cümleleri “D” yanlış cümleleri “Y” ile işaretleyiniz.

1. Bütün tenekeçiler aynı dükkanda çalışıyorlar.
2. Hiç kimse Havra sokağını gezmeden geri dönmez.

BÜYÜK SÜPRİZ

Hakan lisede okuyor. O, bu sene liseyi biterecek. Üniversiteye başlayacak. Hakan'ın babası Murat Bey avukat, annesi Meltem Hanım ev hanımıdır. Sibel ise Hukuk Fakültesinde öğrencidir. Sibel babası gibi başlırı bir avukat olmak istiyor. Hakanların evinde sabahları en erken Meltem Hanım uyanır. Kahvaltıyı hazırlar, sonra herkesi uyandırır. Onlar hep birlikte kahvaltı yaparlar. Kahvaltıdan sonra Hakan, babası ve ablasıyla evden çıkar. Babaları Murat Bey, Hakan'ı ve ablasını okullarına bırakıp bürosına gider. Murat Beyin çok geniş ve güzel bir arabası var.

Bu sabahta en erken Hakan uyandı. Saate baktı saat altıydı. O hemen mutfığa gitti. Çünkü annesine güzel bir sürpriz yapmak istedi. Önce çay yaptı. Sonra güzel bir kahvaltı sofrası hazırladı. Hakan çok sessiz hareket etti ve hiç kimseyi uyandırmadı. Saat yedi oldu. Hakan'ın annesi uyandı. Meltem hanım önce eşini uyandırdı, sonra Sibel'i çağırdı. Meltem Hanım Hakan'ı da uyandırmak için odasına gitti. Fakat Hakan yatakta yoktu. O biraz telaşlandı ve korktu. «Belki bugün okula erken gitti» diye düşündü. Meltem Hanım odadan çıkıp hazırlamak için mutfığa gitti. Mutfığın kapısı açtı. Hakan'ı kahvaltı masasında gördü. O biraz şaşırıldı. Bu, onun için gerçekten güzel bir sürprizdi. Biraz sonra Hakan'ın babası ve ablası mutfığa geldiler. Onlar da çok şaşırıldılar ve sevindiler. Bütün aile güzel ve neşili bir kahvaltı yaptılar. Herkes çok mutluydu. Hakan hepsiden daha mutluydu.

A. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Hakan'ın anne, baba ve ablasının adı nedir?
.....
2. Hakan'ın evinde her zaman en erken kim uyanır, neler yapar?
.....
3. Hakan mutfakta neler yaptı, niçin?
.....

4. Hakan ve ablası okula nasıl gidiyorlar?

5. Hakan'ın ablası hangi okulda okuyor ve ne olmak istiyor?

B. Aşağıdaki cümlelerin dognılanm “D” yanlışlarını “Y” ile işaretleyiniz.

1. Hakanların evinde her zaman en erken Hakan kalkar.
2. Bu sabah Hakan saat altıda uyandı.
3. Meltem Hanım, Hakan'm odasından çıkıp mutfağa gitti.
4. Hakan çok gürültü yaptı ve herkesi uyandırdı.
5. Hakan okula babası ve ablasıyla gider.

UNUTKANLIK

Cengiz ile Metin liseden arkadaşlırlar. Cengiz liseyi bitirdikten sonra üniversiteyi kazanamamış ve turizm işine başlamıştır. Metin ise üniversite 2 sınıfta mühendislik eğitimi yapmaktadır. Bir gün Cengiz, Metin'den aldığı mektupta arkadaşının okuldaki arkadaşlarıyla birlikte, çalıştığı otele gelerek tatil yapacağını öğrenir. Buna çok sevinen Cengiz hemen hazırlıklara başlar. En iyi odayı arkadaşı Metin'e ayırır, odayı çiçeklerle süsler.

Cengiz, Metin'in geleceği gün onu karşılamak için tren istasyonuna gider. Tren perona girince sevinçten havaya uçacağını sanır. Çünkü, tam karşısında arkadaşı Metin durmaktadır. Uzun yıllar birbirlerini görmedikleri için koşarak birbirlerine sarılırlar ve eski günleri anarak otele giderler. Fakat, otele geldiklerinde Metin eşyalarının bulunduğu valizi trende unuttuğunu anlar. Uzun yıllar sonra karşılaşmanın sevinciyle eşyalarını trende unutan Metin telaşlanır.

Cengiz üzülmemesini bir telefonla valizini otele getirtebileceğini söyler. Metin rahatlar ve odasına çıkmak ister. Cengiz, Metin'i odasına çıkarıp ona sürpriz yapmak ister. Çiçeklerle süslü odaya girince Cengiz çok şaşırır. Bütün çiçekler solmuş ve bazıları da tamamen kurumuştur. Çünkü, Cengiz de o günün heyecanı ile çiçekleri sulamayı unutmuş. Metin de Cengiz'e

üzülmemesini söyleyerek onun gönlünü alır. Birlikte çiçeklere sularken lise günlerini hatırlarlar. Bir hafta boyunca çok güzel günler geçirirler. Ayrılık günü gelmiştir. Tren isyasyonunda Cengiz Metin'e valizini bir daha unutmamasını hatırlatır. Metin de Cengiz'e çiçekleri sulamayı unutmayın diye gülererek ayrılırlar.

Lütfen, soruları okuduğunuz metine göre yanıtlayınız.

1. Seçeneklerin hangisi “İki arkadaşın yolları neden ayrılmış?” sorusunun cevabı olabilir?

- A) İki bir birlerinde darılmışlar.
- B) Onlar farklı yerlere taşındıkları için ayrılmışlar.
- C) Cengiz üniversiteyi kazanmış, Metin iş hayatına başlamış.
- D) Arkadaşlardan biri yurt dışına gitmiş.
- E) Birbirlerini kaybetmişlerdir.

2. “Tren perona girince sevinçten havaya uçacağını sanır.” cümlesinde “sevinçten uçmak” deyimini hangi durumu anlatmaktadır?

- A) mutluluğu
- B) kederi
- C) tedirginliği
- D) heyecanı
- E) üzgünlüğü

3. Lütfen, “Metin arkadaşı Cengiz'i nasıl şaşırttı?” sorusunun cevabını bulunuz.

- A) Tren istasyonunda karşılamadı
- B) Valişlerini trenden aldirarak şaşırttı
- C) Ona yeni bir araba aldı
- D) Çiçeklere su koymayarak şaşırttı
- E) Ona çiçeklerle süslü oda ayırarak şaşırttı

4. “Gengiz'e üzülmemesini söyleyerek onun gönlünü alır” altı çizili sözcüğün yerine seçeneklerin hangisi gelebilir?

- A) gözünü alır
- B) aklını alır
- C) avutur
- D) aldatır
- E) sevindirir

5. Lütfen, “birbirlerine sarılırlar” altı çizili sözcüğün eş anlamını bulunuz.

- A) dolanır
- B) sarmaşır
- C) darılır
- D) kucaklaşır
- E) bürünür

KEDİLER

Kediler yalnız yaşamayı seven, özgürce davanan, bağımsız yaratılışı hayvanlardır. Evcil hayvanlar gibi sahiplerinin isteklerine her zaman boyun eğmezler. Kediler aç kaldıkları zaman miyavlar. Daha bunlar gibi pek çok hareketle insanlara istedikleri mesajı verirler.

Kedilerin minik patileri, tehlike anında âdeta yırtıcı bir aslan pençesine dönüşür. Tırnaklarını patilerinin içinde saklarlar. Tehlike anında bu tırnaklar devreye girer ve keskin, aynı zamanda sivri birer silah oluverirler. “Dört ayağı üzerine düşmek” deyimini kediler için söylenebilecek doğru bir sözdür. Metrelerce yükseklikten düşseler bile her zaman dört ayakları üzerine düşerler. Bunun gerçek sebebi, onların düşerken dengelerini sağlamak için kuyuklarını kullanmaları ve gövdelerinin ağırlık merkezini değiştirip, patileri üzerine düşebilmeleridir.

Ağaçların üzerinde, yüksek yerlerde dolaşmayı seven bu sevimli hayvanlar, düşme tehlikesi anında bu koruyucu özelliklerini kullanırlar.

Kedilerin gözleri geceleri parıl parıl parlar. Karanlıkta büyüyerek yuvarlaklaşan, bu sayede ışığı daha fazla toplayan gözbebeklerine sahiptirler. Bu özellikleri aynı zamanda geceleri çok iyi görmelerini de sağlar. Bir nesneyi görebilmeleri için azıcık ışık yeterlidir.

Kediler evdeki zararlı böceklerin, yılanların ve farelerin en büyük düşmanıdır. Kediler tavuk, horoz gibi kümes hayvanlarına ilişmezler.

A. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Kedilerin patileri ne işe yarar?
2. Kediler için “Dört ayağı üzerine düşmek” deyimini niçin doğrudur?
3. Kediler hangi hayvanlardan hoşlanmazlar?
4. Kedilerin diğer evcil hayvanlardan farkı nedir?
5. Kediler aç kaldıkları zaman ne yaparlar?

B. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına “D” yanlış olanın başına “Y” yazınız.

- () Kediler diğer evcil hayvanlar gibi sahiplerinin her dediğini yapar.
- () Kediler çok iyi duyan hayvanlardır.
- () Kedilerin gözleri karanlıkta daha iyi görür.
- () Kediler kümes hayvanlarının düşmanıdır.
- () Kediler yüksek yerden düştüğünde kuyruğunu kullanarak tehlikeden korunur.

C. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümlelerin boşluklarını tamamlayınız.

- Kediler yaratılışlı hayvanlardır.
- yerlerde, üzerinde gezmeyi severler.
- Tırnaklarını içinde saklarlar.
- Kediler yüksekten düştüklerinde üzerine düşerler.
- Kedilerin geceleri parıl parıl parlar.

ANADOLU'DA DÜĞÜN

Anadolu'da düğün çok önemli bir törendir. Herkes mutlaka düğün yaparak evlenmek ister. Anadolu'nun her bölgesinde düğünler değişik şekillerde yapılır. Şimdi Konya ve çevresi düğünlerine bir göz atalım.

Bu bölgede düğünler Çarşamba ve Cumartesi günleri başlar. Bu günlerin dışında kesinlikle hiçbir gün düğün başlamaz. Çünkü uğursuz sayılır. Cumartesi günü sabahtan erkek evinin çatısına veya balkonuna bayrak dikilir. Öğleyin davul-zurna ekibi düğün evine gelir. Düğünler salonlarda değil evlenen erkeğin ve kızın evlerinde olur. Erkeğin ailesi davetlilere yemek verir. Davetliler yemekleri mutlaka burada yemelidirler. Yemekten sonra davul-zurna eşliğinde oyunlar oynanır. Akşam yemek için ara verilir. Akşam yemeğinden sonra tekrar eğlenmeye başlarlar. Gece 23'e kadar erkek evinde eğlenilir. Daha sonra kız evinde eğlenmeye giderler. Gece uzak

yerlerden gelen davetlileri komşular evlerine götürüp yatırır.

Pazar günü öğleye kadar herkes dinlenir. Öğleyin tekrar tören başlar. İkindiye kadar eğlence devam eder. Kız evine giderek kızı alırlar ve davul-zurna eşliğinde oynayarak erkek evine gelirler.

A. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Konya ve çevresinde düğünler hangi günler başlar?

.....

2. Düğünler nerede olur?

.....

3. Düğün için hangi müzik aletleri kullanılıyor?

.....

4. Düğün hangi gün, ne zaman sona erer (biter)?

.....

B. Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1.herkes.....düğün yaparak.....

2. kesinlikle düğün

Çünkü,

3. Yemekler evinde yenir.

C. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanı (D), yanlış olanı (Y) ile işaretleyiniz.

1. () Gece 23'e kadar kız evinde eğlenilir.

2. () Anadolu'da düğünler düğün salonlarında veya evlerde olur.

3. () Cumartesi günü erkek evinin çatısına veya balkonuna bayrak dikilir.

D. Aşağıdakilerden yanlış olan cevabı bulunuz

1. Konya'da ve çevresinde düğünler nasıldır?

a) Hafta içi yapılmaz.

b) Evlerde yapılır.

c) Davetliler otellerde kalır.

d) Davul-zurna eşliğinde gelin getirilir.

ÇOCUK EĞİTİMİ

Eğitim, insanı daha iyiye daha güzele, daha doğruya götürmek için yapılır. Çocuk eğitimi ise çok önemli ve bilgi gerektiren bir iştir. Çocuk eğitimde dikkat edilecek ilk şey, çocuğu kendi duygu ve düşüncelerimiz açısından değil, onun psikolojik yapısı bakımından değerlendirmektir. Çocuğun çoğu kez bize yabancı gelen duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışmalıyız.

Maalesef, eğitimin çok geliştiği günümüzde bile birçok anne ve baba çocuk eğitiminde hata yapmaktadır. Kendilerine yabancı gelen çocuk duygu ve düşüncesini, anlamaya çalışmayıp, onları kendi istekleri doğrultusunda eğitmek isterler. Çocuk kendine ait orijinal dünyası olan bir varlıktır. Çevresinde gördüğü şeyleri, o dünyanın ölçüleriyle değerlendirir. Bu nedenle çocukların öğrenmek amacıyla büyüklere sordüğü, sonu gelmeyen sorulara büyük bir sabırla cevap vermeliyiz. Yani, çocuk eğitimcilerinin sahip olmaları gereken en önemli iki şey, sabır ve anlayıştır. Bu iki şeye, çocuğun doğduğu günden başlayarak eğitiminde en önemli rolü oynayan, anne ve babaların özellikle dikkat etmeleri gerekir.

A. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Eğitimin amacı nedir?

2. Çocuk eğitiminde dikkat etmemiz gereken en önemli şeyler nelerdir?

3. Anne ve babaların çocuk eğitiminde yaptıkları yanlışlar nelerdir?

4. Çocuk nasıl bir varlıktır, çevresini nasıl değerlendirir?

5. Çocuğun eğitiminde en önemli rolü olan kimlerdir, nasıl olmaları gerekir?

B. Lütfen aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

1. Çocuğun, çoğu kez bize yabancı gelen
ve.....anlamaya çalışmalıyız.
2. Çocukların öğrenmek amacıyla sorduğu,
sonu gelmeyen büyük bir vermeliyiz.
3. Birçok anne ve baba hata

C. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanlarını D, yanlış olanlarını Y ile işaretleyiniz.

1. () Çocuğun duygu ve düşüncelerini anlamadan eğitmeye çalışmak yanlıştır.
2. () Çocuk, kendine ait orijinal dünyası olan bir varlıktır.
3. () Anne ve babalar, çocuk eğitiminde hata yapmazlar.
4. () Çocuğun, bize mantıksız gelen sorularına cevap vermemeliyiz.

D. Sizce bu metnin ana fikri nedir?

.....
.....

E. Lütfen paragrafları adlandırınız.

GÜRÜLTÜ

Hızlı kentleşme, sanayileşme ve nüfus artışından kaynaklanan gürültü, çağımızın önemli sorularından biri haline geldi. Gürültünün insan sağlığını önemli ölçüde etkilediği de artık herkes tarafından biliniyor.

Bir arabanın motor sesine kulaklarımızı tıkırız da sevdiğimiz bir müzik parçasını sonuna kadar açar, büyük bir zevkle dinleriz. Sesin gürültü niteliği taşıması kişiye göre değişmektedir.

Nedir öyleyse gürültü? Gürültü, uyumsuz, istenmeyen, hoş gitmeyen ses olarak tanımlanabilir. Bu yüzden bizim hoşumuza giden bir müzik, başkalarının hoşuna gitmeyebilir ve gürültü sayılabilir. Kısaca ilgi duyduğumuz konulardaki sesler bizi rahatsız etmez de, ilgi göstermediğimiz sesleri gürültü olarak kabul ederiz.

Gürültü insanda psikolojik bozukluklar meydana getirir.

Yorgunluk, başağrısı vs. gibi... Sesleri dinlersek gürültüyü yaratanın insanın kendisi olduğunu anlarız. Buzdolabı, radyo, televizyon sesleri zamanına göre bizi çok rahatsız eder. Bunlar çok basit örneklerdir ama bizi sonuca götürür. Uygarlık ne kadar gelişirse gürültü de o oranda artmaktadır.

O halde gürültüyle savaşmalıyız. Bu basit araçların sesi insanda gerilimlere yol açıyor. Böylece mutluluk getiren uygarlık beraberinde mutsuzluğu da getiriyor.

I. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Gürültü nedir? Tanımlayınız.

.....
.....

2. Gürültünün insane üzerindeki etkileri nelerdir?

.....
.....

3. Gürültünün esas kaynağı nedir?

.....
.....

4. Uygarlık nasıl hem mutluluk, hem de mutsuzluk getiriyor?

Kısaca açıklayın.

.....
.....

5. Çeşitli sesler hakkında neler düşünüyoruz?

.....
.....

II. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanları “D”, yanlış olanları “Y” ile işaretleyiniz.

1. () Uygarlık ne kadar gelişirse gürültü de o oranda artmaktadır .

2. () Mutluluk getiren uygarlık, aynı zamanda mutsuzluk da getiriyor .

3. () Gürültü insanda psikolojik bozukluklar meydana getirmez.

4. () Sesin gürültü niteliği taşıması kişiye göre değişmektedir.
5. () Gürültüye yaratan insane değildir.

III. Aşağıdaki cümlelerin boş bırakılan yerlerini doldurunuz.

1. Bizim hoşumuza giden bir müzik, başkalarının
ve
2. Gürültünün insane sağlığını önemli ölçüde.....
artık herkes
3. Buzdolabı, sesleri zamanına göre
.....
4. Sevdiğimiz bir müzik parçasını sonuna kadar.....,
.....
5. Gürültü,,, tanımlanabilir.

YASEMİN'İN ÇİÇEKLERİ

Yasemin'in her gün işi, oturdukları apartmanın bahçesine diktiği çiçekleri sulamaktır. Hepsini ayrı ayrı sever, bakımlarına özen gösterir, özen gösterirdi. Yasemin'e bakıp komşu apartmanlar da çiçek yetiştirmeye başladılar. Ama hiç biri Yasemin'in çiçekleri gibi canlı ve ölmüyordu.

Bir gün Yasemin çiçeklerini sularken yaşlı bir amca seslenerek:
- Kızım benim de çiçeklerim var; ama, seninkiler gibi güzel değil. Çiçeklerini nasıl baktığını bana da anlatır mısın?

Yasemin:

- Amcacığım, ben çiçeklerimi yalnız sulayıp çapalamam.

Ben onlarla dost gibi konuşuyorum, onları seviyor, okşuyorum.

Yaşlı amca şaşkın bir vaziyette:

- Konuşuyor musun? Çiçeklerle konuşulur mu? Onlar senin söylediklerini anlayabilir mi?

Yasemin gülerek:

- Biz karşılıklı gayet iyi anlaşırız. Siz de çiçeklerinizi sever, onlarla konuşursanız, daha canlı, daha güzel olacaklardır, dedi.

Aradan bir hafta kadar zaman geçti. Yasemin yine bahçesinde çiçeklerine bakıyordu. Birisinin "Yasemin, kızım" diye seslendiğini duydu. Başını kaldırdı. Karşısında o yaşlı adam duruyordu:

- Kızım senin dediklerini yaptım. Benim çiçeklerim de canlandılar, sanki neşelendiler. Böylece apartmanımız, renklenip güzelleşti. Bana yaptığın bu iyilik için sana teşekkür etmeye geldim. (DERLEME)

KELİMELERİN DİLİ

- ozen göstermek: Bir şeyin iyi olması için gayret etmek.
- çapalamak: Çapa ile toprağı kabartmak.
- dost: Sevilen, güvenilen yakın arkadaş.

A. OKUDUĞUMUZU ANLADIK MI? CEVAP VERELİM.

1. Yasemin, her gün ilkolarak hangi işleri yapıyordu?

.....

2. Yaşlı amca, Yasemin'e ne dedi?

.....

3. Yasemin, yaşlı amcaya ne cevap verdi?

.....

4. Aldığı cevap üzerine yaşlı amca niçin şaşırdı?

.....

5. Yaşlı amca, Yasemin'e niçin teşekkür etti?

.....

6. Sokağımızı güzelleştirmek için neler yapmalıyız?

.....

B. Aşağıdakilere doğru olana (D) yanlış olana (Y) yazınız.

1. () Yasemin ağaç yetiştiriyor.
2. () Yaseminin dedesi çiçek yetiştiremiyor.
3. () Yasemin çiçeklerden neferet ediyor.
4. () Çiçekleri yetistirmek için konuşmak lazım.

C. Kelimeleri kendi dilinizde çeviriniz ve tanımını yapınız.

- ozen göstermek-
- çapalamak-
- dost-

D. Doğru bir şekilde cümleleri yerine koyunuz.

1. Yasemin – dede – konuşmalar – hakkında – çiçek.
2. sordu – dede – lazım – yapmak – ne – çiçekler – için.
3. etti – teşekkür – dede – iyilik – yaptığı – için

RÜSTEM AMCA

Babam bizim apartmanın yöneticisidir. Bahçenin düzenlenmesi, temiz tutulması, kaloriferin yaktırması, hep onun görevi. Bu konuda babamın tek yardımcısı kapıcı Rüstem amcadır.

Rüstem amca, yetenekli bir adamdır. Beceremediği hiç bir iş yoktur. İlkbahar gelince kazmasını, küreğini alıp gül fidanlarının diplerini temizler. Bütün ağaçları budar.

Sonbahar rüzgarları esmeye başlayınca Rüstem amcanın görevi değişir. Eski tulumlarını sırtına geçirip, kalorifer kazanının bakımını yapar. Yanmaya hazır hale getirir. Elektrik işlerinden de anlar. Kimin sigortası atsa, ütüsü, fırını bozulsa, hemen Rüstem amcaya koşar.

Geçenlerde asansörümüz bozuldu. Aynı gün bizim mahallenin pazarıydı. Apartmandaki hanımlar, ellerinde pazar çantalarıyla merdivenleri kan ter içinde çıktılar. Rüstem amca durumu görünce çok üzüldü. Çekicini ve tornavidasını alıp asansöre koştu. Yarım saat içinde onu da çalışır hale getirdi. Babam, başını sallayarak:

“Butün bunlar Yaramaz çocukların yüzünde uymamız gerekli gereksiz oynuyorlar.” diye mırıldandı. Daha sonra apartmanda uymamamız gereken kuralları bir kağıda yadı. İlan tahtasına astı. Rüstem amca da bu işi sıkı takip ediyor. Artık etmek yok. Rüstem amca diyor ki:

- Murat, bu kurallara önce sen uymalısın. Çünkü sen yöneticinin oğlusun.

KELİMELELER

- tulum : Gömlek ve pantolon kısmı bitişik iş eibisesi.
sigorta : Elektrik devresinde akımı kesmeye yarayan güvenlik düzeni.
asansör : Yüksek binalarda yük ve insan taşımak amca ile kullanılan elektrikli araç.

takip ediyor : İşin peşini bırakmıyor, kontrol ediyor.
kan ter içinde : Çok yorgun, aşırı terlemiş halde.

A. Aşağıdaki Soruları Cevaplayınız.

1. Bu yazıda anlatıldığına göre, apartman yöneticisinin görevleri nelerdir? Yardımcısı kimdir?

.....

2. Kapıcı Rüstem amca, hangi işlerde yetenekli ?

.....

3. Yönetici asansörün bozulmasını hangi sebebe bağlıyor ?

.....

4. Yönetici, apartmanda uyulması gereken kuralları nasıl duyuruyor ?

.....

B. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

1. () Kapıcı Rüstem çok tembel birisidir.

2. () Kapıcı Rüstem asansörü bozmuştur.

3. () Asansör Cuma günü bozulmuştur.

4. () Tüm işlere kapıcı Rüstem koşuyordu.

C. Kelimeleri kendi dilinizde çeviriniz ve tanımını yapınız.

kan ter içinde -

araç takip ediyor -

asansör -

sigorta -

tulum -

GAZETELER

Gazeteler bugünkü uyar dünyamızda önemli yeri olan yayın organlarıdır. Osmanlılar zamanında yayınlanan ilk gazetenin ismi Takvimi Vekayı'dır. Bu gazete 11 Kasım 1831'de yayınlanmıştır.

Gazeteler, günlük, haftalık olabileceği gibi aylık olarak da çıkabilir. Gazetelerde halkın anlayabileceği bir dil kullanılır. Sayılan yüzbinleri geçen gazeteler artık birkaç saat gibi kısa bir

sürede basılabilmektedir. Ancak bir gazete basılmadan önce yapılan çalışmalar, sabahın erken saatlerinden başlayarak, akşamın geç saatlerine kadar, hatta gece saat iki veya üçe kadar sürer.

Basılan gazeteler yurdun çeşitli bölgelerinde bulunan gazete satıcılarına kamyon, otobüs, tren veya uçaklarla süratle gönderilir. Böylece sabahın erken saatlerinde gazeteler elimize geçer.

Kimimiz bu gazeteleri sımsıcak yatağımızda, kimimiz kahvaltı yaparken, kimimiz de işe giderken otobüslerde aceleyle okuruz. Bu gazetelerde politikadan spora, spordan magazine kadar her türlü haberler resimli ya da resimsiz olarak yer alır. Gazete okuyan insanlar sadece kendi memleketlerindeki olaylardan değil, tüm dünyadaki olaylardan haberdar olurlar.

I. Aşadaki sorulara cevap veriniz.

1. İnsanlar gazeteleri nerelerde okular?

.....

2. İlk gazetenin ismi nedir?

.....

3. Gazetelerde hangi haberler yer alır?

.....

II. Aşadaki doğru cevapları işaretleyin.

1. İlk gazete 11 Kasım 1821'de yayınlanmıştır.

Doğru

Yanlış

2. Gazete okuyan insanlar sadece kendi memleketlerinde olan olaylardan haberdar olurlar.

Doğru

Yanlış

III. Aşadaki boşlukları tamamlayınız.

1. Basılan gazetelerin sayıları geçmektedir.

2. Basılan gazeteler yurdun çok çeşitli bulunan gazete satıcılarına
....., ve uçakla süratle gönderilir.

3. İlk gazete zamanında yayınlanmıştır.

4. Gazetelerde bütün haberler bazan bazan da yer alır.

IV. Doğru cümleyi işaretleyin.

- A) Gazetelerin dili ağırdır.
- B) Gazetelerin dili kolaycadır.
- C) Gazetelerin dili halkın anlayabileceği şekildedir.

BİR FİLM ANISI

Sanırım on üç yaşımdaydım. İstanbul’da okuyan bir Antep’li... Yatılıydım. Güz gelince İstanbul’a göçüyor, şubata kadar orada kalıyordum. Yarıyıl tatilimiz şubattaydı. Üç hafta. Tatil başladığı gün, ver elini Haydarpaşa! Poşu treni. İki gün iki gece sonra Narlı. Bir “Austin” otobüs, iki buçuk saat sonra Antep. Tatil bitince yazaya kadar yine İstanbul.

Yarıyıl utilimin son gecesi idi. Bir cumartesi gecesi. Ertesi akşam trenle İstanbul’a dönecektim.

O cumartesi gecesi, annemle babam sinemaya götürdüler beni. Hangi sinema olacak, Nakıp Alinin sinemasına. Filmi hatırlamıyorum, ama bütün filmler gibi keyifle seyrettim. Yine de bir “burukluk” vardı içimde. Çünkü filminden önce bir parça gösterilmişti: Gelecek program! Onu kaçıracaktım, öyle de görmek istediğim bir film idi ki....

Sinamadan çıkarken Nakıp Ali gördü bizi.

“Nasıl, sevdin mi filmi?” dedi.

“Sevdim” dedim, “Ama gelecek programı göremeyeceğim. Ona üzüldüm.”

“Haftaya görürsün”

“Nasıl görürüm Ali Amca? Yarın akşam İstanbul’a dönüyorum.”

“Talihine küs” dedi Nakıp Ali.

Ama ertesi sabah erkenden evin kapısı çalındı. Açtım. Sinemadan bir adam.

“Nakıp Ali seni istiyor” dedi.

Koşa koşa sinemaya gittim. Nakıp Ali gişenin önünde bir iskemle atmış, beni bekliyor.

“Çağırдың mı Ali Amca?”

“Evet” dedi, salonun kapısını açtı sonra.

“Gir”.

Girdim

“Otur”.

Oturdum.

Ve koskoca Nakıp Ali, on üç yaşındaki bir çocuğa, görmek istediği filmi oynattı o Pazar sabahı.

I. Aşadaki sorulara cevap veriniz.

a) Parçadaki çocuk Isatanbul’da ne yapıyor?

.....

b) Çocuk Antep’e kadar neyle geliyor. Nasıl yolculuk yapıyor?

.....

c) Niçin son cumartesi gecesi film seyrederken içinde bir “burukluk” vardı?

.....

d) Nakıp Ali pazar sabahı çocuğa o filmi niçin oynattı?

.....

e) Parçaya göre Nakıp Ali nasıl bir kişidir? Onu tanıttın.

.....

II. Cümleleri uygun yükleme tamamlayın:

a) Karşıdan gelen adamı	1. el sallıyorlar.
b) Dün gece gördüğüm rüya	2. hemen kirlendi.
c) Çocuk görmek istediği filmi	3. yola çıktılar.
d) Tatil başladığı gün	4. yok.
e) Yavaş yavaş giden otobüs	5. seyredebildi.
f) O akşam gittikleri sinemada	6. tanıyor gibiyim.
g) Nakıp Ali, üzülen çocuğa	7. çöpe attı.
h) Ali’nin yeni alınan gömleği	8. güzel bir film izlediler.
ı) Annem çürümüş domatesleri.....	9. çok korkunçtu.
i) Trende oturacak yer.....	10. filmi oynattı.

TÜRKİYE’DE SPOR

Türkiye’de son yıllarda spor, insan yaşamında önemli yer almaktadır. Türkiye’de her dalda spor yapılır. Basketbol,

futbol, güreş, voleybol, yüzme, atletizm, hentbol, tenis, halter, karete, boks yapılan sporların başlıcalarıdır. Son yıllarda adından tüm dünyada söz ettiren Dünya Halter Şampiyonu Naim Süleymanoğlu, halter sporunun Türkiye’de sevilmesinde önemli rol oynamıştır.

Kendi öz sporumuz olan güreşten sonra Türkiye’de en çok sevilen spor futboldur. Türkiye’nin her şehrinde futbol sahası ve kapalı spor salonu bulunur. Gençler en çok futbolu severler. Çünkü futbol maçları çok heyecanlı oluyor. Tuttukları takımın bütün maçlarını seyretmek isteyen taraftarlar yaz, kış demeden takımlarıyla beraber bütün Türkiye’yi dolaşıyorlar. Onları destekliyorlar.

Türkiye’de belli başlı futbol klüpleri şunlardır:

Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray arasında çekişmeli bir şampiyonluk mücaadelesi yapılır.

A. Lütfen aşağıdaki soruların doğru cevabını bulunuz.

1. Türkiye’de en çok sevilen spor.....’dur.
a) Yüzme b) Tenis c) Futbol d) Basketbol
2. Dünya Halter Şampiyonu kimdir?
a) Ahmet Karacadağ b) Naim Süleymanoğlu
c) Metin Tekin d) Mehmet Terzi
3. Türklerin kendi öz sporları aşağıdakilerden hangisidir?
a) Atletizm b) Güreş c) Basketbol d) Futbol

B. Aşağıdaki boşlukları doldurun.

1. Türkiye..... her dal..... spor ya.....
2. Türkiye.....en çok sev..... spor..... dur.
3. Gençler en çok..... severler.
4. Futbol maçları çok..... ol.....
5. Maçları seyretmek iste taraftarlar demeden akımları bütün Türkiye..... dolaşıyorlar.

C. Aşağıdaki sorulan cevaplayınız.

1. Türkiye’de hangi spor dalları vardır?
.....

2. Türkiye’deki belli başlı futbol klüpleri nelerdir?
.....

3. Taraftarlar niçin yaz, kış demeden Türkiye’yi dolaşıyorlar?
.....

4. Sizce sporun insan hayatındaki önemi nedir?
.....

SONBAHAR

SONBAHAR 23 Eylül’de başlar ve 20 Aralık’ta sona erer. Yaz sonunda ya da sonbahar başında yapraklar sararmaya ve dökülmeye başlar. Fakat, çam ve manolya gibi bazı ağaçlar her zaman yemyeşildirler. Sonbaharda bol bol yağmur yağar. Sıcaklık giderek azalır. Manavlarda her çeşit meyve ve sebze görülmeye başlar. Sarı sarı portakallar, mandalinalar, elmalar, armutlar, çeşit üzüm, iri iri muzlar, incirler, cevizler, kestaneler, ayvalar.

Bu mevsimde bağbozumu yapılır. Yani, bağlardan, bahçelerden üzümler kesilerek sepetlere doldurulur. Sonra, şehirlere getirilir. Kara üzümü seven birçok insan vardır. Bazıları da şıraya yani üzümün suyuna bayılır. Şıra bol vitaminlidir. Çocuklara içirmek yararlıdır. Ayrıca, üzümden şarap, rakı gibi alkollü içkiler de yapılır.

Sonbahar kıştan sıcak, yazdan soğuktur. Sonbahar sonuna doğru kalın elbiseler, kazaklar giyilmeye başlanır. Şehirlerde tatile yazlığa gidenler yavaş yavaş evlerine dönerler. Artık, okullar da açılmıştır. Köylüler için sonbahar bir çalışma mevsimidir. Tarlalarını sürüp buğday ve arpa ekerler. Kışlık odunlarını ormanlardan toplayıp evlerine getirirler.

A. Lütfen aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Sonbahar ne zaman başlar, ne zaman sona erer?
.....

2. Yapraklar ne zaman dökülmeye başlar?
.....

3. Hangi ağaçlar her zaman yeşildirler?

4. Sonbaharda hangi işler yapılır?

5. Sonbaharda hava nasıl olur?

B. Lütfen doğruları ‘D’, yanlışları ‘Y’ ile işaretleyiniz.

1. () Sonbaharda hava çok sıcaktır.
2. () Kara üzümü birçok insan seviyor.
3. () Sonbaharda çok yağmur yağar.
4. () Şıra çocuklara yararlıdır.
5. () Sonbaharda okullarda tatil.
6. () Köylüler için sonbahar bir dinlenme mevsimidir.
7. () Tarlalara buğday ve arpa ekerler.

C. Lütfen boşlukları doldurunuz.

1. Sonbaharda sıcaklık
2. üzümler sepetlere
3. Şehirlerde gidenler evlerine

ORİGAMİ

Origami boş zamanlarınızı değerlendirirken hem dinlenebileceğiniz hem de sanatsal ürünler ortaya çıkarabileceğiniz bir hobidir.

Origami bir kağıdı katlayarak, kesme, yapıştırma vb. gibi işlemlerden hiçbirine başvurmadan figürler oluşturma sanatıdır. Origami ile kuş, hayvan, böcek, çiçek ve insan figürü gibi daha pek çok nesne oluşturulabilir.

Origamide bütün şekiller daima kağıt bir kareden çıkar. Gerisi hazır modelleri yapmanıza ve hayal gücünüze bağlıdır. Origami ilk defa Japon Kraliyet Sarayında ortaya çıkmış, sonra da bütün dünyaya yayılmış olan matimatiksel ve görsel kağıt katlama sanatıdır.

Origami sadece kağıt sanatı mıdır? Yoksa metal ve benzeri diğer maddeleri de içine alır mı? Origami genellikle kağıdın bükülüp

katlanmasıyla ortaya konur. Origami kelimesinin kökü Japonca'ya dayanır. Oru, katlamak; kami ise kağıt demektir.

Japon'lar tarafından kullanılan origami kelimesi, bizim şimdi anladığımız origami kelimesinden farklı anlamda kullanılıyordu. Onlar kağıt bükme anlamında origami kelimesini kullanmak yerine, kağıt sertifikalara origami diyorlardı.

1963'te yazdığı bir makalede Yoshizawa kendi ülkelerinde "Origami Tsuki" diye bir terim olduğunu ve bunun "garanti edilmiş" veya "belgelenmiş" anlamına geldiğini söylemiştir. Bizim bildiğimiz anlamda origami kelimesi ancak 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında kullanılmaya başlandı.

Halen devam etmekte olan bu sanat çok sevilmiş ve dünyanın her tarafında ilgiyle takip edile bir merak haline gelmiştir.

A. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. **Origami bir kağıdı, kesme, yapıştırma vb. gibi işlemlerden hiçbirine başvurmadan oluşturma sanatıdır.**

- a) katlayarak – figürler c) başvurarak - origami
b) yapıştırarak – kağıtlar d) kullanarak - figürler
e) yapıştırarak – figürler

2. **Çiçek ve insan figürü gibi daha pek çok oluşturulabilir**

- a) nesne b) şey c) figür d) kağıt e) özne

3. **Sonra da bütün dünyaya yayılmış olan ve kağıt katlama sanatıdır.**

- a) matematiksel-görsel b) matematiksel-zekasal
c) matematiksel-akıllısal d) matematiksel-gösterişsel
e) matematiksel-görüşsel

4. **Bizim bildiğimiz anlamda origami kelimesi ancak yüzyılın sonlarında ve yüzyılın başlarında kullanılmaya başlandı.**

- a) 20.....19 b) 21.....18 c) 19.....20
d) 19.....18 e) 19.....21

5. Origami sadecesanatı mıdır?

- a) metal b) madde c) kağıt d) parça e) kumaş

6. Origami kelimesinin anlamı nedir?

- a) kağıt katlamak b) kağıt kesmek c) kağıt yapıştırmak
d) kağıt yırtmak e) kağıt boyamak

7. Origami ilk defa nerede ortaya çıkmıştır?

- a) Japon Kraliyet Sarayında b) Çin Kraliyet Sarayında
c) İspanya Kraliyet Sarayında d) Yoshizawa Kraliyet Sarayında
e) Origami Tsuki Kraliyet Sarayında

8. Origami nasıl bir hobidir?

- a) hem dinlenebileceğiniz hem de sanatsal
b) hem dinleyebileceğiniz hem de sanatsal
c) hem katlayarak hem de keserek
d) hem yapıştırarak hem de keserke
e) hem ilgi çekici hem de enteresan

9. Origami nasıl bir sanattır?

- a) figürler kesme b) figürler yapıştırma c) figürler oluşturma
d) metal kesme e) madde kesme

10. Origami ile ne yapılır?

- a) yiyecek ve içecekler b) hayvan, kuş ve insan figürleri
c) madde figürleri d) metal figürleri
e) hayvan, kuş ve metal figürleri

SAĞLIK VE SPOR

Günümüz insanının yaşamdan pek çok beklentisi var. İyi bir kariyer yapmak, iyi para kazanmak, gösterişli bir arabaya ve büyük bir eve sahip olmak... Ancak hepimizin tek bir ortak beklentisi var sanırım, mutlu olmak. Peki, mutlu olabilmemiz için fiziksel ve ruhsal yönden sağlıklı olmamız gerekmez mi?

“Sağlıklı olmak” herkes için farklı bir anlam taşıyabilir.

Çoğumuz için ağrısız sızısız hareket edebilmek sağlıklı olmanın bir göstergesidir. Bazılarımıza göre ise sağlıklı olmanın gece yarılarında kadar dans edebilecek güce sahip olmaktır. Aslında işin özü “Kendimi çok iyi hissediyorum.” diyebilmektir.

Formda ve sağlıklı bir insanın iyi bir dış görünüşü vardır, kasları kuvvetli, vücudu esnek, kalp ve damar sistemi dayanıklıdır. Ancak daha önemlisi o insan streslerinden, günlük yorgunluklarından kurtulabilmiş, yaşamdan mutluluk duymayı öğrenmiştir.

Elbette sağlık için herkesin beslenmesine ve uyku düzenine dikkat etmesi, sigara gibi zararlı alışkanlıklardan uzak durması gereklidir, fakat bunlar yeterli değildir. Çünkü bedenimizin en önemli gereksinimlerinden biri de harekettir. Ancak bugün teknolojik araçlarla dolu hayatımızda yeterince hareket etmek neredeyse imkansızdır. Yürüyen merdivenler, asansörler, arabalar... Kabul etmeliyiz ki spor yapmak hepimiz için kaçınılmaz bir gereklilik artık. Hiç değilse kısa aralıklarla egzersiz yapmak yenilenmemizi ve kendimizi çok daha iyi hissetmemizi sağlayacaktır.

Yalnız, şunu da unutmamak gerekir ki ancak düzenli egzersizler sağlığımızı olumlu etkileyebilir. Bu nedenle sporu günlük hayatımızın merkezine taşımamız gerekir.

1. Aşağıdaki ifadelerin metinde olanlarını (V), yok olanlarını (Y) ile işaretleyiniz.

- 1- () Sağlıklı olmak insanlar için ne anlama gelir?
- 2- () Sağlıklı olmak için neler yapmalıyız?
- 3- () Hangi sporlar vücudumuz için daha yararlı?
- 4- () Günümüzde insanların hareketsizliğinin sebepleri nelerdir?

2. Aşağıdaki ifadelerin doğru olanlarını (D), yanlış olanlarını (Y) ile işaretleyiniz.

- 1- () Fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı olmadan tam olarak mutlu olamayız.
- 2- () Kısa aralıklarla egzersiz yapmanın bize hiçbir yararı olmaz.

3- () Bedenimizin hareket ihtiyacını karşılayabilmek için spor yapmamız gerekir.

4- () Düzensiz egzersiz yapmak sağlığımızda önemli bir olumlu etki yaratmaz.

Lütfen, soruları yanıtlayınız.

1. Sağlıklı bir yaşam için neler yapmalıyız ?

.....

2. Fiziksel ve Ruhsal sağlık için neler yapmak lazım ?

.....

3. Abur cubur yemenin zararları nelerdir ?

.....

4. Sağlıklı yiyecekleri sıralayınız.

.....

5. İnsan nasıl uzun yaşar ?

.....

Kelimeleri kendi dilinizde çeviriniz ve tanımını yapınız.

ruhsal–

kasları –

gereksinimlerinden–

araçlarla–

Elbette–

SİGARA VE SAĞILIK

Dünyada önlenebilir hastalık ve erken ölüm nedenleri arasında en ön sırayı sigaraya bağlı olanlar alıyor. İçilen her sigara insan ömrünü 5 dakika kısaltıyor. Sigaranın içinde bulunan maddelerin çoğu kanser yapan maddelerdir. Sigara sadece içen kişiye değil, yanında sigara içilen kişilere de zarar vermektedir. Sigara içen annelerin doğurduğu çocuklarda zeka düşüklüğü ve zor öğrenme gibi hastalıklar görülmektedir.

Sigara içme alışkanlığı hem binlerce kişinin erken ölümüne sebep olur hem de yol açtığı hastalıklar sebebiyle ekonomiye büyük yük getirir. Sigaranın sağlık ve ekonomik bakımdan getirdiği

zararları farkedene gelişmiş ölkelerde sigara karşıtı hareketler başlamıştır. Ama az gelişmiş ve gelişmekte olan ölkelerde sigara içme alışkanlığı gittikçe artarak her yıl bir milyona yakın insanın erken ölümüne sebep oluyor.

Gelişmiş ölkelerde sigara tüketimi 1965 lerden sonra azalmış ama az gelişmiş ölkelerde sigara tüketimi artmaya devam ediyor. Çünkü kendi ölkelerinde sigara tüketimini azaltmaya çalışan gelişmiş ölkeler, ürettikleri sigarayı az gelişmiş ölkelere satmak için büyük reklamlar yaparak sigara içilmesini özendiriyorlar.

Sigara karşıtı çalışmaların basın, yayın, televizyon, radio gibi araçların yardımıyla insanlara iletmesi gerekir. Temel amacı sigaranın sebep olduğu hastalıkları ve erken ölümleri azaltmak olacak bir programın uygulanmasıyla, binlerce insanın hastalık ve ölümlerden acı çekmesi ve bu problem için harcanan milyonlarca paranın ekonomiye verdiği zarar önlenecektir.

A. Aşağıdaki Soruları Cevaplayınız.

1. Sigara tüketimi hangi ölkelerde ne zaman azalmaya başlamıştır?

.....

2. Sigara tüketimi hangi ölkelerde artıyor? Niçin?

.....

3. Sigara topluma hangi yönlerde zarar veriyor?

.....

4. Sigaranın insan sağlığına etkileri nelerdir?

.....

5. Sigara karşıtı hareketlerin faydası nedir? Bu hareketler nasıl daha etkili olur?

.....

B. Aşağıdaki Cümlelerden Doğru Olanları D ,Yanlış Olanları Y ile işaretleyiniz.

1. () Gelişmiş ölkelerde sigara üretimi azalmıştır.

2. () Sigara sadece sağlığa değil,ekonomiye de zarar veriyor.

3. () Gelişmiş ölkelerde sigara içme alışkanlığı her yıl 1

milyon insanın ölümüne sebep oluyor.

4. () Az gelişmiş ülkelerde sigara karşıtı hareketler başarılı olmuştur.

5. () İçilen her sigara ömrünü biraz daha azaltır.

SHREK

Çok eski zamanlarda, çok uzaklardaki bir bataklıkta Shrek adında yeşil ve kötü huylu bir canavar yaşamaktadır. Shrek çirkin görünümlü bir canavardır. Ancak bu durum Shrek'in canını hiç sıklmaz. Kendisine güveni tam olduğu için korkutucu dış görünümüne hiç aldırılmaz. Sessiz sedasız sürüp giden düzeni birbirinden ilginç masal karakterlerinin ortaya çıkmasıyla içinden çıkılmaz bir hâl alır. Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler, Kırmızı Başlıklı Kız, Pinokyo, Hain Kurt ve diğer tüm masal kahramanları kötü Lord Farquaad tarafından sürgün edilmiştir ve çareyi Shrek'in bataklığına sığınmakta bulmuşlardır. Yemeğinin içinde kör fareler, yatağında kötü kurtlar, evsiz barksız domuzlar ve daha niceleri dolaşmaktadır. Bu durumdan fazlasıyla rahatsız olan Shrek, kahramanları bataklığından çıkarmak için harekete geçer. Lord Farquaad Shrek'e, nişanlısı güzel prenses Fiona'yı kurtarması karşılığında masal kahramanlarını bataklığından çıkaracağına söz verir. Bu yolculuğunda kendisine, onun için her şeyi yapmaya hazır geveze dostu akıllı eşek de yardım edecektir. Prenses Fiona'yı ağzından ateşler saçan ejderhanın elinden kurtarmak kolay olmayacaktır. Kendisine yardım etmek için görevlendirilen eşek ile birlikte yola çıkan Shrek prensesi ejderhadan kurtarmayı başarır. Ancak prensesin anlattıkları bu görevin henüz tamamlanmadığını göstermektedir. Yol boyunca onları birçok sürpriz beklemektedir.

Asıl problem, güzel prensesin esrarengiz sırlarının ortaya çıkmasıyla başlayacaktır...

A. Aşağıdaki Soruları Cevaplayınız.

1. Shrek nasıl bir yaratıktır?

.....

2. Shrek'in rahatı niçin kaçmıştır?

.....

3. Shrek'in yaşadığı yere kimler gelmiştir?
.....

4. Shrek nasıl bir karaktere sahiptir?
.....

5. Eşeğin karakteri nasıldır?
.....

B. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına “D” yanlış olanın başına “Y” yazınız.

a. () Shrek kraliçeyi kurtarmak için yola çıkar.

b. () Shrek dış görünüşüne aldırış etmez.

c. () Masal kahramanlarının bataklığa gelmesi Shrek'i mutlu eder.

d. () Eşek çok geveze bir hayvandır.

e. () Shrek bir çizgi filmidir.

7. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümlelerin boşluklarını tamamlayınız.

a. Bu Shrek'in canını hiç sıkmaz.

b. Masal kahramanları Shrek'in bataklığına mışlardır.

c. Lord, Shrek'in bataklığını temizlemeye verir.

d. Yol boyunca onları bir çok beklemektedir.

e. Shrek filmi 74. Oscar ödülünde en iyi film ödülü aldı.

MODA TASARIMI

Türkiye'nin motor sektörlerinden biri tekstil sektörüdür. Ancak sektör son yıllarda üretim maliyetlerinin son derece düşük olduğu Çin, Hindistan gibi ülkelerin dünya tekstil piyasasında giderek artan hakimiyetleri sonucu önemli bir tehdit altındadır. Örneğin, 2000-2009 yılları arasında tekstil ürünlerinin toplam ihracat içindeki payı % 17'den % 9'a gerilemiştir. Pazar payında gerçekleşen bu yarı yarıya kayıp, sektörün ayakta kalmak için yeni stratejiler geliştirmesini zorunlu kılmaktadır.

Moda tasarım sektörü bu bağlamda oldukça yenidir ve hızlı bir gelişim ivmesi sergilemektedir. Gerek artan tasarımcı

sayısı gerekse Türkiye'nin bu alanda marka olması için yürütülen çalışmalarındaki artış dikkat çekicidir. Moda tasarım sektörü İstanbul odaklı gelişmektedir. 2010 yılında Moda Tasarım Derneği'nin kayıtlı toplam 92 tasarımcı bulunmaktadır ve bunların hepsi İstanbul'da faaliyet göstermektedir.

Moda tasarım sektöründe faaliyet gösteren işletmeler gerek istihdam gerekse sermaye açısından küçük ve orta ölçekli firmalardır. Bu nedenle kitlesel üretimde, dış pazarlara açılmada ve yeni teknolojilerin kullanımında çeşitli problemler yaşamakta ve kaynak sıkıntısı çekmektedirler. Moda tasarım sektörünün kalkınması, moda tasarımcılarının marka yaratarak tekstil ve hazır giyimin küresel ölçekte rekabet edebilmesi için moda tasarımcılarına finansal destek sağlanması gerekmektedir.

(Kültür-Sanat Dergisi, Nisan 2013)

Aşağıdaki test sorularına cevap veriniz.

1. Türkiye'de gelişen sektörü belirleyiniz:
A) teknoloji B) teknik C) tekstil
D) hamur işler E) iletişim araçları
2. Hangi sektör hızlı gelişmektedir:
A) teknik B) moda tasarım C) teknoloji
D) iletişim araçları E) ayakkabı üretim
3. Moda tasarım sektörü Türkiye'nin hangi şehrinde gelişim göstermektedir?
A) Ankara B) İzmir C) İstanbul
D) Alanya E) Bursa
4. Moda tasarımcıları nerede faaliyet göstermektedir?
A) İzmir B) Ankara C) İstanbul
D) Bursa E) Eskişehir
5. Moda tasarım sektörünün kalkınması için ne gerekmektedir?
A) devlet adamlarıyla görüşme B) yurt dışına çıkmak
C) finansal destek D) fikir paylaşmak E) dernek kurmak

KELEBEĞİN ÖMRÜ

İşte hayat hikayem. Bir ilkbahar sabahıydı. Güneş, pırıl pırıl altın ışıklarını yer yüzüne yolluyordu. Bu ışınları gören kozalardan o

sabah beyaz bir kelebek çıktı. Çok büyük ve tül gibi ince bembeyaz kanatları vardı. Birden kendini bir bahçenin çiçekleri arasında buldu. Önce keşif uçuşuna çıkıp bahçeyi dolaştı. Sonra dinlenmek için kırmızı bir güle kondu. Dinlenirken, kanatlarını dikleştirip birleştirmişti. Etrafına baktı. Doyasıya yeşillığe daldı saatlerce seyretti. Dinlenmişti. Şimdi dolaşma vaktiydi, yaşamalıydı, önünde uzun zamanı vardı. Ağaçlara uçtu. Çiçeklere kondu. Mutluydu, özgürdü. Herkes ona bakıp “ne güzel” diyordu. Akşama kadar çiçekten çiçeğe, daldan dala uçup durdu. Güneş batarken bir garip his kapladı içini, artık öğrenmişti. Sadece bir günlük olan ömrü bitmişti. Son bir kez etrafına baktı. Batan güneşe daldı. Ve bir daha hiç uyanmadı.

I. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Metnin ana fikri nedir?

.....

2. Olay nerede geçiyor?

.....

3. Hikayenin kahramanları kimlerdir?

.....

4. Bu hikayeden nasıl bir ders çıkardınız?

.....

II. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanlarını “D” yanlış olanlarını “Y” ile işaretleyiniz.

1. () Bir sonbahar sabahıydı.

2. () Kelebek dinlenmek için kırmızı bir güle kondu.

3. () Kimse kelebeğe bakmadı.

4. () O sabah pembe bir kelebek çıktı.

5. () Geceye kadar çiçekten çiçeğe, daldan dala uçup durdu.

III. Aşağıdaki cümlelerin var olanlarını “V” yok olanlarını “Y” ile işaretleyiniz.

1. () Kelebeğin rengi

2. () O gün hakkında bilgi

3. () Kuşlar nasıl uçuyorlar

4. () Kelebeğin dinlemek için yerler
5. () Kırmızı kelebek hakkında

IV. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları tamamlayınız.

1. Güneş, pırıl pırıl altın yüzüne yolluyordu.
2. Şimdi dolaşma vaktiydi, yaşamalıydı, önünde vardı.
3. Sadece olan ömrü bitmişti

V. Lütfen aşağıdaki kelimeleri manalarıyla eşleştiriniz.

Kanat:	Dik duruma getirmek
İlkbahar:	Uyku durumundan çıkmak
Uyanmak:	Kuzey yarım kürede mart, nisan ve mayıs aylarını içine alan mevsim
Dikleştirmek:	Bir günlük sürenin yirmi dörtte birine eşit, altmış dakikalık zaman dilimi, zaman parçası
Saat:	Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sa

İNSAN VE SEVGİ

Sevgi nedir? Bu kelimenin gerçek anlamını biliyor muyuz, ya da düşündük mü?

Sevgi üzerine herkes kendince bir fikir yürütür. Aslında sevgi, duyguların en iyisi ve en güzelidir. Güzel olduğu kadar da özveri gerektirir. Canlıların en gelişmiş, en akıllısı bile bu özveriye muhtaçtır. Yaşamak için sağlığa, mutluluğa, paraya ne kadar ihtiyacın varsa karşılıklı sevgiye de o kadar ihtiyacımız vardır. Çünkü insanı sevgi kadar yücelten ve sevgi kadar mutlu eden unsur daha yoktur.

Sevgisiz büyüyen bir çocuğun ruhsal ve bedensel gelişmesi normal olmayacağı gibi sosyal ilişkileri de yeterli düzeyde olmaz. Sevgiden yoksun büyüyen bir kişinin nerede, ne zaman ne yapacağını kimse bilemez. Böyle bir insan ileriki yıllarında acımasız bir kişiliğe sahip olabilir.

Bunun gibi sevgiden yoksun büyüyen bireylerden oluşan bir toplumda huzur, barış gelişmez ve hoşgörü beklenmez.

Sevgi ve sevmek deyince akla sadece insanlara duyulan sevgi gelmemelidir. Bizler, çevremizdeki her şeye sevgi duyabiliriz. Örneğin kuşları, çiçekleri, ağaçları hatta eşyaları bile severiz. Kimisini bize bir şeyler ifade ettiği, kimisini de içimizden geldiği için severiz. Çevremizde bulunanlara ilgi göstermemiz, sevmemiz, aynı zamanda bizim insanlığımızı yansıtmaktadır.

Çevremizdeki hayvanları sevmek, bizde onları koruma hissi uyandırır. Genellikle korumamız altındaki hayvanları, hayvan olarak değil, bir dost, bir arkadaş olarak görürüz.

İnsanlara duyduğumuz sevgi ise, sevgilerin en yücesi ve en güzeldir. Sevgi insanları iyi, şefkatli birer birey haline getirir.

İnsanın sevgiye ihtiyacı vardır. Çünkü sevgi insanı insan kılan en önemli gereksinimdir.

Sevgi bir ihtiyaçtır. Çünkü onsuz yaşamak güçtür. Yine insan sevgiye muhtaçtır, çünkü yaşama arzusunu içinde sürekli tutabilmesi buna bağlıdır.

I. Aşağıdaki sorulara yanıt veriniz.

1. Sevgi nedir? Sevgi hakkında neler düşünüyorsunuz?
2. Yaşamak için nelere ihtiyacımız var?
3. Sevgisiz toplumda ne gibi sorunlar ortaya çıkar?
4. İnsan niçin sevgiye muhtaçtır?
5. Sevmek insanları nasıl bir birey haline getirir?

II. Aşağıdaki test sorularını okuduğunuz metne göre yanıtlayınız.

1. Sevgisiz büyüyen bir çocuğun
 - A. Ruhsal ve bedensel gelişimi normaldir.
 - B. Ruhsal ve bedensel gelişimi normal değildir.
 - C. Sosyal ilişkileri yeterli düzeyde değildir.
 - D. Hem ruhsal ve bedensel hem de sosyal ilişkileri yeterli düzeyde değildir.
 - E. Hem ruhsal ve bedensel hem de sosyal ilişkileri yeterli düzeydedir.
2. Çevremizdeki şeylere ilgi göstermemiz, sevmemiz,
 - A. İnsanlığımızı yansıtır.
 - B. Çok meraklı olduğumuzu gösterir.
 - C. Her şeyi çok sevdiğimizi gösterir.
 - D. Hiçbir şeye ilgi göstermediğimizi gösterir.
 - E. Hayvanları koruduğumuzu gösterir.
3. Sevgi
 - A. Sadece iki kişi arasında olan duygudur.
 - B. Herkesin hissettiği bir duygudur.
 - C. En iyi ve en güzel duygudur.
 - D. Mantık ve hesap üzerine kurulan bir duygudur.
 - E. İnsanları mutlu eden bir duygudur.

4. Sevgisiz büyüyen insan bir kişiliğe sahiptir.
A. Akılsız
B. Acımasız
C. Ahlaksız
D. Amaçsız
E. Alımsız
5. Sevgiyle büyüyen insan bir kişiliğe sahiptir.
A. Şerefli
B. Şatafatlı
C. Şevketli
D. Şuurlu
E. Şefkatli

III. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanını “D”, yanlış olanını “Y” olarak işaretleyiniz.

1. Sevgi ve sevmek deyince akla sadece insanlara duyulan sevgi gelmelidir. ()
2. Kimisini bize bir şeyler ifade ettiği, kimisini de içimizden geldiği için severiz. ()
3. İnsan, sevgiye muhtaç değildir, onsuz yaşamak mümkündür ()
4. Çevremizdeki hayvanları sevmek, bizde onları koruma hissi uyandırır. ()
5. İnsanı sevgi kadar yücelten ve sevgi kadar mutlu eden unsur yoktur. ()

IV. Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını birer cümle içerisinde kullanınız.

- A. Birey:
B. Sevgi:
C. Korumak:
D. İhtiyaç duymak:
E. Yaşama arzusu:

SULTANAHMET CAMİSİ

İstanbul’a minareler ve kubbeler şehri demek doğru olur. Çünkü dünyada camisi ve minaresi en çok olan şehir İstanbul’dur.

Bu camilerin içinde dünyada eşi benzeri olmayan camiler de vardır. Sultanahmet Camisi bunlardan bir tanesidir. Dünyada altı

minaresi, on altı şerefesi olan tek camidir. İki yanı meydanlarla ve parklarla kaplıdır. 17.yüzyılda Osmanlı padişahı birinci Sultan Ahmet'in emriyle yapılmıştır. Yapan mimar ise Sedefkar Mehmet Ağa. Yapılışı altı yıl sürmüştür. Caminin iç duvarları çok değerli ve çok çeşitli renkli çinilerle süslenmiştir. Pencerelerinden İstanbul limanı, Boğaziçi, Çamlıca tepesi... her yer görünür.

260 tane penceresi var. Bu yüzden caminin içi çok aydınlıktır. İstanbul'a giderseniz, Ayasofya'nın hemen karşısındaki bu muhteşem yapıyı mutlaka geziniz.

AYASOFYA

İstanbul abideler şehridir. Bu abidelerin en eskilerinden ve en ünlülerinden biri de Ayasofya'dır. Tarihi bir hayli eskidir. Birkaç defa yıkılmış, tekrar yapılmıştır, yapılan bina da 532 ayaklanmasında yanmış ve yıkılmıştı. Kalıntıları şimdiki Ayasofya'nın avlusunda 2,5-5,5 metre derinlikte bulunmuş. Ayasofya'nın ilk defa İsa'dan sonra 326'da yapıldığı kabul edilmektedir. Bu ilk bina bir depremde yıkıldığı için, onun yerine daha büyük bir bina yapılmıştı. Doğunun en büyük kilisesiydi. Ahşap çatılıydı. Bu bina da 404 tarihinde bir ayaklanma sırasında yanmıştı. 415'te yeniden uştur.

İmperator 2. Theodosios'un emriyle bugünkü bina 537 tarihinde büyük bir törenle açılmıştı. Açıldığı zaman dünyanın en büyük kilisesiydi.

İç duvarları, türlü çağlarda, çok değerli mozaiklerle süslenmiştir.

1453 yılında İstanbul Türkler tarafından fethedilince, ayasofya camiye çevrildi. Caminin duvarlarında çatlaklıklar görülünce dört tarafına birer minare eklenerek yıkılması önlenmiştir. Ayasofya 1935'te müzeye çevrildi.

Bugün dünyanın her köşesinden gelen turistler Ayasofya'yı ziyaret etmeden gitmezler.

I. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

- 1- () Ayasofya birkaç kez yıkılmış ve tekrar yapılmıştır.
- 1- () Bugünkü bina V.y.y'da yapılmıştır.
- 2- () Ayasofya'nın içi değerli taşlarla süslenmiştir.
- 3- () Türkler İstanbul'u 1453'te alınca Ayasofya'yı müze yapmışlardır.
- 4- () Ayasofya dünyanın en büyük kilisesidir.

- 5- () Sultanahmet Camisini Sultan Ahmet yapmıştır.
6- () Sultanahmet Camisinin 16 tane minaresi vardır.
7- () Camisinin içi çok süslüdür.
8- () Sultanahmet Camisi Ayasofya'nın karşısındadır.
9- () Mimar camiyi 6 yılda yapmıştır.

II. Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlarıyla veya yakın anlamlarıyla eşleştiriniz.

1- Deprem	isyan
2- Kalıntı	şark
3- Abide	asır
4- Doğu	zelzele
5- Ayaklanma	yıl
6- Yüzyıl	enkaz
7- Sene	anıt

III. Aşağıdaki boşluklara *kaplı, aydınlık, var, kilise, cami, çatı* kelimelerinden uygun olanlarını doğru şekilde yerleştiriniz.

- 1- Bu camiler içinde dünyada eşi benzeri olmayan camiler de
- 2- Dünyada altı minaresi on altı şerefesi olan tek
- 3- İki yanı meydanlarla ve parklarla
- 4- Caminin içi çok
- 5- Doğunun en büyük
- 6- Ahşap

IV. “Caminin duvarlarında çatlaklıklar görülünce dört tarafına birer tane minare eklenerek yıkılması önlenmiştir” Cümlesine en yakın anlamlı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- a- Caminin yıkılacağı anlaşılınca, bunu önlemek için etrafına dört minare yapılmıştır.
- b- Cami daha sağlam olsun diye, dört tarafına birer tane minare eklenmiştir.
- c- Caminin duvarlarında çatlaklıklar görülünce, dört tarafına minareler eklenerek çatlaklıklar doldurulmuştur.

V. “1453 yılında İstanbul Türkler tarafından fethedilince, Ayasofya camiye çevrildi.” Bu cümleyi değişik şekillerde nasıl söyleyebilirsiniz?

- 1-
- 2-
- 3-

VI. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

- 1- Ayasofya kaç kez yapılmıştır?
.....
- 2- Son yapılan binanın yıkılması nasıl önlenmiştir?
.....
- 3- Sultanahmet Camisinin en önemli özelliği nedir?
.....
- 4- Caminin içi neden çok aydınlıktır?
.....
- 5- Sultanahmet Camisini kim yapmıştır?
.....
- 6- Ayasofya kaç yılında müzeye çevrilmiştir?
.....

VII. Aşağıda yanlış olarak verilen cümlelerin doğru şeklini yazınız.

- 1- Sedefkar Mehmet Ağa'yı Sultanahmet camisi yapmıştır.
.....
- 2- Çinilerin iç duvarları çok değerli camilerle süslenmiştir.
.....
- 3- Kilisenin en büyük doğusuydu.
.....
- 4- Açıldığı zaman kilisenin en büyük dünyasıydı.
.....

İLETİŞİM ARAÇLARI

Dünyadaki yeni gelişmeleri kitle iletişim aracılığıyla öğreniriz. Dünyada sürekli yeni gelişmeler ve değişimler olmaktadır. Bu gelişmeleri televizyondan seyrederek, radyodan dinleyerek ya da gazete ve dergileri okuyarak takip ederiz. Son yıllarda bilgisayarla iletişim de artmıştır. İnternet bağlantılarıyla uluslararası bilgi alışverişi sağlanmaktadır.

Kitle iletişim araçları; radyo, televizyon, gazete, dergi, kitap ve bilgisayardır. Kişisel iletişim araçları ise; mektup, telgraf ve telefondur.

Gazete, dergi, kitap gibi iletişim araçlarından yazılı olarak faydalanırız. Televizyon ve bilgisayardan görsel ve işitsel olarak gelişmeleri talip ederiz. Radyodan ise işitsel olarak yararlanırız.

İletişim araçları çok hızlı gelişti. Bugün kullandığımız haberleşme (iletişim) araçları eskiden yoktu. Yazı icat edilmeden önce haberleşme için duman, ateş, davul, boru kullanılırdı. Yazı icat edildikten sonra ise mektup ve yazılı haberleşme yayıldı.

Günümüzde haberleşmede kullanılmak üzere uzaya uydular yerleştiriliyor. Televizyon yayınları, telefon haberleşmeleri uydulara aracılığıyla yapılıyor.

A. Aşağıdaki test sorularını cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi haberleşme ile ilgili mesleklerden biri değildir?

A) Muhabir B) Sunucu C) Postacı D) Manav

2. Aşağıdaki iletişim araçlarından hangisi bilgiye en hızlı ulaşır?

A) Mektup B) Havale C) Telgraf D) Faks

3. Eski zamanlarda aşağıdaki hayvanlardan hangisi haberleşme aracı olarak kullanılmıştır?

A) Güvercin B) Köpek C) At D) Kaplumbağa

4. Aşağıdakilerden hangisi iletişimle ilgili değildir?

A) Telefon B) E-posta C) Telgraf D) Mezuniyet programı

B. Aşağıdaki cümleleri verilen fiillerle tamamlayınız.

Atmak / çekmek / göndermek / konuşmak / dinlemek

1. Arkadaşıma e-posta

2. Arkadaşım Ahmet ile telefonda

3. Yarın ağabeyim Mehmet'e mektup

4. Radyodan maç sonuçlarını

5. Bu acil haberi iletmek üzere telgraf

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Eskiden insanlar nasıl haberleşirlerdi?

.....

2. Siz hangi iletişim araçlarını kullanıyorsunuz?

.....

3. Niçin haberleşiriz?

4. En çok hoşunuza giden iletişim aracı nedir? Niçin?

5. Görsel iletişim araçları nelerdir?

AİLE

Aile kadın, erkek ve çocuklardan meydana gelir. Yüzyıllar boyunca insanlar aileler içinde yaşamışlardır. Bazı aileler çok kalabalık olmuş, bazıları da birkaç kişiden meydana gelmiştir. Kalabalık aileler beraber çalışırlar, beraber yaşarlar ve çocuklarını büyütürler. Çocuklar büyüyüp evlenince anne-babalarının evinden ayrılarak başka bir ev tutarlar. Çünkü, onlar da artık birer aile olmuşlardır.

Kalabalık ailelerin masrafı da fazla olur. Çünkü, çocukların okul paraları ve giyim masrafları daha fazla olur. Çocuklar büyüdükçe toplumun kaidelerini ve yasaklarını öğrenirler. Ayrıca, okullarda çocuklara faydalı bilgiler de verilir. Kız ve erkek öğrenciler aynı okullarda, aynı dersleri okurlar ve bu okulları bitirerek istedikleri mesleği seçerler. Bugünün modern kadını, evinde oturup yalnız ev işlerini yapmaz. Aynı zamanda dışarda da çalışır. Ailede sakatlar, çocuklar, yaşlılar ve hastalar çalışmaz. Aileyi yıkan en büyük olay boşanmadır. Bu durum çocuklar için de büyük bir problemdir. Aile içindeki problemlere kimi zaman da çocuklar neden olur. Sakat doğan çocuklar, anne-baba için her zaman problem olmuştur. Ama herşeye rağmen aile, toplumun temel taşlarından biridir.

A. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Aile nedir ?

2. Kalabalık aileler nasıl yaşarlar ?

3. Çocuklar büyüyüp evlenince anne-babalarından niçin ayrılırlar ?

4. Kalabalık ailelerin masrafı niçin fazladır ?

.....

5. Ailede kimler çalışmaz ?

.....

B. Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

1. Bugünün kadını evinde yalnız ev işleri yapmaz.
2. Herşeye rağmen toplumun temel biridir.
3. Çocuklar büyüdükçe toplumun ve öğrenirler.
4. Kız ve erkek öğrenciler aynı aynı dersleri ve bu okulları bitirerek istedikleri seçerler.

C. Aşağıdaki doğru cevapları işaretleyiniz.

1. Çocuklara faydalı bilgiler nerede verilir ?
A) okullarda B) kurslarda C) dershanelerde D) evde
2. Aileyi yıkan en büyük olay nedir?
A) yangındır B) boşanmadır C) ölümdür D) çocuksuzluktur
3. Boşanma ailede en çok kimi etkiler ?
A) babayı B) dedeyi C) akrabaları D) çocukları
4. Aile içindeki problemlere kimler neden olur ?
A) anne B) teyze C) sakat çocuklar D) baba

BASIN-YAYININ ÖNEMİ

Günümüz dünyası hızlı bir şekilde değişmektedir. Bu değişimi anında basın yayın organlarından takip etmekteyiz. Basın-yayın, dünyanın bir başka yerindeki bir olayı, bir yeniliği bize haber veren kuruluşlardır. Bunların içine gazeteleri, televizyonları, dergileri ve interneti koyabiliriz.

Teknoloji ilerledikçe koskoca dünyamız küçük bir köy haline geldi. Önceleri insanlar sadece kendi çevrelerinden haber alırlardı. Günümüzde ise gazete ve televizyon aracılığıyla hemen her yerden haber almak çok kolaydır.

Bugün insanlar seslerini duyurabilmek için basın yayın organlarını kullanmaktadır. Özellikle demokrasilerde basın yayın, insanların haklarını korumakta ve halkı bilinçlendirmektedir.

Günümüzde en etkili yayın kuruluşlarından biri de televizyonlardır. Çünkü televizyon hem görsel, hem de işitsel yönden insanları bilinçlendirmektedir. 21. yüzyılda televizyon ile internet büyük bir yarışa girmiş durumdadır. Sizce yarışı kim kazanacak?

A. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Ülkemizin en büyük gazetesi hangisidir?

.....

2. Hangi yayın organını takip ediyordunuz?

.....

3. Okuduğunuz gazetede en çok ilginizi çeken sayfalar hangileridir?

.....

4. En beğendiğiniz köşe yazarı kimdir? Niçin?

.....

5. Gazete okumanın faydalı olduğuna inanıyor musunuz?

.....

6. Gazeteci olmak ister misiniz?

.....

B. Aşağıdaki cevaplara uygun sorular yazınız.

A.

B. Bence en etkili yayın organı gazetedir.

2. A.

B. Evet, aksiyon dergisine aboneyim.

3. A.

B. Daha çok magazin haberleri ilgimi çekiyor.

4. A.

B. Evet, gazeteci olmak isterim.

5. A.

B. Okuduğum gazetenin tirajı 300,000'dir.

İŞ VE ZAMAN

İnsan yaşamak için çalışmak, belli bir iş tutmak zorundadır. Bu nedenle, yaşamayı çalışmaktan ayrı düşünmemeliyiz. İnsanları

bakkal, öğretmen, mühendis, memur, tüccar olarak çalışmaya iten başlıca güç, yaşamak zorunluluğudur.

Kuşkusuz, her insanın belli bir işi yanında, yapması gereken başka işleri de vardır. Önemli olan, kişinin hem mesleği ile ilgili, hem de diğer işlerini zamanında yapmasıdır. Söz gelimi, bir doktor, hastalarıyla uğraşmasının yanısıra bir mektubu zamanında okuyabilmeli, çocuğunun okul ihtiyaçlarını zamanında giderebilmelidir. Böyle davranmazsa belki yarın daha önemli bir işle uğraşacak, bugünkü işlerini yapmaya zaman bulamayacaktır. Yani mektubu cevaplayamayacak, gazetelerini okuyamayacak, çocuğunun okul ihtiyaçlarını karşılayamayacaktır.

İşleri günü gününe yapmamak, onların üst üste birikmesine, giderek altından kalkılmaz duruma gelmesine de yol açar. Mesela, bir öğrenci konular ilerledikçe ve ödevler biriktikçe artık bunların altından kalkamayacaktır. Giderek, umutsuzluğa kapılacak ve başarısızlığa itilecektir.

Ayrıca, kimi işler zamanında yapılmazsa, önemini yitiri verir. Bir tanıdığın nişan törenine, tören bittikten sonra gidemezsiniz. Yine bir arkadaşınızın bayramını, zamanı geçtikten bir kaç ay sonra, kart yazarak kutlayamazsınız. Çünkü, bu ve benzeri görevler, mutlaka zamanında yapılmalıdır. Aksi halde hiç bir anlam taşımazlar.

Kısacası, insan, her türlü işini zamanında yapmalıdır. İşler günü gününe yapılırsa, insanın günlük hayatı düzenli, başarılı olur. “Bugünün işini yarına bırakmamak” için, sorumluluk taşımak, çalışkan olmak gerekir. Zaten, çevremize bir göz atarsak, başarılı kişilerin sorumlu ve çalışkan olduklarını görürüz.

Yaşar YÖRÜK

A. Okuduğumuzu anladık mı? cevap verelim.

1. Bir insanın asıl görevinin dışında yapması gereken başka hangi işleri olabilir?

.....

2. Okuduğunuz yazıya göre, işlerini zamanında yapmayan kişi hangi durumlarla karşılaşabilir?

.....

3. Derslerine zamanında çalışmayan biraz öğren sonuçta hangi güçlüklerle karşılaşabilir?

4. Bazı görevler zamanında yapılmazsa önemini niçin kaybeder? Açıklayınız.

5. Başarılı olmak için neler yapmalıyız?

B. Aşağıdaki Soruları Cevaplayınız.

1. İnsan sevmediği bir işi yapmalı mıdır? Neden?
2. Hayalinizdeki iş nedir ?
3. Bugünün işini yarına bırakma ne demek?
4. Başarılı olmak için neler yapılmalıdır?

C. Kelimeleri kendi dilinizde çeviriniz ve tanımını yapınız.

görevler-
Aksi-
sorumluluk -
uğraşacak-
bakkal-

SİNEMA

Üç arkadaş uzun zamandır sinemaya gitmek istiyorlardı ama işlerinden dolayı gidemiyorlar. Onlar bir yerde buluşup bu hafta sonu sinemaya gitmeye karar verdiler. Önce bir gazete alıp film ilanlarına baktılar ve hepsi bir film beğendiler. Bu film Akün Sinema'sındaydı ve Oskar Ödülü almıştı.

Biletleri alması için Ahmet'i görevlendirdiler. Çünkü Ahmet'in evi sinemaya yakındı. Ertesi gün sinemanın önünde buluşmak üzere ayrıldılar. Cumartesi günü üç arkadaş da sinemanın önündeydi. Film başlamasına daha zaman vardı. Bu yüzden sinemanın arkasındaki kafeteryaya gidip birşeyler atıştırdılar. Sonra da konuşa konuşa sinemanın kapısına kadar geldiler.

Biletçi onlara biletlerini göstermelerini söyledi. Ahmet elini cebine attı, biletler yoktu. Öbür cebine baktı, cüzdanına baktı ama biletler yoktu. Ahmet sonradan bu sabah yeni pantolonunu giydiğini

ve biletlerin dünkü giydiği pantolonunun cebinde kaldığını hatırladı. Bu duruma üç arkadaş da çok üzülmüştü. Çünkü bu flime gitmeyi çok istemişlerdi. Fakat şimdi yapacak bir şey yoktu. Bu yüzden Kızılay'a gidip gezmeye karar verdiler. Sinemaya ise gelecek hafta gitmeye karar verdiler.

Lütfen, soruları cevaplayınız.

1. “Biletleri alması için Ahmet’i görevlendirdiler.” cümlesinde altı çizili sözcüğün anlamı, seçeneklerden hangisinde aynıdır?

- A) hizmetlendirdi B) sorumlu kıldı C) cevaplı kıldı
D) mecbur kıldı E) zorunlu kıldı

2. Lütfen, “Arkadaşlar nasıl filimi seçtiler?” sorusunun cevabını bulunuz.

- A) Gazete olanı seçtiler B) Oskar Ödüllü olanı seçti
C) Sinemaya gidip seçti D) Tracedi filim seçti
E) Komedi filimi seçti

3. Lütfen “Arkadaşlar neden sinemaya giremediler?” sorusunun cevabını bulunuz.

- A) paraları yoktu B) zamanları yoktu C) biletleri yoktu
D) biletlerini evde unutmuşlar E) sinema kapalıydı

4. Lütfen, boşluğu tamamlayınız.

Ahmet elini attı, biletler yoktu

- A) havaya B) pantalona C) omuza D) cüzdana E) cebine

5. Lütfen, boşluğu metine göre tamamlayınız.

Biletçi onlara göstermelerini söyledi.

- A) kimliklerini C) paralarını E) ellerini B) biletlerini
D) cüzdanlarını

GÜRÜLTÜ

Hızlı kentleşme, sanayileşme ve nüfus artışından kaynaklanan gürültü, çağımızın önemli sorunlarından biri haline geldi. Gürültünün insan sağlığını önemli ölçüde etkilediği de artık herkes tarafından biliniyor.

Bir arabanın motor sesine kulaklarımızı tıkırız da sevdiğimiz

bir müzik parçasını sonuna kadar açar, büyük bir zevkle dinleriz. Sesin gürültü niteliği taşıması kişiye göre değişmektedir.

Nedir öyleyse gürültü? Gürültü, uyumsuz, istenmeyen, hoş gitmeyen ses olarak tanımlanabilir. Bu yüzden bizim hoşumuza giden bir müzik, başkalarının hoşuna gitmeyebilir ve gürültü sayılabilir. Kısaca ilgi duyduğumuz konulardaki sesler bizi rahatsız etmez de, ilgi göstermediğimiz sesleri gürültü olarak kabul ederiz.

Gürültü insanda psikolojik bozukluklar meydana getirir. Yorgunluk, baş ağrısı vs. gibi... Sesleri dinlersek gürültüyü yaratanın insanın kendisi olduğunu anlarız. Buzdolabı, radyo, televizyon sesleri zamanına göre bizi çok rahatsız eder. Bunlar çok basit örneklerdir ama bizi sonuca götürür. Uygarlık ne kadar gelişirse gürültü de o oranda artmaktadır.

O halde gürültüyle savaşmalıyız. Bu basit araçların sesi insanda gerilimlere yol açıyor. Böylece mutluluk getiren uygarlık beraberinde mutsuzluğu da getiriyor.

I. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Gürültü nedir? Tanımlayınız.

.....
.....

2. Gürültünün insane üzerindeki etkileri nelerdir?

.....
.....

3. Gürültünün esas kaynağı nedir?

.....
.....

4. Uygarlık nasıl hem mutluluk, hem de mutsuzluk getiriyor?

Kısaca açıklayın.

.....
.....

5. Çeşitli sesler hakkında neler düşünüyoruz?

.....
.....

II. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanları “D”, yanlış olanları “Y” ile işaretleyiniz.

1. () Ugarlık ne kadar gelişirse gürültü de o oranda artmaktadır.
2. () Mutluluk getiren uygarlık, aynı zamanda mutsuzluk da getiriyor.
3. () Gürültü insanda psikolojik bozukluklar meydana getirmez.
4. () Sesin gürültü niteliği taşıması kişiye göre değişmektedir.
5. () Gürültüye yaratan insane değildir.

III. Aşağıdaki cümlelerin boş bırakılan yerlerini doldurunuz.

1. Bizim hoşumuza giden bir müzik, başkalarınınve
.....
2. Gürültünün insane sağlığını önemli ölçüde.....
artık herkes
3. Buzdolabı, sesleri zamanına göre
4. Sevdiğimiz bir müzik parçasını sonuna kadar.....
5. Gürültü,,..... tanımlanabilir.

DOĞUM GÜNÜ HEDİYESİ

Fırına geldiğimde ortalıkta ekmek görünmüyordu. Eski bir dostum olan fırıncı, “Biraz bekleyeceksin hocam”, dedi. “İki-üç dakikaya kadar çıkartıyorum”. Kenardaki tabureye oturup beklemeye koyulurken, içeriye yaşlıca bir adamın girdiğini gördüm. Eskimiş ceketinin sol yakası altında bir madalya parıltıyor ve yürürken hafifçe topallıyordu. Selam verdikten sonra, fırıncının tezgahına yaklaşarak, “Ekmeklerimi alayım”, dedi. “Benim ikizler acıkmıştır”. Fırıncı, adamın kendisine uzattığı torbayı alarak tezgahın altına eğildi ve bir gün öncesine ait olduğu anlaşılan ekmeklerden dört-beş tane çıkardı. Ben o arada oturması için kendi yerimi o adama vermiş, tezgahın yanına iyice yaklaşmışım. Ekmeklerden birkaç tanesinin şekli değişmiş, katılaşmış, taş gibi olmuştu. Fısıltı şeklinde fırıncıya sordum. Neden taze ekmeği beklemesini söylemiyorsun? Biraz sonra çıkacak ya!. “Bayat ekmekleri kendisi istiyor.” Dedi

fırıncı. “Çok fakir olduğundan, ona yarı fiyatına veriyorum”. “Kim bu adam?” diye sordum.

“Kore gazilerinden” dedi. “Oğluyla gelini bir trafik kazasında vefat edince, ikiz torunlarını yanına almıştı. Yıllardır onlara bakıyor, hem de çok az bir maaşla.”

Fırıncının anlattıkları karşısında içimin yandığını hissediyor ve ufak da olsa bir şeyler yapmak istiyordum. “Aradaki farkı ben vereyim”, dedim. “Hiç olmazsa bugün taze ekmek yesinler”. Fırıncı, teklifimi kabul etti ve biraz sonra da, fırından yeni çıkan taze ekmekleri adamın torbasına doldururken şekli bozuk, bayat ekmekleri de tezgahın altına koydu. “Çok şanslısın hacı amca”, dedi. Çocuklar için sana bugün pasta gibi ekmek vereceğim. Yaşlı adam, bir evlat sevgisiyle kucakladığı torbayı göğsüne bastırırken. “Allah, senden razı olsun evladım” dedi.

“Bugün onların doğum günü olduğunu nereden biliyordun?”

Soru: Yukarıdaki hikâyeyi ele alan eleştirisel bir yazı yazınız.

1. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanı (D), yanlış olanı (Y) ile işaretleyiniz.

1. () Fırına geldiğimde ortalıkta ekmek vardı.
2. () Fırıncı adama şekli değişmiş, katılaştırmış ekmekleri vermek istedi.
3. () Adam çok fakir olduğundan, fırıncı ona yarı fiyatına veriyor.
4. () Çocukların doğum günü olduğu için fırıncı adama taze ekmek verdi.
5. () Çocukların anne babası vefat etmiştir.

2. Aşağıdaki boşlukları metne göre tamamlayınız.

1. Çocuklar için sana bugün vereceğim.
2. Yıllardır, hem de çok az bir maaşla.
3. Hiç olmazsa bugün yesinler.

3. Aşağıdaki test sorularına cevap veriniz.

1. Yazar nereye geldi?
A) eve B) denize C) ekmek satın almak için fırıncıya

- D) parkta gezmeye E) kahve içmeye
2. Fırıncı bayat ekmekleri kime veriyordu?
A) küçük kıza B) hocasına C) arkadaşına
D) fakir adama E) köpeğe
3. Adamın kaç çocuğu var?
A) 2 B) 5 C) 3 D) 1 E) 4
4. Fırıncı adama nasıl ekmekler vermek istedi?
A) taze B) bayat C) sıcak D) kara E) büyük

4. Aşağıdaki kelimeleri maanalarıyla eşleştiriniz.

Bayat	Bozulmamış, bayatlamamış olan
Taze	Birinden yapılması zor, eziyetli bir iş isteme
Fakir	Özellikliğini yitirmiş, taze olmayan
Teklif	Ölmek
Vefat etmek	Geçimini güçlkle sağlayan, yoksul, fukara

5. Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlarını bulunuz.

Yaşlı
Bayat
Vefat etmek
Fakir
Acıkmak

6. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Fırına gelen yaşlı nasıl bir insan?
.....
2. Fırıncı neden bayat, eski ekmekleri adama verdi?
.....
3. Yazar sizce nasıl bir insan? O neden adama yardım etti?
.....
4. Adamın kaç çocuğu var?
.....
5. Siz de yazar gibi fakir insanlara yardım eder miydiniz?
.....

SAFRANBOLU EVLERİ

Ben Safranbolluyum. Aynı zamanda Safranbolu belediye başkanıyım. Size yaptığımız çalışmalardan çok, Safranbolu evlerinden bahsetmek istiyorum. Safranbolu'yu dünyaya tanıtan en önemli özellik, geleneksel Türk mimarisi tarzındaki evlerdir. Safranbolu'da hiçbir ev derme çatma yapılmamıştır. Tüm evler bahçe içinde, çoğunlukla üç katlı, 6-8 odalı, geniş ve büyük evlerdir.

Safranbolu evleri çevreye son derece saygılıdır. Doğa-ev-insan, sokak-ev, sokak-çarşı ilişkileri oldukça düzenli ve dengelidir. Safranbolu evlerinin çevreye olduğu kadar komşuya da saygısı vardır. Hiçbir ev diğerinin manzarasını engellemez. Kısacası Safranbolu'da manzara, adaletli bir şekilde paylaşılmıştır.

Evin bahçesiyle sokak bir taş duvarla ayrılmıştır. Büyükçe bir kapıyla bazen bahçeye, bazen de eve girilir. Her kapının üzerinde kocaman kilitler vardır. Kilitlerin yanında “şakşak” halkaları vardır. Bu halkalar vurularak kapı çalınır.

Zemin kat: Evin girişinde, yani zemin katta “hayat” vardır. Aynı zamanda odunların kurutulması için bir bölüm yer alır. Zemin katta ayrıca ahırlar, büyük kazan ocakları ve ambarlar bulunur.

Üst kat: Üst kata ahşap bir merdivenle çıkılır. Burası diğer katlara göre daha basıktır. Bu katta gerektiğinde yatak odası olarak da kullanılabilen bir mutfak bulunur. Gündelik yaşam bu katta geçer. Çünkü bu katın soğuk kış günlerinde ısıtılması daha kolay olur.

Üçüncü kat: Üçüncü kat, Safranbolu evlerinde mükemmeliğe varılan noktadır. Bu katta tavanlar daha yüksektir. Odaların giriş kapıları köşelerdedir. Kapı ve oda arasında direk teması önleyen ahşap paravanlar vardır.

1. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına “D”, Yanlış olanın başına “Y” yazınız.

- () Safranbolu, dünyada en çok safran bitkisiyle tanınmıştır.
- () Safranbolu'da evler genellikle iki katlıdır.
- () Hiç bir ve diğerinin manzarasını engellemez.
- () Ahırlar ve kazan ocakları evden ayrı bir yerde bulunur.
- () Üst kat diğer katlara göre daha basıktır.

- f. () Üçüncü katta her odada duş kabinleri vardır.
g. () Üst kattaki mutfakta gerektiğinde yatabilirsiniz.

2. Aşağıdaki soruları okuduğunuz parçaya göre cevaplayınız.

- a. Safranbolu evlerinin çevreyle ilişkisi nasıldır?
.....

- b. Zemin katta neler vardır?
.....

- c. İkinci katta neler bulunmaktadır?
.....

- d. Gündelik yaşam niçin orta katta geçer?
.....

- e. Odalarda oturma düzeni nasıldır?
.....

TÜRKİYE’NİN İLK AKILLI EVİ

Türkiye’nin bilgisayarla donatılmış ilk akıllı evi Complex fuarında tanıtıldı. Akıllı ev; mutfak, hobi odası, salon, çocuk odası ve çalışma odasından oluşuyor. Akıllı ev ve içindeki cihazlar günün yirmi dört saati boyunca internet erişimli herhangi bir araçtan, kilometrelerce uzaktan bile kontrol edilebiliyor. Cep telefonu ya da benzerli internet erişimli bir cihaz ile evin sıcaklığı ayarlanabiliyor.

Akıllı buzdolabı, çamaşır ve bulaşık makinesi, aspiratör ve fırın, internet erişimli herhangi bir cihazdan kontrol edilebiliyor. Buzdolabı, içindeki ürünleri tanıyabiliyor. Markette alışveriş yaparken cep telefonuyla buzdolabına bağlanarak alışveriş listesi alabiliyorsunuz. Bulaşıkları ve çamaşırları iş yerinden vereceğiniz bir talimatla yıkatabiliyorsunuz. Tüm ürünler, arıza durumunda servise ve size mesaj göndererek durum raporu verebiliyor.

Akıllı evlerde hırsızlara da geçit yok. Hırsızın eve girmesiyle birlikte evin ışıkları ve panjurları otomatik olarak açılıyor. Kısa mesaj ile hırsız size bildiriliyor.

Çalışan anne ve babalar için akıllı ev, çocuklarıyla her an ilgilenebilme imkanı veriyor. İş yerinden evdeki kamera sistemine bağlanarak televizyon üzerinden çocuklarınızı kontrol edebiliyor

ve onlarla konuşabiliyorsunuz. Çocuklarınızın okuldan döndüğünü size haber verebilen akıllı ev, yine bilgisayarınızın üzerindeki fırın menüsü ile yemekleri ısıtmanızı sağlıyor.

Siz evde televizyon seyrederken, evin dışındaki kamera kapınıza gelen misafiri otomatik olarak ekrana yansıtabiliyor.

Peki bu evin fiyatını merak ediyor musunuz? 145 metrekarelik bu ev 119 milyar lira. Yani yaklaşık olarak 85.000 dolar.

A. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümelerden doğru olanın başına “D”; yanlış olanın başına “Y” yazınız.

a. () Türkiye’nin bilgisayarla donatılmış ilk akıllı evi Complex fuarında tanıtıldı.

b. () Akıllı ev; mutfak, hobi odası, salon, çocuk odası ve çalışma odasından oluşuyor.

c. () Akıllı ev hırsızları öldürüyor.

d. () Akıllı evdeki buzdolabına bağlanarak bir alışveriş listesi alabilirsiniz.

e. () Çocuklar için akıllı evler çok tehlikelidir.

f. () Akıllı ev yaklaşık olarak 85.000 dolardır.

B. Aşağıdaki soruları okuduğunuz parçaya göre cevaplayınız.

a. Türkiye’nin bilgisayarla donatılmış ilk akıllı evi nerede kuruldu?

.....

b. Akıllı ev hangi odalardan oluşuyor?

.....

c. Akıllı eve hırsız girdiğinde ev sizi nasıl haberdar ediyor?

.....

d. Akıllı ev hırsızlara karşı nasıl bir tepki veriyor?

.....

e. Akıllı evin fiyatı kaç lira?

.....

PARIS

Paris, bir sevgili şehri, Fransa’nın sembolü, devrimler şehri ve hayaller şehridir. Bununla birlikte, Fransa’dazor, ancak dünyanın

diğer ülkelerinde olduğu gibi, sevgi ve romantizm ruhu ile dolu çok hoş bir köşe var. Burada her sokak, her avlu ve köşe Fransız ruhunun özel bir atmosferi ile doyurulur. Her zaman en büyük sanatçılar burada ilhamalırken, şairler ve yazarlar eserlerinde Paris'i seslendirdi ve bu konuda efsaneler besteledi.

Tarihi 2000 yılı aşkın bir süredir devam eden olağan üstü güzel Paris şehri, Seine kıyılarında yer almaktadır.

Ancak bu şehrin antik bir soluk aldığını ve olağan üstü pitoresk doğal manzaralarla göze çarptığını düşünmeyin. Romantik, macera, eğlence, harika alışveriş olan akları ve son derece lezzetli Fransız çikolatası – gezginlerin hayal edebileceği her şeye sahiptir.

Paris, yılın her hangi bir zamanında güzeldir. Sonbaharda kırmızı ve sarı yapraklar kokar, ilkbahar veya yazların da yeşil-pembe-sarı renklerde çiçeklenir, kışın ise gri sisle örtülür. Kar nadiren buraya düşer, ancak bu gerçekleştiğinde Paris gerçek bir kış masalına dönüşür.

Fransa'nın başkentinde her zaman iyi ve ilginç. Festivaller, fuarlar ve diğer festivaller bu şehirde tüm yıl boyunca gerçekleşiyor. Böylece, Paris'te her sonbahar, Sonbahar Festivali gerçekleşir – dünyanın dört bir yanından gelen sanatçıların çalışmalarını sundukları sanat festivali. Bahar, spor mevsimidir. Yılın bu zamanında, şehir bir tenis turnu vasına ve ünlü Paris Maratonuna ev sahipliği yapıyor. Yaz aylarında, Gül Festivali burada kutlanır ve kışın Parisliler Noel bayramlarına dalır ve tüm sevenler Sevgililer Günü'nü kutlar.

Paris'in güzelliği ve çekiciliği abartılması zor. Paris, aşık olmamak kesinlikle mümkün olmayan bir rüya şehridir. İlk dakikadan itibaren, büyüleyici ve onun anıları yaşam için kalır. Kısacası, Paris yaşamak, yaratmak ve sevmek için ilham veren bir masal!

I. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Paris hangi şehir?

.....

2. Fransa'nın sembolü?

.....

3. Eyfel Kulesi nerede?

4. Paris manzaraları nelerdir?

1. Fransa'nın başkentindeiyi ve ilginç.
2.bu zamanında, şehir bir tenis turnu vasına ve ünlü Paris Maratonuna ev sahipliği yapıyor.
3. Paris'in güzelliği ve çekiciliği.....
4. Burada her sokak, her
..... Fransız ruhunun özel bir atmosferi ile doyurulur.
5., Paris yaşamak, yaratmak ve sevmek için ilham veren bir masal.

BİR YILDIZ HİKAYESİ: ELVİS PRESLEY

Elvis Presley 16 Ağustos 1977'de öldü. O gün bütün televizyonlar ve radyolar programlarını yanda kestiler ve onun ölüm haberini verdiler. Daha sonra cenazesinde seksen bin kişi vardı. Bütün caddeler insanlarla ve arabalarla doldu. Her yerde onun şarkıları çaldı.

O, 8 Ocak 1935'te, Missisipi'de doğdu. Ailesi çok fakirdi, bunun için hiç müzik dersi almadı. Ama çok küçük yaşta kiliselerde şarkı söyledi. 13 yaşında ailesiyle birlikte Memphis'e taşındı. Bundan beş yıl sonra okulu bıraktı ve kamyon şoförü oldu. Aynı yıl annesinin doğum günü için bir şarkı yaptı. Bunu bir iş adamı dinledi ve çok beğendi. Daha sonra Elvis'i bu şarkısıyla kendi şehrindeki herkes tanıdı. 1 yıl sonra beş kaset daha yaptı.

Artık çok ünlüydü ama hâlâ zengin değildi. Plak şirketi ona çok para vermedi. Bu sebeple başka bir şirketle anlaştı ve çalıştı. Bu şirkette on dört kaset yaptı ve bunların hepsi bir numara oldu.

1958'de askere gitti ve iki yıl Almanya'da kaldı. Orada karısı Priscilla'yı tanıdı ve ona aşık oldu. Elvis Amerika'ya döndü. Sekiz yıl sonra burada evlendiler. Bir kızları oldu. Onlar zengin ve mutluydular. Ama Elvis'in içki ve uyuşturucu problemi vardı. Sonunda karısı onu terketti. 1973'te ayrıldılar.

Elvis, bundan sonra çok fazla çalıştı, çok alkol aldı, çok

şışmanladı. Kötü ve zor bir hayatı vardı. Bir gün kalp krizi geçirdi ve öldü. Bütün parasını kızına bıraktı. Kızı dünyanın en zengin insanların birisi oldu ve sadece dokuz yaşındaydı.

A. Lütfen, aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Elvis önce nerede, nasıl ünlü oldu?

.....

2. Elvis, plak şirketini niçin değiştirdi?

.....

3. Elvis'in ölüm gününde neler oldu?

.....

4. Priscilla, Elvis'i niçin bıraktı?

.....

5. Amerikalılar Elvis Presley'i seviyorlar mı? Bunu hangi cümlelerden anlıyorsunuz?

En az 3 cümle ile anlatınız.

.....

.....

.....

B. Lütfen, aşağıdaki sözcüklerin metindeki karşılıklarını bulup yazınız.

1. o gün :

2. o:

3. bunu:

4. orada:

C. Lütfen, aşağıdakilerden doğru olanı işaretleyiniz.

1. Elvis ve Priscilla

a) Almanya'da evlendiler.

b) Almanya'da çocuk sahibi oldular.

c) Almanya'da tanıştılar.

d) Almanya'da ayrıldılar.

2. Elvis'in kızı

a) çocuk yaşta dünyanın en zengin insanı oldu.

b) çocuk yaşta çok para kazandı ve zengin oldu.

- c) çocuk yaşta en zengin insanlardan biri oldu.
d) çocuk yaşta çok zengin ve mutsuz oldu.
3. Elvis öldü.
a) 35 yaşında b) 38 yaşında c) 40 yaşında d) 42 yaşında

**D. Lütfen, doğruları “D”, yanlışları “Y” ile işaretleyiniz.
Yanlışların doğrularını yazınız.**

1. () Elvis, Memphis’te ilk kasetini yaptı.
2. () Elvis, kilisede müzik dersleri aldı.
3. () Priscilla’yla her zaman çok mutluydular.
4. () Elvis, annesine doğum günü için bir kaset hediye etti.

E. Lütfen, aşağıdaki boşlukları parçadaki uygun sözcüklerle tamamlayınız.

Elvis Presley dünyanın en..... şarkıcılarından biridir.
Çok bir hayat yaşadı. Çocukluk yıllarında çok
..... Daha sonra zengin oldu ama ve
..... kullandı. Sonunda nedeniyle
öldü seksen bin kişi katıldı.

TÜRK BİLEZİKLERİ

Bileziğin geçmişi insanlık tarihi kadar eskidir. Birçok takı çeşidinde olduğu gibi üzerindeki figürler işlemler incelendiğinde ilk takıların gizli güçlere, büyüye karşı yapıldığı anlaşılmaktadır. İlk bilezikler ahşap, taş ve yumuşak madenlerden yapılmıştır. Daha sonra da yaygın olarak altın, gümüş gibi değerli madenlerden yapılmaya başlanmıştır. Tabii bunların gerçekleşmesi için binlerce yıl geçmiştir.

Zamanımızda ise bilezik yapımı iki ayrı zevk ve beğeniyle hiç önemini yitirmemiştir. Bunlardan birincisi eskiyi taklit eden klasik tarz; diğeri ise çağın durumuna göre değişen modern tarzdır. Bilezikler ev kadınından kraliçelere kadar her kültür seviyesinden kadının zevkle taşıdığı bir süs eşyasıdır.

Bu bileziklerin kutsallıklarının yanı sıra birçok faydalı özelliklerinin olduğuna inanılmaktadır. Bakır bileziğin çeşitli

ağrılara iyi geldiği. Türkler için çok önemli olan akik taşının zehirli hayvanların ısırıklarına karşı koruduğuna, bakır veya gümüş bileziğin insanın vücudundaki elektriği aldığına inanılmaktadır. Çağımızda bilezikler daha çok altından yapılsa da gümüşten yapılan üstü nakışlı bilezikler apayrı bir yer tutar. Bileziklerin günümüzde plastikten tutun da boncuklarla yapılan birçok çeşidine rastlanmaktadır.

Türkiye’de yapılan bilezikler yapıldığı yörenin kültürel özelliklerini ve o yörenin adını taşır. Kayseri Burması, Trabzon Hasırı, Halep İşi gibi ve bunlardan başka birçok çeşidi vardır. Altın bilezikler özellikle düğünlerde genç kızlarımızın vazgeçilmez takıları arasındadır. Erkeğin zenginlik durumuna göre geline mutlaka altın bilezikler takılır.

Bileziğin ayağa takılanlarına “Halhal” denmektedir. Bu kelime Arapça’da ayak bileği anlamına gelmektedir. Bu halhaller Hindistan’dan Afrika’ya Anadolu’ya kadar birçok yerde kullanılmıştır. Halhal güzel zarif görünüşünün yanı sıra güzel hoş bir ses çıkarır. Anadolu’da kadınlardan başka bağda bahçede çalışan işleriyle meşgul olan analar küçük çocuklarının ayaklarına da takmışlar kolayca çocuklarının nerede oynadıklarını bulmuşlardır.

Bilezikler Türk toplumunun kendi kültüründen özellikler taşıyarak ayrılmaz bir parçası olmuştur.

Lütfen, soruları okuduğunuz metine göre yanıtlayınız.

1. Bilezikler ilk önceleri niçin yapılmıştır?

- A) Güzel görünmek için B) Dikkat çekmek için
C) Gizli güçlere ve büyüye karşı korunmak için
D) Sağlık için E) Zenginliği göstermek için

2. İlk bilezikler nelerden yapılmıştır?

- A) Ahşap, taş ve yumuşak madenlerden
B) Bakır, demir ve altından C) Gümüş, altın ve elmadan
D) İplik ve sert madenlerden E) Plastik ve naylon ürünlerden

3. Türkler için çok önemli olan akik taşının ne faydası olduğuna inanılmaktadır?

- A) Stresi aldığına B) Vücuttaki elektriği aldığına

- C) Zehirli hayvanların ısırıklarına karşı koruduğuna
D) Vücudu dinlendirdiğine E) Uğur getirdiğine

4. Halhal neye denmektedir?

- A) Kola takılan bileziğe B) Kulağa takılan küpeye
C) Parmağa takıla yüzüğe D) Altın bileziklere
E) Ayağa takılan bileziğe

5. Bakır veya gümüş bileziğin insan sağlığına ne fayda verdiğine inanılmaktadır?

- A) Vücuttaki elektriği aldığına
B) Vücudu zararlı böceklerden koruduğuna
C) Vücuttaki kan dolaşımını hızlandırdığına
D) Vücut ısısını artırdığına E) Vücudu serin tuttuğuna

6. Halhaller nerelerde kullanılmıştır?

- A) Hindistan'dan Afrika'ya Anadolu'ya kadar birçok yerde
B) Hindistan'da C) Orta Asya'da
D) Avrupa'da E) Amerika'da

ADALAR

Marmara Denizi'nde büyüklü küçüklü birçok ada vardır. İstanbul'un güneyinde bir gerdanlık gibi Marmara Denizi'ni süsleyen adalar, İstanbul'un en önemli dinlenme alanlarını ve sayfiyelerini barındırmaktadır. Bu adalar sessiz, sakin, temiz ve yemyeşildir. Püfür püfür bir vapur yolculuğu sonrası ulaşılan adalar, ferah ve sakin atmosferiyle daha ilk adımda misafirini rahatlatır. Bu adalarda araba kullanmak yasaktır. Sadece, atların çektiği faytonlar vardır. Plajları, yeşil dokusu, yürüyüş yolları, çam ormanlarıyla örtülü vadileri, tepeleri ve kıyılarıyla Adalar eskiden beri bilinen, kullanılan en önemli dinlenme alanlarıdır. Prens Adaları veya Kızıl Adalar olarak da isimlendirilen Adalar üç grupta sınıflandırılabilir. Kınalıada, Burgazada, Heybeliada, Büyükada ve Sedef adası, üzerinde yerleşim olan, turizme açık adalardır. Kaşık Adası ve Pide Adası özel mülktür. Adaya çıkmak bu nedenle mümkün değildir.

Yassıada, Sivriada ve Balıkçı Adası'nda yerleşim yoktur.

İstanbul halkı hafta sonlarını geçirmek için bu adalara gitmeyi çok sever. Piknik yapmak isteyenler akşamdan yemeklerini hazırlar. Çocuklar heyecandan ne yaptıklarını bilmez. Yapacakları şeyleri tek tek anlatırlar.

Sabah erkenden kalkılır. Hazırlıklar tamamlandıktan sonra vapur iskelesine gelinir. Çocukların heyecanı biraz daha artar. Vapur sesleri birbirine karışır. Çocuklar “Bu vapurla mı gideceğiz?” diye sormaya başlarlar. Tatil gününü herkes adada geçirmek istediği için iskele çok kalabalıktır. Çocuklar annelerinin veya babalarının eline sıkıca yapışırlar. Sonunda vapura binilir. Ve yolculuk başlar. Yolculuk yaklaşık bir veya bir buçuk saat sürer.

Vapur hafta sonları çok kalabalık olduğu için kimin ne konuştuğu anlaşılmaz. Sadece vapur garsonlarının “Buz gibi ayran, gazoz içen var mı?” diye bağırdıkları duyulur.

Vapur adalara teker teker uğrayarak yolcularını indirir. Son durak Büyük Ada'dır. Adalarda inen yolcuların bir kısmı piknik yerlerine, bir kısmı da lokantalara doğru giderler.

Bütün gün eğlenen yolcuların dönüşleri, gelişleri gibi olmaz tabi. Ama mecbur oldukları için şehrin gürültüsüne geri dönerler.

1. Yukarıdaki parçaya göre aşağıdaki cümlelerden hangisi doğru değildir?

- A) Bazı adalar özel mülk olduğu için bu adalara çıkmak imkânsızdır.
- B) Adalara gelenler mecbur oldukları için şehre geri dönerler.
- C) Tüm adalarda yerleşim alanları vardır.
- D) Marmara Denizi'ndeki adalarda araba kullanmak yasaktır.
- E) Marmara Denizi'nde büyüklü küçüklü birçok ada vardır.

2. Yukarıdaki parçaya göre “Adalar İstanbul'un güneyinde bir.....gibi Marmara Denizini” cümlesi aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanmalıdır?

- A) inci - dizilmektedir
- B) altın kolye - göstermektedir
- C) hazine - şekil vermektedir

- D) gerdanlık - süslemektedir
E) bilezik - takılmaktadır

3. Yukarıdaki parçaya göre “Bu adalarda kullanmak yasaktır. Sadece, atların çektiği vardır.” **cümlesinde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?**

- A) fayton - bisiklet
B) bisiklet - motorlu araç
C) vapur - faytonlar
D) araba - faytonlar
E) bisiklet - araba

4. Yukarıdaki parçaya göre “Bütün gün eğlenen yolcuların dönüşleri, gibi olmaz.” **cümlesi aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanmalıdır?**

- A) gidişleri
B) varışları
C) dönüşleri
D) gelişleri
E) uçuşları

5. Aşağıdakilerden hangisi adaların özelliklerinden değildir?

- A) Adalar yabancı turizme kapalıdır.
B) Adalar sessiz, sakin ve temizdir.
C) Adalarda dinlenme yerleri vardır.
D) Bazı adalarda yerleşim yoktur.
E) Adalarda bisiklet yoktur.

6. Adalar genel olarak aşağıdakilerden hangisiyle isimlendirilmiştir?

- A) Prens Adaları veya Kızıl Adalar
B) Burgaz Ada veya Kınalı Ada
C) Kaşık Adası veya Pide Adası
D) Turizme açık adalar veya özel mülk olan adalar
E) Ada tepeler

7. Bazı adalara çıkmak neden imkânsızdır?

- A) Yerleşim olmadığı için
B) Özel mülk olduğu için

- C) Yerli turizme kapalı olduğu için
- D) Dinlenme yerleri bulunduğu için
- E) Toprak olmadığı için

8. İstanbul halkı adalara niçin gidiyor?

- A) Çalışmak için
- B) Hafta sonlarını geçirmek için
- C) Vapurla seyahat etmek için
- D) Mecbur oldukları için
- E) Alışveriş yapmak için

9. İstanbul halkı niçin şehre geri dönmek istemiyor?

- A) Şehir gürültülü bir yerdir.
- B) Çünkü şehirde işleri vardır.
- C) Dönmek zorunda olduklarından
- D) Piknik yerleri ve lokantalar olmadığı için
- E) Şehir uzak olduğu için

10. Adalarda ulaşım nasıl sağlanıyor?

- A) Faytonlarla
- B) Arabalarla
- C) Vapurla
- D) Yürüyerek
- E) Uçakla

RESSAM VE ÇOCUK

Paris'in büyük bir resim galerisinin girişinde gördüğü resmi çok beğenen bir çocuk bu resmi satın almak istedi. Çocuk bu resim için kumbarasında biriktirdiği bütün parayı verecekti. Galeri sahibi çocuğun bu isteği karşısında gülmemek için kendini zor tuttu. Fakat henüz 12 – 13 yaşlarında olan çocuğu üzmemek de istemedi. “Bu resim, ülkemizin çok ünlü ressamlarından birine aittir” – dedi.

Çocuk, ressamı tanımadığını ve kendisi için çok önemli olmadığını söyledi: “Ben resmi çok beğendim ve onu satın almak istiyorum” – dedi. “Bir hafta sonra kardeşimin doğum gününü kutlayacağız. Ona doğum günü armağanı almak istiyorum”. Galeri sahibi, çocuğa büyük bir adamla konuşuyormuş gibi davrandı.

“İzin verirseniz resmin sahibi olan ressama telefon açayım ve senin teklifini söyleyeyim” – dedi. Sonra da ünlü ressama telefon etti ve çocuğun teklifini ilettili. Ressam galeri sahibine, “Çocuğun verdiği parayı al ve resmi çocuğa ver.” dedi. Galeri sahibi ressamın söylediklerine çok şaşırıldı. Ressama: “Size durumu tam anlatamadım galiba!” dedi. “Çocuğun kumbarasındaki parayı saymadım ama en fazla 10 doları vardır”. Ressam, “Hayır, yanlış anlaşılma yok” – dedi. Sonra da sözlerini şöyle tamamladı:

“Ben bu tabloma binlerce dolar verebilecek yüzlerce kişi bulabilirim ama bütün servetini verebilecek ikinci bir kişi bulamam” – dedi.

Lütfen, soruları okuduğunuz metine göre yanıtlayınız.

1. Resim galerisi hangi şehirde bulunmaktadır?

- A) İstanbul B) Paris C) New York D) Londra E) Roma

2. Çocuk galerideki resme kaç para vermek istedi?

- A) Kumbarasındaki paraların yarısını
B) Kumbarasındaki paraların hepsini
C) Kumbarasındaki paraların bir kısmını
D) Cebinde bulunan paraların hepsini
E) Cebinde bulunan paraların yarısını

3. Çocuk kaç yaşlarında?

- A) 9-10 B) 12 C) 13 D) 12-13 E) 10

4. Çocuk resmi niçin satın almak istiyor?

- A) Annesine doğum günü hediyesi olarak
B) Babasına doğum günü hediyesi olarak
C) Kardeşine doğum günü hediyesi olarak
D) Ablasına doğum günü hediyesi olarak
E) Kendi odasına asmak için

5. Galeri sahibi resmin kime ait olduğunu söyledi?

- A) Çok yeteneksiz bir ressama ait olduğunu söyledi
B) Çok ünlü bir ressama ait olduğunu söyledi

- C) Çok zengin bir ressama ait olduğunu söyledi
- D) Çok fakir bir ressama ait olduğunu söyledi
- E) Kendisine ait olduğunu söyledi

6. Galeri sahibi çocuğa nasıl davrandı?

- A) Büyük bir adamla konuşuyormuş gibi davrandı
- B) Aşağılıyor bir şekilde davrandı
- C) Umursamaz bir şekilde davrandı
- D) Sinirli bir şekilde davrandı
- E) Alay eder gibi davrandı

7. Ressam çocuğun teklifini duyunca galeri sahibine ne dedi?

- A) Çocuğun verdiği parayı al ve resmi çocuğa ver, dedi.
- B) Çocuğu hemen kov, dedi.
- C) Çocuktan biraz daha para iste, dedi.
- D) Çocuktan para alma ve resmi hediye et, dedi.
- E) Çocuğu hemen benim yanıma getir, dedi.

8. Çocuğun kumbarasında yaklaşık ne kadar para var?

- A) 100 Dolar B) 1 Dolar C) 5 Dolar
- D) 20 Dolar E) 10 Dolar

9. Galeri sahibi ressamın sözlerine niçin çok şaşırdı?

- A) Çünkü resim çok pahalıydı ve ressam bu resmi ucuza satıyordu.
- B) Çünkü ressam resmi satmak istemiyordu.
- C) Çünkü ressam çocuğu daha önceden tanıyordu.
- D) Çünkü ressam çocuğa resmi satmak istemiyordu.
- E) Çünkü resim çok değersizdi, çocuk çok para veriyordu.

10. Ressam bu kadar pahalı bir resmi niçin az paraya sattı?

- A) Resim uzun zamandır satılmıyordu.
- B) Resim eskiydi.
- C) Ressam çocuğun babasını daha önceden tanıyordu.
- D) Ressam çocuğa acımişti.

- E) Çocuk resme servetinin tamamını verdi, başka hiç kimse bunu yapmaz diye düşündü.

TRUVA ATI

Eski zamanlarda, Truva adlı meşhur bir şehir vardı. Yüksek duvarlar ve sağlam kapılarla korunuyordu. Yunan ordusu yıllarca Truva şehrini ele geçirmeye çalıştı, fakat başarısız oldu. Şehir duvarlarının etrafında sürekli kamp kuruyorlardı.

Bir gün Truvalılar uyandıklarında düşmanlarını göremediler. Yunanlılar kuşatmadan vazgeçip, gemilerine binip gitmiş gibiydiler. Truvalılar buna çok sevindiler. Sonra şehrin kapılarının önünde büyük ahşap bir at heykeli buldular. Bunu düşmanlarından bir hediye zannedip içeriye aldılar. O gece, Yunan ordusunun ayrılışı kutlandıktan sonra herkes uyudu. Fakat uyanık olan birileri vardı. Atın içinden sesler geliyordu. Aniden bir kapı açıldı. Yunan askerleri heykelin dılına çıkmaya başladılar. Sessizce şehrin kapılarına ulaşip açtılar. Dışarıda, saklanan Yunan ordusunun diğer askerleri bekliyorlardı. Askerler hemen şehre girip her yeri ateşe vermeye ve uyuyan Truvalıları öldürmeye başladılar. Kumazlıkları işe yaramıştı ve uzun süredir istedikleri şehri ele geçirmişlerdi.

Truva Atı'nın hikayesi çok eskidir ve insanlar yüzyıllarca bunun doğru olduğuna inanmışlardır. Fakat sonunda hayali olduğu kanaatine varıldı. Bugün arkeologlar Türkiye'nin Ege kıyılarında eski Truva'nın kalıntılarını bulduklarını söylemektedirler. Birçok bilim adamı Truva Atı Efsanesi'nin kısmen doğru olabileceğini düşünmektedirler.

I. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

1. () Yunanlılar, Truva kuşatmasından vazgeçip ülkelerine döndüler.
2. () Başlangıçta Truvalılar atın, düşmanlarından bir hediye olduğuna inanmadılar.
3. () Yunanlıların ayrılışını kutladıktan sonra Truva askerleri şehri beklediler.
4. () Truvalılar attan hoşlandılar.

5. () Arkeologlar şimdi Truva Savaşı'nın yapıldığına inanmaktadırlar.

II. Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

1. Düşman	a. Kazanmak, galip gelmek
2. Zafer	b. Savunulan bir etrafını çevirmek
3. Ordu	c. bir ülkenin askeri gücü
4. Ele geçirmek	d. zorla almak
5. Kuşatmak	e. size sevmeyen ya da zarar vermek isteyen birisi

III. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Hikayedeki ünlü şehrin adı neydi?
2. Yunanlılar niçin kuşatmayı bırakıyormuş gibi yaptılar?
3. Truvalılar niçin mutluydular?
4. Yunanlılar niçin önce kapıları açtılar?
5. Truvalılar uyuduktan sonra Yunanlı askerler ne yaptılar?

TÜRKİYE COĞRAFYASI

Türkiye Cumhuriyeti, 1923 yılında Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulmuştur.

Türkiye, hem Avrupa hem de Asya kıtasında toprakları bulunan bir ülkedir. Türkiye'nin Avrupa kıtasında bulunan bölümüne Trakya; Asya kıtasında bulunan bölümüne ise Anadolu denir. Asya kıtası ile Avrupa kıtası İstanbul Boğazı, Marmara Denizi ve Çanakkale Boğazı ile ayrılır. Dünyada iki kıtada toprakları bulunan ülkeler sadece Türkiye, Rusya Federasyonu ve Mısır'dır.

Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili bir ülkedir. Türkiye'nin güneyde Akdeniz, kuzeyde Karadeniz, batıda Ege Denizi ve bir iç deniz olan Marmara Denizi ile kıyısı vardır. En uzun deniz kıyısı Karadeniz iledir.

Türkiye; kuzeybatıda Yunanistan ve Bulgaristan; güneydoğuda Suriye ve Irak; doğuda İran, Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan ile komşudur. En uzun kara sınırı Suriye iledir.

Türkiye 814.578 kilometre karelik yüz ölçümü ile Rusya Federasyonu'ndan sonra Avrupa'nın en büyük yüzölçümüne sahip ülkesidir. Türkiye'nin nüfusu ise 2003 yılı Ocak ayı verilerine göre 70

milyondan fazladır. Türkiye nüfus olarak Avrupa'da Almanya'dan sonra ikinci sıradadır. Dünya'da ise on beşinci büyük nüfusa sahip ülkedir.

Türkiye'de 81 vilâyet vardır. En kalabalık şehir 15 milyondan fazla insanın yaşadığı İstanbul'dur. İstanbul'un yarısı Asya'da, yarısı Avrupa'dadır. Böyle iki kıtada toprakları olan şehir dünyada sadece İstanbul'dur. İstanbul'dan sonra en büyük şehirler Ankara, İzmir, Adana, Bursa ve Konya'dır.

Türkiye'de yedi coğrafi bölge vardır. Bunlar; Marmara Bölgesi, Ege Bölgesi, Akdeniz Bölgesi, Karadeniz Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Nüfusun en yoğun olduğu bölge İstanbul'un da bulunduğu Marmara Bölgesi'dir. Ayrıca Marmara Bölgesi sanayileşmenin en yoğun olduğu bölgedir. Yüzölçümü en geniş olan bölge ise Doğu Anadolu Bölgesi'dir. Ayrıca Doğu Anadolu Bölgesi dağların en yoğun olduğu bölgedir. Tarıma en elverişli bölgeler Ege ve Akdeniz Bölgeleri'dir. Turistik yerlerin en yoğun olduğu bölgeler ise Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgeleri'dir.

A. Doğru cevabı işaretleyiniz.

1. Yukarıdaki parçaya göre aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Türkiye Cumhuriyeti, 1923 yılında kurulmuştur.
- B) Türkiye'nin yüz ölçümü 814.578 kilometre karedir.
- C) Türkiye'de son nüfus sayımı 2003 yılında yapıldı.
- D) İstanbul, yüz ölçümü en büyük olan şehirdir.
- E) Türkiye'de 7 coğrafi bölge vardır.

2. Dinlediğiniz parçaya göre aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Tuz Gölünden tuz elde edilir.
- B) Asya ile Avrupa İstanbul Boğazı, Marmara Denizi ve Çanakkale Boğazı ile ayrılır.
- C) Türkiye'nin Asya tarafında bulunan kısmına "Anadolu" denir.
- D) Türkiye'nin en uzun deniz kıyısı Ege Denizi iledir.

E) Türkiye'nin güneyinde Akdeniz vardır.

3. Türkiye'de kaç il vardır?

A) 82 B) 18 C) 81 D) 88 E) 78

4. Avrupa'nın en çok nüfusa sahip ülkesi hangisidir?

A) İspanya B) Almanya C) Romanya
D) Türkiye E) İngiltere

5. Okuduğunuz parçaya göre "Türkiye'nin en şehri 15 milyondan fazla yaşadığı İstanbul'dur." cümlesi aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanmalıdır?

A) Yoğun B) Kalabalık C) Büyük
D) Geniş E) Kalabalık

6. İki kıtada toprakları bulunan ülkeler aşağıdakilerden hangileridir?

A) Türkiye, Ukrayna ve Mısır
B) Türkiye, Suriye ve Pakistan
C) Türkiye, Bulgaristan ve Meksika
D) Türkiye, Rusya ve Mısır
E) Türkiye, İspanya ve Irak

7. Aşağıdaki şıklardan hangisinde turizmin en yoğun olduğu üç bölge birlikte verilmiştir?

A) Akdeniz Bölgesi, Ege Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi
B) Akdeniz Bölgesi, Ege Bölgesi, Güney Doğu Anadolu Bölgesi
C) Akdeniz Bölgesi, Marmara Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi
D) Akdeniz Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi
E) Akdeniz Bölgesi, Ege Bölgesi, Marmara Bölgesi

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'ye komşu ülkelerden değildir?

A) Mısır B) Irak C) Bulgaristan
D) Yunanistan E) Gürcistan

9. Aşağıdakilerden hangisi “İstanbul” için söylenemez?

- A) Türkiye'nin en kalabalık şehridir.
- B) Dünyanın on beşinci büyük nüfusa sahip şehridir.
- C) İstanbul Boğazı ile ikiye ayrılır.
- D) Türkiye'nin en önemli turizm şehirlerindedir.
- E) İki kıtada toprakları olan tek şehirdir.

10. Dağların yoğun olduğu, yüz ölçümü en büyük olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İç Anadolu Bölgesi
- B) Güney Doğu Anadolu Bölgesi
- C) Doğu Anadolu Bölgesi
- D) Akdeniz Bölgesi
- E) Marmara Bölgesi

11. Türkiye'nin en yeşil bölgesi hangisidir?

- A) Akdeniz
- B) Karadeniz
- C) Marmara Bölgesi
- D) İç Anadolu Bölgesi
- E) Ege Bölgesi

12. Aliya Türkiye'de en çok nereyi merak ediyor?

- A) Hoşgörünün temsilcisi Mevlana'nın şehri Konya'yı
- B) Medeniyetler şehri İstanbul'u
- C) Bembeyaz Pamukkale'yi
- D) Masmavi denizi bulunan Antalya'yı
- E) Başkent Ankara'yı

13. Aliya İstanbul'dan sonra nereye gidecek?

- A) Antalya
- B) İzmir
- C) Pamukkale
- D) Konya
- E) Ankara

14. Türkiye'de kış turizmi nerelerde yapılmamaktadır?

- A) Bursa-Uludağ
- B) Erzurum-Palandöken
- C) Bolu-Kartalkaya
- D) Kayseri-Erciyes
- E) Antalya-Alanya

15. Karadeniz bölgesinde hangi tür turizm vardır?

- A) Kış turizmi
- B) Yaz turizmi
- C) Yayla turizmi
- D) Deniz turizmi
- E) Tarihi turizm

MİRAS

Yalı amca iki sene önce canından çok sevdiği eşini toprağa vermişti. Çünkü eşi zatüriye olmuştu ve köy de doktor olmadığı için hastalığı ilerlemişti zamanın da müdahale yapılmadığı için ölmüştü. Yaşlı amcanın iki tane (otuzdört, otuzbeş) yaşların da oğulları vardı. Eşinin ölümünü amca kaldıramamış hasta düşmüştü. Az zamanı kaldığını biliyordu ve oğullarına mirasını açıkladı.

- “Hangisini istersiniz çocuklar, altın kaplama bir silah mı, yoksa bir tas su mu?” diğerek sordu? Bunun üzerine küçük kardeş bir tas suyu istedi. Büyük abisi altın silahı aldı. Büyük oğlu şöyle düşündü: “Babam öldükten sonra silahı satar parasını yerim!”. Bundan sonra babaları haftasına kalmada öldü. Babalarını annelerinin yanına gömdüler. Babasını toprağa verdikten sonra abisi büyük şehire silahı satmak için gider. Ne olduysa o arada olur abisi bir daha geri gelmez. Daha sonra gelen haberlere göre kendisi bir kavgaya karışmış ve birini öldürmüştü. Bundan dolayı abisi üç sene hapis bekliyordu. Bu haberden üzüntü içinde olan küçük kardeş yolda gelirken sokaktan geçen bir dilenci görür. Dilenci iç acıcı bir durumda ondan su ister. Küçük kardeş dilencinin bu halini acır ve ona elindeki bir tas suyu verir. Dilenci suyu kana kana içtikten sora boş tası verirken küçük çocuğa şunları der.

“-Allah tuttuğunu altın etsin!” derken çocuk tası tutar. Bu sırada tas altın olmuştur. Çocuk şaşırmıştır dilenciye sarılır sonsuz teşekkürlerini eder ve yanındaki yiyecekleri ona verip yoluna devam eder. Köye gider annesinin ve babasının mezarını ziyaret eder. Yanında getirdiği altın tasla mezarlarına su döker ve dua eder. Sonra canından çok sevdiği abisini kurtarmak için şehre yola koyulur. Şehirde pazarda elindeki altın tası satar ve karşılığına bol para alır. Şehrin baş hekimine gelir ve kadeşi kurtarır.

Bundan sonra iki kardeş köye dönerler babadan miras kalan toprağı işletir ve uzun mutlu bir hayat sürerler.

A. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Yaşlı amca neden hasta olmuştu?

.....

2. Yaşlı amca çocuklarına ne miras bırakmıştır?

3. Çocuklar mirası nasıl kullanmıştır?

4. Neden küçük kardeşin elendeki tas altına dönüşür?

B. Lütfen, metine göre cümleleri doğru olanını (D), yanlış olanını (Y) şeklinde işaretleyiniz.

A) () Çocukların anneleri babalarının ölümüne dayanamamış ölmüş.

B) () Babaları iki kardeşe biras olarak hiçbir şey bırakmamış.

C) () Büyük kardeş daha akıllı olduğundan dolayı altın silahı almış.

D) () Küçük kardeş daha iyilik sever ve insancıl birine benzer.

E) () Hikayenin sonu mutlu bitmekte iki kardeş gerçekten birbirlerini severler.

İLK YARDIM

İlk yardımın ilk başlangıcı ilk insanlara kadar uzanmaktadır. Avlanmakla yaşamını sürdüren ilk insanların yaralanma sırasında, yarasını iyileştirmek için gösterdiği çaba basit anlamda ilk yardım olarak değerlendirilebilir.

Günümüzün insanı ise tekniğin meydana getirdiği karmaşık yaşam içerisinde daha fazla tehlikelerle karşı karşıya kalmaktadır. Trafik kazalarında her yıl yüz binlerce insan yaralanmakta, on binlerce insan da hayatını kaybetmektedir. Harp araçları müthiş denilecek derecede gelişmiş, bir atom bombasının patlaması binlerce insanın hayatına mal olmaya başlamıştır. Sosyal ve ekonomik zorunluluklar bir arada yaşama gereğini doğurmuş, bu da büyük şehirlerin doğmasına sebep olmuştur.

Bir yandan savaşlar, diğer yandan teknik araç ve gereçlerin kullanılmasına bağlı kazalar, deprem ve sel baskınları gibi tabii afetler ile trafik kazaları, ev ve iş kazaları her gün bir çok insanın yaralanmasına veya ölmesine sebep olmaktadır.

Çalıştığınız işyerinden evinize gelinceye kadar günün her saatinde herhangi bir şekilde yaralanabilirsiniz. Anneniz, babanız, kardeşleriniz, çocuklarınız ya da tanıdıklarınız böyle bir olayla karşılaşabilir. Yerinde bir müdahale ile onların acısını dindirmek, sakat kalmasını önlemek hatta hayatta kalmasını sağlamak için ilk yardım bilgilerine sahip olmak gerekir. Bunu başkaları için değil, kendimiz ve yakınlarımız için bilmek zorundayız. Basit gibi görünen ilk yardım, ilk planda hastanın hayatını kurtardığı gibi daha sonra yapılacak tedavinin başarısını da arttıracaktır.

A. Aşağıdaki sorulara doğru cevabı veriniz.

1. İlk insanlarda basit anlamıyla ilk yardım neydi?

.....

2. Günümüz insanı ne gibi tehlikelerle karşı karşıyadır?

.....

3. Büyük şehirlerin doğmasındaki sebep nedir?

.....

4. İnsanlar ilk yardım bilgilerini niçin bilmelidirler?

.....

5. İlk yardımın önemi nedir?

.....

B. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanlarını “D” yanlış olanlarını “Y” ile işaretleyiniz.

1. () Günlük yaşamda çeşitli yerlere gidip gelirken hiçbir yaralanma olasılığı yoktur.

2. () Tanıdığımız ya da tanımadığımız kemseler yaralandıkları vakit, onları iyileştirmek, hatta onların hayatlarını kurtarmak ilk yardım bilgileriyle mümkündür.

3. () Günümüz insanı, ilk insanlara göre daha çok tehlikeyle karşı karşıyadır.

4. () İlk yardım bir yaralının ya da hastanın hayatını kurtarabilir; fakat daha sonra yapılacak tedavinin başarısını arttırmaz.

5. () Savaşların yanı sıra çeşitli kazalar sonucunda bir çok insan yaralanmakta hatta ölmektedir.

C. Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını tamamlayınız.

- 1- Harp araçları müthiş denilecek derecede gelişmiş,
..... başlamıştır.
- 2-..... ilk insanların yaralanma sırasında
..... ilk yardım olarak değerlendirilebilir.
- 3- başlangıcı ilk insanlara
- 4- evinize gelinceye kadar
- 5 – Trafik kazalarında her yıl

TÜRKİYE

Türkiye Asya ile Avrupa arasında bulunmaktadır ve jeopolitik konumu çok önemli bir ülkedir. Nüfusu yaklaşık 70 milyondur. 3 tarafı denizlerle çevrili bir ülkedir. Güneyde Akdeniz, kuzeyde Karadeniz, batıda Ege denizi, bir de iç deniz var bu Marmara denizidir. İstanbul ve Çanakkale boğazları Asya ile Avrupa'yı birbirinden ayırır. Türkiye birçok kültürün geçiş noktasında olduğu için tarihi ve kültürü çok zengindir. Türkiye'de 7 bölge var bu 7 bölgenin kendine ait kıyafetleri, mutfağı, folkloru vardır bu durum kültürü zenginleştirmektedir. Türkiye'nin tarihi de çok eskidir Türklerin Anadolu'da 1000 yıldan fazla zamandır yaşıyorlar. Deniz ve tarih ve doğa turizmi çok ileridedir. Her yıl milyonlarca turist Türkiye'ye tatil yapmak için geliyor. Burada sadece yaz turizmi değil kış turizmi de çok gelişmiştir. Kış turizmi genelde Bursa - Uludağ, Erzurum - Palandöken, Bolu - Kartalkaya, Kayseri - Erciyes, Çankırı - Ilgaz ve Akdeniz - Toroslar'daki kayak merkezlerinde yapılmaktadır. Karadeniz Türkiye'nin en yeşil bölgesidir. Burada bu nedenle yayla turizmi fazladır, doğa yürüyüşleri, rafting yapılıyor. İnsanlar mavi ve yeşilin birleştiği yerde dinleniyorlar.

Aliya bu yaz tatile Türkiye'ye gidecek o en çok Konya'daki hoşgörünün temsilcisi Mevlana'yı merak ediyor bu yaz orayı görecek. İstanbul dünyanın en güzel ve en kalabalık şehirlerinden biri orada 16 milyon insan yaşıyor. Aliya daha önce İstanbul'a gitti ve çok beğendi bu yaz tekrar gidecek ama fazla durmayacak. Hemen Pamukkale'ye geçecek sonra diğer ilginç yerleri gezecek.

Lütfen aşağıdaki soruların doğru cevabını bulunuz.

1. Türkiye hangi kıtada bulunmaktadır?

- A) Asya kıtasında
- B) Avrupa kıtasında
- C) Afrika kıtasında
- D) Asya ve Avrupa kıtaları arasında
- E) Asya ve Afrika kıtaları arasında

2. Türkiye'nin iç denizi hangisidir?

- A) Akdeniz
- B) Karadeniz
- C) Marmara Denizi
- D) Ege Denizi
- E) Hazar Denizi

3. Türkiye'nin güneyinde hangi deniz bulunmaktadır?

- A) Akdeniz
- B) Karadeniz
- C) Ege denizi
- D) Marmara Denizi
- E) Hazar Denizi

4- Türkiye'nin nüfusu yaklaşık ne kadardır?

- A) 100 milyon
- B) 10 milyon
- C) 70 milyon
- D) 7 milyon
- E) 60 milyon

5. Türkiye kaç bölgeye ayrılmaktadır

- A) 3
- B) 4
- C) 5
- D) 6
- E) 7

ÇİKOLATA

Çikolatayı sevmeyen çocuk var mıdır? Her halde yoktur. Yalnızca çocuklar değil, yetişkinler de çikolatadan çok hoşlanırlar. Çikolata, yediden yetmişe herkesin sevdiği bir yiyecektir. Peki ya çikolata olamıydu? Dünyadaki bütün çikolatalar birde bire kayboldu. Sütü, fındıklı, fıstıklı çikolatalar ve çikolatalı dondurmalar yeryüzünde silinseydi. Hayat ne kadar tatsız olurdu bir düşünseyiz.

Aslında çikolatanın geçmişi çok ta eski değildir. Hayatımıza yalnızca birkaç yüzyıl önce girmiştir. Kristof Kolomb Amerika kıtasını keşfettiği zaman birçok şeyi ülkesine götürmüştü. Bunlar arasında kakao çekirdekleri de vardı. Çikolatanın ana maddesi olan

kakao, Avrupa'da yetişmiyordu ve bilinmiyordu. Burada tarçın ve vanilya ile tatlandırıldı.

İspanya'da sıvı çikolata, sıcak olarak içiliyordu. İspanyollar bu içeceğin lezzetindeki sırrı yaklaşık yüzyıl sakladılar. Bu sır daha sonra Fransızlar tarafından öğrenildi. İngilizler çikolatayı süt ekleyerek onu daha da zenginleştirdiler.

Günümüzde çikolata üretimi epeyce gelişmiştir. Yeni çikolata türleri ortaya çıkmıştır. Çikolata aynı zamanda bir enerji deposudur. Bundan dolayı sporcular yarışmalardan önce çikolata yerler. Çikolatanın kalori değeri de oldukça yüksektir. Bir kilo çikolatada 5280 kalori, peynirde 4000 kalori, ette de 1470 kalori vardır.

Siz de yapacağınız maç öncesi çikolata yiyebilirsiniz. Çikolata yerken aşırıya kaçmayın. Annenizi kızdırabilirsiniz. Başka yiyeceklerden de enerji elde edebileceğinizi unutmayın.

Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Çikolatanın ana maddesi nedir?

- a) Kakao b) Tarçın c) Vanilya d) Sıvı çikolata e) Şeker

2. Sporcular niçin çikolata yerler?

- a) Sevdiği için b) Karnını doyurmak için
c) Enerji deposu olduğu için
d) Biraz kilo almak için e) Lezzetli olduğu için

3. İngilizler çikolataya nasıl bir yenilik katmışlardır?

- a) Süt ekleyerek b) Su ekleyerek c) Sıvı çikolata
d) Sıcak içerek e) Vanilya ekleyerek

4. İspanya'da çikolatayı nasıl kullandılar?

- a) Tarçın katarak b) Vanilya katarak c) Su katarak
d) Sıvı, sıcak olarak e) Süt ekleyerek

5. Peynirde ne kadar kalori vardır?

- a) 5280 b) 4000 c) 1470 d) 4500 e) 5000

6. Ette ne kadar kalori vardır?

- a) 1475 b) 1500 c) 1470 d) 1400 e) 1460

7. **Çikolatada ne kadar kalori vardır?**
a) 5280 b) 5200c) 5180d) 5380e) 2380
8. **Çikolatayı kim getirmiştir?**
a) Kristof Kolomb b) Galileo c) Fransız bilim adamı
d) spanya bilim adamı e) Amerikalı
9. **Çikolatayı nereden ve ne zaman getirmiştir?**
a) Avrupayı keşfettiği zaman
b) Amerikayı keşfettiği zaman
c) Kakaoyu bulduğu zaman
d) Kristof Kolomb öldüğü zaman
e) Fransızlar tarafından
10. **Çikolata ilk olarak Avrupa'nın hangi ülkesine getirildi?**
a) İspanya
b) İtalya
c) Fransa
d) Amerika
e) İngiltere

BALON

Küçük çocuk, baloncuyu büyülenmiş gibi takip ederken, şaşkınlığını gizleyemiyordu. Onu hayrete düşüren şey, “Bizim eve bile sığmaz” dediği o güzelim balonların adamı nasıl havaya kaldırmadığı idi. Baloncu dinlenmek için durakladığında o da duruyor ve sonra yine takibe koyuluyordu. Bir ara adamın kendisine baktığını fark ederek ona doğru yaklaştı ve bütün cesaretini toplayarak:

- Baloncu amca, dedi. Biliyor musun benim hiç balonum olmadı.

Adam çocuğu söyle bir süzdükten sonra:

- Paran var mı? diye sordu. Sen onu söyle.

- Bayramda vardı, diye atıldı çocuk, önümüzdeki bayram yine olacak

- Öyleyse bayramda gel, dedi adam. Acelem yok, ben beklerim.

Çocuk sessizce geri döndü. O ana kadar balonlardan ayırmadığı gözleri dolu dolu olmuş, yürümeye bile mecali kalmamıştı. Bir kaç adım attıktan sonra elinde olmadan tekrar onlara baktığında, gördüklerine inanamadı. Balonlar, her nasılsa adamın elinden kurtulmuş ve yol kenarındaki büyük bir akasya ağacının dallarına takılmıştı. Çocuk, olup bitenleri büyük bir merakla takip ederken, baloncu ona doğru dönerek:

- Küçük, diye seslendi. Balonları ağaçtan kurtarırsan birini sana veririm. Yapılan teklif, yavrucağın aklını başından almıştı. Koşarak ağacın altına doğru yöneldi ve ayakkabılarını aceleyle fırlatıp tırmanmaya başladı. Hedefine adım-adım yaklaşırken duyduğu heyecan, bacaklarını kanatan akasya dikenlerinin acısını hissettirmiyordu. Sincap çevikliğiyle balonlara ulaştığında bir müddet onları seyretti ve dallara dolanan ipi çözerek baloncuya sarkıttı. Ancak balonlardan birisi iyice sıkıştığından diğerlerinden ayrılmış ve ağaçta kalmıştı. Çocuk onu kurtarmaya kalkışsa, dikenlerden patlayacağını çok iyi biliyordu. İster istemez balonu yerinde bırakıp aşağıya indi ve adam dönerek: -Birini bana verecektiniz, dedi. Hangisi o?

Adam elini tersiyle burnunu sildikten sonra:

- Seninki ağaçta kaldı evlat, dedi. İstersen çık al.

Çocuk bu sefer ayakta bile duramadı. Kaldırım kenarına oturup baloncunun uzaklaşmasını bekledikten sonra, dallar arasında parlayan balona uzun uzun bakarak: “Olsun”, diye mırıldandı. “Olsun.” Ağacın üzerinde kalsa da, bir balonum var ya artık.

Lütfen aşağıdaki soruları metne göre cevaplandırınız.

1- Metnin ana fikri nedir?

.....

2- Olay nerede geçiyor?

.....

3- Hikayenin kahramanları kimlerdir?

.....

4- Bu hikayeden nasıl bir ders çıkardınız?

.....

1. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanı (D), yanlış olanı (Y) ile işaretleyiniz.

1. () Çocuk balonları kurtarmak için koşarak ağacın altına doğru yöneldi.
2. () Çocuk balonların hepsini kurtardı.
3. () Çocuk balonları kolayca kurtardı.
4. () Balonları kurtardıktan sonra evine bir balonla geldi.

2. Aşağıdaki cümlelerden var olanı (V), yok olanı (Y) ile işaretleyiniz.

	Var	Yok
1. Balonlar takılan ağacın adı metinde var mı?	☐	☐
2. Çocuk her bayramda balon satın alıyor.	☐	☐
3. Baloncunun dış görünüşünün (fiziksel) açıklaması metinde var mı?	☐	☐
4. Baloncu bir erkekti.	☐	☐

3. Aşağıdaki kelimeleri manalarıyla eşleştiriniz.

1. Takip etmek	a. Gözleriyle inceler gibi bakmak
2. Süzmek	b. Kolay ve çabuk davranma, canlılık
3. Mecal	c. İzinden gitmek, arkasına düşmek
4. Takılmak	e. Ağaçlarda yaşayan, büyük kuyruklu, küçük ve çevik bir hayvan
5. Sincap	d. Asılmak, bağlı olmak
6. Çeviklik	f. Güç, kuvvet, takat

4. Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayınız.

1. Balonlar, her nasılsa adamın elinden kurtulmuş ve yol kenarındaki büyük _____ takılmıştı.
2. Ancak balonlardan birisi iyice sıkıştığından _____ ve ağaçta kalmıştı.
3. O ana kadar _____ dolu dolu olmuş, yürümeye bile mecali kalmamıştı.

5. Aşağıdaki test sorularını cevaplayın.

1. Çocuk balonların hepsini kurtardı mı?

- a. Evet
- b. 1 balon kalmış
- c. 2 balon kalmış
- d. Hiç birisini kurtaramadı

2. Balonları kurtardığı için adam çocuğa ne verdi?

- a. Tatlılar
- b. 1 balon
- c. 2 balon
- d. ağaç

3. Balonlara ne olmuş?

- a. Dallarda patlamış
- b. Ağaçta takılmış
- c. Uçup gitmiş
- d. Bir şey olmamış

KARIN HİKAYESİ

Önce biri düşer sessizce. Ardından bir diğeri iner yavaşça. Sonra bir başkası. Kar tanelerinin yaptığı bu yolculuk sürer ve tabiat beyaz bir örtünün altında kalmaya başlar. Çok ilginçtir ki, kar kristallerinin hiçbiri diğerine benzememektedir.

Kar bütün izleri siler. Çocuklar evlerinden dışarı çıkmak için can atarlar. Bakışlarını gökyüzündeki kar tanelerine çevirirler ve uçuşan karları seyrederek. Sonra kardan adam yapma hazırlıklarına başlanır. Bunun için havuç, kömür, atkı ve süpürge hazırlanır. Kızaklar saklandıkları arka balkonlardan çıkarılır. Kaymak için tekrar kontrol edilir. İşte çocuklar ve yetişkinler bütün bunlarla kış süresince eğlenir. Evet kardan adam yapmak ve kızakla kaymak yalnızca çocukların eğlencesi değildir. Yetişkinler de severek bunları yapar ve eğlenirler.

Yine kar yağmaya devam eder. Hiçbir yer görünmeyene kadar yağar, yağar. Artık ırmaklarda balık avlamak için başka metotlar kullanılmalıdır. Balıkçılar önce buz keserler, sonra da suya ağ bırakırlar. Eğer şansları iyi giderse o gün balıkçılar için kazançlı bir

gün demektir. Akşamı doğru esen sert rüzgar balıkçıları evlerine dönmeyi mecbur eder. Balıkçıların eşleri ve çocukları onları kartopuyla karşılarlar. Evet artık kar topu savaşı başlamıştır. Eline eldivenini giyen bu savaşa katılır. Bu oyunda en çok eğlenenler, her zaman olduğu gibi, yine çocuklar olur. Çünkü onlar bütün bir yıl, kış ayını kartopu oynamak için beklemişlerdir. Oyundan yorulanlar evlerine girerler. Akşamları sıcak sobanın başında kestane pişirirler ve birbirine hatıralarını anlatırlar. İşte bütün bu güzellikleri bütün insanlık bir kar tanesine borçludur.

1. Metine göre doğru olanın başına “D”, yanlış olanın başına “Y” yazınız.

- () Kardan adam için havuç, atkı, kömür gerekir.
- () Yetişkinler kızakla kaymaktan hoşlanmazlar.
- () Yetişkinler kardan adam yapmaktan hoşlanırlar.
- () Hava çok soğuk olursa sular buz tutar.
- () Balıkçılar balık tutmak için buz keserler.
- () Akşamları sobada ekmek kızartır.

2. Soruları metine göre cevaplayınız.

- Kışın çocuklar ve yetişkinler ne yaparlar?

- Kışın balıkçılar balık avlamak için nasıl bir metot kullanırlar?

- Balıktan dönen balıkçıları, eşleri ve çocukları nasıl karşılarlar?

- Kar tanesinin özelliği nedir?

- Küçük gibi görünen bir kar tanesi insan yaşamını nasıl etkiliyor?

3. Aşağıdaki kelime, kelime gruplarını kullanarak anlamlı cümle kurunuz.

- Kar taneleri: _____
- Yetişkin: _____

3. eğlenmek: _____
4. balık avlamak: _____
5. soba: _____

ÇİÇEKLE SUYUN HİKAYESİ

Günün birinde bir çiçekle su karşılaşır ve arkadaş olurlar. İlk önceleri güzel bir arkadaşlık olarak devam eder birliklikleri, tabii zaman lâzımdır birbirlerini tanımak için. Gel zaman, git zaman çiçek o kadar mutlu olur ki, mutluluktan içi içine sığmaz artık ve anlar ki, su ya aşık olmuştur. İlk kez aşık olan çiçek, etrafa kokular saçarak, “Sırf senin hatrın için ey su” diye.

Öyle zaman gelir ki, artık su da içinde çiçeğe karşı bir şeyler hissetmeye başlamıştır. Zanneder ki, çiçeğe aşıktır ama su da ilk defa aşık oluyordur.

Günler ve aylar bir birini kovalar ve çiçek acaba “Su beni seviyor mu?” diye düşünmeye başlar. Çünkü su, pek ilgilenmez çiçekle. Halbuki çiçek, alışkın değildir böyle bir sevgiye ve dayanamaz. Çiçek, suya “Seni seviyorum” der. Su, “Ben de seni seviyorum” der. Aradan zaman geçer ve çiçek yine “Seni seviyorum” der. Su, yine “Ben de” der. Çiçek, sabırlıdır. Bekler, bekler, bekler. Artık öyle bir duruma gelir ki, çiçek koku saçamaz etrafa ve son kez suya “Seni seviyorum” der. Su da ona “Söyledim ya ben de seni seviyorum”. Der ve gün gelir çiçek yataklara düşer. Hastalanmıştır çiçek artık. Rengi solmuş, çehresi sararmıştır çiçeğin. Yataklardadır artık çiçek. Su da başında bekler çiçeğin, yardımcı olmak için sevdiğine. Bellidir ki artık çiçek ölecektir ve son kez zorlukla başını döndürerek çiçek, suya der ki; “Seni ben, gerçekten seviyorum”. Çok hüzünlenir su bu durum karşısında ve son çare olarak bir doktor çağırır nedir sorun diye. Doktor gelir ve muayene eder çiçeği. Sonra şöyle der doktor: “Hastanın durumu ümitsiz artık elimizden bir şey gelmez”. Su, merak eder, sevgilisinin ölümüne sebep olan hastalık nedir diye ve sorar doktora. Doktor, şöyle bir bakar suya ve der ki: “Çiçeğin bir hastalığı yok dostum. Bu çiçek sadece susuz kalmış, ölümü onun için” der. Ve anlamıştır artık su, sevgiliye sadece “Seni seviyorum” demek yetmemektedir.

1. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Metnin ana fikri nedir?

2. Olay nerede geçiyor?

3. Hikayenin kahramanları kimlerdir?

4. Bu hikayeden nasıl bir ders çıkardınız?

2. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanı (D), yanlış olanı (Y) ile işaretletin.

1. () İlk önceleri güzel bir arkadaş olup sonra ikisi kavga eder.

2. () Öyle zaman gelir ki, artık su çiçeğe karşı bir şeyler hissetmez.

3. () Su çiçeğin yatağa düşmesine çok üzülür.

4. () Çiçek suya “Seni seviyorum” demenin yetmediğini anlar.

3. Aşağıdaki cümlelerden var olanı (V), yanlış olanı (Y) ile işaretletin.

1. Su ve sarı renkli çiçek arkadaş olurlar.

Var **Yok**

2. Su ve çiçek günler ve aylar bir birini takip ederler.

3. Çiçek aşık olduğundan etrafa kokular saçır.

4. Su hatasını anladıktan sonra hastalanır.

3. Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını eşleştiriniz.

1. Çehre

a. Tahammül etmek

2. Kovalamak

b. Beraberlik

3. Yatağa düşmek

c. Yüz

4. Birliktelik

ç. Üzölmek

5. Dayanmak

d. Hastalanmak

6. Hüzönlönmek

e. Takip etmek

4. Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayınız.

1. Çok hüzünlenir su bu durum karşısında ve _____ bir doktor çağırır nedir sorun diye.
2. Zanner ki, _____ ama su da ilk defa aşık oluyordu.
3. Halbuki çiçek, alışkın değildir _____ ve dayanamaz.

5. Aşağıdaki test sorularını cevaplayın.

1. Çiçek niçin yatağa düşmüş?

- a. Soğuk almış
- b. Susuz kalmış
- c. Aşık olduğu için
- d. Sapı kırıldığı için

2. Su çiçeğe karşı bir şeyler hisseder mi?

- a. Evet
- b. Hayır
- c. Sadece arkadaş olurlar
- d. Birbirini tanımıyor

3. Çiçeği muayene eden kim?

- a. Su
- b. Kendisi
- c. Doktor
- d. Arkadaşı

4. Çiçeğin rengi hastalandığında nasıldı?

- a. rengi kızıldı
- b. rengi beyazdı
- c. rengi solmuştu
- d. rengi sararmıştı

ULAŞIM ARAÇLARI

Ulaşım araçları günlük hayatımızın bir parçası. Örneğin gün içindeki ulaşımımızı sağlamak için otobüs, metro, minibüs, taksi gibi pek çok seçeneğe sahibiz. Her seçeneğin de farklı avantaj ve dezavantajları var elbette. Örneğin otomobiller... Kullanmayı biliyorsunuz ve otomobiliniz de var, bu durumda pek çok insan gibi siz de rahat etmek için arabanızla ulaşımı tercih ederseniz herhalde! Ama sürekli dikkatli olmaya çalışmak, başkalarının hataları yüzünden strese girmek, benzine çok fazla para vermek, park sorunu yaşamak bizi bu rahatlıktan biraz uzaklaştırıyor sanki!

Bu sebepler toplu taşıma araçlarını daha avantajlı hale getiriyor. O zaman otobüsleri düşünelim biraz... Otobüs durağı evinize ya da işinize yakın bir yerde mi? Otobüste oturmak üzere

yer bulabilecek misiniz? Yazın sıcak kışın soğuk hava sizi otobüste rahatsız edecek mi? Bunlar benim için sorun değil, ekonomik bir taşıtta ve stresten uzak olmam herşeyden daha önemli.” diyorsanız, otobüs doğru seçim. Ayrıca otobüste ayakta kalma sorununu minibüsleri tercih ederek çözerim diye düşünüyor da olabilirsiniz. Ama minibüse binmek için uzun kuyukları da hatırlayın lütfen! Ben trafikte durup kalmaktan hoşlanmam, hızlı ulaşım benim için çok önemli mi diyorsunuz? Metrolar sizin hizmetinizde! Elbette bir şart var, yerin altında, kapalı bir alanda yolculuktan korkmayacaksınız! Seçim sizin. Artılarıyla eksiklikleriyle pek çok taşıt sizi bir yerlere götürmek için bekliyor, acele edin.

(Zaman gazetesi, Nisan 2013)

1. Ulaşım araçları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) otobüs ve metro B) mektup C) posta
D) internet E) telefon

2. Otomobilin dezavantajları nelerdir?

- A) arabayı kullanmak B) strese girmek
C) hızlı yetişmek D) rahat oturmak
E) istediğin zaman hareket etmek

3. Toplu taşıma araçlarının avantajları nelerdir?

- A) benzine çok para vermek B) park etme sorunu
C) hatalar yapmak D) dikkatli olmak
E) stressiz yaşam

4. Otobüsteki en büyük sorun nedir?

- A) soğuk hava B) ekonomik sorun
C) ayakta kalma D) yer bulabilme
E) strese girmek

5. En hızlı ulaşım hangisidir?

- A) otobüs B) araba C) minibüs
D) metro E) araba

YARASALAR

Doğurarak üreyen ve uçabilen tek hayvan türü yarasalardır. İnsanlar genellikle yarasaların korkunç olduklarını düşünürler, ama gerçekte onlar korkunç değildirler. Daha çok geceleri ortaya çıkarlar. Kanatları zar adı verilen iki kat deriden oluşmaktadır. Kanatları kolayca şekil değiştirebilir.

Bu yüzden yarasalar havada şaşırtıcı akrobasi hareketleri yapabilirler. Yarasaların gözleri görmez. Ama gece karanlıkta uçuşan küçük sineklerin farkına varıp onları yakalarlar... nasıl mı? Onlar mükemmel bir radar sisteminin sahibidirler. Kanatlarını çırparken, yüksek frekanslı ses dalgaları çıkartırlar. Bu sesleri insan kulağı işitemez. Bu dalgalar etraftaki cisimlere çarpar ve yansır. Yarasalar geri dönen ses dalgalarını değerlendirerek etrafındaki şeylerden haberdar olur. Yarasalar duran ve hareket eden cisimleri farkedir. İlim adamlarından biri, yüzlerce yarasanın bulunduğu karanlık bir mağaraya girmiş. Hepsini rahatsız ederek uçmalarını sağlamış. Yarasalar ne birbirine ne de bilim adamına çarpmışlar. Düzenli bir şekilde uçmuşlar. Mağarayı dolduran ses dalgaları içinde, her yarasa kendi ses dalgasını diğeriyle karıştırmamış. Yarasalar dinlenmek istedikleri zaman kanatlarını bir şemsiye gibi katlarlar, başlarını içeriye sokarlar ve parmak uçlarıyla başaşağı asılı dururlar. Yarasalar mağaralarda, ambarlarda, çatı katlarında ve ağaçlarda yaşayabilirler. Anne yarasa doğum yaptıktan sonra, yavrusu onun kürküne tutunarak annesiyle birlikte birkaç gün kalır. Yarasalar gündüzleri dinlenir, geceleri ise avlanmak için ortaya çıkarlar. Yarasalar çoğu zaman küçük böcekleri yada kemirgenleri yerler. Bazı yarasalar ise meyveleri tercih ederler. Dünyada 2000 çeşit yarasa vardır.

Güney Amerika’da yaşayan ve herkesçe bilinen “Vampir Yarasa” kan içerek beslenir. Vampir yarasa kanını içeceği hayvanın toplardamarını bulur ve keskin ön dişleriyle yarar, açar. Bu olayı o kadar iyi yapar ki hayvan uyuyor bile olsa uyanmaz. Yarasa akan kanı içerken, hayvanın üzerinde durur. Sanılanın aksine, kanı emecek yerde, yaradan aktıkça yalar. Hayvan buyüzden rahatsız olmaz.

I. Aşağıdaki cümleler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

- 1- () Gerçekte yarasalar korkunç yaratıklardır.
- 2- () Yarasalar memeli hayvanlar değil, kuşlardır.
- 3- () Yarasalar başaşağı uyurlar.
- 4- () Onlar aydınlık ve açık yerlerde yaşarlar.
- 5- () Yarasalar geceleri dinlenmeyi severler.
- 6- () Gözleri karanlıkta iyi gördüğü için avlarını kolay yakalarlar.
- 7- () Anne yarasa uçacağı zaman yeni doğmuş yavrusunu yalnız bırakır.

II. Aşağıdaki sorulara evet (E), ya da hayır (H) diye cevap veriniz.

- 1- () Yarasalar memeli hayvanlar grubuna mı dahildirler?
- 2- () Yeni doğmuş yarasaya “zar” mı denir?
- 3- () Başaşağı mı uçarlar?
- 4- () Yarasalar havada akrobasi hareketleri yapabilirler mi?
- 5- () Bir yarasa karanlık bir binanın içinde yaşayabilir mi?

III. Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

- 1- Şaşırtıcı korkuya sebep olan
- 2- Çatı katı yavru iken annesinin sütüyle beslenen hayvan.
- 3- Korkunç çok yumuşak ve ince deri
- 4- Zar hayret uyandıran
- 5- Kemirgen çatının altındaki yer
- 6- Memeli güçlü ve keskin ön dişlere sahip, küçük hayvan

IV. Aşağıdaki boşluklara, yaşamak, akmak, uçuşmak, üremek, dönmek, durmak, hareket etmek kelimelerinden uygun olanlarını getiriniz.

- 1- Doğurarak ve uçabilen tek hayvan türü yarasalardır.
- 2- Gece karanlıkta sineklerin farkına varıp onları yakalarlar.

3- Yarasalar geri ses dalgalarını değerlendirerek etraflarındaki şeylerden haberdar olur.

4- Yarasalarve cisimleri bile fark ederler.

5- Güney Afrika’da ve herkesçe bilinen “vampir yarasalar” da vardır.

6- Yarasa kanı içerken, hayvanın üzerinde durur.

7- Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

V. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

- 1- Yarasalar neler yerler?
- 2- Kaç çeşit yarasa vardır?
- 3- Besinlerini nasıl bulurlar?
- 4- Yarasalar nerelerde yaşarlar?

ASKERİN MEKTUBU

Babacığım,

Ellerinizi öpüp hepinize selam ederim. Size bir şey söyleyeceğim, daha doğrusu dinimizce bir müjde vereceğim... Ama acımayacaksınız, ağlamayacaksınız...

Baba, istersen nineme söyleme! Hani sen: “Bu kadar muharebe gördüm: lakin bir türlü isteğime erişemedim.” demez miydin? İşte tamam. Hasan isteğine erişti: şehit oldu. Üç gün evvelki muharebede bir geyik gibi çeviklik, bir arslan gibi yiğitlik gösterdikten sonra şehit oldu. Allah rahmet eylesin!... Düşerken yanımdaydım: hakkınızı helal etmenizi rica etti. Bir kurşunla şakağından, iki kurşunla göğüsünden yaralanmıştı. Kendi elimle gömdüm. Toprağa girerken de çehresi gülümsüyordu. O, ecdadımızın yadigarı, senin hediye olan yatağını da beraber gömdüm. Kınımı da taş yerine baş ucuna diktim. Bilirsin ki rahmetli bunca yıldır, geceleri bile yatağına o bıçakla yatardı... Ah, babacığım,düşmana ne şiddetle saldırdık, görseydin... Gözümün önüne senin o muharebelerde ettiğin hücumlar geliyordu ... Onları bize ne tatlı anlatırdın!... Yaralarımı ne sevinçle gösterirdin... Emin ol, babacığım, kardeşim senin evlatlığına layık olacak surette şehit oldu.

Düşman ilerden kara bulut gibi geliyordu. Biz iki bölükten ibarettik. Yıldırım gibi hücum ettik. İlk hamlede yüzbaşımızı kaybettik. Çavuşumuz da yaralanınca, kumandayı Hasan aldı. Ah, babacığım, şöyle uzakta bulunup da Hasan'ın “Ya Allah!” diye bağırdığı vakit, ayağımızın altındaki toprakların, başımızın üstündeki ulu ağaçların zangır zangır titrediğini göreydin, şaşardın!... Nihayet, düşmanı tepeden püskürttük. Kovalamaya başladık.

En önde, çarıkları çözülmüş, fesi düşmüş, baş açık, yalın ayak Hasan koşuyor, koşuyordu... Kuş gibi, rüzgar gibi, alev gibi koşuyordu. Bu sırada düşman bir defa daha dönmeyi tecrübe etmez mi? İşte o dakikada Hasan'ı yerde gördüm. Hırsından, hiddetinden ne yapacağını bilmiyor: alnından dökülen kanlar içinde, kıpkırmızı kesilen dişleriyle tetiği çekmeye çalışıyor:

Tüfeğinin namlusunu ısıırıyordu. Gözleri, kükremiş kaplan gözü gibi dışarı fırlamıştı. Onu çaresiz orada bıraktık. Düşmanı tamamıyla perişan ettikten sonra yanına geldim. Geldiğimi duyunca gözlerini açtı...

Sen her zaman demez miydin ki: “Ben şehit oğluyum, inşallah şehit babası olacağım...” İşte baba.

Duan kabul oldu. O, şehadete kavuştu. Hem gazi oldu, hem şehit... İnşallah biz de kavuşuruz. Zannederim iki gün sonra yeni bir hücum daha olacak...

Senin ve ninemin ellerinden öperim... Beni soranlara selam... Bu mektubu alayımızın mülazımı...

Beye yazdırdım. Kendisi de sizi tebrik ediyor ve ellerinizden öpüyor.

Oğlunuz Hüseyin Onbaşı.

I. Sözlük çalışmaları

a. Kelimeler

Şakak, gülle, yatağan, kın, bölük, alay, mülazım kelimelerinin anlamını sözlüklerinizden öğreniniz. Şakak, alın ve yanak kelimelerinin yüzün hangi bölümlerini anlattığını söyleyiniz.

b. Deyimler ve gruplar

Hakkını helal etmek deyimini bir cümlede kullanınız.

Onun **alay**larına daha fazla dayanamamış.

Birinci **alay**, düşmana kahramanca saldırdı.

Bu cümlelerdeki “alay” kelimelerinin anlamlarını söyleyiniz.

II. Metin üzerinde çalışmalar

a. Metni anlayalım

1. Hüseyin’in babasına vereceği müjde nedir?

2. Hüseyin’in babasının isteği nedir? Bu isteğine kavuşabilmiş midir?

3. Hüseyin, kardeşini görmekten neyi de beraber gömüyor? Niçin?

4. Hasan, hangi davranışıyla babasının oğlu olduğunu göstermiştir?

5. Hasan, ordunun neresinde ve nasıl savaşıyor? Vurulup yere düştükten sonra bile ne için gayret ediyor?

6. Metindeki benzetmeleri gösteriniz.

7. Metnin anafikri nedir?

ESKİCİ

Hasan vapurla ilk yolculuğuna çıkacak. Artık istanbul’da kimsesi kalmadı. Şimdi Babası Hasan henüz üç yaşındayken vefat etmiş. Annesi de onu yalnız bırakıp cennete gitti. Hasan yedi yaşında yetim kaldı. Hasan şimdi Mısır’a halasının yanına gidiyor.

Vapur o gürültülü düdüğünü çalıp homurdana homurdana hareket etti. Hasan çok küçük olduğu için hiçbir şeyin farkında değildi. Sadece o vapurda bir o yana bir bu yana koşuyor, denizi seyrediyor, yolcularla konuşup oynuyordu. Sempatik tavırlarıyla herkesin sevgisini kazandı. Yolcular Hasan’a şeker ve hediyeler verdiler onu sevdiler. Ona Hasan yerine “Ya Hassen” diyorlardı. Sonunda vapur limana yanaştı.

Hasan sırtında bir tepe var zannettiği hayvanı görünce çok şaşırıldı. Bu hayvan deveydi. Hasan’ı limanda halası karşıladı. Burası kendi memleketine hiç benzemiyor ve burada hiç ağaç yoktu. Her taraf kumla kaplı ve sapsarıydı. Bahçesi yüksek duvarlarla çevrili bir

eve geldiler. Aradan bir hafta geçti. Burada anlaşacağı, oynayacağı hiç kimse yoktu. Hasan çok sıkıldı. Hasan evin önünde bir tamirci gördü. Halası onu içeriye çağırdı ve ayakkabıları tamir etmesini istedi. Adam çok zayıf, eski elbiseli, kara saçlı, kara gözlü, yaşlı biriydi. Ama Araplara benzemiyor. Hasan adama karşı bir sıcaklık hissetti. Adamın karşısına geçip onu seyretmeye başladı. Adam ağır hareketlerle sandalyesine oturdu, malzemelerini çıkardı ve ağzına bir avuç çivi koyup ayakkabıları tamir etmeye başladı. Hasan da onu seyretmeye başladı. Hasan yabancı bir ülkede olduğunu unutup “-Çivileri ne kadar hızlı çakıyorsun” dedi. Tamirci çok şaşırıldı ve bir an durdu. “- Sen Türk müsün” dedi. Hasan: Evet İstanbul’dan geldim diye söyledi. Tamirci de ben de İstanbul’a yakın yerden İzmit’tenim dedi.

Hasan tamirciyle uzun uzun Türkçe konuşup güzel vakit geçirdi. Hasan ile tamirci birbirlerini çok sevdiler. Tekrar görüşmek üzere ayrıldılar.

A. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Hasan neden Mısır’a gitti?

.....
2. Hasan halasının memleketinde kiminle arkadaşlık kurdu?

.....
3. Yolcular Hasan’a nasıl davrandılar onu neden çok sevdiler?

.....
4. Hasan neden çok şaşırıldı?

.....
5. Tamirci nasıl biridir?

.....

B. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına “D” yanlış olanın başına “Y” yazınız.

1. () Ahmet yetim kaldığından dolayı Kazakistana gitti.

2. () Ahmet misirli.

3. () Ahmetin Annesi ve babası hayattadır.

4. () Ahmet aslanı görünce sasirdi.

5. () Ahmete Ya Hassen diyorlardı.

C. Lütfen, soruları yanıtlayınız.

1. Ahmet Mısra gitmekle doğru bir karar almış mıdır?
2. Ahmet neden mutsuzdu?
3. Ahmet gibi çocuklara nasıl yardım ederdiniz?

D. Lütfen, soruları yanıtlayınız. Doğru bir şekilde cümleleri yerine koyunuz.

1. annesi – melek – babası – hasanın – oldu – ve

.....

2. hasan – geldi – mısra – İstanbuldan – ve – tanıştı – ayakkabıcıyla.

.....

3. hasan – tepe – sırtında – olan – gördü – hayvan – bir.

TÜRK DİLLERİ

Türk dilleri Ural-Altay dil ailesinin Altay koluna mensuptur ve dünyada çok konuşulan bilimsel bir dildir. Günümüzde Türk dilleri 3 lehçeye ayrılmaktadır. Bunlar; Oğuz lehçesi (Batı Türkçesi): Türkiye Türkçesi, Azerice, Türkmençe vs. Kıpçak lehçesi: Kazakça, Kırgızca, Tatarca Hakaniye(Çağatay) lehçesi: Özbekçe, Uygurca bunlar önde gelen Türk dili şiveleridir. Türk dilleri çok geniş bir coğrafyada hüküm sürmüş tarih boyunca etkili bir dil olmuştur. SSCB dağıldıktan sonra Orta Asya'daki Türk dilleri kendi bağımsızlığını kazanmış ve hızla gelişmeye başlamıştır. Bilimsel eserler yayınlanmıştır.

Günümüz de Türk ülkelerinin aydınları zaman zaman bir araya gelip dili geliştirici, dile yeni şeyler kazandıracak faaliyetlerde bulunmaktadır. Eski dil bilgisi ve edebi eserler incelenerek günümüzde halkın konuştuğu dile karşılaştırıp çağdaş gramer kitapları yazılmaktadır. Anadil daha işlek hale getirilmeye çalışılmaktadır. Fakat bu çalışmalar dil alimleriyle sınırlı kalmamalı toplumun her kesimi buna destek vermelidir. Çünkü ülkeler ancak dilleriyle ayakta kalabilmekte ve kendilerini geliştirebilmektedir. Dilleriyle sanatını, tarihini oluşturur, kültürünü korur, edebi eserlerini torunlarına ulaştırabilirler.

Bu konuda öncülüğü Türkiye cumhuriyetinin kurucusu Atatürk başarıyla yapmıştır. Türk dilinin yapısının bozulmasını önlemiş, Türkçeyi ön plana geçirmiş, kendine özgü bir alfabe oluşturmuş, eğitim seviyesinin artmasına katkı sağlamıştır. Türk dilleri arasında en çok konuşulanı ve en işlenmiş olanı nüfusun da etkisiyle Türkiye Türkçesi olmuştur.

Bu sayede Türkçe her geçen gün gelişmiş dünyada da kendine saygın bir yer edinmiştir.

I. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına “D” yanlış olanın başına “Y” yazınız.

1. () Türkçe Ural – Altay dil ailesinin Ural koluna mensuptur.
2. () Kazakça Kıpçak lehçesi içerisinde yer alır.
3. () Türk dilleri çok geniş bir coğrafyada hüküm sürmüştür; ancak tarih boyunca etkili bir dil olamamıştır.
4. () Atatürk, Türk dilinin yapısının bozulmasına sebep olmuştur.
5. () Türkler kendi dillerine ait alfabeler oluşturabilmişlerdir.
6. () Dilin kültürü koruyucu özelliği vardır.

II. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Türk dilleri hangi dil grubu içinde yer almaktadır?
2. Türk dilleri kaç gruba ayrılmaktadır, bunlar hangileridir?
3. Türk dillerinin gelişimi için hangi faaliyetler yapılmaktadır?
4. Dil bir ülke için niçin gereklidir?
5. Türk dilinin gelişimiyle ilgili son dönemde öncülüğü kim yapmıştır, nasıl?
6. Türk dilinin gelişimi için vatandaşlar ne gibi çalışmalar yapabilir?

FUTBOL MAÇI

Türkiye’de insanlar, özellikle erkekler futbolla çok ilgilenir. Hemen hemen her erkeğin bir futbol geçmişi vardır. Birçok erkek, gençliğinde amatörce bu sporu yapmıştır veya en azından çocukluğunda mahalle aralarında top koşturmuştur. Türkiye’de her

şehirde en az bir tane stadyum vardır. Maç günleri bu stadyumlar seyircilerle dolup taşar.

O gün de 19 Mayıs Stadyumu'nda Türkiye'nin en büyük iki futbol takımı arasında şampiyonluk maçı vardı. Ben de bu heyecanı yaşamak için arkadaşlarımla buluşup stadyuma gittim. Stadyumun girişi oldukça kalabalıktı. Bir tarafta yiyecek ve bayrak satıcıları, bir tarafta gazeteciler ve televizyonların spor muhabirleri, bir tarafta ise itişe kakışa stadyuma girmeye çalışın seyirciler vardı.

Nihayet içeri girip yerlerimize oturduk. Bütün tribünler iki takımın taraftarlarıyla doldu. Havada konfetiler uçuşmaya başladı. İki takımın oyuncularını taraftarların tezahüratları, bağrışmaları arasında sahaya çıktılar. Birbirleriyle selamlaştılar. İki takımın kaptanı birbiriyle tokalaştı. Az sonra maç başladı. Bizim takımın oyuncularını paslaşarak karşı takımın kalesine ulaştılar. Tam bu sırada hakem düdük çaldı. "Faul var!" diyerek oyunu durdurdu. Bizim futbolcular bu duruma bir anlam veremeyip şaşkın şaşkın bakiştılar. Stadyumda hava iyice gerginleşti. Tribünlerden hakeme sataşmalar başladı.

Hakem oyunu hemen başlatıp ortalığı yatıştırdı. Karşılaşmanın heyecanlı atmosferi maçın sonuna kadar sürdü ve maç bizim takımın galibiyetiyle sona erdi. Sahada takımımızın futbolcularını kucaklaşarak birbirlerini tebrik ederken bazı seyirciler de sahaya inerek futbolcularını kutladı. Maç çıkışında, bazı seyirciler arasında da itişmeler, sataşmalar; hatta birkaç karşıt taraftar arasında yumruklaşmalar oldu.

A. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Nerede, ne zaman futbol maçı vardı?

.....

2. İyi futbolcu olmak için neler yapmalı?

.....

3. Maç çıkışında seyirciler arasında neler oldu?

.....

B. Lütfen, "Hemen hemen her erkeğin bir futbol geçmişi vardır."

cümlesinde altı çizili sözcüğün anlamı, seçeneklerden hangisinde aynıdır, bulunuz.

- A) zamanı var B) ilgisi var C) vakti var D) tarihi var
E) topu var

C. Lütfen, seçeneklerin hangisinde meslek adları verilmiştir, bulunuz.

- A) futbol-basketbol-tenis
B) masa-sandaliye-tahta
C) doktor-hasta-eczane
D) gazeteci-muhabir-futbolcu
E) stadyum-tribün-taraftar

ERZURUM'DAN HARVARD'A

Onunla aslında çok önce buluştuk. Ama onunla ilgili notlarım masanın bir köşesinde durdu kaldı. Çok geciktim size Esin Taboğlu'yu tanıtmak için.

Esin Taboğlu 1965 Erzurum doğumlu. Beş kardeşin dördüncüsü. Küçükken hep eczacı olmanın hayalini kurmuş. O günleri bakın nasıl anlatıyor: “Herhalde eczacıların kepleri hoşuma gidiyordu. Lise sona kadar Erzurum’da okudum. Sonra hayalim bilgisayar mühendisi ya da matematik profesörü olmak oldu.”

Liseyi birincilikle bitirmiş. “Çok çalışkanmışsınız.” diyorum, gülümsüyor, ”Yok canım küçük yerlerde okul birincisi olmak kolaydır. Sonra üniversite tercihim yaptım. Bilgisayar istiyorum ama bir baktım hukuk bölümünü kazanmışım.”

Esin Taboğlu İstanbul’a yerleşmiş. İlk yıl, ikinci yıl “Benim bu bölümde ne işim var?” derken “birden” okulunu sevmeye başlamış. Önce dil öğrenmek için Columbia Üniversitesi’ne gitmiş. “O zaman yabancı dilim yoktu tabii. Lisede ne öğrendiysem o. Hiç unutmam, İngilizcem öylesine yetersizdi ki başvuru formlarını doldurmakta bile zorlanmışım. Ama yine de gittim. Yoğun bir dil programına katıldım.”

Sonra Harvard Üniversitesi’ne hukuk mastırı için başvurmuş. Kabul edilmesine kendi bile şaşırılmış. “Harvard’ın ismi beni korkutmadı dersem yalan söylemiş olurum. Ama kabul edilen dört

kişiden biri olduğumu öğrenince çok gururlandım. Hazırlandım ve gittim. İlk günümü hiç unutmam. Derste İngilizce değil de Almanca konuşuyor gibiydiler.” Hiç ben bu işi yapamayacağım diye düşündü mü peki?” “Hayır” diyor. “Oraya gittikten sonra korkup geri dönmek gibi bir şey söz konusu bile olamazdı. Gururuma yediremezdim bir kere “Başaramadım.” demeyi.”

Esin Taboğlu başlamış çalışmaya. “O zamana kadar hukuk bölümüne Türkiye’den kimse başvurmamış. Beni bu daha da çok kamçıladi. Herkes bir çalışıyorsa ben on çalıştım, ne yalan söyleyeyim.” Harvard’ı bütün zorluklarına rağmen başarıyla bitirir Esin Taboğlu. Bir çok firmadan teklif almasına rağmen, özlem ağır basar, Türkiye’ye geri döner ve on beş gün içinde iş bulur. “Önce bir Fransız hukuk firmasında çalıştım. Orada özelleştirme hukukunu öğrendim ve uzmanlığımı bunun üzerine geliştirdim.”

Esin Taboğlu bugün kendi hukuk bürosunu kurmuş başarılı bir kadın. Ya erkek dünyasında başarılı kadın olmak? “Bunca yıldan sonra bile kadınları iyi, yüksek konumlara yaklaştırmıyor bazı insanlar. Ne mi yapıyorum? Onları tiye alıyorum.

A. Lütfen, aşağıdaki cümleleri metne göre işaretleyiniz.

Doğru Yanlış

1. Esin Taboğlu, Harvard hukuk bölümümünde okuyan ilk Türktür. () ()
2. Esin Taboğlu kalabalık bir aile çocuğudur. () ()

B. Lütfen, verilen atasözünü metne göre açıklama yapınız.

3. “Görünen dağ rehber istemez!” atasözünü bu metine göre açıklayınız.

.....
.....

C. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

4. O üniversiteye nerede başlamış, nasıl kazanmış, öğrencilik hayatı nasılmış?

.....
5. O neden yurt dışında çalışmak için kalmamamış? Türkiye'de nerede çalışmış?

.....
6. Türkiye'de kadınlar da erkekler gibi bütün haklara sahip midir?

NASRETTİN HOCA

Bütün tarihî şahsiyetler öldükten sonra da yaptığı işlerle hatırlanmaktadır. Meselâ Mimar Sinan yapıtlarıyla, Marco Polo seyahatleriyle, Tolstoy yazdığı romanlarla, Albert Einstein bilime olan katkılarıyla bütün dünya tarafından bilinmektedir. Nasrettin Hoca ise mizahî kişiliğiyle tanınmıştır.

Günümüzde dilden dile dolaşan fıkralarda Nasrettin Hoca doğumundan ve ölümünden sonraki olaylara karışmış, sanki o olayları yaşamıştır. Meselâ; onun kendisinden en az yetmiş yıl sonra yaşamış olan Timur'la konuştuğu, Birkaç yerde birlikte görüldüğü anlatılmaktadır.

Nasrettin Hoca, bundan yedi yüz yıl kadar önce Eskişehir'in Sivrihisar ilçesinde doğmuş, Akşehir'de yaşamış ve yine orada ölmüştür. Nasrettin Hoca'nın değeri, yaşadığı olaylarla değil, kendisinin gerek halkın onun ağzından söylediği fıkralardaki anlamla ifade edilir. Nasrettin Hoca, fıkralarında bilgili, bilgisiz, açık göz, kurnaz, utangaç ve vurdumduymaz kişiliklerde görülür. Nasrettin Hoca fıkralarında dile gelen, onun kişiliğinde, halkın duygularını yansıtan başka bir özellik de eşektir. Aslında bu fıkralarda eşek, eleştiri ve alay ögesidir. Eşek; acıya, sıkıntıya, dayağa, açlığa katlanmanın simgesidir.

Türkçenin konuşulduğu her yerde Nasrettin Hoca'nın fıkraları yayılmış ve anlatıla gelmiştir. Nasrettin Hoca fıkraları dünyanın birçok dillerine çevrilmiştir. Fıkraların hepsinin bir anlamı vardır. Bu anlam o zamanki insanların yaşantısını göstermektedir. Bu fıkralarda Nasrettin Hoca, aşırı davranışlara karşı zıt fikirlerle cevap veren, zeki, hazır cevap ve sempatik bir insandır. Her fıkroda

Hoca'ya ait bir nükte vardır. Fıkralar arasında Hoca'ya ait olmayanlar da vardır. Bunun nedeni insanların Hoca'yı çok sevmeleri ve onu efsaneleştirmeleridir.

Nasrettin Hoca'nın türbesi Akşehir'de bulunmaktadır. Bu türbe 1907 yılında tamir edilmeden önce, altı direk üzerinde bulunuyordu. Duvarı olmayan bu türbenin kapısının kilitli olması da Hoca'nın kişiliği ve mizahî anlayışıyla açıklanmaktadır.

A. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Nasrettin Hoca'nın fıkraları nasıldır?
.....
2. Nasrettin Hoca nerede doğmuş ve nerede ölmüştür?
.....
3. Hoca'nın fıkralarının arasına neden kendisine ait olmayan fıkralar da girmiştir?
.....
4. Nasrettin Hoca'nın türbesi ne zaman onarılmıştır?
.....
5. Nasrettin Hoca'nın mezarının kapısı niçin kilitlidir?
.....
6. Nasrettin Hoca nerede ve kaç yıllarında yaşamıştır?
.....
7. Nasrettin Hoca fıkralarında hangi kişilik özellikleriyle tanınmaktadır?
.....
8. Nasrettin Hoca'nın fıkralarında eşeğin rolü nedir?
.....
9. Nasrettin Hoca'nın fıkraları hangi bölgelere yayılmıştır?
.....
10. Bilinen tüm Nasrettin Hoca fıkraları gerçekten ona mı aittir?
.....

B. Aşağıdakilere doğru olana (D) yanlış olana (Y) yazınız.

1. () Nasrettin hocanın fıkraları korkunçtur.

2. () Nasrettin hoca Bayburтта doğmuştur.
3. () Nasrettin hocanın fıkralarında attan bahsedilir.
4. () Nasrettin hoca Timurla konuşmuştur.
5. () Nasrettin hocanın fıkraları birçok dile çevrilmiştir.

C. Lütfen, soruları yanıtlayınız.

1. Kendi ulkenizin efsanelerinden bir tanesini secip hayatini anlatın.
2. En sevdiğiniz bir yazardan bahsedin.

D. Doğru bir şekilde cümleleri yerine koyunuz.

- 1) hocanın – Nasrettin – komiktir - fıkraları.

.....

- 2) akşehirde - nasrettin hoca – ölmüştür - doğup.

.....

- 3) fıkraları-çevrilmiştir-birçok-dile-nasrettin hocanın.

.....

BANKACILIK

Başta Rusya olmak üzere geniş bir coğrafyada faaliyet gösteren Türk yatırımcılar bankacılık ve diğer mali hizmetler için Hollanda ve İngiltere gibi AB ülkelerini tercih ederken imalat, inşaat ve ulaşım gibi alanlarda eski Sovyetler Birliği ülkelerini seçiyor. Türk yatırımcıların yaptıkları inşaatların tutarı 16 milyar doları aşıyor.

Aralarında Türkiye'nin büyük ve köklü grupları da var, oralardaki inşaatlarda eksik gördükleri noktaları tamamlamak üzere girişiminde bulunan çiçeği burnunda işadamları da...

Hazine verilerine göre Türkiye'den giden doğrudan sermaye miktarı 7 milyar doları aşıyor. Türk yatırımcıların yurtdışına gitme nedenlerinin başında, söz konusu ülkelerdeki yatırım koşullarının Türkiye'ye göre daha iyi olmasının yanı sıra gelişen yeni ilişki biçimleri ve bu ülkelerdeki boşluklar da Türk yatırımcılar için cazip noktaları oluşturuyor.

“Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılmasıyla 15 bağımsız cumhuriyet kuruldu. Eskiden merkezi olarak Moskova ile yapılan

ticaret, tek tek cumhuriyetlerde yapılmaya başlandı” diyen Erkin, yapılan faaliyetleri de dört ana grupta topluyor. İlk gruba ticareti koyan Erkin, ikinci grubu yatırımlar, üçüncü grubu müteahhitlik hizmetleri, dördüncü grubu da turizm olarak sıralıyor.

İlk ilişkilerin 1990’ların hemen sonrasında kurulduğunu dile getiren Erkin, bir yandan oraların gelişmesine yardımcı olduğunu, bir yandan da iş olanakları yaratıldığını belirtiyor.

Bankacılık hizmetleri, uçak seferlerinin konulması, TSE’nin dünya standartlarını tanıtmayı, mesleki eğitim için binlerce öğrencinin gelmesi bu yardımlar arasında sayılabilir.

Öte yandan orada otel, havaalanı ya da santralde çalışmak üzere giden bir ustabaşının, tamirci dükkanı göremeyince tamirci açması, bir mühendisin boşluk görerek büyük bir lokanta açması gibi tek tek girişimler de yaygınlaştı.

Söz konusu ilişkilerin ticaret hacimlerini de arttırdığına dikkat çeken Erkin, Ukrayna ile 200 milyon dolar olan hacmin bugün 4 milyara ulaştığını hatırlatıyor.

Aşağıdaki test sorularını cevaplayın.

1. Türk yatırımcıları bankacılık için hangi ülkeleri tercih ediyor?

- A) Afganistan B) Rusya
C) Azerbaycan D) Hollanda ve İngiltere
E) Kazakistan ve Kırgızistan

2. Türkiye inşaat ve ulaşım alanlarında hangi ülkeyi seçiyor?

- A) Amerika B) İngiltere
C) Hindistan D) Komşu ülkeleri
E) Sovyetler Birliği

3. Hangi faaliyet dördüncü grupta yer alıyor?

- A) ticaret B) turizm
C) yatırım D) tekstil
E) müteahhitlik

4. Ülkeler arasındaki ilişki ne zaman başlamış?

- A) 1990'ların sonrasında
B) 1991'de
C) 1990'lardan önce
D) 1990'da
E) 2000'de

5. Ukrayna ile hacim bugünde ne kadar?

- A) 200 milyar
B) 200 milyon
C) 300 milyon
D) 4 milyar
E) 4 milyon

6. Sizce bu makalenin konusu nedir?

EDEBİYAT VE AHLAK

Ahlakın başlıca kurucusu ve yayıcısı edebiyattır. Bir kimsenin sıkıntıları çektiğini, yüreğinden yaralandığını anlamamız için kendisini görmemiz, diyeceklerini dinlememiz yeter sanırız. Oysaki yetmez; görmek, dinlemek başka, anlamak gerçekten anlamak başkadır. Anlarız, öğreniriz, bilgi ediniriz ama bu bilgi içimizi sarmaz, içimize işlemez. İnsanoğlu bencildir. Bencil olduğu için de yalnız kendi dertlerini düşünür, yalnız onlara inanır, başkalarında olan dertleri kendi derdiymiş gibi kavrayamaz. Hatta başkalarının dertlerine gülmezse, onlarla eğlenmezse yine iyidir.

Bizi bu bencillikten edebiyat kurtarır. Şiirler, hikâyeler, romanlar, tiyatrolar, denemeler kurtarır. Başka insanların iç dünyalarını bize açarlar, bize başkalarını dertlerini, sevinçlerini bunlar duyurur. Edebiyat eserlerindeki kahramanları çevrenizdeki insanlarla kendinizle bütünleştirirsiniz. İlim bize dışı öğretir, onun öğrettikleri bizim dışımızda kalır. Sanat, edebiyat ise öğretmez bize yaşatır, sezdirir, kavratır. Ahlakın asıl istediği de bu sezme, kavrama işidir. Edebiyattan, sanattan uzak olan kişiler başkalarını anlamada, onların sevinçlerini, üzüntülerini paylaşmada güçlük çekerler.

Bir toplumda ahlakın düzelmesini insanlık seviyesinin yükselmesini istiyor musunuz? O toplumda edebiyat, sanat merakını uyandırmaya, geliştirmeye çalışmalıyız. Çocuklara, gençlere romanlar, hikâyeler, denemeler okutulmalıyız. Onları tiyatroya,

sinemaya göndermeliyiz. Bu şekilde insanlar birbirini daha iyi anlayacak toplum daha başka olacaktır. Siz çocuklarınıza edebiyatı sanatı sevdiren ilim bilgi ardından gelecektir.

Atatürk'ün bu konu hakkında güzel bir sözü vardır: **“Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir”.**

I. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına “D” yanlış olanın başına “Y” yazınız.

1. () Görmek, dinlemek, anlamak başka; sezmek, kavramak, hissetmek gerçekten başkadır.
2. () Ahlakın başlıca kurucusu ve yayıcısı dildir.
3. () Sanat ve edebiyat toplumun sosyalleşmesine katkıda bulunur.
4. () Sanat ve edebiyat bize her şeyden daha çok bilgi verir.
5. () Edebiyat insanın her şeyden daha çok kendisini düşünmesine sebep olur.
6. () Sanat ve edebiyat ahlakın gelişimine katkıda bulunur.

II. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Bir kimseyi anlamamız için edebiyat bize ne gibi yardımlarda bulunur?
2. Edebiyattan uzak insanlar hangi sorunlarla karşılaşır?
3. Bir toplumda ahlakın düzelmesi, insanlık seviyesinin yükselmesi için ne yapmak gerekir?
4. Ahlakın edebi eserlerden istediği nedir?
5. İlim ile edebiyatın farkı nedir? Bu farkı açıklayınız.
6. Atatürk, bu sözle bize ne anlatmak istemiştir?

L A L E

Lale, eskiden Türkler için çok önemli bir çiçektir. Osmanlılar lale resimlerini her yerde; örneğin halılarda, kilimlerde, cami, okul ve çeşme duvarlarında kullandılar. Saray kadınlarının, hatta padişahın bile elbise ve havlularında lale motifleri vardı. Türkler İstanbul'u aldıktan sonra, bütün bahçeleri lalelerle süslediler. Lale yetiştirme

merakı, özellikle zengin insanlar arasında çoktu. Bu yüzden Osmanlı Tarihi'nin bu dönemine "Lale Devri" dediler.

Lale soğanını 400 yıl önce bir diplomat İstanbul'dan Avrupa'ya götürmüştü. O zaman herkes bu güzel çiçeğe sahip olmak istemiş. Bu nedenle lale fiyatları hızla artmış. Hollanda'da çok değerli bir lale soğanını 25000 guldene satın almak mümkünmüş. Lale yüzünden bazı insanlar çok zengin, bazıları da çok fakir olmuş. O zamanlar lale, altından daha değerli, daha önemliymiş.

Bütün dünyada en çok ve en güzel laleler Hollanda'da yetişiyor. Lalelerin beyazdan siyaha kadar çeşitli renkleri vardır. Kırmızı bir lale kadar, sarı ve pembe renkli laleler de insanların hoşuna gider.

Son yıllarda Türkiye'de insanlar tekrar lale yetiştirmeye önem vermeye başladılar. 1959'da çiçekçiler İstanbul'da bir lale sergisi açıp değişik lale türlerini insanlara tanıttılar. Özellikle Emirgan ağaçlığı devamlı lale bahçesi haline geldi. Bugün pek çok bahçede, botanik bahçelerindeki kadar güzel laleler görmek mümkün oluyor.

I. Aşağıdaki sorulara metne göre yanıt verin.

1. Lale devrinde lale resimlerini nerelerde görmek mümkündür?
.....
2. İstanbul'daki bütün bahçeler ne zaman lalelerle doldu?
.....
3. Avrupa'da lale fiyatları niçin hızla arttı?
.....
4. İnsanlar hangi renklerde laleler yetiştiriyorlar?
.....
5. 1959'daki lale sergisini çiçekçiler hangi amaçla açtılar?
.....

II. Aşağıdaki tümceleri metne göre işaretleyin.

1. Osmanlılar lale resimlerini pek çok yerde kullandılar.
(D) (Y)
2. Türkler İstanbul'u almadan önce bütün bahçeler lalelerle doluydu.
(D) (Y)
3. Lale yetiştirmek fakir insanlar için çok kolaydı.
(D) (Y)

4. Lale soğanını bir diplomat Avrupa'dan İstanbul'a getirdi.
(D) (Y)
5. Bir dönemde Avrupa'da altın bile laleden daha az değerliydi.
(D) (Y)

KAHVE VE SOHBETİN ARDINDA GIZLI OLAN BİR ÇİFT KÜPE

Eskiden geldiğimiz yere geldim anneciğim... ama gene sen yoksun...

Hatırlıyorumda hiç değişmeyen haftalık bir programdı sanki bizimkisi. Her hafta buraya gelmek ve aynı lezzette olan kahvelerimizi yudumladıktan sonra o mistik kokulu peçeteyi dudağımıza dokundurup gitmek düşerdi bize... O günkü sohbetinden ardından sonra ve sen anne!!. Bilmem fark eder miydin ama, her defasında da kızının kulağına farklı bir küpe takardın sezdirmeden, öyle gizlice. Sanki “Al bunu kulağına tak kızım, zamanı geldiğinde kullanırsın!” der gibiydin, hatta konuşman bittiğinde “istediğin anda çıkar, bazen bir diğeriyle değiştir, istersen hiç takma da, ama ne olursa olursun bu çift küpeyi sakın kaybetme” der gibi gözlerinle bakardın sessizce...

Anneciğim!!! Biliyor musun ben hala her hafta geliyorum buraya, seninle hiç konuşmadan sessizce kararlaştırdığımız o günlerdeki gibi, ama artık senden bir çift küpe dahi alabilme şansım yok. Meğer ne kadar da özel ve değerliymiş, kahve ve sohbetin ardında gizli olan bir çift küpe...

Bilki hepsini saklıyorum anne... Senin çeyizinden kalan tahta işlemeli mücevher kutusundalar ve ne zaman yüreğim sessizden kanasa, ne zaman senin sesine ihtiyacım olsa takıyorum bir çiftini kulağıma. Bazen nerde benim destekçi annem derken fark ediyorum ki, bir çift küpe bana bakar aralıktan “işte kızım ben buradayım” der gibi... Hepside hayat karşısında farklı zamanlarda, farklı insanlara karşı yapılmış bir çift küpeler sanki...

Anneciğim şimdi artık ben senin yerinde oturuyorum ve karşımda oğlum var. Eğer görseydin kim bilir ne kadar mutlu olurdu. Belki bir anda gözlerin dolardı ya da sessizliğin içinde

kaybolurken kimsenin anlıyamayacağı incelikle onun yüreğine bir buse bırakırdın.

Yıllar sonra çok daha iyi anladım senin yüreğini ve inceliğini. Sevdiklerine nasıl büyük bir vefa örneği olduğunu, bazen camdan dışarı bakıp, sanki bugün güneş soğuk ruhlara fazla işlemiyor deyip dışarı çıktığını. Sokakta suratı asık insanlara gülümsemele ısıtmanı.

Ahh bilemiyorum anneciğim, ben senin gibi kendi hayatıma sahip çıkmayı başarabildim mi, acaba? Ve oğluma verebileceklerim, senin bana verdiğin onca çift küpenin kaçta kaç olacağı acaba?...

A. Lütfen, aşağıdaki cümleleri metne göre işaretleyiniz.

Doğru Yanlış

1. Yazar annesiyle geçirdiği güzel günleri hatırlamaktadır.
(.....) (.....)
2. Çocukluğunda annesini dinlemediği ve üzdüğü için pişmandır.
(.....) (.....)

B. Lütfen, verilen atasözünü metne göre açıklama yapınız.

3. “Cennet annelerin ayağındadır.” atasözünü bu metine göre açıklayınız.

.....
.....

C. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

4. Annesinin önemini ne zaman anlamış?

.....

5. Yazar annesiyle kendisini nasıl karşılaştırıyor?

.....

6. Çocuğun başarılı olmasının sebebi nedir?

.....

ŞİMDİ ÇAYIN DA HATIRI VAR

Sabahları uyunun verdiği mahmurluğu, onun bardağa dökülürken çıkardığı ses etrafa yaydığı kokusu ve dudaklarımızı kısarak çektiğimiz ilk yudumuyla atarız. Çok etkili bir ilaç gibi bizi

kendimize getirir. Sabah kahvaltıda başlayan çay seansı böylelikle akşam yatağa girene dek devam eder. Kışın iliklerimize kadar üşüdüğümüzde yine çatdan aldığımız sıcak yudumlar içimizdeki buzları çözer. Misafir ağırlarken, sohbetleri koyulaştırmada çay hemen imdadımıza yetişir. Son elli yıldır, kırk yıl hatırı kalan kahvenin yanına ince belli bardaklarda afiyetle içtiğimiz bir bardak çayı da ekledik. Eskiden sabahları çorba içilir sonra kahveler yudumlanırdı. Çayın yükselişi ile beraber kahvehaneler de artık çayhane oluyor. Çayın kahveye göre ucuzluğu, pratikliği, kahvenin az içilmesine, turistik bir hale gelmesine yol açtı. Bir bakıma da kahve sınıf atladı. Çay kültürünün gelişmesi ile pişirilmesinde ve içilmesinde de zaman içinde yerine göre değişiklikler meydana geldi. Türk çay pişirme yönteminin kökeninde Rus semaveri var. Kimi çay bahçelerinde, bazı evlerde hala semaverde pişen çaylar içiliyor. Genelde evlerimizde pratikliğinden dolayı ocaklarda demlediğimiz çayı yudumluyoruz. İpek Yolu üzerinde işleyen kervanlar, çayı Anadolu'ya çoktan tanıtmıştı. Fakat bu yeşil bitkinin Doğu Karadeniz'e ulaşması yaşadığımız yüzyılın ikinci çeyreğinde yani 1940'lı yıllarda gerçekleşmiş. Çok dağlık olan bölgeden nüfus hızla göç ediyormuş. Taki Zihni Derin isimli ziraat umum müdürünün Batum'dan çay fidelerini getirmesine kadar: böylelikle çayın Türkiye serüveni başlamış. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde, deniz kıyısında Kafkas dağlarına kadar uzanan dağ etekleri, yüksek yağış almasından dolayı çay için ideal zemin oluşturuyor. Arada bir yağın kar da böcek ve benzeri zararlıları öldürerek tarım ilaçlarının tehlikesini ortadan kaldırıyor. Malatya'da kayısıda, Çukurova'da pamukta, Ege'de zeytinliklerde hep emek sarf eden Anadolu kadını bu sefer Karadeniz'de kırmızı peştamalı, sırtında sepeti, elinde makası ile çay keserken görürsünüz. Çayın toplanması mayıs ayında başlayıp yaklaşık altı ay sürmektedir. Dik yamaçlarda insanın yürüyerek zor çıkabileceği yerlerde gördüğünüz aylıklar insan azminin göstergesidir. Bu çayları oralarda kesip toplama ayrı bir maharet, dağ bayır demeden taşımak ise ayrı bir gayret istiyor.

1. Lütfen aşağıdaki metni paragraflara bölünüz ve her paragrafı adlandırınız.

2. Yukarıdaki konuyu ele alan bir yazı yazınız.

3. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

1- () Günümüzde sabah kahvaltılarının vazgeçilmez içeceği kahvedir.

2- () Misafirlere ikram edilen en önemli içecek çaydır.

3- () Çay demlemek kahve yapmaya göre daha zordur.

4- () Eskiden kahvaltıda çay yerine sıcak çorba içilirmiş.

5- () Çay Anadolu'ya İpek Yolu üzerinde işleyen kervanlar sayesinde girmiştir.

6- () Çay, daha çok sıcak yörelerde yetiştirilir.

7- () Çay, Türkiye'ye ilk defa Bakü'den getirilmiştir.

8- () Kar, çayın yetiştirilmesine zararlıdır.

9- () Günümüzde kahve çaya göre daha lüks bir içecektir.

ÇAYIN EFSANESİ

5000 bin yıl öncesine giden çayın tarihi konusunda çeşitli efsaneler vardır:

Bunlardan ilki Çin'e dayanıyor. M.Ö.(milattan önce) 2700'lü yıllarda tıp bilimine meraklı olduğu bilinen Çin İmparatoru Shen Nung, su içmenin sağlığa olan olumlu etkilerini gözlemlemiştir. Bir gün kendi sıcak suyunu hazırlarken, demliğine birkaç yaprak düşmüş. Kaynayan suyun buharından mistik ve rahatlatıcı bir aroma yükseldiğini görmüş ve bu sıcak içecekten bir bardak içerek onun harika lezzeti ve aroması karşısında hayret etmiş. Demliğine düşen bu yapraklar bir çeşit yabancı çay ağacına aitmiş...

Çayın Japonya'daki efsanesi biz bir keşişe götürüyor. Hayatının yedi yılını Buda'ya adanarak uyumadan geçiren bu keşiş, bir gün istemeyerek uyuyakalınca çok kızmış ve ardından göz kapaklarını kesip toprağa atmış. Toprakta köklenerek büyüyen bitki, çay bitkisiymiş.

Hindistan'da çayın keşfini bu keşişe bağlar. Onların öyküsüne göre bu keşiş uykusuzca geçirdiği yılların beşincisinde yanındaki ağaçtan birkaç yaprak alır ve çiğner. Birden bire canlandığını gören

keşiş bunu sık sık tekrarlar. Bu yabancı ağaç elbette ki çay bitkisidir.

Sudan sonra en eski ve en çok tercih edilen içecek olan çayın Türkiye'deki serüveni oldukça yenidir. 1888'deki ilk ciddi girişiminden sonra üretimdeki gerçek başarı ancak 1940'larda elde edilmiştir. Bugün Türkiye, üretimde Hindistan, Seylan gibi ülkelerden sonraki yerini korumaktadır. Tüketimde de İngiliz ve İrlandalıların ardından üçüncü sırada gelmektedir.

Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Çay ilk ne zaman keşvedilmiştir?

- a) 2700 yıllarda b) M.Ö.2700 c) 5000 yıl önce
b) d) 1888 yılında e) 1940 yılında

2. Çin İmparatoru çayı nasıl keşfetmiş?

- a) Ormanda b) tarlada c) bardağına birkaç yaprak düşmüş
b) d) ekinde e) bahçede

3. Japonya'daki keşiş gözünü ne yapar?

- a) Kesip toprağa atar b) gözlük takar c) gözü kızartır
b) d) göz hastalığı olur e) uyuyor

4. Toprakta büyüyen bitki neymiş?

- a) Ağaç b) sebze c) çay d) çaydanlık e) yaprak

5. Hindistan'daki keşiş çayı nasıl bulur?

- a) Bir ağaç yaprağını alır ve çiğner b) bahçeye eker
c) ormandan bulur d) topraktan bulur e) Çin'den getirir

6. Çay hangi içecekten sonra en eski içecektir?

- a) kahveden sonra b) süttten sonra c) sudan sonra
d) içkiden sonra e) buzdan sonra

7. Çay Türkiye'ye ne zaman gelir?

- a) 5000 yılında b) 1970 yılında c) 1888 yılında
d) M.Ö.2700 yılında e) çok eski zamanda

8. Çay üretiminde Türkiye hangi ülkelere sonra yer alır?

- a) İngiliz ve Çin b) İrlanda c) Japonya ve İngiliz
d) Çin ve Seylan e) Hindistan ve Seylan

9. Çay başarılı olarak Türkiye'de ne zaman elde edildi?

- a) 1888 b) 1940 c) 1970 d) 2700 yılında e) 21 Asırda

10. Türkiye çay tüketimde hangi ülkelerden sonra üçüncü sıradadır?

- a) Hindistan ve Çin b) Japonya ve İngiltere
c) İrlanda ve İngiltere d) İrlanda ve Seylan
e) Seylan ve İngiltere

GERÇEK MUTLULUK GERÇEK SEVGİ

“Bebeğimi görebilir miyim?” dedi başörtülü yeni anne. Kucağına yumuşak bir bohça verildi ve mutlu anne, bebeğinin minik yüzünü görmek için kundağını açtı ve şaşkınlıktan adeta nutku tutuldu! Anne ve bebeğini seyreden doktor hızla arkasını döndü ve camdan bakmaya başladı. Bebeğin kulakları yoktu. Muayenelerde, bebeğin duyma yetkisinin etkilenmediği, sadece görünüşü bozan bir kulak yoksunluğu olduğu anlaşıldı.

Aradan yıllar geçti, çocuk büyüdü ve okula başladı. Bir gün okul dönüşü eve koşarak geldi ve kendisini annesinin kollarına attı. Hıçkırıyordu.

Bu onun yaşadığı ilk büyük hayal kırıklığıydı; Ağlayarak: “Büyük bir çocuk bana ucube dedi”. Küçük çocuk bu kadersizliğiyle büyüdü. Arkadaşları tarafından sevildi ve oldukça da başarılı bir öğrenciydi. Sınıf başkanı bile olabilirdi; eğer insanların arasına karışmış olsaydı. Annesi, her zaman ona “Genç insanların arasına katılmalısın” diyordu, ancak aynı zamanda yüreğinde derin bir acıma ve şefkat hissediyordu.

Delikanlının babası, aile doktoru ile oğlunun sorunu ile ilgili görüştü; “Hiç bir şey yapılamaz mı?” diye sordu. Doktor, “Eğer bir çift kulak bulunabilirse, organ nakli yapılabilir” dedi. Böylece genç bir adam için kulaklarını feda edecek biri aranmaya başlandı. İki yıl geçti, bir gün babası “Hastaneye gidiyorsun oğlum, annen ve ben, sana kulaklarını verecek birini bulduk ancak unutma bu bir sır” dedi.

Operasyon çok başarılı geçti ve adeta yeni bir insan yaratıldı. Yeni görünümüyle psikolojisi de düzelen genç, okulda ve sosyal hayatında büyük başarılar elde etti. Daha sonra evlendi ve diplomat oldu.

Yıllar geçmişti, bir gün babasına gidip sordu; “Bilmek zorundayım, bana bu kadar iyilik yapan kişi kim? Ben o insan için

hiç bir şey yapamadım. Bir şey yapabileceğimi de sanmıyorum” dedi. Babası, “Fakat anlaşma kesin, şu anda öğrenemezsin, henüz değil”. Bu derin sır yıllar boyunca gizlendi. Ancak bir gün açığa çıkma zamanı geldi. Hayatını en karanlık günlerinden birinde, annesinin cenazesi başında babasıyla birlikte bekliyordu. Babası yavaşça annesinin başına elini uzattı; ilk defa başörtüsüz gördüğü annesinin, kızıl kahverengi saçlarını elleriyle geriye doğru itti; annesinin kulakları yoktu. “Annen sana kulaklarını verebildiği için çok mutlu oldu” diye fısıldadı babası. “Ve hiç kimse annenin daha az güzel olduğunu düşünmedi değil mi?” Gerçek güzellik fiziksel görünüşe bağlı değildir, ancak kalptedir. Gerçek mutluluk, gördüğün şeye değil, asıl görünmeyen yerdedir.

Gerçek sevgi, yapıldığı bilinen şeyde değil, yapıldığı halde bilinmeyen şeydedir.

A) Lütfen, aşağıdaki cümleleri metne göre işaretleyiniz.

Doğru Yanlış

1. Çocuk annesinin yardımıyla başarıya ulaştı. (.....) (.....)
2. Çocuk zeki, çalışkan, başarılı fakat özürlüydü. (.....) (.....)

B) Lütfen, verilen atasözünü metne göre açıklama yapınız.

3. “Anne gibi yar vatan gibi diyar olmaz” atasözünü bu metine göre açıklayınız.

.....
.....

C) Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

4. Çocuk neden kendi yaşıtlarıyla karışamaz ve oynayamazdı?

.....
.....

5. Çocuğun ailesi nasıl bir fedakarlıkta bulundu?

.....
.....

6. Çocuğun başarılı olmasının sebebi nedendir?

.....
.....

GERÇEK DOSTLUK BU

Günün birinde iki dost varmış her ikisinde çok iyimş ama biri saf diğeri ise kurnaz ve açık gözlüymüş. Açık gözlü olan dostun şirketi batmış ve dostundan para istemiş. Dostu ne demek, sen benim en iyi dostumsun demiş ve bütün servetini vermiş. Aradan günler geçmiş açık göz olan işlerini büyütmüş, işlerinde ilerlemiş. Açık göz olan dost günün birinde dostunun yanına gitmiş, senin nişanlını çok beğeniyorum bana onu verir misin, demiş. Saf olan o benim nişanlım ama sen benim en iyi dostumsun demiş ve veririm.

Aradan aylar geçmiş bu saf olan dostun bir gün işleri bozulmuş ve dostunun yanına gitmiş ve ondan iş istemiş. Açık göz olan dostu ona iş vermemiş. Saf olan dost biraz ezilip büzülmüş ve iş aramaya başlamış. Giderken yolda yaşlı bir adam, “Oğlum çok hastayım, bana şu reçetedeki ilaçları alır mısın?” demiş. Saf dost cebindeki son para ile adamın ilaçlarını almış.

Ertesi günü bir avukat, “Dün ilaçlarını aldığınız yaşlı adam öldü ve tüm mal varlığını size bıraktı!” demiş. Çocuk şaşırılmış, ama bu serveti kabul etmiş.

İşlerini yoluna koymuş ve tam arkadaşının şirketinin karşısına bir ev almış. Niyeti sadece en iyi dostunu her gün görebilmektir.

Günün birinde kapısına yaşlı bir teyze gelmiş, “Oğlum çok acıktım bana yemek verir misin?” demiş. Saf olan dost, “Teyze veririm ama bir şartla, benim yanımda çalışır mısın? Hem bana yardım edersin hemde karnın doyar.” demiz. Teyze kabul etmiş.

Aradan üç sene geçmiş, kadın ona, “Oğlum, artık senin evlenme çağı geldi, artık sana bir eş lazım!” demiş. Çocuk bu durumu kabul etmiş “Tamam teyze, tanıdığın biri varsa evleneyim.” demiş. Kadın “Bizim orda çok iyi bir aile kızı var, seni onunla başgöz edelim.” demiş.

Saf dost, en iyi arkadaşına nikah davetiyesinden bir tanede ona yollamış. Düğün günü saf dost eline mikrofonu alıp dostlar size bir diyeceğim var: “Günün birinde benim en iyi dostum vardı. Bir gün işleri battı benden para istedi bütün mal varlığımı ona verdim. Benden nişanlımı istedi gözümü kırpmadan ona verdim. İşlerim bozuldu yanına gittim iş istedim, bana “Sana burda iş yok!” dedi.”

demiş. Sizce bu gerçek dost mu?” demiş.

Lütfen, soruları okuduğunuz metine göre yanıtlayınız.

1. Gerçek dostluk dediğimiz nedir?

2. Saf olan dostuna yardım etmiş mi?

3. Seçeneklerin hangisi kurnaz dostun özelliğidir?

A) mal varlığını vermiş

B) nişanlısını vermiş

C) şirketi batmış

D) kardeşine evlenmiş

E) yaşlı adama ilaç almış

3. Seçeneklerin hangisinde “Çünkü nişanlısı ona göre bir kız değildi.” cümlesinin anlamıyla aynı anlamdadır?

A) “Sebebi, nişanlısı iyi bir insan değildi.”

B) “Çünkü, nişanlısı kötü kalpli biriydi.”

C) “Çünkü, nişanlısı güzel birisi değildi.”

D) “Nedeni, nişanlısı ona layık değildi.”

E) “Çünkü dostu nişanlısına layıktı.”

4. Lütfen, “Saf dost neden dostunun şirketinin karşısından ev almış?” sorusunun cevabını seçeneklerden bulunuz.

A) Ona her gün yanlışığını hatırlatmak için.

B) Onu her gün görebilmek için.

C) Nişanlısını her gü görebilmeki için.

D) Onu sevmediği için

E) Orada ev ucuz olduğu için.

ESKİMOLAR

Dünyanın en kuzeyinde yaşayan Eskimolar herkesin ilgisini çekmiştir. Fakat, Eskimolar kendilerine “Eskimo” demezler. Genellikle “inuit” derler. Bu: “insanlar” anlamına gelir. Eskimo adıyla onlara sonradan verilmiştir. Anlamıysa “çiğ et yiyenler” demektir.

Peki ama kimdir Eskimolar? Asya ve Amerika birbirine

bağlı olduğu zaman, buzul çağında, Sibiry'a'dan Alaska'ya geçen avcıların torunlarıdır. Anavatanı Asya olan Eskimolar, tarih içinde yavaş yavaş buradan göç etmişlerdir. Günümüzde ise Sibiry'a'nın kuzeydoğusunda az sayıda Eskimo yaşamlarını sürdürür. Çoğunluğu Grönlanda kıyılarınd Alaska'da, Rusya'nın kuzeyinde, Kanada'da ve Labrodor kıyılarınd yaşamaktadır. Eskimolar 6 veya 9 ay süren kışta yaşamak zorundadırlar. Öyle ki sıcaklık -40 dereceye kadar düşebilir ve genellikle -6, -7 dereceden yukarıya çıkmaz. Yaşadıkları yerlerde hiçbir tarım imkanı yoktur. Doğal olarak Eskimolar eskiden beri avcılık ve balıkçılıkla geçinirler. Eskimolar dünyanın en kuzeyinde dört bin yıldan beri yaşarlar. Daha çok kıyı bölgelere yerleşmişlerdir. Kuzey kutbunun ilk misafirleri olan Eskimolar bu topraklarda hem birbirlerine hem de tek geçim kaynağı olan hayvanlara büyük saygı duyarlar.

Fok ve mors temel geçim kaynaklarıdır. Foklardan yalnızca yiyecek ihtiyaçlarını karşılamazlar. Giyim eşyası yanında çadır ve tekneleri için derisinden, lamba için yağından, zıpkın yapımında dişlerinden yararlanırlar. Fok avlamak için basit bir yöntem kullanılır. Kışın eskimolar donmuş su yüzeyinde delik açarlar. Foklar soluk almaya bu deliklere gelir. O zaman avcılar zıpkınlarını fırlatır.

Geçmişte Eskimolar yazın çadırda, kışınsa donmuş kar bloklarından yapılm evlerde yaşarlardı. Bu buz evlere "İglo" derlerdi. Ulaşım araçları ise buz ve karın üzerinde köpeklerin öktiği kızaklardı. Günümüzde bu geleneksel yaşam tarzı kaybolmaya yüz tutmuştur. Avrupa ve Amerikalılarla ilişkilerini arttırmışlardır. Bugün Eskimoların birçoğu ya balıkçılık sanayiinde ya da kutup çevresindeki askeri üslerde çalışmaktadırlar. Eskimolar artık eskisi gibi yaşam sürmüyorlar. Ama ne olursa olsun onlar hala kuzeyin, göz alabildiğine uzanan karlar ülkesinin çocuklarıdır.

Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Eskimo ne anlam verir?

A) Et yiyenler

B) Çiğ et yiyenler

C) Balık yiyenler

D) İnsanlar

E) İnuıt

2. Eskimolar nerelerde yaşıyorlar?

- A) Sibirya, Asya, Afrika
- B) Rusya, Alaska, Kanada
- C) Labrodor, OrtaAsya, Güney
- D) Grönland, Afrika, Rusyanın kuzeydoğusunda
- E) Grönland, Rusyanın kuzeydoğusunda, Sibiryanın doğusunda

3. Eskimolar yaşadıkları yerde kaç kış kaç ay sürüyor?

- A) 6-12 ay
- B) 10-12 ay
- C) 6-9 ay
- D) 9-12 ay
- E) 6-7 ay

4. Geçimlerini nasıl sağlarlar?

- A) Tarım
- B) Ekin
- C) Avcılık
- D) Hayvan besliyor
- E) Kuşlar

5. Sıcaklık kaç dereceye kadar düşebilir?

- A) -50
- B) -7
- C) - 40
- D) -10
- E) -6

6. Temel geçim kaynağı nedir?

- A) Fok ve mors
- B) Köpek balığı
- C) Köpekler
- D) Çadır
- E) Buz

7. Fok balıklarını avlamak için nasıl bir yöntem kullanırlar?

- A) Donmuş su yüzeyinde delik açar
- B) Oltayla
- C) Silahla
- D) Köpek yardımıyla
- E) Balık ağı ile

8. Fok balığından başka nasıl faydalanırlar?

- A) Derisinden, yağından, dişlerinden
- B) Derisinden, yağından, ayaklarından
- C) Derisinden, yağından, tırnaklarından
- D) Sadece etinden
- E) Sadece derisinden

9. “İglo” nedir?

- A) Kızak
- B) Zıpkın
- C) Lamba
- D) Yemek türü
- E) Buz ev

10. Şimdi daha çok nerelerde çalışıyorlar?

- A) Balıkçılık sanayiinde ve askeri üslerde
- B) Tarımcılıkta ve avcılıkta
- C) Asker ordusunda ve avcılıkta
- D) Amerika’da
- E) Donmuş su yüzeyinde

FINDIK

Türkiye'nin görkemli yün, pamuk ve ipek halılarının dünyaca ünlü olduğunu herkes bilir. Peki fındık halılarını biliyor musunuz? Bu soruyu ancak Karadeniz'e gidenler bilebilir.

Bu yaz ağustos ayında Karadeniz'e gittim. Orada Türkiye'nin görkemli fındık halılarını gördüm. Ünye'ye yaklaştıkça yol boyunca sağlıklı sollu dizilmiş siyahımsı kümeler dikkatimi çekti. Bunların ne olduklarını önce anlamadım. Daha sonra bu kümelerin, güneşte kurumaları için kaldırımlara serilmiş fındıklar olduğunu anladım. Yolun her iki yanında kilometlerce uzayıp giden bu fındıklar, kaldırıma serilmiş görkemli halı görüntüsü oluşturuyordu. Rize'nin doğusuna dek sadece kaldırımlara değil yol kenarındaki neredeyse avuç içi büyüklüğündeki her yere serilmişti. 300 kilometre uzunluğundaki bu “sanat eseri” yani “fındık halı” Türkiye'deki fındık üretiminin sadece bir bölümüydü.

Türkiye fındık üretiminde dünyada “1numara” olarak kabul edilmektedir. Türkiye dünya fındığının yüzde yetmişinden fazlasını üretiyor. Dünya fındık üretiminin yüzde 30'unu ise İtalya, Fransa, İspanya ve Amerika Birleşik Devletleri üretmektedir.

Türkiye'nin Karadeniz kıyısına özgü olarak bilinen fındık, 2400 yıllık bir tarihinin sahibidir. Bölgenin ılıman iklimi ve Karadeniz'e paralel uzanan dağların yamaçları fındık ağaçları için en uygun ortamı oluşturmaktadır. Fındık ağaçları çiçeklerini kışın açar. Meyvesini ise ancak ağustos ayında verir.

Fındık olgunlaştıkça, yöresel adı “çotanak” olan tüylü dış kılıfını “ağız” bölümü açılır. İçindeki sert ve pürüzsüz kabuk gün ışığına çıkar. Fındık giderek olgunlaşır ve çotanağın rengi açıl yeşilden kahverenginin tonlarına dönüşmeye başlar.

Karadeniz'in doğusuna doğru ilerledikçe fındık bahçelerinden sırtında çuvallarla çıkan kişiler görülüyordu. Onlar, dalından yeni koparılmış ürünü kuruması için, güneş altına sermeye getiriyorlardı. Şehirlerde, sanki tüm iş yerleri şu ya da bu şekilde fındıkla ilişkiliydi. Şehirlerde, işleri fındık satın almak ya da satmak, fındık kırmak, fındık işlemek olan yüzlerce fabrika ve iş yeri vardı. Araştırmalar, Türkiye'de sekiz milyondan fazla kişinin geçimini, fındıktan

sağladığını gösteriyor. Dünyada “Türk fındıkları” olarak özel bir üne sahip Karadeniz fındığı, 85 ülkeye ihraç ediliyor.

Amerika Birleşik Devletleri’nde fındık kullanımını artırmak için kurulmuş “Fındık Birliği” Türk fındık ihracatçıları ve üreticileri tarafından kurulmuştur. Gelişme faaliyetlerinin bir parçası olarak “Fındık Birliği” fındığın salata çeşitlerini, yemek ve tatlılarda kullanıldıkları tarifleri yayımlamaktadır. Fındıklar, tüm dünyada çikolata ürünleri, pastalar, şekerlemeler ve krabiyelerde kullanılmaktadır.

Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Yazar fındık halısıyla neyi kastetmiştir?

- a) Güneş b) Küme c) Kaldırım d) Yol e) Görüntü

2. Fındık ağacı ne zaman meyve verir?

- a) Ağustos b) Haziran c) Eylül d) Nisan e) Ekim

3. Fındık Türkiye dışında hangi ülkelerde üretilmektedir?

- a) İtalya, Fransa, İspanya
b) İtalya, Fransa, İran
c) ABD, İran, Irak
d) İspanya, ABD, Kazakistan
e) Azerbaycan, İtalya, ABD

4. Fındık, Türkiye’den kaç ülkeye ihraç edilmektedir?

- a) 75 b) 65 c) 85 d) 95 e) 83

5. Fındık neden Karadeniz bölgesinde yetiştirilmektedir?

- a) Sert iklimi ve paralel uzanan dağların yamaçları
b) Sert iklimi ve paralel uzanan tepelerin yamaçları
c) Kuru ve sıcak iklimi ve deniz havası
d) Ilıman iklimi ve paralel uzanan dağların yamaçları
e) Oramanların ve ağaçların çok olduğundan

6. Fındığın tüylü dış kılıfına ne denir?

- a) Ağız b) Çotanak c) Potanak d) Yöresel e) Pürüz

7. Fındık en çok nerede yetişir?

- a) Karadeniz bölgesi
b) Akdeniz bölgesi
c) Ege denizi bölgesi

- d) Marmara denizi bölgesi
- e) İç Anadolu bölgesi

8. Fındık ne zaman keşvedilmiş?

- a) 2400 yıl önce
- b) 300 yıl önce
- c) 85 000 yıl önce
- d) 5 yüzyıl önce
- e) 2 yüzyıl önce

9. “Fındık Birliği” hangi ülkede kurulmuş?

- a) İtalya
- b) Türkiye
- c) İspanya
- d) Fransa
- e) Amerika

10. Fındık ağaçları ne zaman çiçek açar?

- a) Yazın
- b) Sonbaharda
- c) İlkbaharda
- d) Kışın
- e) Güzde

AFFET BABACIĞIM

Genç adam evlendiğinden beri, beraber yaşadıkları ihtiyar babası yüzünden hanımıyla sürekli tartışıyordu. Hanımı, babasını istemiyordu. Onun evde fazlalık olduğunu düşünüyordu. Yine bir gün, şiddetli bir tartışmadan sonra hanımı, “Ya ben, ya baban gider” dedi.

Adam, hanımından ayrılmak istemiyordu. Babası yüzünden çıkan tartışmaların dışında hanımıyla iyi geçiniyordu. Hanımı kendisini seviyordu. Üstelik bir de çocukları vardı. Evlendikleri günden beri birçok problemle karşılaşmışlardı. Onu hala çok seviyordu. Günlerce düşündü ve kendine göre bir çözüm yolu buldu. Babasını yıllar önce ormanda yaptırdıkları dağ evine götürecekti. Haftada bir defa onu ziyaret edecek ve ihtiyaçlarını karşılayacaktı. Böylece problem çözülmüş olacaktı. Babasına gerekli olan bütün

eşyalarını hazırladı. Bir gün babasını kucakladı ve arabaya götürdü. Oğlu Can, “Babacığım ben de gitmek istiyorum” diye ısrar edince birlikte yola çıktılar.

Kış mevsiminin ortasıydı. Hava çok soğuktu. Yoğun kar yağışı yüzünden yolu zor görüyorlardı. Küçük Can babasına; “Baba nereye gidiyoruz?” diye soruyor, ama cevap alamıyordu. İstenmediğini anlayan yaşlı adam gizli gizli ağlıyordu fakat ağladığını torununa belli etmemeye çalışıyordu. Saatler süren yolculuktan sonra dağ evine geldiler. Dağ evi eskimişti. Genç adam evin bir odasını temizledi. Sonra arabadaki eşyaları bu odaya taşıdı. En sonunda ise babasını getirdi. Dağ evinin içinde rüzgar esiyordu. Yaşlı adam titriyordu. Üzüntü içinde babasını izledi. Kendi kendine yarın evden birkaç battaniye daha getiririm, diye düşündü. Öyle üzgündü ki ne yapacağını bilemiyordu. Babasının ise neredeyse yüreği parçalanacaktı. Yıllarca büyüttüğü oğlu kendisini bir dağ evinde yalnız bırakıyordu. Minik Can gördüklerinden hiçbir şey anlamıyordu. Genç adam, babasının yatağına eğilerek elini öptü. İkisi de ağlıyordu.

Genç adam, çocuğu da alarak evden uzaklaştı. Can, yolda ağlamaya başladı. Babasına: “Neden dedemi o soğuk evde bıraktın?” dedi. Babası çocuğuna, annen istemiyor, diyemedi. Can, “Baba sen yaşlandığında ben de seni buraya getireceğim”, dedi. Genç adam, çocuğun bu sorusunu cevap veremedi. Hemen arabayı geri çevirdi. Dağ evine girdi. “Beni affet baba!” diyerek babasının boynuna sarıldı. Baba ile oğul birbirine sarılarak çocuk gibi ağladılar. Genç adam, hatasını anlamıştı. Babası, oğluna şöyle dedi: “Geri geleceğini biliyordum oğlum. Ben babamı dağ başında bırakmadım ki, sen de beni bırakasın... Beni bu dağda bırakmayacağını biliyordum”.

A. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki cümelerden doğru olanın başına ‘D’; yanlış olanın başına ‘Y’ yazınız.

1. () Kadın, kayın babasını istemiyordu.
2. () Genç adam, babası yüzünden sık sık hanımıyla tartışıyordu.
3. () Adam, babasını bir otele yerleştirmeye karar verdi.

4. () Genç adam, küçük oğluna babasını nereye götürdüklerini söylemek istemiyordu.
5. () Dağ evi yeni ve çok temizdi.
6. () Genç adam, babasını dağ evine bıraktı ve geri döndü.

B. Okuduğunuz parçaya göre aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Genç adam, hanımıyla niçin tartışıyordu?

.....

2. Genç adam, babasını nereye götürmeye karar verdi?

.....

3. Dağ evi nasıldı?

.....

4. Genç adam, babasını ormanda bıraktı mı?

.....

ERZURUM'DA KIŞ

Türkiye’de farklı iklim bölgeleri vardır. Aynı zaman dilimi içinde Türkiye’nin güney batısında yaz, doğusunda kış hüküm sürer. Aynı mevsimde Antalya’da insanlar denize girer, Erzurum’da kayak yapar. Erzurum bir kış memleketidir. Türkiye’deki şehirler içinde rakımı en yüksek ildir. Erzurum’da, kışın pek çok zorluğuna karşılık eğlenceli yanları vardır. Özellikle güneş doğunca sanki bütün yıldızlar karın üstüne iner. Kar tanelerinin parıltıları gözleri kamaştırır.

Erzurumlular, kışın, altı ay boyunca başka bir hayat yaşarlar. Bu yörenin insanı çayı çok sever. Çocuklar sabahları çaydanlığın sesiyle uyanırlar. Kahvaltıdan hemen önce pencereye koşarlar ve dışarıyı seyrederek. Çocuklar için kış, bambaşka bir anlam ifade eder. Kahvaltıdan sonra da kalın kışlık elbiselerini giyer ve kızaklarıyla dışarıya çıkarlar. Hep birlikte dağın dik yamaçlarından aşağı doğru kayarlar. Bazıları kartopu oynar, bazıları ise kardan adam yapar. Bu oyunlar sabahtan akşama kadar devam eder. Çocuklar bazen öğle yemeğini bile unurlar. Akşama doğru artık çocuklar üşümüş ve yorgun bir halde eve dönerler.

Erzurum’un kış günlerinde, yetişkinler iş yerlerine giderler.

Yaşlılar da genellikle köy odaları ve kahvehanelerde zaman geçirirler. Kahvehanelerde halk tiyatrosu sahnelenir. Aşıklar saz çalar ve şiir okurlar. Erzurum’da çay kışın en gözde içeceği. Çünkü sıcaklığıyla, insanların sohbetlerini ve içini ısıtır. Erzurumlular çaya şeker koymazlar. Onlar sert şekerleri dillerin üstüne yerleştirirler. Bu şekerle üç dört bardak demli çay içebilirler. Sert şeker hem ağızda hem de çayda kolay erimez. Erzurumlular buna “kıtlama çayı” derler. Çayın kokusu ve buğusu arasında sohbetler sürer gider. Arkadaşlık ve komşuluk ilişkileri Erzurumlular için önemlidir. Bu ilişkilere çok değer verirler.

Erzurum, Palandöken dağının eteğinde kurulmuştur. Aynı zamanda Palandöken dağı, kış sporları merkezidir. Kışın yerli ve yabancı turistler buraya büyük ilgi gösterirler. Bu dağın gururlu ve dumanlı başı yıldızlarla konuşur. İnsanlar yıldızlara orada daha yakındır. Erzurum, her mevsimde bir başka güzeldir. Yazın rengârenk çiçeklerle süslü, kışın başı dumanlarla kaplıdır. Orada kendinizi sonsuz beyazlığın ortasında bulursunuz. Kış sporları Erzurum’da gelişmiştir. Her yıl kış sporları ile ilgili yarışmalar yapılır. Erzurumlular için kış, bolluk, bereket ve verim aylarıdır. Erzurum’un folkloru da zengindir. Halk hayatı ve evlenme, sünnet, ziyaret, bayram gibi gelenekleri çok renklidir. Atlılar, ellerinde sopalarla “cirit” adlı oyun oynarlar. Ayrıca burada, davul, zurna eşliğinde el ele oynanan oyunların adına da “bar” denir.

A. Lütfen, soruları yanıtlayınız.

1. Erzurum’da kış nasıl geçer?

.....

2. Erzurum’da insanlar çayı nasıl içerler?

.....

3. Kışın ve yazın Palandöken dağları nasıldır?

.....

4. Erzurumlular için kışın anlamı nedir?

.....

5. Erzurum kış ile ülkenizdeki kış arasında benzerlik varmı?

.....

B. Aşağıdakilere doğru olana (D) yanlış olana (Y) yazınız.

1. () Erzurumda havalar sıcaktır.
2. () Erzurumda kıtlama sekeri kahve ile içerler.
3. () Kıtlama seker çok serttir.
4. () Erzurum yaz memleketidir.
5. () Erzurumda insanlar denize girmeyi çok sever.

C. Lütfen, soruları yanıtlayınız.

1. Sizde kendi ülkenizde kış aylarında yapılan aktiviteri yazınız.
2. Bildiğiniz kış terimlerini söyleyiniz.
3. Kışın dondurma yenir mi? Kendi fikir beyanınızı sununuz.

ŞİŞMAN OLMANIN DAYANILMAZ AĞIRLIĞI

Şişmanlık, sadece çağımızda gündeme gelmiş bir konu değildir. Sanıldığı gibi aksine yüzyıllardır tanınan ve yol açtığı kötü sonuçlarla bilinen bu durum ilk defa Hipokrat tarafından tanımlanmıştır. Sokrates'in de inceliğini korumak için her sabah düzenli olarak dans ettiği söylenir.

Şişmanlık, çağlar boyunca sanatta da etkili olmuş; kimi zaman saadet ve bereketin simgesi olurken, kimi zaman büyük günahlardan biri veya hırsın simgesi sayılmıştır.

Şişmanlık nedir? Estetik bir sorun mu yoksa ciddi bir hastalık olarak mı değerlendirilmelidir? Çok sayıda araştırmacı, şişman insanların birçok hastalık yüzünden büyük risk altında olduğunu göstermiştir. Şişman insanların bir çoğunda yeme davranışında bir bozukluk söz konusu. Bunun sonucu olarak harcadıklarından çok daha fazla miktarda kalori alırlar. Yalnız bu, şişmanların en fazla yiyen kişiler olduğu anlamına gelmemektedir. Obur kişilerde, besinleri tanıma ve besin uyaranlarına tepki vermede abartılmış bir cevap vardır. Yine bu kişiler, daha çok şekeri düşük, yağ oranı yüksek yiyecekleri tercih ederler. Bazı şişmanlar zayıf kişilerle aynı miktarda besin alsalar bile hareketsizlikten dolayı çok az enerji harcarlar.

Şişmanlık, tedavisi çok zor olan bir hastalıktır. Tedavide pasif olarak ilaç kullanmaktan ziyade kişinin aktif olarak tedaviye

katılması ve iradesi söz konusudur. Hekimin sorumluluğu ise, mümkün olduğunca hastayı desteklemesi ve hastaya yardımcı olmasıdır. Şişman kişiler iradelerini kontrol altına almalıdırlar. Diyet uzmanları, diyet yapmanın kendini disiplin altına almanın gerekliliğinden bahsetmektedirler: Mesela: “Sabahları şekerli greyfurt suyu, bir dilim kepekli ekmeğe, kibrit kutusu kadar peynir, öğlen 125 gram ciğer... Eğer ara öğünlerde acıyorsanız hatta açlıktan gözleriniz hiçbir şey göremeyecek kadar kararsa sakın umutsuzluğa kapılmayın. Bu durumda buzdolabınızın kapağını açarak sadece havuç ve salatalık gibi çiğ sebzelerden dilediğinizce yiyebilirsiniz.”

1. Aşağıdaki kelimeleri manalarıyla eşleştiriniz.

a) saadet	1. Güzellik duygusu ile ilgili olan veya güzellik duygusuna uygun olan.
b) estetik	2. Rejim, perhiz
c) kalori	3. Mutluluk
d) obur	4. Yenilebilir, beslenmeye elverişli her türlü madde, gıda.
e) besin	5. (Yemek için) kez, defa
f) diyet	6. Gereğinden çok fazla yemekyiye, doymak bilmeyen (kimse)
g) öğün	7. Besinlerin dokular içinde yanarak vücudun sıcaklık ve enerjisini sağlama değeri.

2. Aşağıdaki boşlukları parçadan yararlanarak uygun kelimelerle doldurunuz.

- a) Şişmanlık ilk defa tarafından tanımlanmıştır.
- b) Şişmanlık kimi zaman ve
..... simgesi olmuştur.
- c) kişiler her zaman bir şeyler yemeyi arzu ederler.
- d) Zayıflamak için doktorun önerdiği
programı uygulanmalıdır.
- e) Çok sayıda araştırmacı, şişman insanların birçok hastalık yüzünden büyük bir altında olduğunu göstermiştir.

3. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

a) () Şişmanlık sadece çağımızda gündeme gelmiş bir konudur.

b) () Şişmanlık ilk defa Hipokrat tarafından tanımlanmıştır.

c) () Şişmanlık çağlar boyunca sanatta da etkili olmuştur.

d) () Şişmanlığın insan sağlığına hiç zararı yoktur.

e) () Şişman insanlarda başka rahatsızlıklar da görülebilir.

f) () Şişmanlık sadece çok yemekten dolayı görülen bir hastalıktır.

g) () Obur kişiler he zaman bir şey yemeyi arzu ederler.

h) () Kişi istese de istemese de zayıflayamaz.

İ) () Rejim yapmak ve sporla meşgul olmak şişmanlığı önler.

i) () Şişmanlığın bir sebebi de hareketsizlik ve gereğinden fazla ukudur.

4. Aşağıdaki karışık olarak verilen kelimelerden cümleler kurunuz.

a) şişmanlık/ çağlar / sanatta / boyunca / olmuştur / etkili / da

b) şişmanlık / hastalıktır / zor / çok / olan / bir / tedavi

c) hareketsizlik / nsebebi / şişmanlığın / bir / de

d) önler / spor / yapmak / şişmanlık

5. Aşağıdaki kelimelerin yerine kullanabileceğimiz kelimeleri yazınız.

a) ilk defa :

b) risk :

c) saadet :

d) aktif :

e) diyet :

f) besin :

g) hekim :

6. Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlarını yazınız.

a) şişman :

- b) aç :
c) pasif :
d) çiğ :

7. Aşağıdaki verilen kelime gruplarından farklı olan kelimeleri bularak işaretleyiniz.

1. a. AIDS	2. a. böbrek	3. a. su çiçeği
b. verem	b. Kalp	b. kızamık
c. kolera	c. Bağırsak	c. diz ağrısı
d. nezle	d. Organ	d. Kanser

8. Aşağıdaki kelimeleri manalarıyla eşleştiriniz.

a) ilaç	1. Hastalığı iyi etme, iyileştirme
b) tedavi	2. Kan basıncı, gerilim
c) perhiz	3. Ameliyat, heyecan gibi etkenlerin insanda oluşturduğu buzukluk.
d) taburcu olmak	4. Ruhi buzukluk
e) stres	5. Diyet, rejim. Beslenme düzeni
f) tansiyon	6. Hastaneden çıkma
g) depresyon	7. Hastalığı iyi etmek için kullanılan madde

10. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

- 1- Hastalıklarla şişmanlık arasında nasıl bir ilişki vardır?
- 2- Sadece çok yiyenler mi şişmanlar? Açıklayınız.
- 3- Şişmanlık ile insan iradesi arasında nasıl bir ilgi vardır?
- 4- Zayıflamak için neler yapılmalıdır? Kısaca açıklayınız.
5. Tarih boyunca şişmanlık olayına nasıl bakılmıştır?

KUŞAK ÇATIŞMASI

İnsanlar, yaşlandıktan ve kendilerini işe yaramaz hissettikleri zaman çocuk gibi olurlar. Birisi bir şey söyleyince hemen üzerlerine alınıp çeşitli tavırlar takınırlar. Ya kızıp kimseyle konuşmazlar ya da iğneli iğneli konuşmaya başlarlar. Oysa, hayat tecrübeleri çok zengin olan yaşlılarımız, böyle bir tutum takınmak yerine gençlere yol gösterici oldukları zaman hem kendileri çok mutlu olurlar hem

de çevrelerindeki mutlu ederler. Elbet te bu, karşılıklı tutum ve davranışlara bağlıdır. Eğer gençler yaşlılara gereken değeri verir, saygıda kusur etmezlerse yaşlılar da her konuda aydınlatıcı ve destekleyici olurlar.

Her kuşağın kendisinden önceki ve sonraki kuşakla yaşam şartları ve insan ilişkileri yönünden birtakım farklılıklarının olması doğaldır. Bu yüzden de, zaman zaman aile büyükleri ile gençler arasında çatışmalar yaşanmaktadır. Özellikle gençlerin sabırsızlığı ve düşüncelerinin doğruluğu konusundaki ısrarları, yetişkinlerin de kimi konulardaki katı tutumları bu çatışmaları derinleştirebilmektedir. Bu sebeple evini terk eden, ailesinden kopan ve bunalımlara giren birçok genç, eğer iş yaşamında da başarılı olamazsa geri dönüşü mümkün olmayan yollara girebilmektedir. Yetişkinleri de bu durumda payları olduğunu bildikleri için gecikmiş bir pişmanlık duyarlar.

İnsanlar genellikle bir şeye kızınca tepkilerini de en sert biçimde gösteriyorlar. Belki de zamanımızın en önemli sorunlarından biri de budur. İnsanlar çok iyi dinlemeden, onların neyi niçin söylediklerini çok iyi tartmadan yapılan anlık çıkışlar, çoğu zaman gençlerle yetişkinler ya da yetişkinlerle yaşlılar arasında güven bunalımına doğru giden bir yolun başlangıcı oluyor.

İnsanların kızdıkları sırada sağlıklı düşünebilmeleri oldukça zordur. “En çok kızdığımız an aslında en sakin olmanız gereken andır.” diye güzel bir söz vardır. Sonradan pişmanlık duyacağımız bir şeyi yapmadan önce sakin kafayla düşünmeyi öğrendiğimiz zaman çatışmaları azaltabilir, kendimizi karşıımızdaki kişinin yerine koyup düşünmeyi alışkanlık haline getirdiğimiz zaman ise sorunlarımızın büyük bir bölümünü halletmiş oluruz.

A. Lütfen, aşağıdaki cümleleri metne göre işaretleyiniz.

	Doğru	Yanlış
1. Yaşlı insanlar çocuklar gibi çok alıngan olurlar.	(.....)	(.....)
2. Yaşlıların olumsuz davranmalarına gençlerin de payı varır.	(.....)	(.....)

B. Lütfen, verilen atasözünü metne göre açıklama yapınız.

3. “Sakla samanı gelir zamanı.” atasözünü bu metine göre açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....

C. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

4. Yaşlıların desteğini almak isteyen gençlerin ne yapmaları gerek?

.....

5. Kuşak çatışmalarını asıl nedenleri nelerdir?

.....

.....

6. Yaşlanıp kendilerini işe yaramaz hissedenler hangi tavırlar içine girer?

.....

NIÇİN ALIYORUZ?

Reklamın en açık amacı tüketiciye ürün ile ilgili bilgi vermektir. İkinci bir amacı ise ürünü satmaktır. Üretici için herhalde ikinci amaç, birinci amaçtan önde geliyor olsa gerek. Üreticiler tüketicilere ürünleriyle ilgili bilgi vermenin ötesine giderler. Müşteriyi iknaya çalışırlar. Reklamlar yüzünden tüketici, ihtiyacı olmayan şeyleri almak ister. İşte bu yüzden, her hangi bir şey aldıktan sonra tüketici alma nedenini açıklayamaz.

Tüketici niye aldığını bilmiyorsa da üretici bilmekte... firmalar alış ve satışla ilgili analizler yaptırırlar. Müşterinin bir ürün alırken kullandığı mantıksal ve duygusal motivasyonu vardır. Bir çok ürünün niçin kasanın etrafında olduğunu hiç düşündünüz mü? Marketlerin bunu yaparken bazı iyi sebepleri var... kasa sırasına giren müşteri para ödemeye, satın almaya hazırdır. Şu ana kadar mantıksal motivasyonu kullanmıştır. Yaptığı alışverişten

memnundur. Bu noktayı farkedenden market yöneticileri, tüketicinin duygusal motivasyonunu harekete geçirecek olan küçük ve kolay taşınır olan şeker, sakız, magazin dergilerini kasa etrafındaki raflara yerleştirirler. Ayakta ve sırada beklemekte olan müşteri aniden bir şey almaya karar verir ve alır.

Firmalar, kasalara yakın olan rafları kapmak için büyük çaba sarfederler. Atrıca onlar için rafların alt veya en üst kısmında yer almak da dezavantajdır. Çünkü müşteri tarafından rahat görülemezler.

Tabii ki alışverişin birinci amacı ihtiyaçları karşılamaktır. Yiyecek gerçek bir ihtiyaçtır.ancak televizyonda gördüğümüz için aldığımız kutu kutu sakız ve şekerleme gerçekte ihtiyacımız olmadığını hepimiz biliyoruz. Bunlar ne gerekli ne de faydalıdır. Belki çocuğunuz istemiştir; belki paket renkli ve çekicidir...

Alışveriş yaparken verilen kararların ardındaki sebepleri bilmek bizi daha bilinçli bir tüketici yapacaktır. Mantıklı ve bilinçli müşteri de daha az para harcayacaktır.

I. Lütfen aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1- Reklamların amaçları nelerdir?

.....

2- Tüketici hangi motivasyonları kullanarak alış veriş yapar?

.....

3- Alış verişin en önemli sebepleri nedir?

.....

4- Kişi nasıl daha bilinçli bir tüketici olabilir?

.....

II. Lütfen doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Alış veriş yaparken duygusal motivasyona örnektir.

a) ekmek almak b) deterjan almak c) sakız almak

d) sebze almak

2. müşteri daha az para harcar.

a) zengin b) akıllı c) bilinçli

d) fakir

III. Lütfen aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Marketlerde yakınında bulunan ürünler genellikle alması kolay boyutlu ürünlerdir. Duygusal motivasyon nedeniyle yapılan bu alışverişte müşteri zaten ödemeye hazırdır. Belki istemiştir belki derenkli ve çekicidir. Veya dün akşam reklamdan etkilenmiştir.

KOMŞU ÜLKELERLE KÜLTÜREL İŞBİRLİĞİ

Türkiye ile sınırı olan ülkeler Bulgaristan, Yunanistan, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan, İran, Irak ve Suriye'dir. Türkiye komşularıyla kültürel işbirliğini ağırlıklı olarak ikili kültürel anlaşmalar yoluyla yürütmektedir. Bu anlaşmalarının yanı sıra çok taraflı anlaşmalar da mevcuttur.

Türkiye'nin komşusu Ermenistan'la arasındaki sınır kapısı kapalıdır. Bu ülkeye giriş ve çıkışlar sınır kapılarından yapılamamaktadır. Ermenistan ve Türkiye arasındaki eğitim ve kültür alanındaki yegane resmi belgeleridir.

Türkiye sınır komşularıyla kültürel işbirliğini çok taraflı anlaşmalarla da desteklemektedir. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Parlamenterler Asamblesi (KEİPA) Türkiye'nin kuzey ve kuzeydoğu komşularını bir araya getiren önemli işbirliği projelerindedir. AB'ye üyelik perspektifinde Türkiye, diğer üye ülkelerle Karadeniz kültürel mirasının korunması için işbirliği yapmaktadır.

Son dönemde Suriye ve Rusya ile yapılan anlaşmalarla bu iki ülke arasındaki giriş-çıkışlarda vize sorunu ortadan kalkmıştır. Her düzeydeki diplomatik temsilcilikler, kültür ve turizm ataşelikleri, ikili ilişkilerin kurulmasında önemli aktörlerdir. Kültürel işbirliği farklı disiplinlerde çeşitli etkinliklerden oluşmaktadır.

İkili kültürel ilişkiler, diplomaik ilişkiler ve dış politika çerçevesinde ele alındığından Dışişleri Bakanlığı bu alandaki temel aktördür. Kültür ve Turizm Bakanlığı kültürel ilişkilerin geliştirilmesinde destekleyici rol üstlenmektedir.

(Zaman Gazetesi, Nisan 2013)

Aşağıdaki test sorularına cevap veriniz.

1. Türkiye ile sınırı olan ülkeler aşağıdakilerden hangileridir?

- A) Rusya ve Ukrayna B) Kazakistan ve Türkmenistan
C) Irak ve Suriye D) Hindistan ve Pakistan
E) Hollanda

2. Türkiye kültürel işbirliğini nasıl yürütmektedir?

- A) anlaşmalar B) görüşmeler
C) yazılarla D) ikili kültürel anlaşma
E) oturumlarla

3. Türkiye'nin hangi ülkeyle sınır kapısı kapalıdır?

- A) Bulgaristan B) Ermenistan
C) Irak D) İran E) Suriye

4. Suriye ve Rusya arasındaki ilişkide ne ortadan kalkmıştır?

- A) iletişim B) kültür ilişkisi C) vize sorunu
D) eğitim ilişkisi E) anlaşmalar

5. İkili ilişkilerin kurulmasında ne önemlidir?

- A) anlaşmalar yapmak B) oturumlar düzenlemek
C) ekonomik ilişkiler D) diplomatik temsilcilikler
E) iletişim araçları

HİÇ HAYALLERİNİZDEN SIFIR ALDINIZ MI?

Bu öykü, çiftlikten çiftliğe, yarıştan yarışta koşarak atları terbiye etmeye çalışan gezgin bir at terbiyecisinin genç oğluna kadar uzanır. Babasının işi nedeniyle çocuğun orta öğretimi kesintilere uğramıştı. Orta ikideyken, büyüdüğü zaman ne olmak ve yapmak istediği konusunda bir kompozisyon yazmasını istedi hocası. Çocuk bütün gece oturup günün birinde at çiftliğine sahip olmayı hedeflediğini anlatan 7 sayfalık bir kompozisyon yazdı. Hayalini en ince ayrıntılarıyla anlattı. Hatta hayalindeki 200 dönümlük çiftliğin krokisini de çizdi.

Binaların, ahırların ve koşu yollarının yerlerini gösterdi. Krokiye, 200 dönümlük arazinin üzerine oturacak 1000 metrekairelik evin ayrıntılı planını da ekledi. Ertesi gün hocasına sunduğu 7 sayfalık ödev, tam kalbinin sesiydi. İki gün sonra ödevi geri aldı. Kağıdın üzerinde kırmızı kalemle yazılmış kocaman bir “0” ve

“Dersten sonra beni gör” uyarısı vardı. “Neden “0” aldım?” diye merakla sordu hocasına, çocuk. “Bu senin yaşında bir çocuk için gerçekçi olmayan bir hayal” dedi, hocası. “Paran yok. Gezgin bir aileden geliyorsun. Kaynağımız yok. At çiftliği kurmak büyük para gerektirir. Önce araziyi satın alman lazım. Damızlık hayvanlar da alman gerekiyor. Bunu başarman imkânsız” ve ekledi:

“Eğer ödevini gerçekçi hedefler belirledikten sonra yeniden yazarsan, o zaman notunu yeniden gözden geçiririm.”

Çocuk evine döndü ve uzun uzun düşündü. Babasına danıştı. “Oğlum” dedi babası “Bu konuda kararını kendin vermelisin. Bu senin hayatın için oldukça önemli bir seçim!” Çocuk bir hafta kadar düşündükten sonra ödevini hiçbir değişiklik yapmadan geri götürdü hocasına. “Siz verdiğiniz notu değiştirmeyin” dedi.

“Ben de hayallerimi”.

O orta 2 öğrencisi, bugün 200 dönümlük arazi üzerindeki 1000 metrekarelik evinde oturuyor. Yıllar önce yazdığı ödev şöminenin üzerinde çerçevelenmiş olarak asılı. Öykünün en can alıcı yanı şu: Aynı öğretmen, geçen yaz 30 öğrencisini bu çiftliğe kamp kurmaya getirdi. Çiftlikten ayrılırken eski öğrencisine “Bak” dedi, “Sana şimdi söyleyebilirim. Ben senin öğretmeninken, hayal hırsızıydım. O yıllarda öğrencilerimden pek çok hayal çaldım. Allah’ tan ki, sen, hayalinden vazgeçmeyecek kadar inatçıydın.”

Soru: Yukarıdaki hikâyeyi ele alan eleştirisel bir yazı yazınız.

I. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına (D) yanlış olanın başına (Y) yazınız.

- a. () Çocuk kompozisyonda hayalinin en ince ayrıntılarını anlattı.
- b. () Çocuk kötü not aldı.
- c. () Bu senin yaşında bir çocuk için gerçekçi olmayan bir hayal” dedi, hocası.
- ç. () “Siz verdiğiniz notu lütfen değiştiriniz” dedi, çocuk.
- d. () Çocuğun yazdığı hayalleri gerçek oldu.

II. Aşağıdaki kelimelerle anlamları eşleştiriniz.

1.Hayal	a. Uydurma ve sahte olmayan, hakiki, halis
2.Terbiye	b. Yararlanılan uygun şart veya durum,olanak
3.Kompozisyon	c. Bir şahıs veya bir şeyin insan aklında canlanan şekli
4.İmkan	ç.Besleyip büyütme
5.Gerçek	d. Ortaya konan her türlü fikri eser

III. Aşağıdaki boşlukları uygun düzenlemeleri yazınız.

1. Orta ikideyken, büyüdüğü zaman ne olmak ve yapmak istediği konusunda..... istedi hocası.
2. Çocuk bütün gece oturup günün birinde..... anlatan 7 sayfalık bir kompozisyon yazdı.
3. “Eğer ödevini gerçekçi hedefler belirledikten..... o zaman notunu yeniden gözden geçiririm”.

IV. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Bu metnin konusu nedir?
2. Öğretmen çocuğa hangi ev ödevin vermişti?
3. Çocuk kompozisyonunda ne anlattı?
4. Öğretmen çocuğa onun kompozisyon hakkında ne söylemişti?
5. Çocuğunun yazdığı hayalleri gerçek oldu mu?

V. Aşağıdaki cümlelerin yanına metne göre varsa Var diye yoksa Yok diye yazınız.

1. () Çocuk bütün gece oturup 7 sayfalık bir kompozisyon yazdı.
2. () Bu senin yaşında bir çocuk için gerçekçi olmayan bir hayal” dedi, hocası.
3. () Bu kompozisyon hobi hakkında yazılmıştır.
4. () Dersten sonra çocuk arkadaşla dışarıya çıktı.
5. () Bugün 200 dönümlük arazi üzerindeki 1000 metrekairelik evinde oturuyor.

HAYATTA EN HAKİKİ MÜRŞİT İLİMDİR

Atatürk'ün bu sözle ne demek istediğini anlatabilmek için önce “mürşit” sözünün anlamını açıklayalım: Mürşit demek, doğru yolu gösteren, kılavuz demektir. Buna göre, insanların ve üzerinde duralım.

Bilim yalnızca gerçeği arar ve ona değer verir. Gerçek dışı şeylerin bilimde yeri yoktur. O halde, bilim kendine kılavuz yapan insan ve toplumlar gerçeğin yolunda ilerlerler. Bu yol doğrunun, doğruluğun yoludur. Doğruluğun olduğu yerde de iyilik ve güzellik vardır. İnsan ya da toplum bu yolda dünyayı, geleceği ve her şeyi olduğu gibi görebilir. Böyle olunca da uygarlık yarışında güvenli adımlarla ilerler. Her yeni gün bir ilerleme, bir gelişme ve bir kalkınma günü olur. Çünkü bu yolda tutuculuk yoktur, geri kalma yoktur. Akıl, yeteneklerini gerektiği gibi kullanabilir. İnsan bilgisizlikten, bilgisizliğin karanlığından kurtulur. Yaşadığı hayatı daha iyi yaşamının yollarını bulur.

Bilimin yasaları vardır. Birtakım varsayımlar, kişisel görüşler ve kalplaşmış, katı düşüncelerin bilim diye tanıtılması her zaman olagelmıştır. Ama bunlar bilim olmadığı gibi bilimin ortaya koyduğu gerçeği de hiçbir zaman değiştiremezler.

Bilim, ancak doğrunun ve gerçeğin ortamında oluşur. Ancak onunla iyiye ve güzele gidilebilir. Böyle olduğu için, bilim, insana hoşgörü kazandırır. Katı ve kalıplaşmış düşünceli, ön fikirli olmayan insanlar yetişirme ortamını oluşturur. Bilimin verileri ile iyi insan, iyi vatandaş yetişirme imkanları elde edilebilir. Bilime dayalı gerçeklere yetiştirilmiş insanlar, hiçbir görüş ve düşüncenin tutsağı (...) olmazlar. Bir ülke bilimi kendine kılavuz seçerse her alanda büyük ilerlemeler gösterir. Dünya uygarlık düzeyinin üstüne çıkar. Önde olur, ileriye gider. “Hiç bilenle bilmeyen bir olur mu?”, “Bilim Çin’de de olsa ara.” sözleri hep bu gerçeği gösterir. Öyleyse tekrar edebiliriz:

“Hayatta en hakiki mürşit ilimdir”

Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Atatürk, insanlara ve toplumlara yol gösterici olarak neyi gösteriyor? Niçin?

.....
2. Akılla bilim arasında nasıl bir ilişki vardır?
.....

3. Bilimin ışığında yetişen insanların özellikleri nelerdir?
.....

4. Bilimin, kılavuz olarak seçilmesi ülkelere neler sağlar?
.....

5. Atatürk, “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.” sözünü hangi amaçla söylemiştir?
.....

6. Okuduğunuz metinden yararlanarak bilimin insan hayatındaki yerini ve değerini belirtiniz.
.....

7. Metinde savunulan ana fikri söyleyiniz.
.....

DİLE SEVGİ VE SAYGI

İnsanın kendi dilini sevmesi, ona şuurulu bir saygı duyması milli bir borçtur. Milli dil, kullanılan dildir. Kullanılan canlı kelimeler üzerine titremek gerekir. Kullanıla gelen canlı dil ve kelimeler, insanın kendisini kardeşleriyle birleştirici milli kültürdür. Diline, kelimesine sahip çıkmayan, onu rasgele değiştirmeye, atmaya bırakmaya, ondan vazgeçmeye hazır bir toplulukta milli kültürün sağlamlığını ve milli kardeşliğin birleştirici rolünü korumak mümkün değildir.

İnsanın kendi dili, onun dünyada sahip olduğu en mukaddes varlığıdır. Herkes milletinin sıhhatle yaşaması için, kendisinin milleti içinde, milleti ile birlikte mesut olması için, bu kutsal ve değerli varlığın üzerine kendi öz malı, şahsi malı gibi titremelidir. Onu sevmeli, ona saygı duymalıdır.

Dili sevmek, ona saygı duymak onun kanunlarına hürmet etmek, onun yapısına aykırı kullanışlara kapılmamak, onu içten ve dıştan gelecek yabancı tesirlerden ve zorlamalardan korumak, onun tabii gelişme yolunu, zaman içindeki tarihi seyrini açık tutmaktır.

İnsanın kendi dili, anasının, babasının, sevdiklerinin, edebiyatının, gelmiş ve geçmişle bütün milletinin dilidir. İnsanın dili, destanlarının, hikayelerinin, masallarının, deyimlerinin dilidir.

Milli dil memleket ölçüsünde kullanılan dildir. Dilde milliliğin ölçüsü, kullanılışıdır. Neyi kullanırsak, evde, sokakta, milletçe hangi kelimelerle konuşuyorsak, memleket ölçüsünde ne geçerli ise dilimiz odur. Milli dil menşe değil, mevcut durum, yani kullanım tayin eder. Her mişşetin dili, kendi kullandığı canlı dildir.

Muharrem Ergin

1. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

1. () Milli dil, memleket ölçüsünde kullanılan dildir.
2. () Bir dilden başka bir dile klime girmesi doğru değildir.
3. () Dilini korumayan milletler, tarihlerini, geçmişlerini unutmaya mahkumdurlar.
4. () Günlük konuşma dili ile halk dili arasında fark yoktur.
5. () Edebiyat dili halkın kullandığı dile göre daha sanattır.
6. () Dili, bazı devletler bir sömürge aracı olarak kullanmışlardır.

2. Aşağıdaki kelimeleri manalarıyla eşleştiriniz.

a) milli dil	1- başlangıç, bir şeyin çıktığı yer, köken, kaynak, menşe
b) mukaddes	2- kutsal
c) yabancı tesir	3- olağanüstü olayları konu alan şiir
d) destan	4- bilinç
e) şuur	5- bir millete ait, ona özgü konuşulan lisan

3. Aşağıdaki karışık olarak verilen kelimelerden düzgün cümleler kurunuz.

- a) üzerine / canlı / kelimeler / kullanılan / gerekir / titremek
- b) varlığımızdır / olduğumuz / sahip mukaddes / en / dil
- c) korumak / tesirlerden / dili / yabancı / gerekir
- d) dildir / dil / memleket / milli / ölçüsünde / kullanılan
- e) canlı / her / dili / kullandığı / kendi / milletin / dildir

4. Aşağıdaki test sorularını cevaplayınız.

1. Milli dil
- a) kullanım tayin eder.
- b) menşe tayin eder.

- c) sanatçılar belirler.
d) edebiyatçılar değiştirir.
2. İnsanın kendi dilini sevmesi
- a) milli dili güçleştirir.
b) milli bir borçtur.
c) dilin başka dillerle etkileşimini sağlar.
d) kardeşliğin pekiştirilmesini sağlar.
3. Bir dilin başka bir dilden etkilenmesi
- a) engellenmiştir.
b) olmamıştır.
c) doğal görülmüştür.
d) önlenememiştir.
4. İnsanın kendi dili onun dünyada sahip olduğu
- a) en zengin düşüncedir.
b) en mukaddes varlığıdır.
c) kalıplaşmış kelimelerdir.
c) en büyük huzurdur.
5. Halk dili
- a) halkın günlük olarak kullandığı dildir.
b) edebiyatçıların kullandığı dildir.
c) ekonomi terimlerini de içine alır.
d) eski destanlarda kullanılmış dildir.

5. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1- İnsan kendi dilini niçin sevmelidir?

.....

2- Canlı dil ne demektir?

.....

3- Dile sahip çıkmakla, milli kültür arasında nasıl bir benzerlik vardır?

.....

ÇOK ÖZEL BİR SIR

Öncelikle şunu söyleyeyim, bu bir sır: daha önce kimseye anlatmadım. Çünkü anlatsaydım hepsi dedemin deli olduğunu

düşünebilirdi. Zaten pek çok defa dedemin biraz deli olduğunu söylediklerini duydum.

Evet, kabul ediyorum, dedem zaman zaman evdeki herkes yatmış, uyurken balkona çıkar ninemle konuşur. Ninemin yıllar önce öldüğünü ben de biliyorum ama yine de hiç kimsenin ona deli demesini istemiyorum.

Dedem 73 yaşında, yani oldukça yaşlı ama hala sağlıklı ve yürürken baston kullanmıyor. Ayakkabı tamirciliği yapıyor. Her gün okuldan çıktıktan sonra dükkanına uğrayıp onu çalışırken seyretmeyi çok severim. Oraya yürüyerek giderim ve yoldaki büfeden ikimiz için kola alırım. Birlikte kolalarımızı içip sohbet ederiz. Ona okulda neler yaptığımı anlatırım. Dedem, bazen bunlara bir çocuk gibi güler. Ben konuşurken işini bırakır ve sadece beni dinler. Saat beşe gelirken dükkanı kapatmak için toparlanır, kalkarız. Ninemin fotoğrafını öpüp, “Yarın görüşmek üzere prensesim”, diyerek ona sarılır. Siz de görüyorsunuz işte: dedem ninemi çok sevmiş. Bu, onun deli olduğunu göstermez.

Beni ninemin cenazesine götürmediler. Bu, çocuklar için iyi değilmiş. Ama dedem günlerce ağlayarak onun fotoğraflarıyla konuşmuş.

Size bunu daha önce kimseye anlatmadığımı söylemiştim. Siz de anlatmazsanız sevinirim.

Dedemin doğum günüydü. Annem bir pasta yaptı. ailedeki herkes ona birer hediye satın aldı. Bense ninemin fotoğrafını koymasına için güzel bir çerçeve yaptım. Benim hediyemi alırken gözleri doldu, bana sarılarak teşekkür etti. O gece, tam uyuyacakken dedem odama geldi. Kulağıma, çok güzel bir başka hediye aldığımı ve onu bana göstermek istediğini söyledi. Gizlice odasına gittik. Kapıyı arkamızdan kapattı ve yatağının altından küçük bir kutu çıkararak bana açmamı söyledi. Kutunun içinde kenarları dantelli iki mendil ve bir kağıt vardı. Kağıdı okudum: biraz şaşkın ve hüzünlü bir halde ancak “Dedeciğim” diyebildim. Bana alçak sesle “Prensесim beni unutmamış. Hala doğum günümü hatırlıyor”-dedi. Ben de, “ve hiç bir zaman unutmayacak, dedeciğim”-dedim.

1. Aşağıdaki soruları cevaplayın.

1) Yazarın verdiği hediye niçin diğerlerinden daha özeldir?

.....

2) Yazarın hikayeyi hiçkimseye anlatmamasının sebebi nedir?

.....

3) Dedesi ne işle meşguldür?

.....

4) İnsanı çok sevmek deli anlamına gelir mi sizce?

.....

5) Dedesi ile ninesi arasında nasıl bir aşk, sevgi olmuş olabilir?

.....

2. Cümlelerin doğrusunu (D), yanlış olanları da (Y) olarak işaretleyiniz.

1. () Bu hikayedeki olayı herkes bilir.
2. () Yazar, herkesin dedesini deli demesini istemiyor.
3. () Dedesinin doğum günü için ninesi bir pasta yaptı.
4. () Yazarın hediyesini alınca dedesi çok sinirlenir.
5. () Kutunun içinde çok özel şeyler vardı.

3. Aşağıdaki test sorularını cevaplayın.

1. **Dedem her gece balkonda ninemle**

A) Telefonla görüşür	B) Sohbet eder
C) Yay yana oturur	D) Tartışır
E) Çay içer	

2. **Yazarın dedesi ile ninesi arasında nasıl bağlantı olmuş?**

A) Sevgi	B) Kardeşlik
C) Arkadaşlık	D) Nefret
E) Güvensizlik	

3. **İnsanın bir kişiyi uzun yıllar sevmesi onun**

olduğunu gösterir.

A) Deli	B) Sadık	
C) Hain	D) Akıllı	E) Kurnaz

4. Kutunun içindeki kağıdı alıp okuyunca yazar

.....

- A) Sevinir
C) Şaşırır
E) Üzülür
- B) Duygulanır
D) Ağlar

5. Tam uyuyacakken dedem odama geldi ve kulağıma

.....

- A) Bağırıldı
C) Anlattı
E) Fısıldadı
- B) Vurdu
D) Hayırdı

4. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurun.

1. Yazarın insanlar, onun dedesini sayıyorlarmış.
2. Dedem bazen balkona çıkar ninemle konuşur.
3. Okuldan çıkınca uğrayıp, dedemi çalışırken zevk alıyorsunuz.
4. Saat beşte dükkanı kapatırız, dedem ise
5. Dedem benim hediyemi alınca çok ve bana ...

BAHAR

Artık dağlar, sırtlarından kürklerini attılar; fakat henüz, sabahları serince olduğu için omuzlarına sislerden birer atkı alıyorlar. Şimdi rüzgârlar da kuru ağaç dehlizlerinde pek deli gibi koşuşmuyor. Nebatların karnavalı mutlaka ilkbaharda! Her dalın üzerinde renkli ve güzel kokulu ipeklerden ufacık maskeler kıpırdıyor. Erguvanların, akasyaların dallarında kâğıt fenerciklere benzer sayısız çiçekler asılı. Ne kadar sevinç, ne kadar neşe Yarabbi! Hem her taraf böyle! Hele böcekler cidden görülecek şey! Büyük bir kuyumcu dükkânının camekâni canlanarak buraya gelmiş gibi. Kimisi kanadlı bir zümrüt küpe, kimisi uçan bir yakut damlası. Hepsisi de takım takım çiçeklere koşuyorlar.

Ya kuşlar? Doğrusu onlar da olur şey değil. Güya hepsi de

büyük bir konsere hazırlanıyorlarmış gibi ağaçların dallarında toplanıyorlar, birtakımı sazlarını akordetmekle meşgul.

Dün, kendi kendime geziniyordum; birdenbire, bilmem nerden bir rüzgâr geliverdi; bütün çiçekli yapraklardan yerlere renkli kıvılcımlar yağdığını gördüm. Güya ağaçlar, yüzümüze konfeti atıyorlar. Bu şakacı rüzgâr, dalları gıdıkladıkça bütün yaşını başını almış kavaklar, ıhlamur bile gülmekten katılıyorlarmış gibi eğiliyor, birbirine giriyor.

Gölgelerin yeşilliklere serdiği yaygıları beş dakika bir yerde durdur-ik kaabil değil; çünkü rüzgârı görür görmez onlar da uçuşuyorlar. Bütün eller neşe içinde. Leylâklar birer kandil ki ışıkları hep güzel koku! Bahçelerde kafiye kafiye menekşe, zerrin, fulya, daha adını sanını bilmediğim birçok çiçek. Bunlardan bâzıları parmaklıklara sarılarak bütün gelene geçene başlarını sallıyor, selâm veriyorlar.

Şimdiden sonra, süslü ihtiyarları hiç ayıplamıyacağım : bu sabah bahçedeki buruşuk yüzlü akasyaya baktım da hayret ettim. O ne süs Yarabbi! Her dalında salkım salkım tazelik sallanıyor.

Fakat bu kadar hazırlıktan sonra yaz, neye tazelenip de çabucak gel-biimem ki!

1. Yazın hava çok sıcak mı olur? Ülkenizde de böyle midir?

2. Yılın en sıcak mevsimi hangisidir? Ya ayı?

3. Yazın, büyük kentlerde oturanlar nerelere giderler?

4. Deniz kıyısında çocuklar neler yaparlar?

5. Ya büyükler?

6. Yazın siz nereye gitmeyi seversiniz?

7. En çok hangi mevsimi seversiniz?

8. Ya çocuklar? Niçin?

9. Yazın yağmur yağdığı olur mu?

10. Şimşek nedir, yıldırım nedir?

11. Yaz yağmurundan sonra kırlar nasıldır?

12. Bu metnin ana fikri nedir?

ÖĞRENMENİN YAŞI YOK

Müzeyyen Çiftçi, İzmir Buca Halık Eğitim Merkezi'nin kurslarına katıldı, 70 yaşından sonra okuma yazma öğrendi, 15 yılda 20'ye yakın kurs bitirerek hepsinden sertifika aldı.

Kursiyerlere göre çoktan “süper babaanne” olmuş Müzeyyen Çiftçi. Merkezin kumaş boyama, cam süsleme, resim, bilgisayar gibi 20'ye yakın kursunu başarıyla bitirmiş ve okuma yazmayı da 70 yaşından sonrayine bir kursta öğrenmiş bu nedenle çevresindekiler ona “süper babaanne” diyorlar. Çiftçi, bu lokantadan ve gördüğü ilgiden oldukça memnun.

80 yaşındaki Çiftçi, kurslara azimle katılıyor ve herkesin ileri görüşlü olmasını ister. Hayat hikayesi de onun azminin ve ileri görüşlülüğünün bir göstergesi. Müzeyyen Çiftçi'nin ilköğrenim yılları Elazığ'da bir ilkokulda 4. Sınıfta terk etmesiyle bölünmüş. Uzun yıllar Elazığ'da kaldıktan sonra 1991'de ailesiyle birlikte İzmir'e yerleşmiş. İki kız çocuğuyla birlikte zorluklarla dolu günleri olsa da hayata sınıksız sarılmaktan vazgeçmemiş. Zamanın büyük bir bölümünü halık eğitim merkezinin kurslarına katılarak değerlendirmiş. Çiftçi, “Boş oturmayı yeni bir şeyler öğrenmek için elimden gelen her türlü gayreti gösteririm.” diyor.

Gençliğinin çoğu, sosyal etkinliklere katılmak için zamanının olmadığını söyler. Bu durum ya tembellikten ya vurdumduymazlıktan kaynaklanır genelde. Gençlerin bu kaçamak tutumu karşısında 80 yaşındaki Müzeyyen Çiftçi'nin azmi ise çapka çıkarılacak cinsten

doğrusu. Müzeyyen Çiftçi, gençlerin aksine “Katılacak başka kurs var mı?” diye soruyor. İnsanın içinde öğrenme isteği varsa yaş da zamansızlık da bahane oluyor.

Buca Halık Eğitim Merkezi Müdürü Hasan Okur, “Müzeyyen Teyze pek çok kursumuzu bitirip belge aldı. Kendisine halık eğitim merkezimize katılımı ve devamlılığı noktasında örnek bir kişi olarak bakıyoruz. Hayatı çok seviyor. Biz de gençlere hayatı sevmek, üretken olmak, bir şeyler öğrenmek gerektiğini onun aracılığıyla anlatıyoruz.

Gençler öğrenmeye ne kadar istekli olurlarsa önleri o kadar açık olur. Müzeyyen Teyze bunun en iyi örneklerinden biri.” diyor.

Müzeyyen Çiftçi, her yerde öğrenmenin ve eğitimin önemini anlatarak herkese örnek oluyor. Çevresindekile devamlı sohbet ederek eğitimin önemini vurguluyor. Çiftçi, kurslardaki öğretmen ve öğrencilerin de neşe kaynağı. Öğrenme arzusuyla dolu olan Müzeyyen Çiftçi, “Ben buradaki kurslara katıldım. Herkes gelsin, katılsın. Herkes ileri görüşlü olsun. Gelip okuma-yazmayı, insanlığı, terbiyeyi, sevgiyi öğrensin.” diyor.

Nurşen Görşen.

Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Müzeyyen Çiftçi'nin çevresi neden ona şaşkınlık ve hayranlık içinde bakıyorlar?

.....

2. Müzeyyen Çiftçi, sizce nasıl birisidir?

.....

3. Müzeyyen Çiftçiye göre okuyan insanın geleceği nasıl olacak?

.....

4. Müzeyyen Teyze, eğitimini nerede almaya başlamış ve nasıl devam ettirmiş?

.....

5. Müzeyyen Teyzeye göre gençlerin sosyal etkinliklere zaman bulamamasının nedeni nedir?

.....

KAŞGARLI MAHMUT

Kaşgarlı Mahmut XI. yüzyılda yaşayan Türk dil bilginidir. Dîvânü Lûgati't-Türk adlı eseriyle ünlüdür. Karahanlılar soyundandır. 1072 yılında yazmaya başladığı eserini 1074'te tamamlayarak Bağdat'ta Abbasî halifesi El-Muktedî Billah'a sunmuştu. Karahanlılar döneminde yetişen ve ilk Türk dil bilgini olan Kaşgarlı Mahmut'un doğum tarihi, kesin olmamakla birlikte 1025 olarak biliniyor. 1071-1077 arasında Bağdat'ta bulunan Mahmut, Türk kültürünün Araplara tanıtılmasında büyük rol oynadı. Kendi döneminin Türk hayat ve cemiyetleri üzerine eğilen ünlü âlimleriyle birlikte Türk illerini adım adım dolaşan Kaşgarlı Mahmut, çalışmalarında Türkçeyi resmî dil olarak kabul eden Karahanlı Devleti'nden de büyük destek gördü. Türkçenin serpilip gelişmeye başladığı o dönemde, Mahmut'la birlikte Balasagunlu Yusuf Has Hacib de Türk diline büyük hizmet etti. Bu iki Türk âlimi, ortaya koydukları eserlerle, Türk dil birliğinin sağlanmasına önemli katkılarda bulundular. Aynı zamanda filolog, etnograf ve ilk Türk haritacısı olan Kaşgarlı Mahmut, Dîvânü Lûgati't-Türk adlı eserinde; yaşadığı devirdeki Türk illerinin ve boylarının kullandığı ağızları canlı olarak tespit etti. Oğuz Türklerinin 24 boyu ile ilgili şemayı da verdiği eserinde, Türkçenin zenginliğini ve Arapça ile Farsça yanındaki değerini ispata çalışan Mahmut, ayrıca Türkçeyi Araplara öğretmek gayesiyle bir gramer kitabı da yazdı. Divân'ında Türk dilinin grameri yanında, Türk yer adları, Türk damgaları ve Türk topluluklarını da etraflı şekilde anlatan Kaşgarlı Mahmut, ömrünün sonlarına doğru tekrar memleketi Kaşgar'a dönerek, tahminen 1090'da burada vefat etti. Doğu Türkistan'da bulunan Kaşgar şehrine 35 kilometre uzaklıktaki Azak köyünde olan kabri, 1983 yılı Temmuz ayında bulundu.

Türk illerini, obalarını ve bozkırlarını birer birer dolaşan ve Türk dili ve kültürüne ait topladığı malzemeyi titizlikle inceleyerek eserlerine alan Kaşgarlı Mahmut; Türk, Türkmen, Oğuz, Çiğil, Yağma ve Kırgız boylarının ağız ve lehçelerini karşılaştırmalı olarak işledi. Ona göre; Türk lehçelerinin en kolayı Oğuz lehçesi, en dürüst ve kullanışlısı Yağma ve Tuhsi şivesi, en edebisi ise Kaşgar

Türkçesidir. Divanü Lügati't-Türk dünyanın her yanında, Türkoloji ilmiyle uğraşan pek çok bilgin için paha biçilmez bir kaynak olmuştur. Üzerinde şimdiye kadar yerli, yabancı uzmanlar çok çeşitli incelemeler yapmışlardır. Dîvânü Lûgati't-Türk, bir ön sözlük kısmından meydana gelmiştir. Ön sözde yazar Türk dilinin tarifini, lehçelerinin özelliklerini sayar ve dil bilgisi kurallarını, Arapçadakilere kıyasla gösterip tespit eder. Ana dilinin Arapça'dan çok üstün olduğunu söyler ve örnekler verir. Bu arada, o bilgileri nasıl elde ettiğini, nasıl bütün memleketleri gezip dolaştığını da anlatır. İkinci, yani sözlük bölümü, Türkçe kelimelerin Arapça izahlarını kapsar. Bu nedenle, eser, Arapça yazılmış bir Türkçe sözlüktür. Ya da Türkçeden Arapçaya sözlüktür. Arapça dil bilgisindeki şekillerine göre sıralanmış 7500'den fazla kelime hakkında açıklama yapılmıştır. Büyük bilgin bu açıklamaları yaparken kelimelerin nerelerde ve hangi anlamlarda kullanıldığını göstermiştir. Bu esere ve onu izleyen başka eserlere kadar yazılı edebiyat örneklerimiz bilinmediği için, daha önceki yüzyıllara ait sözlü edebiyat örneklerini Kaşgarî'nin kitabından öğrenmekteyiz. Ağıtlar, koşmalar, atasözleri ve nazım şekillerinden başka destanlaşmış kahramanların varlığını da yine Dîvânü Lûgati't-Türk'ten öğrenmiş bulunuyoruz. Bu sebeplerden dolayı Kaşgarlı Mahmut'un Dîvânü Lûgati't-Türk'ü hem dil, hem edebiyat, hem toplum ve sosyoloji tarihimiz bakımından çok önemli belgeleri toplayan bir kaynaktır.

Lütfen, soruları okuduğunuz metne göre yanıtlayınız.

1. Kaşgarlı Mahmut, kaçınıcı yüzyılda yaşamıştır?
 - A) XII. Yüzyıl
 - B) XI. Yüzyıl
 - C) X. Yüzyıl
 - D) XV. Yüzyıl
 - E) IX. Yüzyıl
2. Kaşgarlı Mahmut'un ünlü eserinin adı nedir?
 - A) Kutadgu Bilig
 - B) Atabetü'l Hakayık
 - C) Divan-ı Lügati't Türk

- D) Risaletün Nushiye
E) Divan-ı Kebir
3. Kaşgarlı Mahmut, ünlü eserini hangi amaçla yazmıştır?
A) Türkçeyi Araplara öğretmek amacıyla
B) Türkçeyi Farisilere öğretmek amacıyla
C) Arapçasını geliştirmek için
D) Kalıcı bir eser bırakmak için
E) Arapçayı yermek için
4. Bu eser, hangi tarihler arasında yazılmıştır?
A) 1080-1084
B) 1071-1072
C) 1025-1029
D) 1072-1074
E) 1049-1055
5. Kaşgarlı Mahmut'un ünlü eseri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
A) Bir hatıra kitabıdır.
B) Bir masal kitabıdır.
C) Bir tıp kitabıdır.
D) Bir şiir antolojisidir.
E) Arap harfleriyle yazılmış Türkçe bir sözlüktür.
6. Kaşgarlı Mahmut, nerede ve kaç yılında vefat etmiştir?
A) Basra - 1077
B) Halep - 1083
C) İstanbul - 1069
D) Kaşgar - 1090
E) Semerkand - 1093
7. Aşağıdaki Türk lehçelerinden hangisi Kaşgarlı Mahmut'a göre en kolay öğrenilen lehçedir?
A) Oğuz
B) Yağma
C) Tuhsi
D) Türkmen
E) Çiğil

8. Divan-ı Lügatit't Türk'ün ön söz bölümü için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bu bölümde Türk dilinin tarifi vardır.

B) Türk lehçelerinin özellikleri vardır.

C) Bu bölümde Türkçe kelimelerin Arapça izahları vardır.

D) Türk dil bilgisi kuralları ve bunların Arapçadaki ile karşılaştırması vardır.

E) Kaşgarlı Mahmut, bütün memleketleri nasıl gezdiğini anlatır.

9. Aşağıdaki devletlerden hangisi Türkçeyi resmî dil olarak kabul etmiştir?

A) Endülüs Emevi Devleti

B) Karahanlı Devleti

C) Gazneliler Devleti

D) Abbasi Devleti

E) Memlûklüler Devleti

10. Aşağıdakilerden hangisi Divan-ı Lügatit't Türk için söylenemez?

A) Türkçe kelimelerin nerelerde ve hangi anlamlarda kullanıldığını göstermiştir.

B) Bu esere kadar Türk dilinin yazılı edebiyat örnekleri bilinmemektedir.

C) Destanlaşmış kahramanların varlığını bu eserle öğrenmekteyiz.

D) Eser, dil, edebiyat, toplum ve sosyoloji tarihi bakımından önemli belgeleri toplar.

E) Türk dilinin ilk yazılı edebiyat örneğidir.

İSMAİL GASPIRALI

(1851-1914)

Büyük düşünce adamlarından biri olan Gaspıralı İsmail Bey 1851 yılında Kırırında dünyaya geldi. Henüz on yaşındayken Akmesit Lisesine gönderilen İsmail Bey orda iki sene kaldıktan sonra askeri okula nakledildi. Daha sonra Moskova Askeri Lisesine gitti. Ama kısa bir süre sonra okuldan ayrıldı ve Rusça

öğretmenliği yapmaya başladı. Daha sonra sistemleştireceği eğitim uygulamalarını ilk burda gerçekleştirmeye başladı. Gaspıralı yarım kalan eğitimini tamamlamak amacıyla 1871 yılında Paris'e gitti ve 1874'e kadar orda kaldı. Ülkesine dönüp belediye başkanı seçildiği tarih olan 1878'e kadar kendini okuyarak yetiştirmeye devam etti. Bahçesaray Belediye Başkanı olduktan sonra 1873'de Tercüman gazetesini çıkardı. Bu gazetede dil ve eğitim hakkındaki yazılarıyla fikirlerini açıklamaya çalıştı.

Gaspıralı İsmail Bey 11 Eylül 1914 Cuma günü Bahçesaray'da vefat etti. Onun Türkçe konuşan herkes tarafından kullanılabilir bir yazı dili ortaya koymak için gösterdiği büyük gayret o günün şartlarında büyük bir çalışma istiyordu.

Gaspıralı aslında sadece dilde değil kültürün bütün alanlarında toplumca bir yenilenme düşüncesiyle ortaya çıkmıştır. Bu yenileşmenin temel kuralı ise Tercüman gazetesinde başlığın hemen altında yer alan: "Dilde, fikirde, işte birlik"ti. Bu kelimelerle özlü bir şekilde özetlenen düşüncenin ana çerçevesi kısaca şunlardı: okulları modern metotlarla yenilemek; Türkçe konuşan herkes için ortak bir yazı dili oluşturmak; eğitim ve öğretim işlerinin yürütülebilmesi için hayır kurumları kurmak.

Gaspıralı dilde birlik idealinin gerçekleşmesi için de Türkçeden mümkün olduğu kadar yabancı kelime ve kuralları çıkarmayı ve her şivede kullanılabilir yerel kelimeleri almayı öngörüyordu. Sonunda öyle bir dil kurulmalıydı ki bir dostunun yazdığı mektupta da söylediği gibi Türkistan steplerindeki Türk deveçileriyle İstanbul'daki kayıkçılar ve hamallar bile rahatça anlaşabilmeliydi. Gaspıralı bu amaçla Tercüman'ı Türkçe konuşulan hemen her yerde okunan bir gazete haline getirmeyi başarmıştır. Onun çabalarıyla farklı ülkelerdeki otuz beşten fazla gazete ve dergide, hikâye ve romanda Gaspıralı Dili kullanılmıştır.

Eğitimde modernliği savunan Gaspıralı 1884 yılında Bahçesaray'da ilk yeni tarz okulun açılmasına ön ayak oldu. Bu okulda kendisinin yazdığı okuma kitabı okutulacaktı. Bu kitaplarla kendi metodunu uygulamaya başladı. Ne var ki eski metodu savunanlar buna karşı çıktılar. Onların etkisiyle halk da onun

açtığı okula karşı cephe almıştı. Okul açılalı kırk beş gün olmuştu. Gaspıralı ve arkadaşları elde ettikleri sonucu göstermek için şehrin ileri gelenlerini okula davet ettiler. Daveti kabul eden çok az sayıdaki misafirler, öğrencilerin kırk beş günde, her gün sadece dörder saat çalışarak okuyup yazmasını öğrendiklerini görünce gözyaşlarını tutamadılar.

Bu olaydan sonra ünü epeyce yükselmişse de onu eleştirenler “çabuk öğrenilen bilgi çabuk unutulur” gibi gerekçelerle eleştirilerini devam ettirdiler. Bunun üzerine Bahçesaray pazarındaki bir kahvehanede bir akşam okulu açarak yirmi kadar hamalı ve bakkal çırağını davet eden Gaspıralı kırk akşam özellikle kendisi ders vererek hepsine okuma yazma öğretmiştir.

Gaspıralı İsmail Bey Türkçe sevdalısı büyük bir eğitimci ve düşünce adamıydı. Hayatı boyunca Türkçenin gelişimi ve insanların eğitimiyle ilgili çalışmalar yaptı.

Günümüzde de hala Türkçeye yaptığı çalışmalar unutulmamış ve kendisi hep hayırla anılmıştır.

I. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Hangi gazeteyi çıkarmıştır ve bu gazetede hangi konularda yazmıştır?
2. Gaspıralının ideolojisini yansıtan ve Tercüman gazetesinin başlığının altında yazan slogan nedir? Bu sloganda ne anlatmak istiyor?
3. Gaspıralı hayatı boyunca hangi konularda çalışmalar yapmıştır?
4. İsmail Gaspıralı başarılı olmuş mudur?
5. Sizce Gaspıralı'nın düşünceleri ütopya mıdır?

II. Aşağıdaki test sorularını dinlediğiniz metne göre yanıtlayın.

1. Gaspıralı yarım kalan eğitimini tamamlamak üzere 1871 yılında’e gitti

- A) İstanbul C) Moskova
B) Paris D) Roma E) Pekin

2. Gaspıralı'nın çıkardığı gazetenin adı nedir?

- A) Hürriyet C) Tercüman E) Hakikat
B) Zaman D) Milliyet

3. Gaspıralı 40 günde okuma yazma öğretince onu çekemeyenler nasıl bir savunmayla onun başarısını kabul etmemişlerdir?

- A) Çabuk öğrenilen bilgi çabuk unutulur
B) Herkes bunu öğrenemez
C) Bütün millete bu şekilde ulaşamazsın
D) Bunun için maddi kaynağın yok.
E) Ders verdiğin kişiler genç insanlardı.

4. Gaspıralı'nın oluşturduğu dele ne ad verilmiştir?

- A) Genel Türkçe C) Genel Dil E) Gaspıralı Dili
B) Hedef Dil D) Kolay Dil

5. Gaspıralı dilde birlik idealinin gerçekleşmesi için ne yapmak gerektiğini düşünüyordu?

A) Türkçenin mümkün olduğu kadar yabancı kelime ve kuralları çıkarmayı ve her şivede kullanılabilecek yerel kelimeleri almayı öngörüyordu.

B) Batıdan alınan kelime ve kavramları kullanmak gerektiğini düşünüyordu.

C) Bir kurul oluşturup kelime seçimi yapılmalı.

D) Kendinin oluşturacağı kuralları bütün dillerin uyması gerektiğini öngörüyordu.

E) Dildeki doğu kökenli sözcükler çoğaltılmalı Batı kaynaklı kelimeler azaltılmalı.

III. Metne göre aşağıdaki cümlelerin doğru olanını “D”, yanlış olanını “Y” olarak işaretleyin.

1. Gaspıralı İsmail Bey Türkçe sevdalısı büyük bir eğitimci ve düşünce adamıydı. ()

2. Gaspıralı İsmail Bey çalışmalarında hep yalnız kalmıştır. ()

3. Gaspıralının çalışmaları hiçbir zaman başarılı olmamıştır. ()

4. Gaspıralının öğrencileri 15 günde okuma yazma öğrendiler. ()

5. Gaspıralı aslında sadece dilde değil kültürün bütün alanlarında toplumca bir yenilenme düşüncesiyle ortaya çıkmıştır.

()

IV. Aşağıdaki kelimelerle cümle kurunuz.

1. Nakletmek
2. Gayret
3. İdeal
4. Cephe almak
5. Eleştiri

BAHAR GİBİ BAHAR

Uzun zamandır böylesi olmuyordu, bahar bu kadar kendini göstermiyor, bizi sevindirmiyordu. Tabii felaket senaryolarının en dehşet verici versiyonlarının arka arkaya sıralandığı şu dönemde, bir iklim sürprizi ile karşı karşıyayız.

Sizleri bilmem ama ben bu sürpriz baharı büyük bir sevinç ve coşkuyla karşılıyorum. Kapıdan çıkar çıkmaz aldığım o taze bahar kokusu, o tabiat heyecanı, o gözleri kör etmeyen tatlı ışık, çayırı çimeni saran yeşillenme telaşı, dallara düşen beyaz çiçekler, patlamaya hazır tomurcuklar, kuşların muhteşem sevinç gösterileri... Ne zamandır “Artık hiç bahar gelmiyor, kış bitiyor, yaz başlıyor” diye kendi aramızda konuşup duruyorduk değil mi? Aman bu sene de nasılsa öyle oluyordur deyip baharı ıskalamayın. Dışarıda gerçekten bahar var, bahar gibi bahar...

Doğrusu işler güçler nedeniyle kendimi henüz kırlara vuramadım. Pencereden bakarak, balkona çıkarak, işe gittiğim yolları hafiften uzatarak bahara dokunmaya çalışıyorum. Yani farkındayım, bu bahar bir yerlerden sızarak benim kısırılmış hayatımı bile kaplayabilen bir bahar... Her şeyden çok sıkıldığım, çok yorulduğum bir zamanda beş dakika, on dakika başımı yastığına koyup dinlendiğim, tazelendiğim bir bahar... Sizler de yapın, lütfen yapın. Hemen şimdi, bulunduğunuz yerden çıkın, yapamıyorsanız bir pencere açın, bahara “Merhaba!” deyin. Sitemle nerelerde kaldığını sorun, gelmekle ne iyi ettiğini söyleyin, “Her zaman bekleriz” deyin. El sıkışın, kucaklaşın, baharı iki yanığından doyasıya öpün,

koklayın.

Seneye yine gelir mi, etrafımızı kuşatır mı, yüreğimizi heyecana boğar mı, ruhumuzu canlandırır mı, bunların hiçbirinin garantisi yok artık. Bulduğumuz baharı bağrımıza basacağız çaresiz. Daha kaç bahar göreceğiz, bunu bile düşünsek yeri... Çünkü küremiz ısındı, mevsimlerin dengesi bozuldu. Yazlar kışlar uzadı, sonbahar azaldı, bahar neredeyse hiç kalmadı. Piyango gibi kırk yılda bir çıkıyor artık bahar... Öyle ki kazık kadar kimi çocuklar için bu bahar gerçekten ilk bahar!..

Şunu da düşünmek lazım, yazılan felaket senaryolarının elbette bilimsel temeli var, her şeyi o kadar tüketiyoruz ki bunları hak etmediğimizi de söyleyemeyiz. Ama unutmayalım, rahmet diye bir şey var, Allah isterse dünyanın bütün senaryoları durur, duruyor. Bu bahar, biraz da böylesine bahşedilmiş bir bahar...

Birazdan yazıya noktayı koyacağım. Sanal hayata düğümlenmiş gözlerimi çözeceğim, binlerce tonluk bir ağırlıkla aşağıya doğru çekilmekte olan bedenimi toparlayıp masanın başından uzaklaştıracam. Ayakkabılarımı giyip kendimi baharın kucasına atacağım. Üç beş kare fotoğraf çekeceğim, bu baharın hatırası olarak... Sonra toprağa dokunacağım, çimlere dokunacağım, bahar dallarına dokunacağım. Ağaçları şenlendiren serçelere selam duracağım. Sonra direksiyonu bahara bırakacağım. Beni nereye götürürse oraya gideceğim. İtirazlarımla hiç canını sıkmayacağım. Gönlünü hoş edeceğim. Yine gelsin diye, yine gelip beni bulsun diye, rutini bozsun, güzelliğiyle hayatımı aksatsın diye... Bütün kapıların öyle ya da böyle aslında hayata açıldığını anlatsın diye...

Bu bahar gerçekten de bahar gibi bir bahar...

Ruhuma ne yaptı hele bir bakın!

Lütfen aşağıdaki soruları metne göre cevaplandırın.

I. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Yazarın bizlere tavsiyesi nedir?

.....

2. Mevsimlerin dengesinin bozulmasının sebebi nedir?

.....

3. Yazar neden heyecan yaşamaktadır?

4. Yazar niçin baharı “sürpriz bahar” diye nitelendiriyor?

5. “Sanal hayata düğümlenmiş gözlerimi çözeceğim” sözleriyle ne demek istiyor?

II. Aşağıdaki test sorularını okuduğunuz metne göre yanıtlayınız.

1. Yazar hangi sürpriz ile karşı karşıyadır?

- A) Baharın gelmesi sebebiyle
- B) Kış gelmesi sebebiyle
- C) Yaz gelmesi sebebiyle
- D) Kar yağması sebebiyle
- E) Çiçeklerin açması sebebiyle

2. Niçin tabiatın dengesi bozulmuştur?

- A) Dünyanın yörüngesinin bozulması sebebiyle
- B) Küremizin ısınması sebebiyle
- C) İnsanların ahlakının bozulması sebebiyle
- D) Hayvanların azalması sebebiyle
- E) Suların bitmesi sebebiyle

3. “Son noktayı koymak” deyimini aşağıdakilerin hangisinde gerçek anlamda kullanılmıştır.

A) Bu konuya son noktayı koydum, artık konuşmak istemiyorum

B) Yazacağım metin bitti ve son noktayı da koydum.

C) Evliliğime son noktayı koydum

D) Senle olan dostluğuma son noktayı koyuyorum.

E) Bu ev meselesine artık bir son noktayı koysanız diyorum.

4. “kazık kadar çocuklar” sözüyle karşılanan anlam nedir?

A) Bebekler

B) Aptal çocuklar

C) Yaşı büyük gençliğe yakın çocuklar

D) Erkek çocuklar

E) Kız çocuklar

5. Yazar kimin gönlünü hoş edecektir?

- A) Eşinin
- B) Çocuklarının
- C) Baharın
- D) Arkadaşının
- E) Annesinin

III. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanını “D”, yanlış olanını “Y” olarak işaretleyin.

1. () Bahar yazarın ruhunu okşamış ve mutlu etmiştir.
2. () Uzun zamandır böyle bir bahar gelmemiştir
3. () Yazar işleri güçleri düşünmüyor ve kendini kırlara vuruyor.
4. () Felaket senaryolarının bilimsel temeli yoktur ve uydurmadır.
5. () Yazlar kışlar kısalmış, sonbahar uzamıştır, kış neredeyse hiç kalmamıştır.

IV. Aşağıdaki kelime, kelime gruplarını kullanarak anlamlı cümle kurunuz.

1. Iskalamak
.....
2. Sitem
.....
3. Son noktayı koymak
.....
4. Bağına basmak
.....
5. Rutin
.....

HAYATIM ROMAN DİYEN İNSANLAR

Bazen tanıdığım ya da tanıştığım insanları roman karakteri gibi görüyorum. Öyle insanlar var ki muhteşem roman kahramanları olabilirler.

Üstelik onlar da farkındadır sanki bu durumun. Kendi hikâyelerini anlatmak isterler. Belli ki anlaşılacak isterler. Sadece anlaşılacak değil, bir de yazılmak isterler. İlgimi çekiyor bazı kadınların “Hayatım roman, dinleseniz de yazsanız keşke!” demeleri. İlgimi çekiyor gündelik hayatta son derece utangaç, kendi halinde olan insanların bile gizliiden gizliye hayatlarını bir yazara anlatmak istemeleri. Kitaplaşmak istemeleri. Bir de kendi hikâyelerini kendileri yazmak isteyen nice insan tanıyorum. Ertelenen bir gelecekte, beklenen bir emeklilik evresinde oturup hayatlarını adım adım yazmayı isteyenler.

“Günün birinde bir tekne alıp her şeyi bırakacağım. Sonra ver elini deniz, ver elini huzur. Valla billa ahdım olsun altı ay karaya ayak basmaya niyetim yok, bir açılısam... O zaman yazacağım hayatımı”. diyor adam.

Mesleği bankacılık. Son derece işkolik. Ne edebiyatla işi var ne kitaplarla. Pek bir şey okuyamamaktan şikâyet ediyor sık sık. Ama işte günün birinde her şeyi bırakıp yazmak istiyor. Hem de mesleğiyle ilgisi alakası olmayan bir kitap yazmak arzusu. Kendi hayatını, kendini anlatmak arzusu ertelenen bir borç gibi birikmiş yüreğinde sene be sene....

Gerçek ismi saklı kalsın, biz ona Tam-Gaz-Son-Hız Bey diyelim. Hani şu çalışmadan duramayan, oturduğu yerde rahat batan, evini ailesini seneler seneler boyu işleri için ihmal eden, bunun da farkında olan, acısını duyan, gene de koşturmaktan vazgeçemeyen iş ve hız ve adrenalin meraklıları vardır ya, onlardan biri bu lafların sahibi. Karısı bir kenardan dinliyor. Sessiz, mânidar bir tebessümle. Yüzünde “atma Recep din kardeşiyiz” diyen bir ifadeyle. Biliyorum ki çok seviyor eşini; ama çok da kızıyor ona, hep kızıyor. Onun da gerçek ismini saklayalım. Hâlâ-Âşık-Ama-Hep-Kırgın Bayan diyelim.

“Depolayacaksın yiyeceğini içeceğini, bir de okunacak kitapları yığacaksın tepeleme. Bunca koşturmadan kitap mitap okuyamaz oldum. Tekneye yığarım okumak istediğim tüm kitapları. Tamamdır, ne televizyon ne bilgisayar isterim. Blackberry’i bile kapatırım. Bir de sınır koyarım kendime. Yüz kitabı devirmeden

karaya dönmek yok diye. Peş peşe yüz tane kitap!”

“Çok duyduk bu lafları.” diye araya giriyor Hâlâ-Âşık-Ama-Hep-Kırgın Bayan kocasının gözünün içine baka baka. Sonra bana dönüyor: “Sen söyle. Bu bir roman olsa, bizler de roman karakterleri olsak, sonunda şu tekne işi ne olurdu? Hayatını yazar mıydı bir tekneye kapanıp?”

Bu bir roman olsa, onlarda roman karakterleri, değişik şekillerde yazılabilirdi hikâyenin devamı. Tam-Gaz-Son-Hız Bey seneler sonra teknesine kavuşur; ama denize açılır açılmaz dipsiz bir yalnızlık ve ıssızlık içinde bulurdu mesela kendini. Dayanamazdı. Medeniyetten uzak olmaya değil, hatta bilgisayarından, telefonlarından, iş yemeklerinden bile uzaklaşmaya değil, kendi kendisiyle baş başa kalmaya dayanamazdı. Uğraşacak iş, koşturacak tempo kalmayınca kendi içindeki sesleri dinlemek zorunda kalır, kendi yüreği ve beyni ve geçmişiyle konuşmaya başlardı. Susuyorum. Bu bir roman olsa, onlar da roman karakterleri, birilerini incitmeden yazması zor olurdu bu hikâyeyi.

Lütfen, soruları okuduğunuz metine göre tamamlayınız.

1. Yazarın gözünde herkes kim olarak görünmektedir?

- A) Birer sanatkar olarak
- B) Aydın kimseler olarak
- C) Birer romancı olarak
- D) Birer roman kahramanı olarak
- E) Birer aktör olarak

2. Yazarın kahramanları neden şikayetçiler?

- A) Devrin acımasız olmasından
- B) İşlerinin çok olmasından
- C) Kendilerine kimsenin değer vermediğinden
- D) Eşiyle anlaşamadığından
- E) Kendilerine zaman ayıramadıklarından

3. Yazar kahramanına neden “Hâlâ-Âşık-Ama-Hep-Kırgın Bayan” adın takmaktadır?

- A) Çünkü kadın hep sevgilisini aramıştır.
- B) Kadın her gördüğü erkeğe aşk olmaktadır.

- C) Kadın kendisine aşktır.
- D) Eşinin kusurlarını bildiği halde seven kadın
- E) Çok dedikonu yapan ve komşu komşu gezen kadın.

4. Yazar kahramanına neden “Tam-Gaz-Son-Hız Bey” adını takmaktadır?

- A) Çünkü adam hep tatili hayal etmektedir.
- B) Adam yalancı züppenin biridir.
- C) Hep eşini aldatan tiplerden biridir.
- D) Ailesi için herşeyi adayan adam.
- E) İşkolkik hep iş peşinde olan adamdır.

5. Yazar kahramanlarının genel ortak özellikleri nelerdir?

- A) Eşlerini aldatmaları
- B) Kendilerine zaman ayıramamaları
- C) Eşlerini çok sevmeleri
- D) İşlerini çok sevmeleri
- E) İşkolkik olmaları

6. Lütfen, soruları doğru “D”, yanlış “Y” olarak işaretleyin.

- A) () Tam-Gaz-Son-Hız Bey sürekli okumaya vakit ayıran biridir.
- B) () Yazarın çevresindeki insanlar romanlarda karakter olarak geçmek istemezler.
- C) () Yazar hayata ve çevresine roman ve roman karakterleri olarak bakıyor.

BAŞARININ İLK DÜŞMANI TEMBELLİKTİR

Yetişme ve başarılı olma yolunun genç yolcusu! Bil ki, tuttuğun yolda birçok tehlikeli geçitlerin ve yol kesen düşmanların var. Gerçi bunlara yalnız sen değil, hayat yolunun her yolcusu rastlayabilir. Fakat bu düşmanlar, senin gibi hayatın henüz eşliğinde bulunan tecrübesiz masumlara musallat olmayı çok sever. Senin bunlarla pençeleşecek ve bu düşmanları alt edecek silahların yok değildir. Elverir ki, sen bu silahları kullanabilesin. Kullanmayı bilmez de bir defa alt olursan, bir daha belini kolayca doğrultamazsın. Müsaade et de sana, evvela, yolunu bekleyen düşmanları ve rastlayacağın tehlikeleri göstereyim.

Başarılı olma yolunda senin ilk büyük düşmanın tembelliktir. Burada sana tembelliği tarif edecek değilim. Onu sen, ben, hepimiz az çok tanırız. Yalnız ben sana şunu söyleyeceğim ki, tembellik insan karşısına çıkıp da mertçe savaşan bir düşman değildir. Tam aksine eski peri hikayelerindeki kahramanlar gibi, şekilden şekile girerek ve bin bir hile kullanarak alt etmeye çalışan bir namerttir. Tehlikesinin büyüklüğü de buradan gelmektedir.

Tembelliğin; yerine, adamına ve çağına göre girmediği kalıp yoktur. Herkesin mizacına göre tavır alır ve konuşur. Dilimizde aldığı çeşitli isimlerde onun bu sinsiliğini gösterir. Tembelliğin bir adı havailiktir. Bir adı gevşeklik, bir adı hoppalık ve züppelik, bir adı uyusukluk, üşengeçlik, keyfine düşkünlük, tenseverliktir. Tembellik herkesin karşısına her zaman aynı kılıkla çıkmaz. O mesleksiz bir aktör gibi daima rol değiştirir. Bazen samimi ve iyilik sever bir dost tavrı alır. Bazen en meşru bir mazeret kılığına girer, hasta olur, yorgun düşer ve herkesi haline acındırır. Bazen iş yapar görünür; hakikatte hiçbir şey yapmaz. Bazen tatlı bir dille konuşur ve gönül çeler. Onun kandırıcı bir felsefesi ve safsata ilmiklerinden örülmüş bir edebiyatı vardır. Tembelliğin kitabından sana bazı parçalar okuyayım da dinle:

Adam sen de... Çalışanlar ne olmuş sanki?... Üzme kendini şu ölümlü dünyada, çalışmak yıpranmaktır. Hayat dediğin bir şanstır. Şansın varsa, herşeyin var demektir. Şansın yoksa kendini parçalasan da birşey olamazsın. Zaten suyu getiren de testiye kıran da bir... Sen testiye kır, suyu başkaları getirsin de afiyetle iç... Hem bir işin olacağı varsa sırt üstü yatsan da olur, olacağı yoksa, yırtınsan da olmaz.. Hele dursun bakalım, şimdi söyle yaslan da yarın yaparsın.

Hem sana çalışmak yaramıyor, iştahın kaçıyor, neşen sönüyor. Huy bu ya, ben bütün sene kitabı, defteri koltuğunda gezmekten; hele kütüphane köşelerinde pineklemekten hoşlanmıyorum. Sınavlara şöyle yirmi gün, bir ay kala kafayı vurur, dersleri hazırlar ve sınavları mis gibi geçerim... Nedense benim yalnız sınav üstü zihnime bir açıklık geliyor; sene içinde sanki uykudayım. Hem ne gerek var, muvaffak olanın ve olmayanın gideceği mezarlık değil mi? Dünyaya insan ber defa gelir, hayattan zevk almaya bak.

Tembelliğin kitabında daha neler neler var. Bildiğin şeylerle

başını ağrıtmayayım. Yalnız şunu söyleyeyim ki, eğer tembel isen ve tembelliğin organik bir hastalıktan ileri gelmiyor da psikolojik bir gevşeklik, uyuşukluk, üşengeçlik, hoppalık ve havailik şeklinde ise iredeni kullanmak suretiyle başarının bu düşmanını yenebilirsin.

Aşağıdaki test sorularını cevaplayın.

1. Yazar başarıyı neye benzetiyor?

- A) Yola B) Denize C) Gökyüzüne
D) Yelkene E) Kitaba

2. Hayatın her yolcusu neye rastlayabilir?

- A) Yokuşa B) Engele C) Arkadaşa
D) Yolcuya E) Yönetmene

3. Başarının düşmanları en çok kimleri rahatsız eder?

- A) Tembelleri B) Yaşlıları C) Tecrübeli kişileri
D) Çocukları E) Tecrübesiz kişileri

4. Aşağıdakilerden hangisi tembelliğin öğütlerinden değildir?

- A) Bugünün işini yarına bırakma!
B) Üzme kendini şu ölümlü dünyada, çalışmak yıpranmaktır!
C) Sen testiyi kır, suyu başkaları getirsin!
D) Dünyaya insan bir defa gelir, hayattan zevk almaya bak!
E) Şansın varsa herşeyin var demektir!

5. Aşağıdaki kelimelerden hangisi züppelik kelimesinin eş anlamıdır?

- A) Sadelik B) Güzellik C) Gösteriş
D) Yapmacık E) Çalışkanlık

6. Aşağıdakilerden hangisi başarının düşmanlarından değildir?

- A) Gevşeklik B) Üşengeçlik C) Tembellik
D) Uyuşukluk E) Çalışkanlık

7. Bu metnin ana fikri nedir?

BİZİM KÖYDE ORMAN YANGINI

Bizim köyde, yaz aylarında, köy tellalı, dut ağalarda olurdu. Ormandan ufacık bir duman kabarsa, köy tellalı, dut ağacının dalma çıkar ellerini boru gibi yapar, ünlerdi. Herkes çeşme başına koşmaya başlardı.

Balta, kazma, kürek çapa bıçak eline ne geçerse alır, yangına doğru koşardı. Çocuklar: “Biz de gideceğiz, biz de göreceğiz.” diya birbirini arkasına dizilirler, koşuşurlardı.

Yangın yerine kuş gibi gitmek, duman yayılmadan, yangın büyümeden bastırmak lazımdı. Övle, yolda oyalanmaya, yolu uzatmaya gelmezdi. Dumanın kabarmasıyla alevlerin dil uzatması, çalıları, ağaçları yiyip yutması bir olurdu.

Bizim köy, etrafta dağlarla çevrili bir çukurun meyilli sırtına kurulmuştur. Bu ufak dağlar arasında meltem erken çlkar. Yapraklar hemen titremeye başlar. Bazen, meltem yangını önümne katar, eteklerden alır, tepeleri, dağları aşırıncaya kadar kovalar, gider.

Ormandaki yangını sıçratmamak için olağanüstü bir hız gerekir. Sıçrayan yanık kozalaklardan çıkan kıvılcımlardan ormanın beri yanında ani bir duman kalkar, yangın belirirdi. Köylüler hemen ateşin üstüne atlarlar, ayaklarıyla çiğnerlerdi.

Tabanı yanmış çakallar, kuyruğu kavlamış tilkiler, sakat kurtlar, tavşan, sancar, yılan... binbir böcek perişan bir halde sürüne gelirler. Karşılarına çıkan insandan kaçmak şurda dursun, onu görmezler bile. Hatta yaban hayvanları, insanın üstüne üstüne gelirler. Kuzu gibi sokulurlar. İnilti, vızılı ve yangının korkunç uğultusu insanın aklını başından alır.

Yuvasında yavruları kalmış kuşlar, dumanlar arasında çırpına feryat eder. Yılanların, kertenkelelerin, kaplumbağaların dönüp arkaya bakması... acıların en dayanılmazıdır.

Yangını atlatmak, beri sırtlara sıçratmamak için, günlerce dağlarda kalari, myangın yerlerinde geceleyen kurtlar çoktur. “Korkmadın mı?” diye soran köylülere, “Ne varmış korkacak, yangının çıktığı yerde böcek olmaz?” derlerdi.

Dünyanın en korkunç, en acıkh manzaralarından biri, belki birincisi yanan orman sahasıdır. Ağaçların gövdesi simsiyah olur. Dalları kara kara, uçları incelmış, bükülmüş, burkulmuştur. Dallar kömür, yapraklar küldür.

Bizim köylüler, orman kolcusunun, jandarma erlerinin kendilerini yangın söndürmeye çağırmaalarını beklemezlerdi. Yangın söndürmeye gitmekten kaçan erkek, savaştan kaçanlara benzetilir kınanırdı.

KELİMELER

ünlemek	: 1. Yüksek sesle çağırmak 2. Yüksek sesle bildirmek.
aklını başından almak	: Düşünemeyecek bir duruma getirmek, çok şaşırtmak
kınamak	: Yapılan bir işin kötü olduğunu belirten bir biçimde söz söylemek, ayıplamak.
pürçük	: Bitkilerin saçaklı kökü ve ya püskülü.

Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Yaz aylarında, köylülerin gözünün dağlarda olmasının sebebi nedir ?

.....

2. Okuduğunuz yazıya göre, köy tellalı neyi haber veriyor ? Köyde ne gibi değişiklikler oluyor?

.....

3. Yangının çabuk önlenmesi nelere? Niçin?

.....

4. Ormandaki yangını çevreye sıratmamak için köylüler nasıl hareket ediyorlar?

.....

5. Yangından ormandaki hayvanlar nasıl etkileniyorlar?

.....

6. Hayvanlar insanlara niçin yaklaşıyor?

.....

7. Yangından sonra ormanın görüntüsü nasıl olurmuş?

ÇİÇEK VE UMUT

Çocukluğumun yedi yaşına kadarki altın çağı tütün tarlalarında geçti. Altın çağı diyorum; çünkü renkleri, çiçekleri, ağaçları, küçük badem kabuklarını, deve dikenlerini tanıdığım çağdır bu.

Sanki her şey bana gülümseridi. Toprak, gökyüzü, badem ağaçları ve akşam sefaları... Em güzel gülümseyen de koyu pembe açmış çiçekleriyle akşam sefalarıydı.

Akşam vakti, kavak yaprakları nazlı nazlı kımıldar ve bizi ayaklarımızı yıkamak için tulumbanın başına inerdik, tulumbayı bazen dedeme benzettiğim olurdu. Dedem de öksürü, her öksürme sesi onun sesi onun var olduğuna işaret ederdi.

Ayaklarımızı yıkarken daima yanımızda olur, tulumbanın kenarına çömelir ve bizi seyrederdi. Annem yukarıdan, iyi yakanmamızı, yüzümüzü, ayaklarımızı sabunlamamızı tenbih ederdi. Dedem bunları bakışlarıyla tasdik eder, mavi gözlerinden içimize sevgi akıtırdı.

Yıkama işinden sonra, bütün ilgimiz akşam safalarına kayadı. Tulumbayı çepe çevre sarmışlardı. Yemyeşil yaprakları, incecik dalları ve orta boylarıyla birbirine girmiş, elet tutuşmuş gibi dururlardı. Akşam vakti de koyu pembe çiçekleri kapanmış olurdu.

Her akşam vakti; dedem bize, sabah bu çiçeklerin açtığı anı göstermek için söz verirdi. Fakat biz bu anı, hiç yakalayamadık.

Sabak annem ve bebam tütüne gider, dedemle anne annem tarla evinde kalırdı. Tütüne çok erken gidilir, kahvaltı tepsi taşıırdı. Annemle babamın kahvaltısını dedem götürür, bu görevini yaptıktan sonra bizi kaldırırdı. Bu zamana kadat güneş doğmuş olmazdı. Sırtımıza ceketlerimizi verir ve birlikte tulumbaya inerdik. “Çiçekler bizi beklememişler, açmışlar” diye, çiçeklerin dedeme şikayet ederdik. Dedem “yarın” derdi. Ne güzel şeydi yarını beklemek. Açarken görmesek bile.

- Yüzümüzü tulumbanın soğuk suyuyla değil de çiçeklerin pembe ve yeşilleriyle yıkamış gibi olurduk. Sonra dedem bizi, anne ve babamızın yanına götürürdü.

Bizim aile sabah erken kalkmaktan hiç bir zaman şikayet etmezlerdi. İçimden “Annem, babam, çalışmayı çiçeklerden öğreniyorlar. Çünkü akşam onlar gibi kapanıp, sabah erkenden uyanıp açıyorlar,” dedim.

Kahvaltı tepsisini eve kardeşimle geri getirirdik. Dedem orada biraz daha kalırdı. Biz kuş cıvıltıları içinde çiçeklerin etrafında koşar, şarkılar söylerdik.

Bir sabah yine umutla, akşam sefalarının açacağı anı görmek için kalkmışuk, tulumbanın başına indik. Akşam sefaları açmamıştı.

Şaşırmıştık. Yeni mi açacaklardı acaba? Bekledik sabıla, umutla... Güneş, dağların ardından altın başını gösterinceye kadar bekledik. İçimizde birşeyler eridi, renkler soluklaştı. Çiçekler açmıyordu.

Hala o bekleyişteyim! Kapanan akşam sefaları açılacak ve dedem, tahta merdivenlerden tulumbanın başına inecek ve biz yüzümüzü yıkayacağız.

Ayşe İLKER

KELİMELER

çocukluğumun altın çağı	: En parlak ve mutlu dönemi.
deve diken	: Yol ve tarla kenarlarında yetişen, bonyu 30-100 cm. uzunluğunda bir bitki.
tulumba	: Suyu derin kuyulardan çekmeye ve ya yüksek yerlere iletmeye yarayan araç.
tenbih etmek	: Bir işin yapılmasını öğütlemek.
tasdik etmek	: Doğrulamak, onaylamak.

Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Yazarın yedi yaşına kadarki zamanı nasıl geçmiştir? Bu çağa neden altın çağ diyor?

.....

2. Yazar, dedesi ile tulumba arasında nasıl bir benzerlik buluyor? Neden?

.....

3. Çocuklar, tulumbanın başında sabah temizliğini yaparken anne ve dedesi ne yapıyor?

.....

4. Akşam sefası nasıl bir çiçekmiş? Tanıtınız.

.....

5. Her akşam dede çocuklara ne sözü veriyor? Bu sözü neden bir türlü gerçekleştiriyorlar?

.....

6. Yazarın anne ve babası hangi işte çalışıyorlar? Bu işin özelliğini belirtiniz.

7. Bu metnin ana fikri nedir?

HAYAT AĞACINDA BİR YAPRAK

Çocuk yaşından beri çalışan, yıpranmış elleriyle yapıyordu işini. Çok konuşkan, çok neşeli ve gülyüzlü, diyordu arkadaşları onun için. Oysa o sadece, bütün hüznünü kapıda bırakmayı iyi bilen biriydi, hepsi bu. Kahkahaları, içinde yanan ateşin bir dışavurumuydu, kimse bilmiyordu bunu.

Yasemin'idi adı, geçmişte aşık olmuş, en güvendikleri, sevdasını vurmuş, o'da ona bırakılan son çareyi seçip aşkına koşmuş. Yasemin herşeye rağmen sevdiği adamla evlenmiş.

Yasemin, altı yıldır Ahmet ile evli, aşkı ilk günkü gibi sıcak, dünyanın en güzel varlığına, bir evlada sahip. Her genç kızın kurduğu gibi bir hayali vardı elbet. Hiçbir zaman giymediği beyaz gelinlik, babasının beline bağlamadığı kırmızı kuşak, öpülemeyen eller, mutluluk ve sevinç dolu sözler.

Ahmet'in ailesi hiçbir zaman affetmedi onları, Yasemin'in ailesinin evinde kalıyorlar. İkisi de hergün sabahtan akşama kadar çalışıyor, çalışıyorlar ama ne yetiyor ne de artıyor. Hayatlarının ne kadar kısa yada uzun olduğunu bilmeden, çocuklarının yanında olamadan, ailelerinin suçlayan bakışlarına katlanarak yaşıyorlar.

Yasemin bazen düşünüyor, sevdanın bedeli bu kadar ağır mı olmalı? Ben sevmişim, ailem neden buna saygı duymadı, neden kendimi suçlu duruma düşürmemi sağladı? Bir şekilde evlenmişim neden destek olmadı? Biz karnımızı zor doyururken onlar evlerinde bedava oturduğumuz için bizden faturalarını ödememizi istiyorlar, çocuğumu parasızlık yüzünden kreşe yollayamazken öz annem benden çocuğuma baktığı için para bekliyor. Biliyorum, ailem vefasızlığımın bedelini vefasızlıkla ödetiyor, biliyorum ama sesim çıkmıyor.

Sevdam için herşeyden vazgeçtim, gelinlikten, ailemden belki şimdi de çocuğumdan. Yaşamak için çalışmak zorundayız, kimseden yardım göremediğimiz için, birşekilde cezalandırıldığımız için.

Oğlum birgün beni yanında olmamakla suçlayacak, ne derim bilmiyorum, oysa herşey hep birarada durmak için, değer verdiğim herkez için. Umarım birgün savaşımızın nedenini anlar. Anlayamadığı tek şey ise aşka açılan savaş olacak. O'da benim gibi bunu hiçbir zaman anlayamayacak.

A. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Yasemin'in hayali neydi ? Hayalini gerçekleştirebilmiş miydi?

.....

2. Ailesi neden onlara iyi davranmıyordu?

.....

3. Yasemin ve Ahmet aşkları için neler yapmışlar?

.....

4. Yasemin yaptıkları bu davranış için pişman mıdır?

.....

5. Yasemin oğlu hakkında ne düşünüyor?

.....

6. Sevgi ile aşk arasındaki fark nedir ?

.....

7. Yaseminin yerinde siz olsaydınız ne yapardınız ?

.....

B. Kelimeleri kendi dilinizde çeviriniz ve tanımını yapınız.

kuşak-

gelinlik-

parasızlık-

kreş-

değer-

LÜTFEN KEMERLERİNİZİ TAKINIZ

Uçakta seyahat edenler iyi bilirlir, hava yolculuğu esnasında uçak kalkarken. İnerken ve kötü hava şartlarında uçarken, görevliler şu uyarıyı yaparlar “Lütfen kemerlerinizi bağlayınız!”.

Hatta görevliler iyi hava şartlarında bile bütün yolculuk boyunca kemerlerin bağlı kalmasını önerirler.

Yolcularınkemer kullanarak araca veya koltuğa bağlanmalarının geçmişi on dokuzuncu yüzyıla dayanır. İlk defa 1885 yılında bozuk yollarda seyreden at arabaları ve posta arabaları, sarsıntı yüzünden yolcular arabadan düşmesin diye kemer kullanmaya başlamışlardı. Amerika Birleşik Devletleri Hava Kuvvetleri'nde uçaklarda pilotların kayış kemerle koltuğa bağlanmalarının başlangıcı ise 1910 yılına rastlar. 1922 yılında da yarış otomobillerindeki sürücüler emniyet kemeri kullanmaya başlamışlardır.

Günlük yaşantımızın bir bölümü haline gelen trafik ise emniyet kemeri ile 1969 yılında tanıştı. Emniyet kemeri kullanma yükümlülüğü ilk defa 1969 yılında Çekoslovakya'da ve 1970 yılında da Fildişi sahillerinde uygulanmaya kondu. Daha sonraki yıllarda bu uygulama diğer ülkelere yayılmaya başladı.

Bugün birçok ülkede hem karayollarında hem de şehir içi trafiğinde seyrederken emniyet kemerinin takılı olması mecburiyeti vardır. Kısacası direksiyon başına oturan sürücü derhal emniyet kemerini takacaktır. Bu kural yalnız sürücü için değil, ön koltukta oturan herkes için geçerlidir. Avusturya, Kanada, Norveç, İsveç gibi bazı ülkeler işi daha sıkı tuttular ve otomobilin arka koltuğunda oturanlara da emniyet kemeri takma yükümlülüğünü getirdiler. Bu sebeple otomobil firmaları artık yeni modellerin de arka koltuk emniyet kemerini standart olarak yapıyorlar. Yine bazı ülkelerde otobüslerin ön sıraları ile en arka sıradaki koridor hizasına gelen arka koltukta da aynı mecburiyet vardır. Bu ülkelerde kamyonlar ve minibüsler de bu kapsam içerisine alındılar.

Otomobilin içerisinde herhangi bir yere bağlanmamış, insan ve eşyanın başına, kaza olmasa dahi ani duruş halinde neler gelebileceğini, yapılan deneme ölçümleri verilerine göre kısaca canlandırmaya çalışalım.

- Saatte 25 kilometre hızla giden, yani oldukça yavaş hareket eden bir otomobil, aniden durmak mecburiyetinde kalır ve sürücü birden frene basarsa ve ön koltukta oturan yolcu bunun farkında değilse, başını muhakkak ön cama hızla çarpar.

- Saatte 40 kilometre hızla giden bir otomobil aynı şekilde ani durursa ve ön koltukta bir çocuk oturuyorsa ve bunun farkında değilse, ön cama çarpma hızı bir binanın dördüncü katından düşüp yere çarpmasına eşittir.

- Saatte 60 kilometre hızla giden bir otomobil ani duruş yaptığı anda, otomobilin içindeki hareketli cisimlerin çarpma ağırlığı 20 misli artar. 15 kilogram ağırlığındaki bir bebeğin kucaktan fırlayarak ön cama çarpmasını bir de siz hesaplayın.

- Modern çağın gelişimi paralelinde artan teknik imkanlar ve bunun sonucu hızlanan ve yoğunlaşan trafik içerisinde yine aynı hızla artan trafik kazalara karşı, yenilenme şansı olmayan hayatınızı devam ettirmek için bize sunulan koruyucu uygulamalardan yararlanmak en acııcı davranıştır. Onun için:

Emniyet kemeri kullanmak kazayı önlemez, ama sizi fazla zarar görmekten kurtarır. “Lütfen emniyet kemerlerinizi kullanınız”.

I. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

1. () Günümüzdeki otomobillerde, kazalardaki zararı önlemek için emniyet kemerleri vardır.

2. () İlk defa 1885 yılında bozuk yollarda at arabalarında ve posta arabalarında emniyet kemeri kullanılmaya başlanmıştır.

3. () Yolcuların kemer kullanarak koltuğa bağlanmalarının geçmişi 18.yüzyıla dayanır.

4. () 1920 yılında da yarış otomobillerinde emniyet kemeri kullanılmaya başlandı.

5. () Kanuni olarak emniyet kemeri kullanılma yükümlülüğü ilk defa 1969 yılında Çekoslovakya’da uygulanmaya konuldu.

6. () Emniyet kemeri kullanma zorunluluğun sadece şoförlere getirilmiştir.

7. () Saatte 40 kilometre hızla giden bir otomobil aynı şekilde ani bir fren yaparsa ve ön koltuktaki bir çocuk eğer bunun farkında değilse, bu çocuk dört katlı bir binadan düşmüş gibi olur.

8. () Emniyet kemeri kullanmak kazaları önler.

II. Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

1- Seyahat	gezi, yolculuk
2- Emniyet kemeri	can veya mal kaybına, zararına sebep olan kötü olay.
3- Sürücü	yerleşim merkezlerini karadan birbirlerine bağlayan yol.
4- Kara yolu	uçaklarda, otomobillerde vb. Güvenlik için bele takılan şey.
5- Fren	şoför.
6- Kaza	ulaşım yollarının yayalar ve her türlü taşıt araçları tarafından kullanılması.
7- Trafik	bir makinenin veya taşıtın hızını kesmeye veya onu durdurmaya yarayan mekanizma.

III. Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlarını yazınız.

1- Seyahat	
2- Görevli	
3- Uyarı	
4- Sürücü	
5- Kural	
6- Yükümlülük	

IV. Aşağıdaki boşlukları yukarıdaki metinden faydalanarak doldurunuz.

1- Uçak seyahati esnasında görevliler sık sık: “Lütfen bağlayınız” diye uyarıda bulunurlar.

2- İlk defa yılında arabalarda ve posta arabalarında yolcular emniyet kemeri kullanmaya başlamışlardır.

3- Günlük yaşantımızın bir parçası haline gelen

4- Emniyet kemeri kullanmak kazayı

V. Lütfen aşağıdaki test sorularını cevaplayınız.

1. Aşağıdaki araçlardan hangisi farklıdır?
A) Taksi B) Kamyon C) Otobüs D) Gemi
2. Aşağıdaki araçlardan hangisi karada gitmez?
A) Trolleybüs B) Otomobil C) Yarış arabası
D) Helikopter
3. Ulaşım yollarında bulunan taşıt ve yayaların tümüne ne ad verilir?
A) Ulaşım B) Otoyol C) Trafik D) Seyahat
4. Uçak kullanan kimseye denir?
A) Makinist B) Pilot C) şoför D) Kaptan
5. Yerleşim merkezlerini karadan birbirlerine bağlayan yola denir.
A) Hava yolu B) Kara yolu C) Patika D) Oto park
6. Trafik kazalarını en aza indirmek için
A) trafikteki araçlar azaltılmalıdır.
B) trafik polislerinin sayısı çoğaltılmalıdır.
C) birtakım koruyucu önlemler geliştirilmelidir.
D) yollar çift şerit yapılmalıdır.

VI. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

- 1- Yolcuların kemer kullanmasının geömişı ne zamana dayanır?
.....
- 2- Kanuni olarak emniyet kemeri kullanma zorunluluđu ilk defa ne zaman ve nerede uygulamaya konulmuştur?
.....
- 3- Uçakla seyahat sırasında görevlilerin yaptığı uyarılar nelerdir?
.....
- 4- 25 kilometre hızla giden bir otomobil aniden durursa ve yolcular da bunun farkında değılse ne olur?
.....

KAMYON

Üç sene evvel Ayvalık'tan Balıkesir'e geliyordum. Yarı yolda bir kamyona tesadüf ettiimki tıpkı bayramlarda Cinci Meydanı'na

kurulan eski salıncaklara benziyordu. Dört tarafında peykeler, ortasında gene iki peyke... Kenarlarında: çocuklar düşmesin diye, tırabzan biçiminde yeşile, kırmızıya, sarıya boyanmış korkuluklar.

Fark, yalnız şurada ki birbirinin kucağında oturan bayram çocukları otuzar, kırkar, ellişer yaş ihtiyarlamışlar, sakallanmışlar, bir de yandan yana sallanacakları yere aşağıdan yukarı hopluyorlar. Sonra, bayram elbiseleri de artık çok eskimiş, çok paramparça olmuş...

Fakat ne ziyarı var? Gönüller şen olsun. Bu araba mihneti kendine zevk etmiş peygamber ahlaklı Anadolu fakirinin arabasıdır.

Maksat, günlerce sürecek bir yolu üç beş saatte aşmak, ayağı yerden kaldırmak değil mi? Pekala güle eğlene gidiliyor... Allah bunu da aratmasın.

Yol kenarında bekleyenler için “Ya kamyonda yer bulunmazsa...” korkusu da yoktur. Onlar çok kere zerzevat arabası gibi tepeleme dolu gelir. Fakat “Yer yok” diye müşteri çevrildiği görülmüş şey değildir.

Bir ses: “Az müsaade. Az sıkışalım” diye bağırır. Arabanın içinde hafif bir çalkantı olur. Öndeki jandarma neferinin kucağına bir çocuk yahut kuzu, delikanlı biroğulun dizine ihtiyar anası oturtulur. Kamyonun patronu içeriden çamurluğa, çamurlukta seyahat eden şöför yamağı, kamyonun üstündeki denkler, fiçılar arasına çıkar, böylece yeni yolculara ve yüklerine de yer açılmış olur.

Biraz ötede iki, üç kişi daha mı el sallıyor? Gene korkmayın! Onlara da Allah’ın izniyle yer bulunacak, hatırları hoş edilecektir. Allah’ın izniyle diyorum: çünkü bu kadar az yere bu kadar insan aldırma fizik kanunlarına sığmaz: ancak Allah’ın izniyle kabil olur.

Çocukken pek ziyade şaştığım bir şey vardı. Karagöz’ün Yalova Safası oyununda perdenin ortasına minimini bir karar konur, bu karara Arap, Acem, Arnavut, Laz belki on kişi girerdi.

Kamyonların bu hudutsuz adam alma kabiliyeti bana dayma bu dolmaz kararı hatırlatır.

İstanbul tren yahut vapurunda hele bir kimseyi biraz sıkıştırın: hemen çarpılır, çay semaveri gibi oyurduğu yerde fıkır fıkır kaynamaya başlar. Anadolulu Kamyon yolcusu, kamyona yeni adam

almak için sıkıştırıldıkça darılmıyor, kızmıyor: “Başkasının karı için ben niye rahatsız olayım!” demeyi aklından geçirmiyor.

Yanımda yer açmaya çalışırken gösterdiği gayrete, güler yüze bakılırsa hatta bundan bir zevk, kendini daima ihmal etmiş, hayatını başkalarının saadeti için harcamaya alışmış bir insanın zevkini de duyuyor.

Reşat Nuri GÜNTEKİN
Anadolu Notları

SÖZLÜK ÇALIŞMALARI

a. Kelimeler

Peyke, tırabzan, mihnet, zerzevat, nefer, yamak, ziyade, karar kelimelerinin anlamını öğreniniz. Bu kelimelerin büyük ses uyumuna uyup uymadığını söyleyiniz.

b. Deyim ve Gruplar

Gönlü şen olmak, peygamber ahlaklı deyimlerinin anlamını öğreniniz. ”Gönül” kelimesiyle yapılmış başka deyimler söyleyiniz. Bunları birer cümlede kullanınız.

METİN ÜZERİNDE ÇALIŞMALAR

a. Metni Anlayalım

1. Yazar, anlattığı kamyonu nerede görüyor? Bu kamyonu neye benzetiyor? Niçin?

2. Metinde, “mihneti kendine zevk edinmiş peygamber ahlaklı” sözüyle Anadolu halkının hangi özellikleri anlatılmaktadır?

3. Kamyon çok dolduğu zaman bile yeni yolcular alıyor mu? Nasıl?

4. Ayvalık’la Balıkesir arasındaki kamyon yolculuğuyla İstanbul tren yahut vapurlarındaki yolculuğu karşılaştırınız.

5. Bu metinden yola çıkarak Anadolu halkının özelliklerini belirtiniz.

6. Okuduğunuz metinde zaman zaman nükteli (gülünç) ve alaylı ifadelere yer verilmiştir. Bunları gösteriniz.

RÜŞVET

Kuvvetli bir rüzgar esiyordu. Avukat Hacı Namık Efendi, kağıtlarım uçmasın diye, dükkanının kapısını kapattı.

Açık olan kapısını iterken, küçük boylu, atının yuları elinde, yuvarlak bir köylünün yaklaştığını gördü.

- “Merhaba Ali Hoca” dedi. “Böyle zamansız ne arıyorsun burada? Daha pazara iki gün var.”

- Merhaba, efendi! Belaya düştüm. Bir dava için geliyorum. Diye başını salladı:

- İyi gel biraz konuşalım, bakalım.
- Konuşalım
- Derdini anlat bana bakalım
- Senden başka zaten kime anlatacağım

Atını bir direğe bağladı. Küçük dükkana girdi ve geçip oturdu. Namık Efendinin uzattığı sigarayı yakarken problemini anlattı. Hasmi, köyün muhtarı Kolsuzoğluydu. Ona ait bir arsanın üzerine, Ali Hoca vaktiyle bir ev yapmıştı. Kolsuzoğlu şimdi bu evin yapıldığı arazi benim diyordu. Halbuki bina kimin ise yer de onun demektir. Namık Efendi Ali Hoca’yı dinledikten sonra.

- “Sen haksızsın Ali Hoca!” dedi.
- Haksız mıyım?
- Evet
- Hayır, ben haklıyım. Niye binayı yaparken sesini çıkarmadı.
- Çıkarmasın
- Ben haklı olduğumu biliyorum, Namık Efendi. Davadan vazgeçmem.

- Kaybedeceksin!
- Edeyim, zararı yok. Ama davadan vazgeçmem.

Namık Efendi haksız davalar almazdı. Bu davayı kabul etmek istemiyordu. Ama “Bozüyük” köyünün halkı 30 senelik müşterileri idi. İşleri her düştüğünde Namık Efendi’ye gelirlerdi. Sonunda:

- “Pekala senin bu işine bakayım, kaybedersem bana darılmayasın ama,” dedi.

- Darılmam, ama neye kaybedeceksin?
- Çünkü haksızsın.
- Hakime güzel bir koç göndereyim mi?
- Ne ?
- O vakit davayı kazanamaz mıyım?

- O vakit kesinlikle kaybedersin.
- Niçin?
- Yeni hakim senin bildiğin admlardan değil...

Ali Hoca, Namık Efendi'den yeni hakimın övgüsünü uzun uzadıya dinledi. Bu kişi rüşvetin, hediyein düşmanıymış. En haklı bir davacı kendisine rüşvet vermeye kalksa, o saatte onu haksız çıkarırmış.

Sonunda Ali Hoca ve Namık Efendi anlaştılar. Avukat çok ümitsizdi. İş hatır için alıyordu. Haksızlık o kadar meydanda idi ki...

İki hafta sonra Ali Hoca dükkanın kapısında tekrar görüldü. Dava sonuçlanmıştı. Namık Efendi müşterisini görünce güldü;

“Hoş Geldin! Ne dersin davayı kazandık!” dedi.

Bu kadar haksız bir hükmü, hakimın nasıl verdiği bir haftadır şaşıyordu. Ali Hoca soğukkanlı:

- “Benim gönderdiğim koç sayesinde kazandık!” cevabını verdi.

- Ne!..sen hakime bir koç mu gönderdin?

- Evet

- Buna cesaret ettin ha!..

- Evet ama sen bana “Rüşvet düşmanıdır, kim hediye verirse haksız çıkar” dememiş miydin?

- Evet

- Ben de koçu gönderirken kendi ismimi vermedim.

- Ya ne yaptın?

- Hasmım, Muhtar Kolsuzoğlunun ismini verdim. !!!

I. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış (Y) mı olduğunu işaretleyiniz.

1- () Ali Hoca'nın bazı problemleri vardır.

2- () Ali Hoca ve Muhtar Kolsuzoğlu birbirlerini çok seviyorlar.

3- () Kolsuzoğlu Ali Hoca'nın evini elinden almak istiyor.

4- () Ali Hoca haksız olduğu için, avukat Namık Efendi davayı kabul etmiyor.

5- () Hakim rüşvet almayı seven birisidir.

6- () Ali Hoca, hakime bir koç gönderiyor ve bu yüzden davayı kazanıyor.

7- () Hakim haksız bir karar vermiştir.

8- () Namık Efendi, hakimın kararına inanamıyor.

II. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1- Hacı Namık Efendi kimdir?

.....

2- Davayı kim kazanıyor?

.....

3- Hakim nasıl bir insan?

.....

4- Ali hoca ile Kolsuzoğlu arasındaki problem nedir?

.....

5- Hacı Namık Efendi, Ali Hoca'nın haksız olduğunu bile bile, davayı niçin kabul ediyor?

.....

6- Size göre kim haklıdır?

.....

III. Aşağıdaki kelimeleri manalarıyla eşleştiriniz.

1- Rüşvet	alıcı
2- Hasım	küsmek, kızmak
3- Dava	bir işi yaptırırken verilen mal veya para
4- Arsa	hukuki haklarını korumak için yargıya başvurma
5- Müşteri	düşman
6- Darılmak	üzerine bina yapılmak için ayrılmış yer

TUZLU KAHVE

Kıza bir partide rastlamıştı.. Harika bir şeydi. O gün peşinde o kadar delikanlı vardı ki.. Partinin sonunda kızı kahve içmeye davet etti. Kız parti boyu dikkatini çekmeyen oğlanın davetine şaşırды, ama tam bir kibarlık gösterisi yaparak kabul etti. Hemen köşedeki

şirin kafeye oturdular. Delikanlı öyle heyecanlıydı ki, kalbinin çarpmasından konuşamıyordu. Onun bu hali kızın da huzurunu kaçırdı.. “Ben artık gideyim” demeye hazırlanırken, delikanlı birden garsonu çağırdı.. “Bana biraz tuz getirir misiniz” dedi.. “Kahveme koymak için..”

Yan masalardan bile şaşkın yüzler delikanlıya baktı..

Kahveye tuz!..

Delikanlı kıpkırmızı oldu utançtan, ama tuzu kahvesine döktü ve içmeye başladı. Kız, merakla “Garip bir ağız tadınız var” dedi..

Delikanlı anlattı: “Çocukken deniz kenarında yaşadık. Hep deniz kenarında ve denizde oynardım. Denizin tuzlu suyunun tadı ağzımdan hiç eksilmedi. Bu tatla büyüdüm ben.. Bu tadı çok sevdim. Kahveme tuz koymam bundan. Ne zaman o tuzlu tadı dilimde hissetsem, çocukluğumu, deniz kenarındaki evimizi ve mutlu ailemi hatırlıyorum. Annemle babam hala o deniz kenarında oturuyorlar.. Onları ve evimi öyle özleyorum ki..”

Bunları söylerken gözleri nemlenmişti delikanlının.. Kız dinlediklerinden çok duygulanmıştı. İçini bu kadar samimi döken, evini, ailesini bu kadar özleyen bir adam, evi, aileyi seven biri olmalıydı. Evini düşünen, evini arayan, evini sakınan biri.. Ev duyusu olan biri..

Kız da konuşmaya başladı.. Onun da evi uzaklardaydı.. Çocukluğu gibi.. O da ailesini anlattı. Çok şirin bir sohbet olmuştu.. Tatlı ve sıcak..

Ve de bu sohbet öykümüzün harikulade güzel başlangıcı olmuştu tabii..

Buluşmaya devam ettiler ve her güzel öyküde olduğu gibi, prenses, prensle evlendi. Ve de sonuna kadar çok mutlu yaşadılar. Prens ne zaman kahve yapsa prensine içine bir kaşık tuz koydu, hayat boyu.. Onun böyle sevdiğini biliyordu çünkü..

40 yıl sonra, adam dünyaya veda etti. “Ölümümden sonra aç” diye bir mektup bırakmıştı sevgili karısına.. Şöyle diyordu, satırlarında..

“Sevgilim, bir tanem.. Lütfen beni affet. Bütün hayatımızı bir yalan üzerine kurduğum için beni affet. Sana hayatımda bir

tek kere yalan söyledim.. Tuzlu kahvede.. İlk bulduğumuz günü hatırlıyor musun?.Öyle heyecanlı ve gergindim ki, şeker diyecekken “Tuz” çıktı ağzımdan.. Sen ve herkes bana bakarken, değiştirmeye o kadar utandım ki, yalanla devam ettim. Bu yalanın bizim ilişkimizin temeli olacağı hiç aklıma gelmemişti. Sana gerçeği anlatmayı defalarca düşündüm. Ama her defasında korkudan vazgeçtim. Şimdi ölüyorum ve artık korkmam için hiçbir sebep yok.. İşte gerçek.. Ben tuzlu kahve sevmem. O garip ve rezil bir tat.. Ama seni tanıdığım andan itibaren bu rezil kahveyi içtim. Hem de zerre pişmanlık duymadan. Seninle olmak hayatımın en büyük mutluluğu idi ve ben bu mutluluğu tuzlu kahveye borçluydum. Dünyaya bir daha gelsem, her şeyi yeniden yaşamak, seni yeniden tanımak ve bütün hayatımı yeniden seninle geçirmek isterim, ikinci bir hayat boyu daha tuzlu kahve içmek zorunda kalsam da..”

Yaşlı kadının gözyaşları mektubu sıırıslıklam ıslattı.

Lafı açıldığında bir gün biri, kadına “Tuzlu kahve nasıl bir şey” diye soracak oldu... Gözleri nemlendi kadının...

“Çok tatlı!..” dedi...

Soru: Yukarıdaki hikâyeyi ele alan eleştirisel bir yazı (esse) yazınız.

1. Aşağıdaki ifadeler doğru mu (D), yanlış mı (Y)?

1. () Delikanlı kıza pazarda rastlamıştı.
2. () Kızı parka davet etti.
3. () Delikanlı öyle heyecanlıydı ki, kalbinin çarpmasından konuşamıyordu.
4. () Kız dinlediklerinden çok duygulanmıştı.
5. () Sonuna kadar çok mutlu yaşadılar.

2. Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayınız.

- 1) Bütün hayatımızı bir yalan beni affet.
- 2) İlk hatırlıyor musun?
- 3) Annemle babamoturuyorlar.

3. Aşağıdaki test sorularına cevap veriniz.

1. Delikanlı kıızı nereye davet etti?

- A) eve B) denize C) balık tutmaya
D) parkta gezmeye E) kahve içmeye

2. Kızın evi nerede?

- A) uzakta B) yakında C) evi hakkında anlatmadı
D) şehirde E) evi yok

3. Adam ne zaman dünyaya veda etti?

- A) 40 yaşında B) 40 yıl sonra C) 40 günden sonra
D) 50 yaşında E) 20 yıl sonra

4. Delikanlı garsondan neyi rica etti?

- A) şeker B) kum C) bal
D) tuz E) hiç bir şey rica etmedi

5. Delikanlının anlattığına göre aylesi ile çocukken nerede yaşamıştı?

- A) şehirde B) köyde C) deniz kenarında
D) apartmanda E) komşusunun evinde

4. Aşağıdaki kelimeleri maanalarıyla eşleştiriniz.

Sırlılık	Büsbütün ıslak, çok ıslak
Huzur	Söz, lakırtı
Sohbet	gönül rahatlığı
Yalan	yârenlik, konuşma
Laf	gerçeğe uymayan söz

5. Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlarını bulunuz.

Gerçek
Hayat
Kenar
Dünyaya veda etmek
Delikanlı
Mutlu

6. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Delikanlı neden yalan söyledi?

.....

2. Delikanlı kendisi hakkında anlatırken kız nasıl etkilendi?

.....

3. Kız hayat boyunca kahveyi nasıl hazırlıyordu?

4. Onlar bir birini seviyorlar mı?

5. İki genç bir birini nasıl bulmuşlar?

YORULANLAR

Bir yarış başladığı zaman, ilk anlarda bütün yarışçılar aynı hizada, aynı enerji ile koşarlar. Biraz sonra bir takımın azıcık geride kaldığı görülür. Daha sonra yarışçıların önde, ortada, arada, en geride olmak üzere birkaç gruba ayrılması mukadderdir. Fakat henüz hiçbirisinde yılgınlık yoktur. Hatta zaman geçtikçe aradakilerden bazılarının öndekilerden bazılarını geçmesi, öndekilerden bazılarının da kesilerek daha gerilere kalması olağandır.

Nihayet kritik anlar gelir. Mesafe uzamış, ciğerlerle kaslar yorulmuş, sinir gücü yıpranmıştır. Artık bundan sonrası inanç, karakter ve şeref meselesidir.

Turlar birer birer atlandıkça koşucuların arasındaki mesafeler çoğalacaktır. Yorulanlar birer ikişer, türlü bahanelerle yarışı bıraktıkları, onu şeref ve inanç meselesi yapanların ise yarışa devam ettikleri görülecektir. Yarışanların arasında bazılarının pek bitkin olduğu, fakat karakterleri icabı yarışı bırakmadıkları sezilecektir. Hatta bu bitkinler arasında, en ileride koşanlardan bazıları da vardır. Kimisi de maddî gücü elvermediği için çok geride kalmış olmasına rağmen ruh ve inanç kuvvetiyle yarışmaktadır.

Uzun yarışı bitirenler, başlayanlara göre oldukça azdır. Hatta bunlar arasında yarışı bitirdikten sonra kalp durmasından ölenler de bulunabilir.

İpi ilk göğüsleyenlerle son göğüsleyen arasında bazen çok uzun zaman da bulunabilir. Fakat bu sonuncular maddî olarak kaybetikleri yarışta şeref ve karakter mükâfatını kazanmışlardır.

Bütün yarışlar böyledir. Yarış başlarken pek neşeli olanların, büyük bir hızla ileriye atılıp ilk hamlede diğerlerini geçenlerin, biraz sonra yorulup yarışı bıraktıkları çok görülmüştür.

Yarışı terkedenler arasında da karakter farkı vardır. Soluğunun

tıkandığını, gücünün yetmediğini itiraf eden yiğitler pek azdır. Çoğunluk, yarış arkadaşlarında suç bulmak sevdasındadır. Bunlar, yarış arkadaşları tarafından boyuna yollarının kesildiğini, kendilerine kasdi çarpmalar yapıldığını, deparda ötekilerin nizamsız olarak daha önce fırladıklarını söyler. Bunların aslı, faslı yoktur.

Dünya durdukça yarışlar böyle olacaktır. Kendisini ölçmeden yarışa katılan zayıflar, yarı yolda yarışı bırakacak, sonra bir bahane uyduracaktır.

Mızıkçılık birçok insanların mayasıdır. Kendi kendisini eğitemeyen insanlar yaşlanıp kocasalar bile mızıkçı çocuk olarak kalırlar. Mızıkçılık, kendi eksikliğini ve başarısızlığını başkasına atmak hastalığıdır.

Kendisini atlet sanıp da yarışa giren kimse bu alandaki kabiliyetsizliğini bilmiyorsa ciddiyyetten yoksunmuş demektir.

Her yarış bir dâvadır. O dâvanın adamı olmak gerekir. Halterci ile güreşçinin koşuda işi ne? Onlar koşuda elverişsiz gövde yapılarıyla yarışabilirler mi? Halter ve güreş de spor olduğu için onları yarış sporu ile karıştırmak ne büyük gaflettir. Yük kaldırmak başka, koşmak başkadır. Ağırlık kaldıran adam halterci olabilir. Fakat yarışçı... Asla!..

Yarışlar böyledir. Yarı yolda yorulup bırakanlar bulunur. Hatta yarışı terketmeden önce yanındakine çelme atanlar da bulunabilir. Bunlar olağandır.

Dünya durdukça yarışlar yapılacak ve onu şerefle bitirenler, az da olsa, daima bulunacaktır.

I. Lütfen, soruları metine göre cevaplayınız.

1. Yarışçılar arasında kopmalar ne zaman olmaktadır?
2. Yorulmasına rağmen yarışa devam edenleri hangi faktörler etkilemektedir?.
3. Kişinin yaşlansa da mızıkçı olarak kalması neye bağlıdır?
4. Yarıştan kopmamak veya geride kalmamak için ne yapmalıyız?
5. Yazarın “yarış” sözüyle anlatmak istediği ne olabilir? Spor teriminde başka bir manası olabilir mi?

II. Aşağıdaki test sorularını cevaplayınız

1. Yarışın ilk anlarında bütün yarışçılar koşarlar.

- A) farklı enerjü ile B) aynı mesafede
C) farklı mesafede D) aynı hizada
E) birlikte

2. Turlar atlandıkça koşucuların arasındaki mesafe

- A) görülecektir B) bitecektir
C) azalacaktır D) artacaktır
E) olacaktır

3. tıkanığımı, gücünün yetmediğini itiraf eden yiğitler pek azdır.

- A) göğsünün B) nefesinin C) gücünün
D) boğazının E) gırtlığının

4. Mızıkçılık, kendi ve başarısızlığını başkasına atmak hastalığıdır.

- A) kusurunu B) değerini C) öfkesini
D) karakterini E) sorumsuzluğunu

5. Her bir dâvadır.

- A) halter B) koşmak C) yarış
D) yarışçı E) koşu

III. Aşağıdaki kelimeleri cümle içerisinde kullanın

Kritik anlar, bahane, yarış terketmek, başarısızlık, inanç.

.....
.....
.....
.....
.....

BİR SAATİNİZ KALDI

Acil servisteydim. Mesleğe yeni başlamanın heyecan ve zevkini yaşıyor, “doktor bey!” hitabına alışmaya çalışıyordum. Her büyük hastanenin acil servisinde olduğu gibi, burada da nöbet

hareketli geçiyordu. Tecrübeli uzman hekimlerin yanında, bana pek sorumluluk düşmüyordu. Ben sadece olup bitenleri dikkatlice izleyerek tecrübe kazanmaya çalışıyordum.

Saat gecenin bir buçuğuydu. İki bayan, kollarından tuttukları, 16-17 yaşlarında, esmer, topluca bir delikanlıyı hastaneye getiriyordu. Delikanlının babası olduğu anlaşılan bir bey arkalarından soluk soluğa geliyor, bir yandan da şöyle sesleniyordu:

- Kurtarın yavrumu, kurtarın çocuğumu!

Nöbetçi doktor, gecenin yorgunluğuyla gömüldüğü koltuğundan doğruldu. Bu arada hemşireler yeni gelenleri karşılıyordu. Ben doktorun yanında ayakta bekliyordum. Adam konuşmaya devam ediyordu:

- Doktor bey, oğlum intihar niyetiyle ilâç içmiş. Annesi fark edince, hemen getirdik.

- Aldığı ilâçlar yanınızda mı?

Adam, ceketinin ceplerinden hap kutularını çıkarıp doktora gösterdi.

- Şu haptan on beş-yirmi tane, şundan on kadar, şundan da üç-beş tane içmiş.

Ne zaman içtiğini biliyor musunuz?

- İki saat kadar olmuş.

Doktor hap kutularını uzun uzun inceledikten sonra, bir delikanlıya, bir de kutulara baktı. Ardından kafasını sağa sola sallayıp yüzünü buruşturarak:

- Hımm! Yazık, çok yazık!

Aile endişe ve merak içinde, doktorun bir şeyler söylemesini bekliyor, ama doktordan ses çıkmıyordu. Bense, gencin midesini yıkayacağımızı düşünüyordum. Kısa süren bir sessizlik, babanın sorusuyla bozuldu:

- Ne yapacağız doktor bey?

Doktorun yüzü gerginleşti. Bakışlarını ümitsizce kaldırdı. Dudaklarını ısırıldı. Başını çaresizce sağa sola salladı. Elleriyle de çaresizlik işareti yaptı. Ağzından dökülen son sözler, hasta ve yakınları için kurşun gibiydi.

- Üzgünüm! Yapılacak bir şey yok. Hem bu ilaçlar... Üstelik de geç kalmışsınız.

Ben göz ucuyla aileye baktım. Hepsinin gözleri fal taşı gibi açılmış, beti benzi atmıştı. Delikanlının yüzü korkuyla gerilmişti. Annesi ve kız kardeşinin desteğiyle ayakta zor duran delikanlı, birden doğrulup pür dikkat doktora baktı. Doktorun ifadelerindeki kesinliği ve yüzündeki ciddiyeti görünce sarsıldı. Dizlerinin bağı çözülmüşçesine kendini yere bıraktı. Aile fertlerinin ayakta duracak mecalleri kalmamış olacak ki, her biri bir kenara çöktü. Baba ve anne, bir şeyler mırıldanıyorlardı. Uzun süren bir suskunluk ve şaşkınlıktan sonra:

- Ne olacak doktor bey? Hiçbir şey yapamaz mısınız?

- Artık çok geç. Bu durumda maalesef bir şey yapamayız. Yapsak da yararı olmaz. Herhalde bir saate kadar hastayı kaybederiz. Gene de hastayı müşahede altına alalım.

Ben de en az aile kadar şaşırılmıştım. Delikanlının yüzüne bakıyordum. Ölüm endişesi ve ümitsizlik, iliklerine kadar işlemiş gibiydi. Kendimce neler hissettiğini düşündüm. Ölümüne bu kadar yaklaşmak, gerçekten zor bir durum olmalıydı. Hem, insan bir saat sonra öleceğini bilse neler düşünür, neler hisseder, neler yapardı? Aslında her birimizin, ölümüne bir saat yaklaşacağı an gelmeyecek miydi? Hayatın karmaşa ve med-cezirleri arasında, ölüm gerçeğini nasıl da atlıyor veya kendimize uzak görüyorduk. Şimdi bu delikanlı, geçmişini, arkadaşlarını, ailesini düşünüyor olmalıydı. Veya ölümden sonraki hayatı; yani bir saat sonrasını... Belki de arkasından neler düşünüleceğini, konuşulacağını... Hâlbuki ne kadar çok plânı vardı. Şimdi ise, o plânları düşünmek bir yana, son saatini nasıl geçireceğine dair doğru düşünme melekesini bile kaybetmiş gibiydi.

Diğer taraftan, hayat devam ediyordu. İçeride yatmakta olan bir hastanın yakınları doktora bir şeyler sorarken, sedye ile bir hasta daha getiriliyordu. O ara başka bir doktor kapıdan içeri giriyordu. Biliyorum, sohbet için geliyor. Az ötede, hemşirelerin küçük teybinden, bir arabesk parça yükseliyor: Batsın bu dünya! “Hayatla ölümün iç içeliği galiba bu” diyorum kendi kendime.

Baba toparlandı. Yalvaran bir eda ile sorusunu tekrarladı:

- Hiçbir şey yapamaz mısınız doktor bey? Hiç mi ümit yok?

İçeri yeni giren doktor, kaş-göz işaretiyle ne olduğunu sordu.

Doktor ayağa kalkıp kesin bir ifade ile cevap verdi:

- İntihar girişimi doktor bey. Geç kalmışlar maalesef. Durum da ciddi. Yapılacak bir şey kalmamış. Sonra raporunu tanzim ederiz.

Söylenenleri dikkatle dinleyen delikanlıyı ölüm gerçeği ile yüzleşmek ürkütmüştü. Pişmanlık duygusu içerisinde ve titrek bir sesle doktora; “Kurtulmak için ne yapmak gerekiyorsa yapmaya hazırım. Ne olur doktor! Beni kurtarın, ölmek istemiyorum!” dedi. Doktor oralı bile olmadı. Ölümüne bu kadar yakın bir kimseyi daha önce hiç görmemiştim. Üstelik çok da gençti. Hayalen morga gidip, gencin otopsisini düşünüyorum. Demek, karşımda duran bu diri beden birazdan ölecek, otopsi için açılacak ve biz bir rapor tanzim edip bırakacağız! Hayat ve ölüm... Yaşamak ve ölmek... Genç olmak, yaşlı olmak, hayatı anlamak, ölümü benimsemek... Hayatı ölüme bir girizgâh olarak değerlendirebilmek... Ölümüne her an hazır olmak... Veya kendini hazır hissetmek... Kısacası ölümü kuşanmak... Hayata ve ölüme anlam kazandırmak... Bir sürü düşünce beynime doluyor.

Doktor oradan uzaklaştı. Ben de peşinden gittim. Biraz acemilik kokan bir tavırla sordum:

- Doktor bey! Serumla bol mayi verip, bir yandan da idrar söktürücülerle kanını temizleyemez miydik?

Doktor dönüp, gözlerimin içine baktı:

- Kardeşim görüyorsun, burada ayakta zor duran yaşlılar bile biraz daha hayatta kalmak için mücadele ederken, bu delikanlı daha on yedi yaşında ve intihara kalkışıyor. Ölmek istiyorsa, neden ona mâni olalım? Biraz isteği ile baş başa kalsın bakalım. Ölüm ne imiş, hayat ne imiş düşünsün! Yaşamının değerini, ailesine ne kadar acı çektirdiğini fark etsin! Dahası Allah’ı hatırlasın; kul olmayı... Ölümünü ve sonrasını da tabii ki...

Arkasından, beni bir kez daha şaşırtan bir kahkaha atıp şöyle dedi:

- Yoksa sen de mi inandın öleceğine?

- Ne yani, delikanlı ölmeyecek mi?

Gülerek, ilaç kutularını gösterdi. Elindekiler, vitamin hâpı, öksürük kesici ve balgam söküçülerdi.

Dr. Nazım İntepe

Pür dikkat: Çok dikkatli olarak, bütün dikkatini vererek dinlemek

Med-cezir: Ayın etkisiyle denizdeki hareket. (Mecaz: Akla gelip giden değişik düşünceler veya bir şeyi yapıp yapmamaya karar verememek) **Girizgâh:** giriş yeri, başlangıç

Müşahede: kontrol, gözetim. **Tanzim etmek:** düzenlemek
Mecal: güç

I. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Delikanlı hastaneye niçin getiriliyor?
2. Doktorun hasta gence vermek istediği ders nedir?
3. Çocuğun ailesinin psikolojisi nasıldır?
4. Doktorun ders vermek amacıyla yaptığı bu davranışını nasıl değerlendiriyorsunuz?
5. Hasta delikanlı bir saati kaldığını öğrenince ne yapıyor?

II. Aşağıdaki test sorularını okuduğunuz metne göre yanıtlayınız.

1. Stajyer doktor neye alışmaya çalışmaktadır?

A). Gece çalışmasına	C). Hastane kokusuna
B). “Doktor Bey!” hitabına	D). Kıyafetine
E). İlaçlara	

2. “Doktorun yüzü gerginleşti.” İfadesinin yerine hangi cümle kullanılırsa anlamda değişiklik olmaz?

- A) Hekimin suratı asıldı.
- B) Doktorun suratı güldü.
- C) Hekimin yüzü ekşidi.
- D) Doktorun suratı değişti.
- E) Doktorun bedeni gerildi.

3. Aşağıdakilerden hangisi stajyer doktorun yaşadığı psikolojilerden biri değildir?

A) Acemilik duygusu	B) Üzüntü	C) Şaşkınlık
D) Tembellik	E) Duygusallık	

4. Aşağıdakilerden hangisi doktorun vermek istediği derslerden biri değildir?

- A. Yaşamın kıymetini anlatmak
- B. Ölüm psikolojisini öğretmek
- C. Ailesine masraf çıkardığı için ders vermek
- D. Ailesine ne kadar acı çektirdiğini fark ettirmek
- E. Ölümü ve sonrasını hatırlatmak

5. “Biraz acemilik kokan bir tavırla sordum” cümlesindeki altı çizili sözcüğün yerine aşağıdakilerden hangisi gelebilir?

- A) deneyimsiz
- B) Bilgisiz
- C) Kıdemsiz
- D) vasıfsız
- E) Yeni

III. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanını “D”, yanlış olanını “Y” olarak işaretleyin.

- 1. Çocuk grip ilaçları içmiş. ()
- 2. Doktor delikanlıya iyi bir ders vermek istemiştir. ()
- 3. Stajyer doktor ölümüne bu kadar yakın bir kimseyi daha önce hiç görmemişti. ()
- 4. Olay acil serviste geçiyor. ()
- 5. Doktorun yaptığı olay delikanlıya iyi bir ders olmuştur. ()

IV. Aşağıdaki kelime, kelime gruplarını kullanarak anlamlı cümle kurunuz.

- 1. Pür dikkat
- 2. Med-cezir
- 3. Müşahede
- 4. Tanzim etmek
- 5. Mecal

BUFALO

Asya'dan Avrupa'ya geçiyorum. İşe... Trafik fena değil. Akıyor. Derken... Zınk! Neredeyse patlatıyordum önümdekine. “Niye tıkanı aniden” demeye kalmadan, anlaşılıyor. İntihar var. Gene... Köprüye çıkmış biri.

Kısa boylu. Kazaklı. Mont yok. Sakalı uzamış. Surat harita... Kederin bütün çizgileri çakıyla kazınmış adeta. Yaşını çıkaramıyorum bu yüzden... 30 desen de olur, 50 desen de. Bir eliyle tutunmuş korkuluklara, öbür eliyle derdini anlatmaya çalışıyor, bu taraftan dil döken polislere.

Kaysa eli... Ya da ayağı. Gitti. 60 metre.

Adettir İstanbul'da...

Köprüde intihar varsa, trafik durur. Seyredecekler illa. Milim milim giderler... Ki, atlarsa, kaçırmasın. Görsün o anı.

Malum, herkese nasip olmaz!

Bakıyorum etrafıma...

Sağımdaki otomobilde iki kişi... Sağ koltukta bir kadın. Camı indirdi. Direksiyondaki adam cep telefonunu çıkardı, basıyor şakır şakır. İstanbul hatırası bir nevi... Arkadaşlarına gösterecek. İnanmazlar yoksa.

Solumda belediye otobüsü...

Bir teyze, 60'ında filan. Öğreten ebeveyn olmanın gururu ile gösteriyor intiharcıyı kucağındaki küçük kıza... Torunu herhalde. 5 ya da 6 yaşında. N'apsın çocuk. El sallıyor. Bana değil. İntiharcıya.

İki üç koltuk arkalarında, bir genç kız. Üniversiteli muhtemelen. Kulağında iPod. Çıkartıyor. Şöyle bir bakıyor. 56 saniye. Tekrar takıyor kulaklığını. Gömülüyor koltuğuna. Dönüyor önüne. Adam sende. Ona ne.

Hiç tanımıyorum bu genç kıızı. Ama bu tavır çok iyi tanıyorum. Çocuklarımızda, kardeşlerimizde görmeye alıştığımız bir tavır... Öyle öğrettik çünkü. Elalemin derdi, seni mi gerdi?

Germiyor doğal olarak.

Arkamdaki, korna çalıyor. Ama öyle böyle değil. Bas bas... Bakıyorum dikize. Bana bakmıyor. Gözü intiharcıda. Ona çalıyor. Artık bilemiyorum... "Hazır ben buradayken atla" mı demek istiyor, yoksa "aman sakın birader" demek mi... Bilemiyorum.

Önümdeki taksici dayanamıyor, iniyor hışımla... Bağırıyor. "Trafığı mahvettin ulan, git başka yerde geber..." Şeytan diyor, git taksiciye giriş... E haklı şeytan. Çekiyorum el frenini... Tam ineceğim. Fırsat kalmıyor. Açılıyor trafik. Gazlıyoruz mecburen. Hep beraber.

Böyle bu işler çünkü...

Parayla değil. Sırayla.

Yerimizi yeni meraklılara, yeni meraksızlara, yeni teyzelere, yeni gençlere, yeni çocuklara, yeni taksicilere bırakmamız lazım.

Seyretme sırası onlarda...

Gazeteye geldim. Soru, beynimi kemiriyor. Çınlıyor. Acaba atladı mı? Oraya telefon, buraya telefon. Öğreniyorum nihayet. Atlamamış... Şükür. Uzatmış sonunda elini, babacan bir komişere... Bu sefer ikinci soru. Kimmiş? Nedenmiş? İşsizmiş meğer. Ayakkabı boyacılığı yapıyormuş, Beyoğlu'nda falan. 33 yaşında. 3 evlat babası. Köprünün korkuluklarından önce, kredi kartına tutunmuş... Sonrası ortada. Borç. Faiz. Ayvayı yemiş. "Yetti" demiş, "yaşamak buysa, benden bu kadar..."

Soyadı bende saklı. İsmi sorarsanız...

İki gözüm önüme aksın, Yaşar'mış.

Yaşar.

Sonra oturdum ekran başına... Bırak, dünyayı başkaları kurtarsın. Sen, Yaşar'ı yaz.

Yaşadığını zanneden öbürlerini yaz.

Şöyle başla mesela...

"Vahşi Batı filmlerindeki bufalolara benziyoruz artık. Yanımızdaki vurulup, düşüyor. Göz ucuyla bakıp, yolumuza devam ediyoruz... Ruhsuz... Duygusuz..."

I. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Yazar "Surat harita" demekle ne anlatmak istiyor?
2. Adam niçin intihar etmek istiyor?
3. Yazar bizleri niçin bufaloya benzetiyor?
4. Yazarın beynini kemiren ne?
5. Yazının ana fikri nedir?

II. Aşağıdaki test sorularını okuduğunuz metne göre yanıtlayınız.

1. "Elalemin derdi, seni mi gerdi?" deyimini hangi anlamda kullanılır?

A) Başkalarının problemlerinden sanane, seni niçin ilgilendiriyor.

- B) Başkalarının problemlerine dikkat et
- C) Başkaları ne yaparsa yapsın görmemezlikten gel
- D) Başka insanları tanı ama muhatap olma
- E) Başkaları derdiyle dertlen

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ayvayı yemek” deyimi gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) Öğretmen aniden sınav yapınca hepimiz ayvayı yedik.
- B) Yarın babam bizi bu halde görürse ayvayı yedik.
- C) Kardeşimle bahçeye indik ve ağaçtaki son ayvayı da yedik.
- D) Ayşe de parasız gelirse bugün ayvayı yedim.
- E) Polis kırmızı ışıkta geçtiğini görürse ayvayı yersin.

3. Yazar niçin taksiciye sinirleniyor?

- A) Taksicinin duygusuz davranması sebebiyle
- B) Taksicinin yolu tıkaması sebebiyle
- C) Taksicinin kornaya basması nedeniyle
- D) Taksicinin tipine gıcık olduğu için
- E) Taksicinin bağırması sebebiyle

4. Yaşlı kadının yaptığı yanlış nedir?

- A) Torununa böyle bir olayı normalmiş gibi göstermesi
- B) Torununun gözünü kapaması
- C) Torununa kızması sebebiyle
- D) Torununun hatalarını anlatmaması sebebiyle
- E) Torununu ayakta tutması

5. İntiharcı kimdir?

- A) Yılmaz Özdil
- B) Yaşar
- C) Komiser
- D) Yaşlı kadın
- E) Taksici

III. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanını “D”, yanlış olanını “Y” olarak işaretleyin.

- 1. () Trafik kazası olduğu için trafik tıkanmıştır.
- 2. () Adam sonunda intihar etmiştir.
- 3. () Adamın yüzü yaşamın zorluğuyla çizik çizik olduğu için yaşı belli olmuyor.
- 4. () İntiharcıyı babacan bir komiser kurtarmıştır.
- 5. () Yaza çevredeki insanların tavırlarını eleştiriyor.

IV. Aşağıdaki kelime, kelime gruplarını kullanarak anlamlı cümle kurunuz.

1. Korkuluk: _____
2. Dil dökmek: _____
3. Malum: _____
4. Ebeveyn: _____
5. Ayvayı yemek: _____

GÖRME, ANLAMA MERAKI

Eskiden çocuklar daha mı öğrenme meraklıydılar dersiniz? Yoksa bugünkü çocukların merakı başka konulara mı çevrildi? Ne zaman bir küçüğe; Hindistan'a, Kutuplara, Çin Seddi'ne, Mısır piramitlerine, lokomotifin icadına ilişkin soru sorarsanız şu cevabı alıyorsunuz:

- Daha bunları okumadık!

Demek ki, zamanımız çocukları ve gençleri, tarihe, coğrafyaya, keşif ve icatlara, dünya çapındaki dâhilere dair ancak okulda edindikleri bilgilerle kalıyorlar. Kendiliklerinden bu konularda bilgi sahibi olmak tecessüsünü göstermiyorlar. İlgilerini her halde başka şeylere saklıyorlar. Hâlbuki elde, düne göre çok daha bol öğrenme imkânları vardır. Ansiklopediler, cilt cilt seyahat kitapları, tarihi eserler, biyografiler, karşılaştırmalı istatistikler, propaganda broşürleri, radyo, televizyon programları, filmler, internet sayfaları, her türlü meraka cevap verecek kadar bol ve çeşitli.

Bizim çocukluğumuzda ise imkânlar ne kadar azdı. Doymak bilmeyen meraklarımızı avutmak için ne çocukça çarelere başvururduk. Elimizdeki coğrafya kitaplarını didik didik etmek yetmiyormuş gibi, haritaları oyun malzemesi olarak kullanır, enlem ve boylam çizgileri arasına karışmış küçücük şehir isimlerini birbirimize sorardık. Bütün devletlerin merkezlerini adıyla, nüfus ve yeriyle su gibi bilirdik. O zamanlar çikolataların içinden çıkan bayrak, harita, şehir resimleriyle büyük adam portrelerinden koleksiyonlar yapardık. Pul biriktirirdik, ama ticaret için değil, sırf çeşitli memleketlere ait manzaraları, tarihi şahsiyetleri, sembolleri görmek ve öğrenmek içindir. Yine aynı maksatla kartpostal toplardık.

Jule Verne (Jül Vern)'in ne kadar romanı çıkmışsa hepsini bulur okurduk. Bu sayede Kutupları, Antil Adalarını, Afrika'nın balta girmemiş ormanlarını, Çin'i, denizaltı âleminin öğrenirdik. Zevaco (Zevako)'nun romanları, bize bir devrin Fransa, İtalya ve İspanya'sını öğretirdi. Kılıcı karşısında herkesin titrediği roman kahramanlarıyla birlikte, tarihe mal olmuş şahsiyetlerle tanışmış olurduk. Biri bize Saint Barthelmy (Sen Barthelmi) olayını sorsa, bülbül kesilirdik. İspanya'daki engizisyon mahkemelerinin nasıl işlediğini en ince ayrıntılarına kadar bilirdik. Aramızda bunların ve diğerlerinin bahsi geçerdi. Bilmeyeni ayıplardık. Tarih öğretmenlerimiz, sözlü yoklamalarda bildiğimizden hayrete düşerdi. Edebiyat derslerinde de öğrendiklerimizle öğretmenlerimizi hayran ederdik. Okul idareleri de her dönemde teşekkür ve takdir yazılarıyla bizi ödüllendirirdi.

Hepimiz, bir karış boyumuzla, Rönesans devri adamlarının oburluğu ile sağdan soldan boyuna bilgi edinmeye çalışırdık. Bizde doymak bilmez bir merak vardı. Yanımızda bir şey konuşulduğu zaman konunun cahili olmaktan ödümüz kopardı. Zamanımızda çıkan gazete ve dergilerin her sahadaki ilerlemelerle ayırdıkları sayfaları yutarcasına okumak en büyük zevkimizdi.

Ama ayakkabı eskitmek korkusuyla top peşinde pek koşmazdık. Babamızdan aldığımız gündelik, sinemaya girmeye yetmediği için, sık sık film seyretmeye gitmezdik. Sokakta oynamak da haysiyetimize dokunurdu. Hatta bazı akşamlar fincan ve papazkaçtı oynayan ev halkına bile uymazdık. Misafirlige gitsek; konsol üstünde veya duvarda gördüğümüz hatıra hakkında bilgi edinmeden içimiz rahat etmezdi. Mahallemizdeki caminin, çeşmenin, imaretin kitabelerini pek sökemezdik ama büyüklerimizden sorup öğrenmeyi de ihmal etmezdik. Kısacası biz, çocukluğumuzda bilgi edinmeyi bir oyun, hatta bir huy haline getirmiştik.

Acaba iyi mi yapıyorduk, kötü mü? Belki kafamızı abur cuburla dolduruyorduk. Elimizdeki malzeme bugünküne göre eksik, hatta hatalı idi. Fakat mesele bu değil. Nasıl ve neler öğrendiğimizin önemi yok. Asıl önemli olan şey, daima öğrenmeye hazır, daima iştahlı bir merakımız vardı. Bu merak, müsait şartlar bulsaydı, pekâlâ

araştırmacılığa ve yapıcılığa dönebilirdi. Bugünün şartları elbette çok daha elverişli. Fakat çocuklarımızda o eski merak ve ilgiden pek eser yok gibi geliyor bana. Lakin merak, büsbütün ortadan kalkarsa, araştırmacılık ve yapıcılığın yolunu bulmak da imkânsız. Merakı, yapıcılık doğrultusunda geliştirmek gerekir.

Prof. Sabri Esat SİYAVUŞGİL

Engizisyon: Orta Çağda Katoliklerde dini inançlara karşı gelenleri cezalandıran mahkeme adı.

Tecessüs: Merakını gidermeye çalışma, görme, anlama merakı.

İmaret: Yoksullar ve öğrencilere yiyecek dağıtmak için kurulmuş hayır kurumu.

I. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Dünkü çocuklarla bugünkü çocukların yetişme tarzı aynı mıdır? Niçin?
2. Bugünkü çocuklar hangi konularda bilgi sahibi oluyorlar, nelere merak sarıyorlar?
3. Dünkü çocuklar yeni bilgiler öğrenmek için neler yaparlarmış?
4. Çocukların merakları uygun şartlar bulsaydı, neler ortaya çıkabilirdi?
5. Çocuklar bilgisiz kalmamak için nelere merak sarmalı?

II. Aşağıdaki test sorularını okuduğunuz metne göre yanıtlayınız.

1. Eskiden öğrenciler ne meraklısıydı?
A. Oyun C. İnternet B. Bilgi
D. Resim E. Coğrafya
2. Metinde hangi bilgi kaynağından bahsedilmiyor?
A. İnternet C. Sözlük B. Ansiklopedi
D. Televizyon E. Radyo
3. Bütün devletlerin merkezlerini adıyla, nüfus ve yeriyle su gibi bilirdik. Cümledeki deyim anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A. Az bilmek C. Okumak E. Hatasız bilmek

B. Çok bilmek D. Ezberlemek

4. Çocukların yaptığı koleksiyonlar arasında hangisi yoktu?

A. Bayrak resmi C. Kartpostal E. Haritalar

B. Pul D. Para çeşitleri

5. Bugünün şartları bilgi sahibi olmak için elverişlidir. Aşağıdakilerden hangisi altı çizili kelimenin zıt anlamıdır?

A. Müsait değil C. Uygun E. Gelişmiş değil

B. Faydalı D. İhtiyaç değil

III. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanını “D”, yanlış olanını “Y” olarak işaretleyin.

1. Eskiden çocuklar görme, okuma meraklısı olmuşlar. ()

2. Günümüzdeki çocuklar bilgi sahibi olmak tecessüsünü gösteriyorlar. ()

3. Eskiden ansiklopedi, seyahat kitapları, karşılaştırmalı istatistikler çoktu. ()

4. Jül Vern’in romanlarından İtalya, İspanya, Fransa hakkında bilgi aldık. ()

5. Dünkü çocuklar daima öğrenmeye hazır, daima iştahlı bir merak sahibi olmuşlar. ()

IV. Aşağıdaki kelime, kelime gruplarını kullanarak anlamlı cümle kurunuz.

1. Bülbül kesilmek:

2. Didik didik etmek:

3. Merak:

4. Ayıplamak

5. Elverişli:

Kaynaklar

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Temel I. Alıştırma Kitabı Ankara Üniversitesi Basımevi: 2012.
2. Temel II. Alıştırma Kitabı Ankara Üniversitesi Basımevi: 2012.
- 3.Orta Türkçe I. Alıştırma Kitabı Ankara Üniversitesi Basımevi: 2012.
4. Orta Türkçe II. Alıştırma Kitabı Ankara Üniversitesi Basımevi: 2012.
5. Yüksek Türkçe I. Alıştırma Kitabı Ankara Üniversitesi Basımevi: 2012.
6. Yüksek Türkçe II. Alıştırma Kitabı Ankara Üniversitesi Basımevi: 2012.
7. Adım Adım Türkçe III. Ders Kitabı. Orta Seviye Serisi. Tuncay Öztürk, Sezgin Akçay, Salih Gün, Abdullah Yiğit, Gökhan Dayı. Dilset Yayınevi: 2002.
8. Adım Adım Türkçe III. Alıştırma Kitabı. Orta Seviye Serisi. Tuncay Öztürk, Sezgin Akçay, Salih Gün, Abdullah Yiğit, Gökhan Dayı. Dilset Yayınevi: 2002.
9. Adım Adım Türkçe IV. Ders Kitabı. Orta Seviye Serisi. Tuncay Öztürk, Sezgin Akçay, Salih Gün, Abdullah Yiğit, Gökhan Dayı. Dilset Yayınevi: 2002.
10. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı/B1/Ankara Üniversitesi TÖMER: 2008.

А.Б. Бабжанова, Е.М. Тубажанов

TÜRKÇE 100 METİN

Оқу құралы

ISBN 978-601-270-438-9

